

70 GELOOFSBRIEVEN**Van****L. G. C. LEDEBOER****in leven waardig leraar bij de Gereformeerde Gemeente te Benthuizen.****EEN GESCHENK VOOR ZIJN VRIENDEN EN STRIJDGENOTEN.****Met een voorrede van****P. VAN DIJKE,****Gereformeerd leraar te Middelburg.****TE 'S GRAVENHAGE
BIJ J. VAN GOLVERDINGE.
1865.****Gedrukt: H.P. DE SWART EN ZOON.****STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2014**

INLEIDING

In 1865 verscheen in de Haag bij de uitgever J. van Golverdinge een boekje met de titel *Brieven van L.G.C. Ledeboer, in leven waardig dienaar bij de Gereformeerde Gemeente te Benthuizen. Een geschenk voor zijn vrienden en strijdgenoten.*

Kort na het sterven van ds. Ledeboer in 1863 had Jan van Golverdinge een verzoek tot de geestelijke vrienden van ds. Ledeboer gericht met de woorden: 'Gedurende een tijdvak van 25 jaren zijn door ds. Ledeboer ook brieven geschreven, allen getuigenis dragende van de genade die aan hem verheerlijkt was, en velen belangrijk voor de geschiedenis der Kerk en voor de geschiedenis van zijn eigen leven. Uit die brieven wenste de boekhandelaar J. van Golverdinge te 's Hage een keuze te doen en de belangrijkste in een bundeltje verzameld, in het licht te geven. Zij, die in het bezit zijn van zulke brieven worden vriendelijk verzocht die aan hem te zenden. Later zullen zij onbeschadigd in dank worden teruggezonden.'

De bundel brieven verscheen met 70 brieven.

Ds. Ledeboer overleed op 21 oktober 1863 in zijn woonplaats Benthuizen, en het was dus niet lang na dit sterven dat Van Golverdinge zich met zijn al eerder aangehaald verzoek tot de volgelingen van de predikant van Benthuizen richtte.

Om de ware godsdienst en de ware deugd aan de wereld te vertonen en aan te prijzen, heeft God gebruik gemaakt van twee wegen - door lering en gebod, en door bewijs en voorbeeld. Beide worden in de Heilige Schriftuur gevonden. Niet alleen toch zijn de gronden, de natuur en het oogmerk van de Godsdienst in de leringen der Schriftuur voorgesteld en de praktijk afgeschetst en overvloedig geboden en bekrachtigd in geboden en raadgevingen. Maar daar worden ons ook uitmuntende voorbeelden van de godsdienst en haar kracht en praktijk voorgesteld, beide in het Oude en Nieuwe Testament.

De Heere Jezus Christus, wanneer Hij in de wereld kwam om het Licht der wereld te zijn en de ware godsdienst te leren en aan te dringen in een grotere mate dan ooit tevoren geschied was, heeft Hij beide deze middelen gebruikt. In Zijn leer verklaarde Hij de raad en wil Gods, als ook de natuur en eigenschappen van die deugd, welke aan zulke schepselen als wij zijn en wel in zulke omstandigheden als waarin wij ons bevinden, alleszins past, klaarder en volkomener dan ooit tevoren gedaan was. Ook heeft Hij dezelve veel krachtiger aangedrongen door hetgeen Hij leerde van de verbintenis en de beweegredenen der heiligheid.

Daarenboven heeft Hij ook in Zijn eigen praktijk een aller-volmaakst voorbeeld gegeven van de deugd, die Hij leerde. Hij heeft aan de wereld zulk een heerlijk voorbeeld vertoond van nederigheid, Goddelijke liefde, voorzichtige ijver, zelfverloochening, gehoorzaamheid, lijdzaamheid, onderwerping, dapperheid, zachtmoedigheid, vergevensgezindheid, medelijden, goedwilligheid en algemene heiligheid als noch mensen, noch engelen ooit tevoren gezien hadden.

God is ook in zijn Voorzienigheid gewoon geweest beide deze middelen te gebruiken om de mensen in alle eeuwen het licht voor te houden en hen tot hun plicht te bewegen. Hij heeft van tijd tot tijd uitmuntende leraren verwekt, om de waarheid voor te stellen en getuigenis van deze zaak te geven in hun leer, om de dwalingen, duisternis en goddeloosheid der wereld tegen te staan. Ook heeft Hij van eeuw tot eeuw enige uitmuntende personen verwekt als bijzondere voorbeelden van die godsdienst, welke in Zijn Woord geleerd en voorgeschreven is, opdat de harten der mensen aan de leringen en regelen, die geleerd worden, zouden verbonden worden, als ook om dezelve grotelijks te bevestigen en te bekrachtigen; inzonderheid wanneer deze

bijzondere voorbeelden vertoond zijn geworden in dezelfde personen, welke bijzondere leraren zijn geweest. Zodat de wereld gelegenheid bekomen heeft zulk een bevestiging van de waarheid, kracht en beminnelijkheid van de godsdienst te zien, die geleerd wordt, in de praktijk van dezelfde personen, welke dezelve aller-klaarst en krachtig geleerd hebben, en voornamelijk wanneer die bijzondere voorbeelden gegeven zijn door uitmuntende leraren in enige bijzonderheden van ongewone omstandigheden van grote beproevingen, en God hen bijzonder onderscheiden heeft met een wonderlijke zegen op hun leringen en arbeid voor de Heere uitgericht.

Zo'n voorbeeld vindt men in de nu zalige afgestorven herder en leraar L. G. C. LEDEBOER, de schrijver van de volgende brieven, die niet door hem geschreven zijn met het oogmerk, om na zijn dood het licht te zien, maar door zijn vrienden zijn verzameld en gedrukt tot zijn gedachtenis, en kon het zijn nog tot een zegen in deze duistere tijden der kerke Gods.

De Heere heeft hem in deze nacht voor de Kerk verwekt en met Zijn Heilige Geest vervuld om te getuigen tegen de grote duisternis en menigvuldige dwalingen in leer en leven, in en buiten de kerk van God. In de leer heeft hij zich betoond zuiver Gereformeerd te zijn, predikende een dode zondaar en een levende en leven en zaligheid gevende Christus. Die rechte Gereformeerde, op Gods woord steunende gronden, vond men in onze waardige leraar, inwendig door God geleerd, niet alleen in het begin van zijn weg, maar ook in zijn voortgang, ja tot aan zijn einde toe; en zon kon het niet anders of hij moest ook aan anderen zulks leren. Het schepsel niet en God het al!

Hetwelk in onze dagen een vreemde leer geworden is, niet in het oordeel en in de belijdenis, maar in de praktijk, hoewel dit toch de ganse inhoud van het Evangelie uitmaakt. En hoe ook in deze dagen door vele wettische bewegingen in leer en leven onderdrukt, zo blijft het toch altijd een vaste waarheid, dat de Heere Jezus Zich aan niemand als Zaligmaker geestelijk ontdekt, dan overeenkomstig deze gelegde gronden. De uitwendige bekendmaking van Jezus in het Evangelie stelt de zondaar toch niet in staat om Hem aan te nemen tot zaligheid. Ware dit waar, dan was de grote schare, die Hem volgde, zeker behouden geweest, (Joh. 6) aan welke Jezus zich op een geestelijke wijze verklaarde; maar zij verstonden Zijn Woord niet noch kenden Zijn persoon, en nochtans waren zij volgelingen.

De reden, waarom zij Hem niet kenden, noch Zijn Woord verstonden, lost de Heere Jezus zelf op in Joh. 5.

Eerst: omdat zij Zijn Woord niet in zich blijvende hadden;

ten tweede: omdat zij de liefde Gods misten, en

ten derde: omdat zij ontbloot waren van het zaligmakende geloof.

Drie grote hoofdredenen waarom zij Hem niet aannamen maar verwierpen; en toch volgden zij Hem voor een tijd door een tijdgeloof. Dit zijn ook de drie grote hoofdredenen voor het ganse menselijk geslacht, dat het Jezus niet kent noch Hem kan noch wil aannemen. Evenwel is de aanneming van Jezus tot zaligheid, de conditie van het Evangelie. Maar daarop gaat dat afgefallen menselijk geslacht aan het werk, om met zijn eigen natuurlijke krachten die conditie van het Evangelie te vervullen, God op Zijn Woord te geloven, de Heere Jezus van zijn kant lief te hebben, op een wettische wijze dat geloof te beleven, - en zo meent de arme mens, is hij nu het geschikte voorwerp voor Jezus.

Welke leerstellingen en gronden in onze dagen in de kerk van God zo zijn doorgedrongen, dat de rechte mening van Gods Woord tot zaligheid niet meer verstaan wordt.

Maar nu komt de Heere Jezus met de verklaring van de rechte grond en het fundament der zaligheid tussenbeide, Joh. 6: 37. *Al wat Mij de Vader geeft zal tot Mij komen.*

Dit was een harde taal voor de schare, zodat zij murmureerden; waarop Jezus liet volgen, vers 44, *Niemand kan tot Mij komen tenzij dat de Vader die Mij gezonden heeft, hem trekke.* En Hij laat daarop volgen vs. 45. *Een iegelijk dan die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij.* Daarbij moeten nu alle Remonstrantse leerstellingen en eigen natuurlijke godsdienstgronden wegvallen, dewijl het beginsel van des mensen zaligheid door Jezus Christus aan de vrije verkiezing Gods staat, en wij van Hem, namelijk God de Vader, de eerste Persoon in het Goddelijk Wezen, een gift moeten zijn aan de Heere Jezus, zal Hij ons zalig maken.

Nu zal men wellicht willen verklaren, dat God de Vader de Schepper van het ganse menselijk geslacht Zijn lieve Zoon aan dat menselijk geslacht gegeven heeft tot een Verlosser van schuld en zonde en om hun een recht te geven tot het eeuwige leven; en dat nu dat menselijk geslacht die moet zoeken en aannemen.

Maar nu komt de Verlosser tussenbeide en zegt: *Niemand kan tot Mij komen dan door de trekking des Vaders.* Eer men dan enige kennis van de Heere Jezus kan bekomen tot zaligheid, moet men, volgens het zeggen van onze Heere Jezus, eerst enige kennis van de eerste Persoon in het Goddelijk Wezen deelachtig worden; ja bepaald, eer men enige zuivere kennis van Christus kan bekomen, moet men volgens het Woord Gods, eerst God in Zijn recht over onze zonden leren kennen en tegelijk Zijn trekkende liefde uit Zijn eeuwige vrije verkiezing.

Mij dunkt, dat er voor onze tijd, - daar de fundamentele leerstukken zo beginnen te wankelen- geen duidelijker bewijs uit de Woord Gods kan aangevoerd worden tot een tegengift van al die wettische gronden en leerstellingen, waardoor men in onze tijd die positieve fundamentele gronden begint te bestrijden. Want het is geenszins een bewijs door mensen daargesteld, maar woordelijk en dadelijk van onze Heiland Jezus; woordelijk door Zijn eigen mond uitgesproken, en met de daad bevestigd van de schare; want die was Hem van de Vader niet gegeven, en die ten gevolge liet Hij ze gaan.

Dat was immers niet lief van de Heiland Jezus, dat Hij zoveel mensen liet weggaan in hun eigene wegen ten verderve?

Maar o, daaruit moeten wij leren, dat onze Heiland bijzonder acht geeft op de eer van Zijn Vader in het zaligmaken van zondaren. Wij zijn altijd maar genegen om in de hemel te komen en op godsdienstig gebied werkzaam zijnde, vooral in onze dagen, om alle mensen tot Jezus te brengen en hen uit een wettisch beginsel volgens de conditie van het Evangelie in Christus te doen geloven; daar nochtans de genade van Christus het begin, het midden en het einde ter volbrenging der conditie moet zijn. Efeze 2: 8. *Uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave.*

Zo dienden wij en alle leraren en leden van de kerk Gods op aarde wel te letten op de Soevereiniteit des Heeren in het voorstellen van de Heere Jezus als Zaligmaker van het menselijk geslacht; dewijl God geenszins het oog heeft op hetgeen de mens gedaan heeft, of nog doen zoude, om de zaligheid door de Heere Jezus te verkrijgen. Waarvan ik enige bijzonderheden zal oplossen.

Eerst. Wordt de mens bekeerd, dat ontvangt hij uit genade. *Ik ben gevonden van degenen, die naar Mij. niet vraagden. Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet. en zochten.* Jesaja 65: 1.

Ten tweede. Krijgen zij vergeving der zonden, dat krijgen zij uit genade. *Ik zal hunlieder afkeringen genezen. Ik zal ze vrijwillig liefhebben.* Hoséa 14:5.

Ten derde. Wordt het geloof bezeten en geoefend, dat is een vrije genade gift van God

door Christus Jezus. Ook is Hij niet alleen *de overste Leidsman en Beginner van hetzelfde maar ook de Voleinder des geloofs*. Hebr. X: 2.

Ten vierde. Ontvangt men hoop op de eeuwige zaligheid, het is God, die de eerste oorzaak is van dezelve. *Gedenkt des woords tot Uw knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen*. Ps. 119: 49.

Ten vijfde. Zal de mens enige gerechtigheid voor God hebben, het is een vrije gave van God. Rom. 5: 17. *Veel meer zullen degenen, die de overvloed der genade en der gave der rechtvaardigheid ontvangen, in het leven heersen door die Enen, namelijk Jezus Christus*.

Ten zesde. Oefent men enige kracht uit om het werk Gods te doen, voor onszelf of voor anderen, of iets wat God gebiedt, dat is ook een vrije gift van God, *want zonder Hem kunnen wij niets doen*. Joh. 15: 5.

Ten zevende. Hebben wij troost, dat hebben wij niet om iets wat wij gedaan hebben, maar van God door Christus; *want Hij is de God aller vertroosting*. 2 Cor. 1: 3.

Ten achtste. Hebben wij de Heilige Geest of Zijn vruchten; het is een gave van God de Vader. Luc. 11: 13. *Hoeveel te meer zal de Hemelse Vader de Heiligen Geest geven degenen, die Hem bidden. Heere! Gij zult ons vrede bestellen; want Gij hebt ons ook alle onze zaken uitgericht* Jes. 26: 12.

En zo is het ook met de overwinning over de zonde, de dood, de satan en de hel. Dat alles wordt ons gegeven door de overwinning van Christus. *Maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus*. 1 Cor. 15: 57.

Deze voorgestelde zaken behoorlijk overwegende, zal men daarin vinden de inhoud van het Evangelie geheel buiten enig toedoen van de mens, alleen in en door Christus Jezus onze Heere; zodat alle werkelijk beginsel uit en door de mens geheel wordt weggenomen als oorsprong van enig goed, dat de mens tot zaligheid zou kunnen verstrekken.

Deze gronden zal men in dit bundeltje brieven ook bijzonder door de Eerwaarde en nu zalig afgestorven herder en leraar vinden opgelost, voor het menselijk verstand niet aannemelijk, maar voor de rechte kennis Gods begeerlijk en troostlijk, dewelke God hem in zijn leven in een ruime mate heeft geschonken en waarmede hij winst heeft gedaan in Sion voor Koning Jezus door leer en leven; en dat niet op een wettische wijze, gelijk veelal in onze dagen het geval schijnt te zijn, met verloochening van de leer der afhankelijkheid, maar op een rechte, geestelijke wijze in afhankelijkheid, door Gods kracht, dat ook in onze dagen in Gods kerk wel zijdelings wordt genoemd, maar rechtstreeks in de praktijk wordt tegengesproken, en hetwelk ook al dikwijls in deze leraar is bespot.

Dan zal men ook in zijn brieven vinden, dat hij bijzonder in de oefening der liefde tot Christus leefde; ook niet gelijk in onze dagen, daar er velen liefde schijnen te oefenen van hun zijde omtrent Christus, ofschoon Christus van zijn zijde niet eerst liefde geoeffend heeft omtrent hen; dat toch de hoofdzaak is, om door de oefening der liefde wederom werkzaam te zijn tot Jezus. Dit was de inhoud van al zijn werkzaamheden, waardoor dan ook een bijzondere kracht des geloofs in hem gevonden werd, tot verloochening van zichzelf, de wereld en de zonde; hetwelk toch het onmisbaar kenmerk moet zijn van de ware liefde van Christus in ons. Daardoor werd ook in hem gevonden een oprechte walging van zichzelf in al zijn leven, handel en wandel voor het aangezicht des Heeren en een gedurig nabij-zijn bij zijn God.

Mocht de Heere zijn Kerk nog eens komen bezoeken niet Zijn Heilige Geest, opdat de

rechte kennis van het Evangelie nog eens mocht worden ontdekt en de zalige oefening des geloofs door de liefde werkende mocht genoten worden, gelijk men vond in deze zaligen man.

Dit is ook mijn hartelijke wens en bede voor u lezer van deze brieven! dat de Heere u met Zijn Geest nabij moge zijn, om niet alleen te lezen, maar ook door Gods genade te mogen mediteren en bij voortgang te praktiseren. Daartoe brenge ons de Heere door Zijn vrije barmhartigheid om Jezus' wil!

St. Philipsland, den 14 December 1864.

PIETER VAN DIJKE

EERSTE BRIEF.

Geliefde Vrienden!

Gijlieden hebt mij verzocht, en ik ben van uwentwege ten tweede male gevraagd om een woordje te schrijven als ik gelegenheid hebben mocht. Dit heb ik nu, en genegenheid gevoelende aan u te schrijven, mag ik hieraan voldoen. Ik hoor, dat gij weer in bezwarende omstandigheden verkeerd hebt, waaruit het de Heere echter genadig behaagd heeft u weder te verlossen. Zijn goedertierenheden zijn alle morgen en avonden nieuw, al verkeren wij in gevangenissen en vreze van binnen en van buiten. Hoor een Jeremia en een Paulus, zie in een Job en een Lazarus in de gelijkenis. Hij had niet een zweertje teveel en niet een slaagde meer dan de Heere wilde. Onlangs toen de Heere Zijn almacht in donder, bliksem en regen toonde, die allen zijn dienaren zijn, Ps. 103 en 118; had niet ieder hageltje zijn bestemming en iedere bliksemstraal zijn richting? Zo is het ook met iedere aangrijping in het hart, met iedere omstandigheid onzes levens, als toezending of wijze toelating des Heeren mee in Zijn raad besloten. Hij kende ons van het uur onzer geboorte tot de laatsten ademtocht. Alles ligt voor Hem. Het is alles vrijmachtige genade, niet om hetgeen in ons boven anderen was, - maar wij waren de kleinste, de geringste en halsstarrigste van allen, opdat Zijn genade op het hoogste in ons, die gezaligd worden, zou verheerlijkt worden; ofschoon het nu ook uit de wedergeborenen blijken zal dat hij leeft gelijk wij dit in een kind horen, zien en gevoelen aan zijn geluid, honger en dorst en begeerte naar de moeder. Het kind blijft ook geen kind maar wast op tot jongeling en man; ofschoon het slapen mocht, het is nimmer dood, 1 Joh. 3.

Onlangs in de door de hagel verwoeste velden wandelende, mocht ik aldaar 's Heeren Tegenwoordigheid, Almacht en Majesteit in die neergeslagen gewassen zien, die Hij voortgebracht had om zijn Almacht u te tonen. Terwijl anderen gespaard bleven, was het een gewas beter dan het andere? Alle vlees is als gras en alle heerlijkheid des mensen als een bloem des velds. Eens zal de Heere doorgaan en zullen de hagelstenen groter, de bliksemstralen sterker worden dan zij ooit geweest zijn, en wie zal bestaan voor Zijn hitte of koude dan die in de schuilplaats des Allerhoogsten vernacht? Ps. 91. Die als een kiekentje onder de vleugelen der Hen gebracht is, dan zal hem niets treffen. Zalig nu die geborgen is.

Vraagt gij mij nu, geliefden, wat er met mij wel gebeurd mocht zijn sedert wij tezamen spreken mochten?

Dit is de dadelijke toepassing van hetgeen in de eerste Zondag van de Catechismus staat. Dit is Romeinen 7: 24, 25, 1 Petr. 2: 25, Job 42: 4, 5, Ezech. 16, Ps. 66: 8 (rijm) Joh. 21: 18 enz. en wat Jezus tot Petrus zei: *als gij eens bekeerd zult zijn, versterk uw broederen*. Dit is het verstaan der Psalmen als mijn leven en levensweg. Dit is het verstaan van het Woord. Dit is Rom. 7 en 8. Dit is de oude en nieuwe mens, licht en duisternis, dag en nacht, satan en Christus, kennen van goed en kwaad, wedergeboren te worden en te moeten worden, een nieuwen naam te ontvangen, Christus in ons met de witten keursteen, die een iegelijk kent, die hem ontvangen heeft; dit is geestelijk te worden, niet meer om maar in de schaapskooi te zijn, niet meer onder de satan maar onder Christus te staan, hoezeer nu de strijd tegen de eersten eerst levendig geworden en geopenbaard is, Ef. 6: 12. Dit is Ef. 5: 14.

Dit is Christus te kennen naar 1 Cor. 1: 30 in de kracht van Zijn lijden, opstanding, dood, begrafenis, hemelvaart, zitting aan de rechterhand Gods, als alle macht bezittende in hemel en op aarde. Dit is te kunnen bidden en niet te kunnen bidden, zonder Christus niets en met Hem alles te vermogen. Dit zijn bergen en dalen. Alles

hebbende en niets bezittende, opgenomen in het genadeverbond van de Drieëenige God, en nu voor Zijn rekening te staan en in Zijn kracht bewaard te worden tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd. 1 Petrus 1 geheel, Ps. 89: 7, 8, Ps. 118: 7, Ps. 73: 13, Ps. 17: 8, 16: 16 en 25: 7 (allen in rijm) na Ps. 38, 103 en 136.

Het is waken, bidden en strijden. Het is zelfverloochening, volgen en kruis dragen, en daarbij Joh. 14: 23 het Licht en de Morgenster der Profeten. Joh. 6, Rom. 9. Het licht op het Woord, het licht op het pad, het licht in het hart en hoofd. Geloof, hoop en liefde.

Dit is: zij zullen allen van Godgeleerd zijn, zo velen Hij er toe roept. Dit is 1 Cor. 1, het bad der wedergeboorte. Dit is de doop des Geestes, de belijdenis die voor God geldt. Luc. 18: 8, 1 Joh. 2: 1. Het is een zonderling leven; dwaasheid voor de natuurlijke mens, al is hij ook zo om en bij de stal dat hij het geluid hoort en door de reten ziet. Zolang het licht niet werkelijk in hem opgegaan is, is hem alles dwaasheid, dewijl alles geestelijk onderscheiden wordt.

Men kan, zou ik zeggen, al niet nader bij geweest zijn dan ik het meende te hebben. Daarom beproeve een iegelijk zichzelf en zie wel toe, dewijl het eens met vuur staat beproefd te worden. En nu ook blijft het Fil. 3:12, *niet dat ik*, enz., Petrus 1: 4-10 en al de Apostelen en Jezus vooral.

Reiniging en heiligmaking, geloof en werken. Lees de zeven Apostolische brieven aan de gemeenten in Klein Azië. Geloof in liefde werkzaam. Liefde de band der volmaaktheid. Nederigheid, zachtmoedigheid, matigheid, vergevensgezindheid, thans al teveel vergeten, niet achtende op 2 Petrus 1: 9. Van daar zo weinig hopende Christenen. Luc. 18: 8 en Rom. 5: 4, 5.

Ziet hier enige weinige woorden. Waar is de wijze en verstandige of liever de dwaze en verachte die alle deze dingen vat? Onder u zijn zij, de Heere geve meerder.

Het moet gekend, ondervonden, geproefd en gesmaakt, met de ogen aanschouwd en met de handen getast worden van het Woord des Levens. 1 Joh. 1. Heerlijk, heilig en hoogwaardig Avondmaal van de gezegende Heiland. Lucas 18: 31.

Hier de gekruisten, boven de verheerlijkten. Met Hem begraven in de doop, verenigd met Hem, gereinigd door Zijn bloed, geheiligd door Zijn Geest, dood geweest en levend geworden. Dood in zonden en misdaden, levend door Christus gerechtigheid; in zonden ontvangen en geboren, in heerlijkheid ontvangen van de Heilige Geest en herboren. Christus in ons geboren, vreugde der Engelen, in ons geopenbaard, gerechtvaardigd, gezien, geloofd, sterven en leven, vallen en opstaan, licht en duister, rijkdom en armoede.

Zo eindigen wij, waar wij begonnen. Openb. 2: 7. Amen.

L. G. C. LEDEBOER.

Benthuizen, 8 Juli 1839.

PS. Groet de oude vrouw als zij nog op aarde is. Zij bidde voor mij. Ik hoor lange tijd na deze geschreven, te hebben, dat het de Heere behaagd heeft u op een zonderlinge wijze te herstellen. Hem zijn alle dingen mogelijk. Niets is Hem te wonderbaar. Alles is in Zijn macht.

De lijdzaamheid geve bevinding, de bevinding hoop die niet beschaamt. Hij is de geneesmeester van ziel en lichaam. Het zal mij verblijdend zijn een woordje weder te mogen ontvangen. De Heere neme ons in Zijn hoede. Hij zij ons genadig en begeve ons niet, gelijk ook Zijn beloften liggen.

TWEEDE BRIEF.

Lieve zuster in onze Heere Jezus Christus, gelijk ik uit genade hoop te moge noemen!
Genade en vrede zij u van God de Vader en onze Heere Jezus Christus geschonken en vermenigvuldigd.

Uw brief verblijdde mij, waarin ik uw liefde zien mocht voor de Heere en het houden van zijn dag en van het eten van het manna dat voor uw lente valt, dat soms nog meer is dan men denkt.

Wat echter aangaat het aanraden van *op 's Heeren dag Zijn Woord ook niet elders te horen*, hiertoe heb ik ten enenmale geen vrijheid. Ieder zij in zijn gemoed ten volle verzekerd en brenge het voor de Heere, en volge Zijn leiding, weg en wil en raad, en doe dit waarbij hij de minste beschuldiging vinde.

In de beginne hinderde het ook mij en meende hiervan iets te moeten zeggen, en heb dit nu en dan ook gedaan, tot het de Heere mij anders leerde, namelijk dat ik maar te prediken en te volgen had en dat het overige voor Hem bleef. Ik heb mijn wijsheid ook hierin bevonden dwaasheid te zijn. Ik moet toezien hoe ik predik, anderen hoe zij horen de zolang mij de Heere een mond geeft om te spreken, moet ik Zijn raad uitdienen voor, één of voor. honderd. bes Heeren raad zal bestaan en Hij zal al Zijn welbehagen doen. *Een profeet is niet geëerd in zijn vaderland*, zegt gij te recht.

Evenwel werkt de Heere en zal Hij werken, en al is het ook dat voerlieden en beesten niet rusten, het kon een middel zijn, dat de voerman anders thuis blijvende, nu naar de kerk ging en er verslagen uitkwam. Zo zouden de dieren ons gezegende werktuigen kunnen zijn of worden, (ofschoon dit op zichzelf, de zaak strafbaar zijnde, niet zou rechtvaardigen, daar wij het kwade niet mogen doen, opdat het goede daaruit voortkome).

Overigens laat ik deze zaak de Heere en de mensen, en prijs en dank u uit mijn hart, dat gij om aan uw geweten gehoor te geven en ook aan uw overtuiging mij geschreven hebt.

Heden morgen lazen wij in de huisgodsdienst oefening Hand. 15 waarin mede enig antwoord op uw vragen begrepen is. Ik ben de eerste, die mij beschuldigen moet voor de Heere wegens de schennis en ontheiliging van zijn dag, en ben dies dubbel strafwaardig; wat zeg ik? Vloek en doemwaardig, en gelijk in ieder deel der wet, zo is ook mijn overtreding in deze zo groot, dat alleen Christus bloed mij reinigen kan, ja van kindsbeen af.

Wat ik in een dergelijk geval doen zou weet ik niet, ofschoon wij niet zondigen mogen opdat de genade meer zij, wat de misslag aangaat; maar dit weet ik dat ik de Heere zou wensen te vragen naar Zijn wil en die hopen te volgen, waar ik de meeste geloofs-vrijmoedigheid en rust voor mijzelf bij vond, hetwelk de Heere mij, zo al niet tevoren, dan toch daarna zou doen ondervinden, ofschoon juist niet alle wegen die ons aanstaan de beste en die ons tegenstaan de verwerpelijkste zijn. Hier is veel beproeving en oordeel des onderscheids, en ondervinding en bevinding toe nodig. Indien ik dus begeerte gevoelde in mij, zou ik de Heere vragen of die uit Hem was, en door Hem zou gezegend en Hem geheiligd worden, (zo het antwoord niet duidelijk voor ons in des Heeren Woord te vinden is) en het antwoord van Hem afwachten.

En was het dat ik de Heere nog niet kende en vragen kon, dan zou ik misschien die begeerte, zo zij in mij bleef, eerst opvolgen, om uit de uitslag te zien, of het van de Heere was, en of ik er rust of onrust bij gevoelde, wat de vrijmoedigheid aangaat. Want evenmin als een hoorder weet waar de Heere hem of haar wil aanslaan, meest waar wij dit niet vermoeden, want Zijn gedachten zijn anders dan onze gedachten, en Zijn wegen hoger dan onze wegen, en 't wel eens nabij is, als wij 't verre zoeken.

Evenmin als nu een hoorder dit weet, heb ik als leraar geroepen door de Heere, vrijheid om werk van de hand te slaan wat de Heere mij belijft te geven, of ik ook onder hen enige vrucht mocht hebben. Dit is toch de begeerte des harten, Rom. 1: 11-13. Een Elia werd tot de weduwe van Zarfath gezonden, en in Gods hand gebruikt om een Naäman de Jordaan aan te wijzen.

En ook dit heb ik, ellendige worm, ondervonden. En zou ik dan dit buitenwerk, dat het binnenwerk kan worden, onvoorzichtig en eigenwillig van de hand slaan? Geenszins, De Heere die mij zendt, zou het mij bezoeken. Mag ik dit alleen weten dat des Heeren weg en wil mijn lust is en Zijn raad bestaan zal, al ben ik er blind voor. Ik heb ook niet te zien, maar te spreken, en zo niet te maaien als te zaaien.

De Heere moet bekeren. Ik ben een ellendig maar gezegend nietig werktuig, een bijl, zaag, beitel, hamer, al waartoe ons de Heere als de wijze en bekwame Bouwmeester, zijn nietige en arme worm wil gebruiken. De Heere zal spreken en werken in den beginne en het voleindigen. Christus het einde en de vervulling een iegelijk die gelooft. Ik heb te zwijgen, te volgen en te spreken waar ik mijn mond open. En mijn geliefde zuster in de Heere Jezus Christus, is het dat ik anders gevoelen moet, de Heere openbare het mij genadig anders en doe mij Zijn wil verstaan, opmerken, vragen en volgen, en breken en buigen mijn geheel eronder.

Ziet alles zij Hem gewijd, en ziel en lichaam en al wat aan mij is, love de Heere, Ps. 103, Col. 2: 3. Hij bewerkte ons voor Hem en bekwame ons voor Zijn dienst, en doe ons getrouw zijn, een iegelijk op zijn post en ijverig in de Heere; vurig van geest, voorzichtig, gematigd en krachtig, als wanneer ons werk niet ijdel zal wezen in onze Heere Jezus Christus, wiens genade ik u, mijn geliefde zuster in de Heere Jezus aanbevele, alsmede mijzelven.

De God aller genade en vrede, versterke, bevestigte, fundere en beware ons in Zijn kracht en heerlijkheid en roem en eer van Zijn nooit volprezen Drie-enige Naam tot onze zaligheid en de hoop der heerlijkheid, Amen. Ps. 17: 8.

Uw liefhebbende broeder in onze enige Heere en Zaligmaker Jezus Christus, die dood is geweest en leeft in alle eeuwigheid; Amen. Hem zij de heerlijkheid

L. G. C. LEDEBOER.

Benthuizen, 6 September 1839.

Uw geringe en dienstvaardige broeder. De Heere geve ons licht in deze donkere tijd waarin wij op Zijn licht hopen.

DERDE BRIEF.

Veelgeliefde zuster in de Heere Jezus Christus!

Genade en vrede zij u van God de Vader en onze Heere Jezus Christus geschonken en vermenigvuldigd. Dit zij zo.

Ik had u lang reeds moeten schrijven en heb ook al een brief aan u gereed gehad voor mijn zijn te Rotterdam, toen ik geen tijd had naar mijn begeerte u op te zoeken, waar gij woonde. Nu ben ik echter verplicht en mag er opgewektheid toe gevoelen, om u te beantwoorden; mocht het zijn tot eer des Heeren en bevordering der goede zaak. Hem hebben wij in alles en tot alles nodig. Zalig als wij in het geloof Hem gebruiken mogen en Hij ons nabij is als Hogepriester, Profeet en Koning.

Ik schrijf u nu op een tijd, welken ik dat niet gedacht had. Wij willen ons schikken om iets te doen, en de Heere schikt het als Hij wil, en geeft ons bekwaamheid waartoe Hij roept en lust geeft. Mochten wij deze roeping en trekking maar niet tegenstaan! Zonder Hem vermogen en kunnen wij niets. Die brief welke voor u gereed lag, hield ik terug, bang zijnde voor het vreemde vuur en de kwade zuurdesem, welke er zo licht mee

vermengd wordt en opgedaan. Mijn bede is uit zuiverheid des harten uit Hem alleen om des Heeren eer, lof en Naam te verhogen door Zijn Geest in mij verwekt; terwijl ik aan de andere zijde mijn eigen duivelse hoogmoed en aanvechtingen des vleses zodanig leer kennen, dat als ik gezaligd zal worden, waaraan ik niet kan of mag twijfelen of de Heere zal mij in genade aannemen (als ik in 't geloof sta) het wel de grootste aller zondaren wezen zal.

Dit gevoelde ik sedert vele jaren en toch moet ik dit hoe langer zo meer na de openbaring des Zoons in mijn hart gevoelen, zonder hoop in mij (1 Thess. 5). Wanhoop en walgen zijn alleen onze gerechtigheden, drek en vuilnis. Het zal genade zijn die behouden wordt. Dit ontnemt ons dan ook alles en laat ons niets behouden. Christus alleen is alles. Gelijk het was bij de wedergeboorte zo blijft het, schoon wij zo licht steunsels zoeken buiten Hem zonder het te gevoelen. Want ons hart is arglistig en dodelijk meer dan enig ding, wie zal het kennen? De Heere weet wie Hij aansloeg en wat werk Hij zaligde. Alle zijn werken zijn Hem van eeuwigheid bekend. En mochten wij dit nog meer gevoelen en ons tot de troon brengen.

Welk een dubbele genade is dit niet: de zonden te mogen gevoelen, belijden, betreuren, afsterven en overwinnen door zijn kracht, strijdende om in te gaan door de enge poort en smaller weg die ten leven leidt. Want strijd zal het blijven ten einde toe; en die rust heeft toe te zien. Zijn Geest besture, leide, heilige en bekwame ons! Zijn nabijheid zij onze ziel goed, Zijn vrede in ons, Zijn bloed ons ter verzoening. Zijn geloof gevende, onderhoudende, bewarende, staande houdende genade, werkt een arm, ellendig nooddruftig wezen, hetwelk zich zelf niet kan raden, besturen of helpen, en de Heere ieder ogenblik als Borg, Voorspraak en Verzoener in alles nodig heeft.

Nog heb ik u, waarde zuster! niet geantwoord op het hoofddoel van uw brief, en hierop kan ik u niet veel antwoorden, als dat een ieder in zijn gemoede ten volle overtuigd zij, en des Heeren mond vraagt. Verder heb ik teveel des Heeren goedkeuring ondervonden, ook van die buiten deze gemeente zijn, dat ik in mijn eigen wijsheid en dwaallicht geen werk van de hand of liever van het hart wijzen mag, wat de Heere mij belieft op te leggen en getoond heeft mij te willen opleggen, zodat ik misschien ruim zo eel zegen buiten als in de gemeente zelve, van de Heere ondervinden mag, ofschoon deze het eerste voorwerp mijner zorgen blijft.

En geloof mij, geliefde zuster! gelijk ik u hoop te mogen noemen naar de aard der liefde, ik zou mij wel achter de vaten wensen te verstoppen of in de grond te verzinken en de onopgemerkte toehoorder op het kleinste plaatsje wensen te zijn en ieder ander voor mij te zien optreden, dan dit zelf te moeten doen. Maar de nood is mij opgelegd: goed als ik 't gewillig doen mag uit genade.

Des Heeren vrijmachtige genade en wijze wil geschiede tot in haar minste deel! Hij stelle mij waartoe Hij wil. Gebruike mij tot een zaag om te verdelen, een bijl om te bouwen, een, stok om te slaan, een hamer om te drijven. Ik ben niet dan een dode hond. De Heere doe met mij wat Hem alleen welbehaaglijk zij. Och, mocht Zijn welbehaaglijke goede en volmaakte wil ook door mij gelukkiglijk voortgaan. Hij ontneme mij alles; alleen Zijn genade en zegen niet, gelijk Hij ook niet doen zal, ofschoon Hij mij tot alles gebruiken kon en daarna als een verrot tuig wegwerpen van Zijn aangezicht.

Maar zo is Zijn welbehagen niet. Hij wil verheerlijkt worden in het nietige en het geringe verhogen uit het slijk opdat Zijn Naam alleen verheerlijkt worde. Zijn wij zwak, wij zijn krachtig, zijn wij ellendig, wij zijn heerlijk, zijn wij veracht, wij zijn aangenomen. Worden wij gesmaad en gelasterd; het is onze heerlijkheid en bevestiging des Woords en het einde zal zaligheid, des Heeren eer en lof en Naam ten eeuwigen prijs, wijsheid en dankzegging zijn. Die spreekt en het is er, gebiedt en het

staat er, Wien alle dingen mogelijk zijn, die het zwakke versterkt en bevestigt, opdat geen vlees voor Hem roeme, gelijk ik ondervinden mag.

Zijn wij dor en droog en afgemat, Hij zendt zijn wateren op het droge en geeft de moeden kracht, en ondersteunt de zwakke schouder en laat ons niet verzocht worden boven ons vermogen; maar geeft met de bezoeking én beproeving ook de uitkomst. Hij is dezelfde, gisteren en heden en tot in eeuwigheid.

En waartoe de Heere mij hier stelde, weet ik niet. Het zal hierna blijken. Genoeg dat ik in het volgen, tegen mijn eigene dwaze begeerten en wil aan, alleen mijn rust in Hem vind. Mag ik maar blind voor alles zijn en alleen door Hem op Hem ziende gemaakt worden. Aan Zijn hand is het alleen veilig, Zijn nabijheid alleen ons goed, Zijn Geest onze enige raads- en leidsman, Zijn genade genoeg, Zijn kracht in zwakheid volbracht. Hij besture, geleide, beware zegene, schrage en heilige mij zo en waartoe Hij wil ter Zijner eer en ter zaligheid der uitverkorene zielen, vertroosting der treurigen, bemoediging der klein gelovigen en ondersteuning der zwakken; ter opbouwning van Zijn heilige en geestelijke Tempel, een getrouw wachter op de muren Sions met een heldere klank der bazuin. Op Zijn Woord het net uitspreiden waar Hij wil. Hij zal op zijn tijd de goeden van de kwaden scheiden. Dit staat ons niet te doen. Dat 'is Gods werk. Ons werk is te doen wat Hij beveelt, wachten en overgeven. Zo 't anders is Hij zal 't bezoeken en straffen.

Gij ziet dus, geliefde zuster, dat mijn weg zo door Gods genade en gelovig afwachten zijn mag op des Heeren daden, en ik niet wensen mag vooruit te lopen, maar biddende dat Hij mij bekwame te doen wat de hand vindt te doen en op het hart gelegd is, verder 't Hem aanbevelende, die boven bidden en denken doet niet naar onze maar naar zijn gedachten; want Zijn arm is Met verkort, en wie zal Hem beperken en zeggen: sla die weg in. De Heere is nog niet gebonden noch heeft ons verlaten. Dit zal Hij tonen in straffen en zegeningen schoon beide het zijn als het een Hem verheerlijkende uitkomst mag hebben; en dit zal het, zo velen het de Vrijmachtige behaagt.

Hij geeft het gebed en verhoort het. Laat ons acht geven op de Geest van Christus. Maar evenzeer als ik gevoel niet te mogen vooruitlopen, gevoel ik ook niet te mogen afslaan, althans niet als Hij belooft te zegenen. Hij doe wat goed is in Zijn ogen.

Een ieder kenne Hem; en ik mag geen gewetens binden. Ik dacht in de beginne gelijk gij; de Heere leerde mij anders De tijd is zonderling. De Heere staat niet verre. Wat wij doen, doen wij de Heere. Hij geve ons Zijn wijsheid en nauwgezetheid. Hij zij ons einde; dood in Adam, levend in Christus. Dood en leven. Ziedaar ons leven.

Zalig wien Hij als Hij komt, bereid zal vinden. Laat ons waken en bidden en strijden; want de satan heeft nog maar een korte tijd. Hij zoekt velen te verlokken en heeft er al velen afgetrokken; wij zullen het leren in het wijken van des Heeren Geest en vruchten.

De Heere zelf make ons bekwaam om vast te staan in het eenvoudig geloof in Hem, de boze in zijn kracht te wederstaan, Hem te vragen en af te wachten wat Hij ons leert, stil zijn en vertrouwen, buigen onder zijn slaande en genezende hand, op Zijn tijd onszelf te verloochenen, volgen en kruis opnemen. Mogen wij Hem maar volgen, waar Hij heengaat, Hij trekke ons achter zich en houde ons achter zich. Dit is het veiligste en ene nodige

Wat in 't geloof niet is, is zonde,

Wat men doe, doe men den Heere.

Ik zend u ook de eerste brief bij de tweede, in hoop dat u mijn schrift zult kunnen lezen.

VIERDE BRIEF.

Vriend en broeder in Jezus Christus onze Heere, gelijk ik zeggen moet en mag door genade.

Ik zit hier gevangen, maar niet alleen. Zij kunnen noch het natuurlijke noch het geestelijke licht uit de gevangenis sluiten. Het eerste zou mogelijk kunnen zijn, onder Gods toelating. Maar dit is hun niet vergund. Mijn voeten zitten nog niet in de stok, noch mijn persoon in de ijzers. In die zin, ik zit hier uit- en inwendig als in een paleis. Ik ging er vrolijk heen; zit er bemoedigd, en heb geen begeerte tot nog toe, er uit te gaan. De Heere hebben zij met mij opgesloten. Bij dagen en nachten laat Zich de Heere niet onbetuigd aan mij, de grootste boef, die in de gevangenis zit, en ik heb de beste plaats.

O wonder! De Heere zegt: *wees vrolijk in die ure*; en de Apostel zegt: *Verblijdt u; wederom zegge ik u verblijdt u*. Ik ging als naar een bruiloft en stapte het Koningspaleis in met de Heere. Ik had enige lichte koorts. De Heere zei mij ze te zullen wegnemen, en dat is spoedig geschied. Ik heb lust en opgewektheid te lezen en te schrijven, enz. Nu en dan krijg ik een bezoek van Gods volk.

Binnen uw muren wonen zal,

Liefde, vrede met enigheid. Ps. 122: 3

Werd ik Zondag morgen mee wakker. Ik kwam hier met deze woorden, Lukas 6: 22, *en u afscheiden*. Dat zonk in mijn ziel. Het zal verkondigd worden te Gath en op de straten van Askelon. De dochters der Filistijnen zullen zich verheugen, maar voor een korte tijd.

Ik heb hier vrede mogen smaken in de Heere. Het is mij hier goed. Ik weet niet gevangen te zitten. Ik had vrede in die weg met God. Voor dat Hij mij kwam halen, werd ik onder het lezen des morgens van Lucas 6: 22 bepaald bij die woorden: *en uw naam als kwaad verwerpen*. En nu de Heere is mij goed.

Vergeef mij dat ik u nog niet heb geschreven. Het is mijn schuld. Uw brieven heb ik ontvangen met genoeg. Groet de vrienden. Aan de veelheid is het niet gelegen. Gij weet nu mijn omstandigheden.

De Heere zorg voor mijn gemeente! K. is een Zondag voorgegaan, toen zij allen zwegen. Zo wonderlijk werkt de Heere. Zondag is H. voorgegaan. Vele eersten zullen de laatsten zijn, en vele laatsten de eersten. Bid voor mijn gemeente. Bidden voor elkander geve ons de Heere. Ik heb een brief van de Eerw. B. ontvangen, toen hij gevangen is gezet geworden; maar heb hem nog niet geantwoord. Wens dit nu te mogen doen. Ik mocht er thans de Heere om vragen en moet daarop deze schrijven aan u.

Ik heb een brief van De J. die in Middelburg zit, ontvangen, en hem mogen beantwoorden. Van v. D. heb ik geen bericht ontvangen, als eens door occasie, die ik mede nog niet heb beantwoord. Gij ziet een brief vol schuldbelijdenis, moge het voor de Heere wezen!

Ook kan ik niet schrijven als ik wil, ofschoon dat neemt onze schuld niet altijd weg. Er moeten evenwel redenen liggen. Maar het veiligst is eerst de Heere te mogen vragen, of het ook aan onze zijde ligt. De Heere bekrachtige en sterke u!

Komt gij de gemeente eens bezoeken, gij komt uit het vuur in het vuur. Komt gij met vuur van Boven, dan hebt gij het vuur van beneden niet te vrezen. Vurige kolen, vlammen des Heeren. Vele rivieren zouden deze liefde niet kunnen uitblussen. Zij is hard als het graf; sterk als de dood. Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad, en Zijn trouw nooit teniet gedaan heeft door de ontrouw Zijns volks.

Misschien zal u gevraagd zijn geworden een paar te komen trouwen. Dan, ik weet niet hoe zij daarmee gehandeld hebben. Zij zouden daarover spreken met elkander. Een

Rooms jongeling, die hier gevangen heeft gezeten en nu in het buitenhuis zit, schijnt de Heere in het hart te hebben gegrepen. Daar zijn blijken van.

Ook zijn onder de zieke gevangenen, die de Heere gearresteerd heeft, twee á drie. Een krachtig, die veel van de Heere in anderhalf jaar geleerd heeft en menig ander christen beschaamd maakt. Zo werkt nog de Heere en is noch aan tijd, noch aan plaats verbonden. Zijn Woord, is niet gebonden, noch Zijn Geest.

Uw broeder in den Heere,

L. G. C. LEDEBOER.

Leiden, 10 Mei 1843.

VIJFDE BRIEF.

Waarde Vriend!

Mocht ik een brief schrijven, zo slecht en best als ik, er nog nimmer een heb geschreven! Ik dacht veel Stof te zullen hebben om u te schrijven, en nu heb ik het misschien niet. Zo afhankelijk zijn wij! Mocht ik oprecht, eenvoudig, waarheid schrijven, en mijn hart vlak liggen voor God als het papier voor mij!

Ik dank u voor uw bemoeienissen, maar beschouw, die welgemeend maar vleselijk.¹ Laat ons niet willen ondersteunen met onze zwakke niets betekenende armen, wat de Heere wil dat wij zullen loslaten; want het zou ons slecht opbreken. Maar mogen wij er onze zonden in zien en biddende gemaakt worden, dat de Heere de bedoeling heilige aan onze harten. Hij make ons vlak voor Hem en verbreke onze vijandschappen tegen Zijn wil en raad. Doe Mis niets willen dan hetgeen de Heere wil. Make ons oprecht met onszelf, vlak voor de Heere, niets bedekkende noch achterhoudende voor zijn heilige vlekkeloos reine ogen. Maar laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken geve de Heere, of wij onder de onbekeerden, bekommerden of bevestigden behoren? Hij geve ons een horend oor naar de waarheid en een geopend oog voor dezelve en een opmerkzaam hart. Een gesloten oor, oog en hart voor de leugen, schoon het er vol van is! Een gebroken hart en verslagen geest, arm, ellendig, jammerlijk, blind, kreupel en naakt gesteld te worden voor 's Heeren ogen is zulk een geringe zaak niet. Wij kennen onze ingekankerde vijandschap te weinig en zijn teveel napraters. Wij spreken teveel dat wij niet verstaan, en het gaarne en ligt bedrogene hart leidt ons zo spoedig ter zijde af. Wij spreken meer met de mensen dan met God.

Wij horen teveel naar de mensen in plaats van naar God. Wij vrezen de mensen meer dan God. Wij willen niet bukken onder God. Wij willen bedriegen, onszelf en anderen. Och, mocht ons hart gebogen en gebroken worden onder en door de Heere! Heden morgen dacht ik over die woorden na, Die de Heere Jezus niet lief heeft, is een Maranatha. Heb ik de Heere wel lief?

Nee, moet ik zeggen, dan zou ik meer haat tegen de zonde hebben, en behoeftiger wezen, meer biddende en zoekende en kloppende; minder de mensen en meer de Heere vrezende; zijn geboden onderhoudende en bewarende. Ofschoon wij niet buiten de Heere vermogen.

Daar schort ons het juist. Wij hebben teveel kracht, licht, wijsheid enz. Zolang wij dat hebben, zijn wij niet vatbaar voor 's Heeren kracht, licht, wijsheid. Hij zal zich wenden tot het gebed desgenen, die gans ontbloot is. Maar dit willen wij niet worden. Mocht ik dit meer gevoelen! Het bestaat niet in bevindingen, aandoeningen, tranen, gebeden; schoon zij door de Geest gewerkt, middelen kunnen zijn, maar dan zullen wij daar niet in kunnen berusten. Wij zijn evangelisch niet ons hoofd, en wettisch met ons hart, zei

¹ Dit ziet op een voorstel door deze vriend gedaan, om door inschrijving bij te dragen in de geldelijke behoeften van onze waardige leraar, die toen in Leiden om Christus wil gevangen zat.

iemand, en ja, mochten wij meer zien dat dit ons hindert! De kennis gaat vooraf, maar is niet genoeg als zij boven op de vliering blijft liggen. Zij moet in het hart nederdalen en ons brandende maken naar Christus. Maar hoe koud, onverschillig, wereldsgezind, vlees-, schepsel- en eigenlievend en zoekend is dat hart niet? Mocht de Heere ons ontdekken of wij genoeg hebben voor de eeuwigheid en diep genoeg ontdekt zijn.

Of Christus bloed ons waarlijk gereinigt heeft van misdaden en zonden en of ons dit woord geldt: *Ik, ik ben het die uw overtredingen uitdelg*. Anders van begin af aan. Zo er iets overschiet bij ons, tone de Heere het ons aan, waar het hapert! Want die toch iets ontvangen heeft weet het, al komen er dan ook tijden van donkerheid en duisternis en verberging. En zou het dan bij zulk een zaak niet zijn als de genadegift Gods is en het eeuwige leven? Die gevoelt dat hem nog iets ontbreekt, waarlijk hem ontbreekt nog iets, en dit uit hoogmoed en zelfbedrog te willen bedekken, is hoe langer hoe verder van de koers af. Dat werkt de duivel in de hand en Jezus uit dezelve. Hij rijdt in de vlakke velden. Graaf maar dieper!

Ontdek mij Heere! Heb ik mijn verdoemelijke, vervloekte val in Adam leren kennen? Gods heiligheid? Rechtvaardigheid? De kracht der wet? En de vloek derzelve? Is Christus mij geopenbaard als de Weg, de Waarheid en het Leven? Als het einde der wet? Ben ik in Hem overgegaan? Met Hem begraven in Zijn dood, door de doop? En opgewekt in nieuwigheid des levens? Versta ik wat het zeggen wil: Mijn leven is in Christus verborgen bij Gode? Mis ik zelf wat ik anderen leer? Waarom is er iets onvoldans en onvervulds? Heb ik alles schade en drek leren achten om de uitnemendheid der kennis Van Jezus Christus? Welke geest bezielt mij? Welke dingen vervullen het meest mijn hart? Waar ben ik het meest mee werkzaam? wordt mijn bidvertrek veel bezocht en hoe? word ik bij de minste zonde met droefheid en inkeer bepaald? word ik mij zelf meer walgelijk, Jezus mij meer dierbaar? Versta ik die naam Jezus wel? Wil ik alles om Hem verlaten? Mijn eigen zin en wil, begeerten en liefste lusten en genegenheden? De Heere eist het ganse hart; al onze vermogens, krachten, schoon wij die niet hebben. Maar versta wel onze ganse ziel en lichaam, tijd, ons oog, oor, hand, hart, wil enz. Hij moet alles hebben of niets. Hoe staan wij daarmede? Onze hoogmoed, vleeselijkheid, begeerlijkheden, hartstochten, eigenbedoelingen, eer, voornemens, bedenkingen, raadslagen, overleggingen; kortom alles moet de Heere voor zich innemen en Hem overgegeven worden, opdat Hij er mee doe naar Zijn welbehagen. Hij moet de ganse stad hebben. Eerst afbreken, dan opbouwen op een goed gelegd fundament. Opene de Heere onze blinde, mijn stekeblinde ogen en hard stik dove oren, en hard keiachtig, rotsstenen harte!

Geve Hij mij te zien hoe ver ik Hem en mij zelf heb leren kennen! Genade, vrije genade leer de Heere ons kennen! Beware ons voor zelfbedrog, ontdekke en bedekke ons! Geve ons ogen om te zien en oren om te horen! En een hart om op te merken! Leef in mij, o Koning, en de zonden in mij dode. Stel mij mijn zonden voor ogen, en laatt mij die voor U brengen! Bij Wien vergeving is, opdat Gij gevreesd worde.

Lere ons de Heere Zijn wegen! Breng ons af van het eigen en schenke ons het Zijne! Och Heer! ontdek mij en bedek mij! Ontkleed mij en bekleed mij!

En nu, de Heere doe met ons wat goed is in zijn ogen en wat Hem het meeste ter verheerlijking en ons tot zaligheid strekkende kan zijn! En doe ons dit met het ganse hart zeggen.

Schrijf mij als het de Heere behaagt. Zijt Gode bevolen en groet de vrienden.

Uw in Christus verbonden broeder,

L.G.C. LEDEBOER.

Leiden, 1 April 1844.

ZESDE BRIEF.

Mijn vriend!

Wij zijn afgebroken geworden in ons gesprek en geloof ik van de Heere, om verder schriftelijk te vervolgen, daar ik mij toe opgewekt gevoel. De Heere leide mij en u én ons allen in Zijn waarheid! Zijn Woord is de waarheid.

Opmerkelijk is het mij dat ik Jeremia 50 na de eten lezen moest, ofschoon niet in het vervolg, een zeer toepasselijk Hoofdstuk op onze gesprekken en de toestand van Sion. De Heere geve er u een zegen uit!

Wij spraken verenigd meen ik, tot dat wij kwamen aan één punt, daar wij enigszins in schenen te verschillen, op het eerste voorstel der zaak, betreffende de roeping of bevestiging. Ik ben door de gemeente van Benthuizen beroepen en onder hen bevestigd geworden, dat u bekend is. Staande, waar ik niet behoorde en wel, naar dat gij dat nemen wilt. Ik ben uitgeleid en gedreven geworden. De gemeente volgde in die weg, enige van dezelve, anderen voegden zich er bij.

Ik vroeg hen plegtig bij een samenkomst af, het eerste of zij op die voet onzer Vaderen en bij die belijdenis bleven, en mij vooreerst erkenden als hun leraar en herder? (ofschoon bij het schrijven van deze woorden zeer diepe schaamte mijn aangezicht bedekken moest), dat zij met *ja* beantwoordden.

Het is u bekend hoe bij de Hervorming, of het uitgaan uit de Roomse kerk, de leraren, namelijk de eerste, niet op nieuw bevestigd zijn of bevestigd konden worden, dan door de toestemming of erkenning der leden of mede uitgeleidenen, die zich in die weg met hun overige leraars verenigden, en hen als hun herders en leraars zonder enige nieuwe ordening of bevestiging beschouwden. Zo ben ik leraar van Benthuizen gebleven, niets nieuws of enige reformatie gezocht, dan *terugkering en verlating!*

Terugkering tot het oude, niet omdat het oud, maar omdat die belijdenis ons op Gods Woord en onze ondervinding gegrond, voorkomt en is. En verlating van de nieuwe grondslag in 1816 bevestigd. Lees Jer. 50: 17. Anders ken ik niets tot nog toe.

Ik verbond mij in Amsterdam niet met de 'Vrijheid', dat ik opentlijk beleed; maar dat ik mij niet wilde onttrekken, in zo ver zij de Gereformeerde belijdenis hadden. Daar ik echter uit hoogmoed, onkunde, onopmerkzaamheid op de vinger en leiding Gods, grovelijk in gedwaald heb, daar zij de Gereformeerde belijdenis niet hadden, noch Gereformeerd waren, maar een nieuwe secte: *Christelijk Afgescheidenen*.

Ik viel in een zeer diepe put en deed er anderen met mij instorten. De Heere trok er mij uit en opende eerst mijn ogen daarna. Ik heb het mogen belijden. De Heere zegende nog de dwaalweg. Gen. 50: 20 en Jes. 55: 8 en 9. De Heere had mij daar wat te leren. Nochtans bleef de zonde mijne. Jac. 1: 13.

Anderen voegden zich bij ons. De Heere onderwees mij bij al mijn dwalingen; maar ik hield het vlees vast, eerde de mensen boven God, vreesde het schepsel meer dan de Heere, volgde het mij geschonken licht niet op, wilde met alle kinderen Gods het wel houden, zag tegen de jaren, grijsheid, kennis en genade op. Ik bestrafte niet of ontijdig, weerde de bannen niet, was onopmerkzaam, bedroefde de Geest, bluste Hem uit, was ongeregeld in alles. Weerstond de satan niet, hoorde teveel naar anderen. Ik kende nog te weinig de listen des satans, en de diepten van het ondoorgrondelijke listige hart, mijn ogen werden meer en meer dicht gehouden; ik geraakte al meer en meer in het donkere.

De Heere gaf ons besluiten, die niet goed waren Ezech. 20: 25. Wij verstonden elkander niet. Maar al dat dwalen neemt daarom nog de roeping niet weg. Ons werk deugt niet, maar Gods werk gaat door. De gevolgen van zonden en afwijking doet de Heere ondervinden, maar werpt, hun zonde achter Zijn rug, al ondervinden zij met

David de gevolgen over die dingen tot het einde huns levens enigermate, om wijze oogmerken en einden, ja al mocht Mozes er het land Kanatin niet om inkomen. Mocht de toestand van Sion ons meer ter hart gaan! Mocht de vreze des Heeren mijn enige vreze worden! Ik kan niet ontkennen of het weegt mij nu en dan enigszins meer dan tevoren. Ik heb gehandeld als een kind en onwijze en zal ik het beter maken, ik zal het niet zijn, maar de Heere. Onze kracht, sterkte en wijsheid, hinderen ons juist. Openb. 3: 17. Ik heb dus niet anders te zeggen van mijn persoon, huis en gemeente dan onrein, onrein, wijkt van ons, of komt ons. te hulpe, onder de zegen des Heeren. Jer. 45: 4 en Spr. 28: 5, Jes. 59 geheel. Ik heb dus overvloedige reden tot lastering, afwijking en smaad gegeven. De Heere rekene het mij niet toe en wende het nog ten goede. Ik heb dus allen roem verloren, die ik buitendien niet had. De Heere zij mij genadig, gelijk Hij het wezen wil en is en blijven zal om Zijns Verbonds wil.

Maar mocht de toestand van mij zelf en van de gemeente meer op mijn hart wegen! Mijns zijn de zonden. Aan hun vruchten zult gij ze kennen. Recht. Maak de boom goed en de vruchten goed.

Ik word hoe langer hoe dwazer, blinder, en ben toch nog zo wijs en vleselijk. Wij staan onszelf en de Heere in de weg, wij zijn onszelf tegen en onze grootste vijanden. De Heere zette ons maar gedurig uit de weg en kome Zelf in de plaats! Ik zie, ik weet in de weg daar wij staan niet anders; dan mocht het ons gegeven worden, door de genade des Heeren, te strijden voor het geloof ons overgeleverd Judas vers 3, en dat ons hart, huis, handelingen, wandelingen eens zonder wij het zeiden, getuigen mochten, *hier is de Christus, hier is de tempel des Heeren*. Een ieder bouwe voor zijn eigen huis Neh. 3: 28, en .dat ons hart tot werken en stil zitten bereid mocht worden: Neh. 4: 6' en Jes. 30: 7h. Ii,igt. 21: 25 is in vervulling. Onze handen mochten wel allen op onze hoofden zijn en om aller lendenen een zak! Want wij zijn ontbloot voor aller volken oog, wij zouden haast zeggen, de Heere vergeet Ons. Het berouwe Hem over ons gruis! Jes. 63: 17. Heere, waarom verstokt Gij ons hart en laat Gij ons dwalen van uw wegen! Behoed ons Heere, want wij vergaan. Marc. 4: 38, Amos 7: 2. Wie zou er van Jacob blijven staan, want hij is klein. Wij zijn zeer dun geworden en diep van de Heere afgeweken. Mochten wij tot de Heere vluchten en zuchten, onze hoogmoed worden geslecht, eigen zin en wil verbroken en eigen wijsheid vernietigd. Een volle mond wordt er nog al eens gevonden, maar een gebroken hart is schaars, en daarom wete ik niet of ik zwijgen of spreken zal, want ik make het met beide erger.

Bid voor mij. De waarheid en ere Gods ga ons alleen ter harte! De Heere opene onze ogen, ten minsten de mijne en make ons getrouw! Doe ons geen mensen ontzien, maar Hem alleen. Leide ons in de waarheid. Geve ons een horend oor en ziende ogen, een opmerkzaam hart. Och, het klagen gaat nog zo oppervlakkig, het zuchten is nog in het diepste van het hart. De breuk wordt hoe langer hoe groter; en toch de Heere leert en leidt mij verder. Hij laat zich soms niet onbetuigd, maar schenkt mij vrede en liefde. Zo maar in de begeerte voor Zijn Naam. De zonde is mij wel eens afschuwelijk, ik mag wel eens walgen van mijzelven. Hij geeft mij lust tot onderzoek, nu en dan enige opening tot Hem. Vermeedert het geloof, geeft mij gezipt en leedwezen van en over mijn zonden. Geeft mij met de zaken wel eens tot Hem te mogen komen. Bevestigt mij in deze weg, leert mij bij dagen en bij nachten, brengt mij nog Maria's groetenissen, geeft mij werk met de gemeente enigszins meer dan tevoren. Er komen enige vruchtjes hoe klein ook voort, en de begeerte is naar meerder te mogen ontvangen.

Zo wilde ik schriftelijk ons gesprek vervolgen. mijn schande wonde maar openbaar, als Jezus maar groot mag worden. Ik kom er niet op aan. Jezus mijn deel, en alles. Zijn stok en staf vertroosten ons. Hoe meer zonden, hoe meer genade. Versta dit wel, Ps. 130: 4. Die veel vergeven is, heeft veel lief. Hoe lief moest ik dan niet hebben?

O wil met mij Hem loven en verheerlijken de grootste der zondaren. Vermeerdere Hij het geloof en make Hij mij getrouw! Ik ben een prater, maar geen dader, een mond en lippen-Christen en toch is Jezus wel eens binnen. Wonderlijke genade om niet! Ik de snoodste, de bootste! O God welk een genade om niet!

Ik moest met tranen schrijven, al kon gij het dan niet lezen. De Heere kan zulke brieven best lezen. Die zijn Hem het aangenaamste en liefste. Kom, Heere Jezus kom! En gij vriend, bid voor de ellendeling, die nog zo rijk en wijs en vleselijk en wereldsgezind is en wat niet al. De Heere make mij maar arm, ellendig, jammerlijk blind en naakt! Ik ben het wel; maar mij zo doe kennen en voor Hem komen; om geen nieuwe lap op een oud kleed te naaien, noch nieuwe wijn in oude lederen zakken te willen doen, maar Jezus aan te doen geheel en al, tot wijsheid, gerechtigheid en sterkte, Hem zij de eer, ons al de schande. Amen.

Uw Vriend LEDEBOER

Leiden, 9 Aug. 1844. 's Gravensteijn.

ZEVENDE BRIEF.

Mijn vriend!

Ik heb gisteren op nieuw de tijding gekregen, dat ik weer voor een half jaar gegijzeld ben. Maar zelden ben ik meer vrij geweest en gezonder; en vrolijker bij tijden in God mijn Heere dan nu. Hij leide mij en al Zijn volk in de rechte paden!

Ik had gisteren een zeer bijzondere dag, en werkzaamheid dienaangaande. Zodat ik mijn zaken, gesterkt in mijn Heere en God, Hem mag overgeven, in Hem berusten, in Hem geloven en op Hem hopen, wetende van mij zelf niet anders te zijn dan een ellendige prul.

Groet de schilder, en uw vrouw en schoonvader en moeder.

En Jezus die Dierbare, groete ons uit genade, Amen.

Uw Vriend LEDEBOER

Leiden, 5 Sept. 1844

ACHTSTE BRIEF.

Waarde gemeente!

Ieder ogenblik kan het laatste zijn. Ik ben verplicht rekenschap af te leggen. De toestand der gemeente benauwd mijn hart. God alleen, die machtig is wonderen te doen van genade en barmhartigheid, kan een afgesneden zaak doen. Hem is niets te wonderlijk noch onmogelijk. Zijn Naam is Ontfermer. Zijn arm is niet verkort!

Ik werd met verscheidene teksten werkzaam, daar ik van schrikte, onder anderen Openb. 3: 1. *Gij hebt de naam dat gij leeft, en gij zijt dood!* Oprechtheid, voorzichtigheid, bedachtzaamheid schenke de Heere mij om Zijns zelfs wil! Verwijtingen beware mij de Heere voor! Ik schrik bij het woord! Zo ik verwijtingen moest doen, ik zou het mijzelf moeten doen, en dat mag ik ook bij tijden en ogenblikken. Ontrouwheid, vleselijkheid, mensenvreze, onkunde, hoogmoed, zwakheid, (versta zondige) en slapheid, teveel om te noemen, zijn onder miljoenen andere mijn zeer grote fouten en gebreken. Ongeloof is de moeder van alle. Spr. 28: 13 lees ik: *Die zijn overtredingen bedekt, en zal niet voorspoedig zijn, maar die ze bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen.*

De Heere zij ons genadig om Zijns zelfs wil zo velen er onder het zegel Zijner verkiezende genade liggen opgesloten. Vele eersten zullen de laatsten zijn en vele laatsten de eersten. Ps. 50: 10 staat een verschrikkelijk woord: *Maar tot de goddelozen*

zegt de Heere: wat hebt gij Mijn inzetten te vertellen en neemt Mijn verbond in uw mond? 2 Cor. 5: 10. Want wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel Chisu opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt naardat hij gedaan heeft hetzij goed hetzij kwaad.

Ik ben een trouweloze en nietige herder. Helaas!! Niet een iegelijk die zegt: Heere Heere! zal ingaan in het koninkrijk der hemelen maar die de wil des Hemelsen Vaders gedaan zal hebben. Zalig zijt gij zo gij deze dingen weet en dezelve doet. Met de mond belijdt men tot zaligheid maar met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid. De Heere zegt: mijn zoon geef mij uw hart! Het geloof in de liefde werkzaam geldt alleen voor de Heere en ook niets anders. Zalig die mijn woord- hoort en hetzelve bewaart! Indien gij mijn geboden bewaren zult, zult gij in waarheid Mijn discipelen zijn, zegt de Heere. Die mij lief heeft bewaart Mijn geboden. Het andere betekent niets. Geen werken zonder geloof maar ook geen geloof zonder werken. Gods genade valt vrij; maar ons is de schuld! Een iegelijk die verloren gaat, gaat om zijn eigen schuld verloren. Zij willen niet dat Jezus Koning over hen zou zijn maar kiezen het doornenbos tot hun koning daar een vuur uitgaan zal om hen te verteren en de zorgvuldigheden dezes levens. Mark. 4: 19. Die Zijn mijn moeder broeders en zusters, zegt de Heere, die de wil Mijns Vaders doet. De een jongeling zei: ik zal gaan en hij ging niet; en de andere zei: ik wil niet, maar berouw krijsende keerde hij zich om en ging! Wie had de wil des Vaders gedaan? Die vader en moeder broeder of zuster huis, hof akker of zijn eigen leven lief heeft boven Mij is Mijns niet waardig, zegt de Heere. Kiest wien gij dienen wilt? Is Baäl, God dient hem; maar is Jehovah God dient Hem! De Heere geve ons uit genade bij aanvang of voortgang de beste keuze te mogen doen. Ps. 110: 3. Maar dat maakt niet hooggevoelende maar vrezende. Spr. 28: 11 staat: Welgelukzalig is de mens die geduriglijk vreest en Gal 5:24: Maar die van Christus zijn hebben het vlees gekruist met deszelfs bewegingen en begeerlijkheden. En indien een broeder door enig misdrijf overvallen ware gij die geestelijk zijt brengt denzelfen te recht in de geest der zachtmoedigheid. Hebt acht op malkander tot opscherping der liefde en der goede werken!

Het huis heb ik moeten laten gaan. Niemand ondersteunde mij daarin. Wij hebben het verzondigd. Wat ik gebouwd heb, zegt de Heere, breek ik af en wat Ik geplant heb ruk Ik uit Jeremia 45: 4. Mocht onze ziel maar als een buit zijn en wij een wening bij de Heere in de hemel hebben. Joh. 14: en 2 Petrus 1: 14 en 2 Cor. 5.

Ieder ogenblik kan het laatste zijn en hiernamaals is er geen vergeving meer. Hier moeten wij genade ontvangen of het is eeuwig onherroepelijk en onherstelbaar te laat. Het gaat op een eeuwigheid en komt op onze ziel aan. Ik behoef niet te zeggen dat ik op de gemeente een bijzondere betrekking heb boven de anderen en dat blijft. Zodat al is er nu geen huis ik ulieden geenszins wens te verlaten als er gelegenheid mag zijn. Lang heb ik gezwegen. Gijl. Zijt zoverre als ik weet op u zelf tot nog toe. Het ware te wensen dat gijl. bij. elkander kwamt zoveel mogelijk. Dat vinden wij zo Hand. 1: 14 al was het niet in de tempel. Laat ons broeders de onderlinge bijeenkomsten niet nalaten vermaant elkander zolang het heden genaamd wordt tot opscherping der liefde.

IJzer scherpt men met ijzer; heerszucht mag er niet wezen daar zit de satan en niet Jezus op de troon. Die meent iets geworden te zijn is nog niets. De meeste van ulieden zij de minste en geringste. Draagt elkanders lasten. Verbijt en vereet elkander niet; ziet toe dat gijl. niet verbeterd en vereten wordt.

Ofschoon ik in alle zachtmoedigheid ziende op mijzelf ulieden wens te vermanen moet en mag ik overeenkomstig het woord geen lasteraar dulden en zulken geloof ik dat er onder ulieden helaas! zijn. Ja, dat ik geen acht gegeven heb op schandelijke handelingen wandel en handel daar heb ik de gevolgen van moeten dragen en draag die

nog. Ik heb de mens teveel en God te weinig ontzien. Ik zag teveel op mij zelf en te weinig op Christus macht. Ik heb Zijne geboden veracht en zijn vermaningen helaas! niet geacht. Ik heb op de mens teveel en niet op mijn God gebouwd en vertrouwd geleund en gesteund. ik wens zo mogelijk door de kracht des Heeren te mogen en te kunnen herstellen. Zoveel mogelijk en als het Hem behagen zal hoe diep het kwaad ook doorgevreten en hoe verkankerd de kwaal ook geworden zij. Beter laat dan nooit. Maar de kracht is des Heeren.

T. behoort nu niet meer tot de gemeente van Benthuizen; echter moet ik ulieden ten ernstigste vermanen tegen zijn zeer antichristische gevoelens. Mocht de Heere hem genadig terecht brengen dat is de begeerte mijns harten. Hij had sedert lang ernstiger vermaand en gecensureerd moeten zijn geworden! Ik zeg dit niet, God mijn Heere is mijn getuige uit enige vijandschap. O nee! het tegendeel heb ik gevoeld en gevoel ik. Dat juist heeft mij doen aarzelen tegen het woord des Heeren. Want waarlijk wij helpen noch onszelf noch anderen als wij buiten het woord des Heeren gaan.

Eli zag zijn zonen niet eens zuur aan; hij brak de nek! De ark des Heeren werd weggevoerd en hij haalde een vloek op zijn huis. Slapheid en slaperigheid in de tijd des oogstes en te zeggen: er zijn leeuwen en beren op de weg is helaas het werk des luiaards! Bij Mij van de Libanon af zegt de Heere; voorbij de woningen der leeuwinnen en luipaarden! Vangt gijlieden ons de kleine vossen die de wijngaard des Heeren bederven? Hoogl. 2 vs. 15. Och hadden onze wijngaarden helaas helaas! ook jonge druifjes! maar helaas! ik zie er geen!

T. v. d. K. heb ik helaas! dikwerf als een fijne lasteraar bevonden; ik heb hem niet behandeld naar het Woord dat zegt: drijf de spotter uit en het gekijf zal ophouden. Zijn gevoelens hou ik voor antigereformeerd. Omdat hij er openlijk van spreekt mag en moet ik openlijk de gehele gemeente er tegen waarschuwen. Hij zij dan getekend.

Ik heb er vele smarten over uitgestaan maar zijn consciëntie zo die niet geheel is toegeschroeid zal het hem wel zeggen. De Heere bekere Hem!

Wij mogen niet behouden wat de Heere wil los gelaten hebben: Kwade samensprekingen bederven goede zeden. 1 Cor. 15 vs. 33. Beschouw deze woorden als een herderlijke vermaning voor die wolven in schaapsklederen te wachten. Ik ben verplicht zo te spreken en zeg niet teveel. Ik wens de ganse waarheid te mogen zeggen met zachtmoedigheid en vreze ziende op mij zelf; want ik zal geen mensen maar Gode rekenschap moeten geven. Ik beschouw zulke geesten zeer gevaarlijk en boven vele dingen te mijden.

Maar nu kom ik tot u mijn zeer waarde en geliefde gemeente.

Ik heb vele dingen tegen u.

Vooreerst! zie ik op de samenkomsten hoe die tevoren meestal boven al in de week werden waargenomen dat was bedroevend. Heb ik soms aanleiding gegeven door het lange laten wachten vroeger in de week toen gijl. beter opkwam vergeeft het mij; *ook zo ik te lang geweest ben in bidden en prediken*. Ik heb zelf dikmaal aanleiding tot vele ongeregheden gegeven gelijk ook mijn huisgenoten dat ik niet behoorlijk heb tegengegaan. De Heere geve mij wijsheid in alle dingen.

Ik heb de ongeregheden, Sabbathschenders, onruststokers, vleselijken, onkundigen enz. niet vermaand naar behoren. Mijns is de schuld in vele dingen en eigenlijk vak alles maar dat neemt niet weg dat de satan mij verder zou gevangen houden om nu geheel en alles over te geven omdat ik zoveel helaas bedorven heb. Integendeel. Sterke mij de Heer! Ik wens maar alleen in zijn kracht en mogendheden te doen wat mijn hand vindt om te doen al ben ik de grootste schuldenaar.

De Heere heeft mij in de censuur gebracht en heilige het genadiglijk aan mijn ziel!

Maar of gij nu te verontschuldigen zijt laat ik aan ulieden over. Hoe is er over 't algemeen gehandeld met *biddagen* weinige misschien één huisgezin in de laatsten tijd uitgezonderd. Door sommigen bespot door anderen niet geacht noch geteld beschouwd als een anderen dag gegeten gedronken. Niet alsof de Heere gediend zou worden met een droge mond en ledige maag als het hart vol van ongerechtigheid blijft zitten.

O nee, gij weet wel dat ik u zulk een leer nimmer heb geleerd noch voorgehouden. Maar onze vaders overeenkomstig het Woord hebben zulke dagen zeer nodig geacht. Soms maandelijks ja wekelijks buiten het vrijwillige in tijden van grote nood! En is eens of tweemaal in het jaar teveel? Zijn wij niet in grote nood? Ja de grootste is dat wij het niet gevoelen noch geldoven. Uiterlijke godsdienstoefeningen maken ons niet zalig welke en wanneer en hoeveel. Lees Jesaja 66 Slachtoffer en brandoffer hebt Gij niet begeerd maar Gij hebt Mij het lichaam toegerust, zegt de Heere! Een gebroken hart en verslagen geest!

O God wees mij arme zondaar genadig! Gebeden met een waarachtig tollenaarshart en besef van zonden en vluchten tot de enige Borg en Middelaar: *wees mijn Borg!* Niets geldt bij de Heere dan Zijn eigen werk. Maar zo een gemeente overeenkomstig het woord: (zij waren biddende en vastende vinden wij meermaal in de Handelingen der Apostelen en elders aangetekend) besluit zulk een dag te houden en hij wordt door de leden der gemeente niet naar vereiste, versta wel hier uiterlijk, want daarover staat in zulke gevallen de kerkenraad alleen te oordelen waargenomen maar uitwendig veracht; dat is zondigen tegen de Heere en de gemeente en die opzieners verachten. Ik sta schuldig aan die zaken door ze niet naar behoren onderzocht te hebben. Maar de Heere ziet op alle zulke dingen. Job heiligde zich voor zijn zonen de Koning van Ninevé liet een vasten uitroepen en zij bekeerden zich ofschoon dan ook uitwendig en de Heere had berouw over het kwaad! Als de middelen veracht worden hoe gering zij zijn dan neemt de Heere ze eindelijk weg! Ik blijf aan u verbonden. Blijft er een gemeente er zal wel een plaatsje zijn tot samenkomsten zo de Heere wil en wij leven! Mijn Koningrijk is niet van deze wereld. Waar is het huis dat gij Mij bouwen zoudt? zegt de Heere. Mochten wij Hem aanbidden in Geest en waarheid!

Wat nu aangaat de stand daar ik in sta is dezelfde als vroeger; namelijk schenke ons de Heere gelijk Smytegeld zegt: *houdt die godsdienst vast daar onze voorouders alles voor opgeofferd hebben dan zult gij er nog wat aan hebben.* Als gij een vervolging ontgaat wat zal het u baten dat gij sterft zonder op een schavot te komen; vals in 't hart, uw ziel verloren en zo voor God te verschijnen. Ziedaar kort en bondig mijn stand en hoop ik ook de uwen. De inwendige zegen geve de Heere!

Tot nog toe (Ik kan van mij zelf geen ogenblik blijven staan laat staan één uur of dag). Tot nog toe kan ik lieve vrienden de zaak niet anders beschouwen. Al het andere komt mij bezijden voor. Ik blijf zonder of met een huis. Mocht er een geestelijk huis komen 1 Petrus 2: 5 daar gijl. de geestelijke stenen van mocht zijn gebouwd op die enigen steen Jezus Christus op het fundament der Apostelen en Profeten! Dat zou wat groots zijn. Dan konden zij al onze huizen en hoven en lichamen er bij krijgen als wij maar een God voor ons hart hebben. Zij zagen de beroving hunner goederen met blijdschap aan Hebr. 10. Jezus had niets om Zijn hoofd op neder te leggen. Als wij ons hoofd en hart en alles wat wij hebben en zijn in Jezus schoot mogen neder leggen door genade, o dan hebben wij alles een schat in de hemel, een parel bij de Heere weggelegd een onverderfelijke en onverwelkelijke en onbesmettelijke erfenis eeuwig in de hemelen, een gebouw zonder handen gemaakt, maar ook door geen handen zelfs niet die des satans met alle zijn machten, af te breken. Zie Matth. 16: 18. Die dat Hoofd heeft, heeft alles. Die dat mist, mist alles.

Maar nu terug tot ons doel.

Kan ik niet persoonlijk tot ulieden komen, och mocht het de Heere behagen aan elkander in den gebede, dat tot hiertoe zo flauw geweest is te gedenken. Hij opent en sluit. Zit ik hier mocht de Heere mijn pen maken als die eens vaardigen schrijvers naar Zijn wil en dat zegenen aan uw harten. Mijn begeerte is als het de Heere behagen mag hier in de eenzaamheid en stilte voor en met ulieden enig en alleen dit jaar, zo ver en veel de Heere believen zal werkzaam te mogen wezen. De Heere kan de gevangenis openen zelfs in de gevangenis. 's Heeren woord noch Geest zijn niet gebonden.

Ik wens u niet te verlaten maar dat de Heere ons nauwer in Hem aan elkander verbinden mocht.

Maar nu nog een zeer gewichtig woord ten slotte.

Het betreft het kerkelijk bestuur onder u. De Heere geve mij wijsheid! Naar het gene er onder ons voorgevallen is, kunnen noch mogen wij anders dan H. als ouderling en de R. en K. als diakenen blijven beschouwen. Zo er geen wettige en gewichtige redenen daar tegen kunnen worden ingebracht. Ik ben, dat wil en moet ik erkennen dikwerf in die zaak geslingerd geworden; vandaar vele onaangenaamheden; maar na al dat er hoe dan ook en tegen het woord des Heeren gebouwd is, zo er ik de zaak bezien mag moet zij zo blijven; en geloof ik dat wij met verdere woelingen en tobbingen wel verder van maar niet nader in het spoor gebracht zullen worden.

Zo komt mij die zaak voor; en hebben wij dat onder elkander gezamenlijk te Benthuizen mogen bespreken, waartoe nieuwe verandering? Alle verandering is geen verbetering. Houdt wat gij hebt opdat niemand uw krone rove. Openb. 2 vs. 26 en 3 vs. 11. Leest de 3 eerste hoofdstukken van de Openbaring van Johannes. De Heere zij onze, uw en mijn Leraar Hogepriester en Koning, ons enig Al bij aanvang en voortgang om eens zo wij het nog niet mogen met Asaf. Ps. 73 vs. 26 te mogen en te kunnen, ja te moeten zeggen: Bezwijkt mijn vlees en mijn hart zo is God de Rotssteen mijns harten en mijn deel in eeuwigheid Amen.

Leiden 23 September 1844.

Verzoeke antwoord!

NEGENDE BRIEF.

Waarde Vrienden en Broeders in hoop op onze Enigen Heer en Meester Jezus Christus: Genade, vrede, blijdschap in een Drieëinig Genade Verbonds-God, zij u en de uwen; en zovele nabij en verre zijn, bij aanvang of voortgang geschonken en vermenigvuldigd, om Zijns Zelfs wil. Amen.

Nadenkende op de redenen van de verlating Gods 't onswaarts valt de beschuldiging op mij zelf hot allermeest en eerst. Mensen vreeze, gunst en eer boven Gods vreeze, gunst en nabijheid. Mensen naar de ogen zien. Mensen aangezicht aannemen, zwakheid en slapheid, onkunde, blindheid, eigenwijsheid, kracht. Niet volgen van 's Heeren kennelijke en duidelijke wenken en bevelen. Gehoor geven aan de listige omleidingen des satans. Het woord verachten, verwerpen en laten liggen. Of op mijn en des satans wijze uit te leggen, verklaren en toe te passen. Niet afgaan op des Heeren woord, noch steunen en leunen op hetzelfde met al mijn krachten, gedachten, voornemens en bedoelingen. Niet enig en alleen de Heere mij voor ogen te stellen. Vleselijke gezindheden. Ik bedoel hier in schijn geestelijke en godzalige (zegge schijn). Trouweloosheden, en- en bijgeloof, vleselijke luiheid, lekkerheid; gemak, rust en lust. En och, mijn vrienden, ik zie noch verwacht niet, dat het van mijzelf beter zal worden, maar wel erger; want mijn bron is en blijft bedorven. Ik verwacht het dan ook van mezelf niet, als ik wel staan mag, noch van mijn wijsheid, kracht en voornemens, bedoelingen of wat het ook zijn moge, maar enig en alleen van de Heere.

Ik wens dan, gelijk ik heb mogen doen, opnieuw te kiezen. Hem alleen en geheel tot mijn Deel in eeuwigheid, en dus ook in der tijd. Zolang wij hier beneden zijn, dat ulieder aller keuze, wat de grondkeus en de zin door wederbarende genade en hart vernieuwende bedeling des Geestes en het bloed van Christus, mede zijn zal.

Zo wil ik mij verklaren zo veel en ver het mij gegeven mag worden, te zien en op te merken door 's Heeren albestralend én zielreinigend licht des Heilige Geestes betrekkelijk de omstandigheden, daar wij Eerwaarde broeders in opzicht tot elkander en de gemeente in staan, met vrijmoedigheid en openhartigheid, voorzichtigheid en oprechtheid; gelijk ik in mijn vorige reeds het een en ander gedaan te mogen hebben. De Heere neme het onze genadig weg, en stelle het zijn in de plaats, en make ons vatbaar, en ontvangbaar voor zijn waarheid, zo ver het ons en nu mij gegeven mag worden, die te spreken of te schrijven als in 's Heeren tegenwoordigheid en alwetendheid. Ps. 139: 23 en 24.

Wat mijzelf aangaat, mocht ik boven in het algemeen iets zeggen, dat ik in enige bijzonderheden moet uitbreiden.

Door het niet acht geven op de allereerste kiempjes of uitspruitseltjes van verdeeldheid en onenigheid; door het niet opvolgen van het kleinste licht en stem Gods in die zaken; door het vlees te willen sparen, vrede met mensen te behouden, het met allen goed willende houden; en door het uitstellen en afwachten, verliezende die kracht, welke mij in de weg geschonken was, zoekende naar bekende bannen, mijzelf in de weg staande, anderen ontziende en God niet vrezende, op een verkeerde wijze ziende op mijn eigen gebreken en fouten. Niet blind voor de uitkomst willende zijn, maar ziende in de uitkomst, en blind voor het gebod zijnde. Ziende op mijn ellende, zwakheid en onmacht, vergat ik dat de Heere alleen en geheel, mijn wijsheid, sterkte en alles zijn moest. Dat ik liever alles moest verliezen, dan Hem, dat ik liever alles, ja ook Zijn kinderen moest verlaten in zover zij niet wandelden in 's Heeren voetstappen, dan de Heere zelf; dat Zijn gunst ons boven alles moest gaan en wij onszelf gedurig verliezende in Hem, niets anders begeren moesten, dan met verloochening en verlating

en opoffering van alles en allen. Het Lam te volgen, waar het heenging, in bezaaide of onbezaaide, lichte of donkere, gebaande of ongebaande wegen en paden. Ziende op de oversten Leidsman en Voleinder onzes geloofs en zaligheid.

Velen zijn de listen des satans, sommige zijn ons bekend, maar de meesten misschien onbekend, en dat wel de fijnste en listigste gesponnene, nauwelijks zichtbaar, als voor het geoefende en beproefde oog van de in 's Heeren nabijheid wandelende christen. Hoe kan de Heere met eerbied gesproken, ons ook de fijnere tonen, daar wij de grovere, schoon ziende, echter niet achten noch mee werkzaam zijn voor Hem. Met één woord omdat wij nog kinderen zijn, die melk en geen vaste spijs van node hebben. Arglistig is het hart des mensen meer dan enig ding. De diepten Gods zijn onpeilbaar; maar ook die van het hart behalve voor de Kenner van hetzelfde. Mochten wij ons dan maar veel voor Hem ter toets leggen en ter beproeving en doorzoeking stellen, door Zijn genade en werking Zijns Geestes aan onze zielen! Wat zouden wij ons een menigte van moeiten en zorgen besparen, duisternissen en verbergingen van 's Heeren aangezicht ontgaan en ons langs die weg door 's Heeren genade vrede, rust, kalmte, blijdschap bezorgen. Schenke de Heere het ons op zijn tijd, naar de rijkdom Zijner onuitputtelijke genade en barmhartigheid over al Zijn arm en ellendig, ziek Volk!

Wij zijn ziek en nu is het aanvankelijk iets groots de oorzaken van de onderscheidene ziekten meer en meer te mogen leren kennen en opsporen, schoon het niet genoegzaam is; evenmin als het genoegzaam is te weten uit welke oorzaak onze lichamelijke ongesteldheden voortkomen, zo wij ons niet onthouden van het kwade en geneesmiddelen, zo nodig tegen dezelve gebruiken, onder de zegen des Heeren. Ziekte te kennen is noodzakelijk; maar nog noodzakelijker ziektegenezing! De Heere is de beste en enigste arts. Het is goed, dat wij onder zijn behandeling zijn mogen. Want beter is er niet! Hij kent de ziekte-kwalen in de grond, en ook, de genezing derzelve. Dat wij ons dan met al onze zonden en ongerechtigheden, noden en bezwaren, blindlieden en dwaasheden maar geheel en alleen aan zijn zorg toevertrouwen en overgeven bij aanvang en voortgang door Zijn genade. En Hij zal het wel maken. Ik zie hun ziekheden en Ik zal ze genezen. Want Hij heeft ze allen op zich genomen, niet één uitgezonderd. Hij is de medelijdende Hogepriester. Die in alles gelijk, als wij verzocht is geweest, maar zonder zonde. Hij kan wil en zal genezen Zijn volk van alle gebreken hier in der tijd aanvankelijk en eens volkomen. Rom. 7 vs. 24. Hij stelt er Zijn genoegen en eer in. Het is Hem van zijn Vader toevertrouwd en aanbevolen, en van Hem aangenomen, begonnen en Hij zal het ook voleindigen tot op Zijn dag. Psalm 93. De Heere regeert! Juda's dochteren verblijdden zich, toen 's Heeren oordelen gehoord werden. Psalm 97 vs. 8. Openb. 16 vs. 7.

Ik verlang naar Uw oordelen, o Heer mijn God! De grootste zijn 2 die doorgaans juist welke door de aard van dezelve het minst worden geacht. Namelijk: de geestelijke verlaten, de overgave aan zichzelf, blindheid verharding, onkunde, liefdeloosheid, ongehoorzaamheid, wereldsheid, ongevoeligheid, onnatuurlijkheid, onbarmhartigheid enz. Lees 2 Tim. 3 vs. 1-5. De grootste smarten worden, naar de ziel doorgaans door Gods volk geleden als de wereld bloeit en groeit en voorspoed heeft, en zegt: ik zit als een koningin; Openb. 18 vs. 8. Wie zal mij ontrusten mijn rijk zal eeuwig duren.

Dan ondervinden de kinderen Gods door de druk, de smaad, de hoon en spot van een hen vertredende, lichtzinnige wereld, de grootste en sterkste smarten; meer dan wanneer de oordelen Gods zich daar henen wentelen, als de golven der zee en de stromen der rivieren die vruchtbaarheid nalaten, meer dan de Nijl van Egypteland. De voorspoed der wereld is doorgaans het nadeel der vromen. Schoon wat aangaat het uitwendige, en in zo verre zij daar mee door afgetrokken worden ook betrekkelijk hun

inwendige wasdom en bloei, heeft de wereld de overhand over Gods volk, dat is niet zo erg als dat zij inwendig de overhand over haar krijgt. Het is beter de wereld over hen, dan in hen heersende! Maar ik bedoel hoe onder de voorspoed der wereld Gods volk, gelijk het is ten deze dage als in de Babylonische gevangenis, doorgaans kwijnende is. Zie Psalm 137, en de toestand der Joden ten tijde van Haman. Als de Filistijnen de overhand over Simson kregen, staken zij zijn ogen uit en hij was malende in het gevangenhuis! Maar toen de zonen Gods zich met de dochteren der mensen vermengden en verenigden was het 't ergste en slimste. Gelijkvormigheid aan de wereld, wordt met bedroevende en betreuenswaardige verberging van 's Heeren aangezicht gestraft, omdat het afval van Hem is, de springader des levenden waters. Jer. 2 vs. 13. En omdat wij ons God niet voor ogen stellen, maar af- en drek- en niet-goden nevens Hem de Enige en Waarachtigen. Joh. 17 vs. 3, in ons hart opzetten en vereren. Het pleiten voor de zonden gaande daar doorgaans mee gepaard, het bemantelen van het kwade, en bepleisteren van het verkeerde enz.

Och, opene de Heere de ogen Zijns volks! Want gehoorzaamheid is beter dan slachtoffer, en opmerkzaamheid dan het vette der rammen. 1 Sam. 15 vs. 22. Want zo zegt de Heere HEERE, de Heilige Israëls, door wederkeringen ruste zoudt gijlieden behouden worden, in stilheid en in vertrouwen zou uw sterkte zijn, maar gij hebt niet gewild. Jes. 30: 15 is een zeer gewichtige en opmerkenswaardige tekst voor onze dagen inzonderheid; maar niet minder Jer. 45: 5 en Ps. 28: 5. Onze Vaders hebben des Heeren weg bedorven en wij hebben in hun voetstappen niet gewandeld ten goede, maar ten kwade.

Diep zijn wij van de Heere afgeweken. Kende een ieder zijn ongerechtigheden en zocht een ieder zijn afgoden van zich te doen, daar wij op zitten en rusten! Richt. 5: 16, enz. verdient mede onze opmerking, inzonderheid hoofdstuk 21: 25.

Een zee vertoont zich voor onze ogen, als wij in de breuk staren, het geluid der golven en baren verdooft onze oren, en het gezicht van dezelve verblindt onze ogen! Wij kunnen er evenmin in zien, als in het licht van 's Heeren heiligheid en reinheid! Sture de Heere ons scheepje op die grote zee, neme Hij het roer in handen, besture Hij het naar Zijn wil. Ontlaste Hij het van ons eigen en vervulle Hij het met het Zijne. Blaze de Geest in de zielen! Het roerstevan vooruit als Jezus maar in het schip is, al is het dan ook in het achterschip!

Het veiligste is van onszelf te beginnen, want gelijk in het water, het aangezicht is tegen het aangezicht, zo is des mensen hart tegen de mens, Spr. 27: 19. Dat is, in een ander zien wij onszelf! Ten minste, zo willen wij het hier verstaan. Onze zonden zijn anderer zonden. Rom. 2: 1. Want daar in gij een anderen oordeelt, oordeelt gij uzelf! Want gij die anderen oordeelt, doet dezelfde dingen. Wee hem die de balk in zijn eigen oog niet gewaar wordt, terwijl hij de splinter uit dat eens anderen wil trekken! Maar even zondig en verkeerd is het, omdat wij dezelfde zondaren zijn en veel meer in onszelf dan in anderen gewaar worden, daarom te zwijgen en de zonden als goed te keuren, daar wij ze zowel in onszelf het allereerst en meest, moesten verfoeien en verwerpen, als in anderen vriendelijk en zachtmoedig, maar ook ernstig en aanhoudend berispen en verfoeien.

Ja, zelfs al zien wij, gelijk ik voor mij zelf in die omstandigheden ben, geen uitkomst of genezing derzelve, voort te gaan met onze woorden te vermanen al 'schijnen onze daden het tegen te spreken. Opdat anderen zien mochten onze ontrouweden enz. als in een spiegel; zodat bijaldien wij geen voorbeeld voor anderen kunnen wezen ter navolging, dat wij dan spiegels mogen wezen ter lering, en bakens ter vermijding van klippen en banken.

Mag ik er zulk een wezen! want op mijn voorbeeld kan ik niet wijzen, daartoe heb ik te

trouweloos gehandeld. Ik zei: mochten onze woorden trekken, zo onze voorbeelden niet trekken kunnen, opdat zo wij geen honderd dan zestigvoudige vrucht mochten hebben, wanneer het door de genade des Heeren, onze oprechte ziels- en harte- keuze geworden mag wezen, de Heere in alles op zijn bevelen en wenken te volgen, zijn voetstappen te drukken en die Zijner trouwe volgelingen, als een Paulus en anderen en niets te willen weten dan Jezus Christus en die gekruisigd, om gekruisigd te worden aan alle wegen buiten die enigen weg, aan alle begeerten gespeend te worden buiten het een nodige alle zonden te verlaten om des Heeren wil, alle lusten te doden door Zijn Geest, de bronnen en oorzaken op te speuren onzer afwijking van de God onzes levens en zaligheid, het bedrieglijke hart, en de listen des satans en de begoochelingen van een betoverende wereld.

Zo het ons meer aan licht en kracht dan aan de begeerte en zin ontbreekt door 's Heeren genade, want van onszelf is er in ons niet dan een kwade zin. Echter hebben wij hier de uiterste bedachtzaamheid van boven nodig en Goddelijk licht, en ontdekking des Geestes om onszelf niet te bedriegen, daar wij zo genegen toe zijn. Zo wij onrustig blijven, zolang wij Gods wil niet gebaard hebben om dat zo eens te mogen uitdrukken, bedoelende daarmede, zolang wij niet door arbeid, moeite, zorgen, strijd door 's Heeren Geest en genade, daartoe gekomen zijn om enigszins aan de Gode welbehaaglijk, volmaakte, goede wil te mogen beantwoorden.

Gij hebt tot den bloede toe nog niet tegengestaan, strijdende tegen de zonden. Niet alsof het uit onszelf kon voortkomen, integendeel, maar de Heere leert Zijns volks vingeren ten oorloge. Hij brengt ze in de strijd, leert hen de wapenen beoefenen en gebruiken; leert hen de gevaren en moeilijkheden van de geestelijken oorlog. Voert zelf de strijd in, voor, met en door hen! Geeft hun overwinning, over het kwade door Zijn Geest, rust in Hem, leven uit Hem, voedsel, sappen en krachten uit Zijn genade. - Hij staat aan hun zijde, beschaduwte Hem, verkwikt hen, ondersteunt hen, en begeeft en verlaat hen nimmermeer; Psalm 23. Een klip, daar wij ons voor te wachten hebben, is in het voorgaande aangewezen, namelijk die van eigen kracht. Het schijnt die van zwakheid te zijn, maar dat is zo niet in een goeden Gode behaaglijke zin genomen, want dan zou 's Heeren kracht in onze zwakheid volbracht worden. Volgens 2 Cor. 12: 9 en Philp. 4: 13. *Ik vermag alle dingen*, enz. Wel in zo verre het in een vleeselijke eigenwillige en zinnige zwakheid genomen wordt. Maar het is juist onze kracht die ons hindert. Wanneer wij kracht hadden van onszelf, hadden wij des Heeren kracht, wijsheid, sterkte of ondersteuning niet nodig.

Deze zelfs teveel, de andere te kleine kracht beide uit een grond opwellende en voortspruitende, namelijk ons eigen ik, twee stromen uit een berg voortkomende, en afvloeiende! Dat te gevaarlijker is, naar mate wij dat bemantelen met het kleed van ootmoedigheid, en wachten op de hulp des Heeren! Het kan wel eens zo zijn, en dan is het Gode behaaglijk en prijselijk. In stilheid en vertrouwen zal uw sterkte zijn, dat is soms het moeilijkste, maar ook het veiligste, zekerste, gerustste, als het maar in de weg en vreze des Heeren mag wezen en het geen begoochelingen des satans zijn en van ons eigen bedrieglijk ter zijde afleidend hart! Geve de Heere hier in genadiglijk licht - en zelfbeproeving door Zijn Geest, om de geesten te beproeven niet alleen buiten, maar voornamelijk in onszelf, 1 Joh. 4: 1.

TIENDE BRIEF.

Mijne zieke Vriendin!

Een ontrouw herder nadert het ziekbed van een zijner schapen! Ik, die niet eens een hond, laat staan een herder genaamd mag worden, want de honden der kudde drijven de schapen nog tezamen en jagen ze op naar de herder. Ik ben ziek geweest, en gij hebt mij niet bezocht, zal de Heere tot de trouwelozen zeggen; en als dat dan herders en leraars waren genaamd geworden, dan zo veel te erger. *De Heere zij mij genadig!*

Aan hun vruchten zult gij ze kennen. Hebt acht op uzelf en op de leer, volhardt in deze, want dat doende zult gij en uzelf behouden en die u horen. De Heere ontferme zich over trouweloze leraren en zieke schapen! Hij ga met mij mee tot u. Jezus gaat in het hart. Dat kunnen geen leraars.

Ik verwonder mij zelf als iemand die van de slaap ontwaakt, dat ik u en anderen niet eerder heb geschreven. Hoe blind, hard, ongevoelig zijn wij niet! En dat eigen huis, kudde, schapen: hoe is het mogelijk? Maar wie zijn wij van onszelf?

Een zieke zuster (zeg ik te veel?) ligt heden een jaar op het krankbed en de leraar schrijft niet! Bidden mag ik niet ontkennen. Ik mag aan de zieken nog wel eens indachtig genaakt worden! Maar hier wordt meer vereist. Het is mijn plicht, en nu ook mijn lust u een bezoek te mogen geven! Ik wens wat te komen halen en brengen! Ik heb soms een brief geschreven, voor dat ik een letter op het papier heb gezet, en dat was hier het geval enigszins. Ieder ogenblik is er één! Zal ik schrijven van de enigen Medicijnmeester, dan zal zijn hand mij moeten geleiden, Zijn Geest mij besturen, Zijn licht mij bestralen! Dan zal de Heere in Zijn vat moeten olie en wijn gieten, anders blijft het leeg! Zo ook maar zuiver water van die rivier des levens; van die Fontein der hoven en put der levende wateren! God wees Hagar een put of bron aan door Zijn Engel, en zij zei: O God des Aanzien, hebt Gij ook naar mij omgezien? Een dode hond en vlo, sprak David: Wie ben ik of wat is uw knecht, dát gij omgezien hebt naar een doden hond, als ik ben, zei Mefibóseth tot David 2 Sam. 9: 8. Wie ben ik en mijns Vaders huis, vroeg David. Ik zou of mijn vader zou hem of u niet over de honden zijner kudde gesteld hebben, staat er in Job.

Maar hoe veel te meer is dat niet waar ten opzichte van ons tot de Heere? Geef mij de kruimkens, de brokskens die van uw tafel vallen, zei die Kanaänese vrouw. De hondekens eten, dat wel. Ik denk nog, aan u schrijvende, aan de stoffen die ik in meerdere of mindere mate in uw ouders huis predikende, heb mogen behandelen. Ik wens daarover, als het de Heere behagen mocht, tot uwer en mijner herinnering en mocht het zijn zegen, het een en ander te mogen herdenken, of opnieuw van de Heere te mogen krijgen. Mocht het zijn tot ons onderling nut en zegen onzer ziel! Dat sehenke de Heere genadig om Zijns zelfs wille. Amen.

En dan denk ik hoe ik bij ulieden Meest altijd van het levende water, de fontein, de rivier en stromen des heils spreken moest. Zo denk ik aan Jesaja 12: 3. En gijlieden zult water scheppen met vreugde uit de fonteinen des heils. Zo denk ik aan Ps. 42: 2. Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, zo schreeuwt mijn ziel naar U, o God. Zo denk ik aan Ps. 31: 20. O, hoe groot is uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen die U vrezen. Verre beneden de onderwerpen, behandeld durf ik niet zeggen, eer mishandeld en op zijn hoogst gestameld, zo nog maar als een kind. Hoe moest al wat in en aan ons is de Heere groot maken, verheerlijken en, prijzen! Uit Zijn Volheid ontvangen zijn kinderen genade voor genade. O diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoorgrondelijk zijn Uw oordelen, en hoe onnaspeurlijk zijn Uw wegen. Hoe aangenaam is het niet van 's Heeren wegen te spreken. Ik ken geen gevangenis dan de zonde. Jezus is een paradijs vol granaatappelen en de zonde een hof

vol Sodomsappelen. Hoe heerlijk is de bediening van een leraar, als hij het enigszins mag wezen. Make de Heere het mij in en buiten de gevangenis! maar ook u op het ziekbed! Ik ben dikwerf tegenwoordig vrolijk in God. Mijn hart is wel eens verwijderd. Maar de toestand der gemeente valt dan wel eens als een steen en pak op mijn hart! Hoe zoudt gij het goed hebben? (naar de ziel) en uw gemeente ziet gij niet naar om. Jezus! zie naar mij ontrouwe om. O dan zal ik rept naar u omzien. Als het goed hebben naar de ziel (schoon mijn lichaams gezondheid zeer wel mag zijn'. Lees 3 Joh. 2) mij niet tot begeerte tot mocht het komen enige getrouwheid had aangezet én daarmede gepaard was gegaan, zou ik niet wensen, daar iets van geloofd te hebben, ofschoon de Heere weet waarom. Hij sluit en opent. Want er liggen bij de gemeente breuken. Maar dit voegt hier niet.

Ik zou vergeten bij een ziek:bed te staan. O, daar staat de Heere zo graag bij. Maar bij een ziekbed der ziel van een naar Jezus komst, smachtende uitziende en reikhalzende ziel door Zijn genade. Hoe goed is het dat iemand zijn juk drage in zijn jeugd, en als de Heere ons dan met alle onze pakken van zonden en zondige overleggingen, door Zijn Geest en Woord ons eens bij aanvang of voortgang tot zich trekken wil, en ons bij het ontdekkend licht in onszelf, ook tevens op zijn tijd enig ontdekkend licht van Zijn genade belooft te schenken, en dan het bedekkend kleed tot de ziel; zeggende: *Vreest niet, geloof alleenlijk!* En als er dan geloofslicht en kracht van de Heere mag uitgaan en de ziel bestralen, en Jezus tot de ziel zegt: Ik ben Uw heil; dan verstaat de ziel iets van Jes. 12: 3. En gijlieden zult water scheppen met vreugde uit de fonteynen des heils, of Matth. 11:28-30, Komt herwaarts tot Mij allen., die vermoeid en belast zijt en Ik zal u rust geven. Neemt Mijn juk op u en leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben, en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uw zielen, en Joh. 7: 37. Zo iemand dorst heeft, die kome tot Mij en drinke. En Openb. 22: 17. En die dorst heeft, kome, en die wil, neme de wateren des levens om niet. Uit genade (Efeze 2: 8) zijt gij zalig geworden.

Die aan Jezus genoeg heeft, heeft aan alles genoeg, én dat is een Drie-enig Genadeverbonds God, Vader, Zoon en Heilige Geest. In wiens Naam wij als gedoopt zijn met water uitwendig, en door Wiens bloed en Geest wij gedoopt moeten worden inwendig. Wij dan begraven met Hem door de doop in de dood, opgewekt in nieuwigheid des levens.

Wij moeten alles verliezen eer wij alles winnen, en of ik het heb, weet de Heere, maar ik vaak niet. Tóch dienen wij het te weten voor onszelf. Een iegelijk zal door zijn eigen (geschonken) geloof leven. De rechtvaardige zal uit de geloof leven, vergelijk Hebr. 11: 6. Hebben wij deel aan Jezus? Gewichtige vraag! Ben ik Jezus eigendom, bruid? Is Hij mijn Maker, Man, Bruidegom, Zon, Licht, Eten en Drinken mijner ziele? Mijn lust, leven? Is alles buiten Hem mij een last? Hij alleen mijn lust. Leeft Jezus door 't geloof in mijn hart? Waar is mijn schat? Wat is mijn droefheid? Wat mijn blijdschap? Welke mijn innige ziels en hartgrondige vermakingen? Ken ik wat gemis en verlating is? Leer ik het ongeloof kennen als de grootste zonde of wordt het mij bij tijden en ogenblikken tot zonde en een last? Wordt mij Jezus noodzakelijker, dierbaarder, onmisbaarder, heerlijker? Worden mijn ogen meer geopend, en in mijn bedorven hart, en op Jezus Christus bloed? Zien wij dat alles buiten die Borg zonde is? Gevoelen wij daar iets van? Worden wij meer ontkleed? Ontvalt ons meer alles daar wij nog heimelijk op leunden en steunden? Worden wij Openb. 3: 17 armer, ellendiger, jammerlijker, blinder, kreupeler en naakter. Ik zal maken dat zij een walging van zichzelf krijgen zullen, zegt de Heere, en ik zal rein water op hen sprengen. Het bloed van Jezus Christus des Zoons Gods reinigt van alle zonden.

Hoe meer wij het opgeven moeten bij en in onszelf hoe beter, hoe armer, onbekwamer, dwazer, blinder in onszelf, hoe vatbaarder wij langzamerhand gemaakt worden voor en

door de Heere. Wij moeten verliezen, gewond, geslagen, gedood worden, zullen wij het eeuwige leven om niet ontvangen. Verlies is winst. Hoe minder wij het met onszelf stellen kunnen, hoe onbegrijpelijker en onmogelijker het wordt van onze zijde, hoe beter; en ach de Heere weet wat ik van al die zaken zelf ken. Ik ben nog geen kindeke! Ik ben nog zulk een reus, een Nimrod, een Enakskind. Is hij al in mij doodgeslagen en Dagon voor de Ark neergevallen? Een blinde leidsman, helaas der blinden. Ik drijf en zink; nu eens onder de golven en baren, dan eens boven op. Van genade moet ik leven, Jezus weet, o ja; Hij weet wat ik van Hem ken Joh. 17: 3. Hij kent én doorgrondt mij, en o, zo er nog schadelijke wegen bij mij zijn! ontdek mij Heilige Geest! en genees mij, Goddelijk bloed des Zoons!

Jezus Christus is de Weg en ik ga nog zoveel helaas! helaas! mijn eigen weg. Jezus Christus is de Waarheid en ik lieg en volg de leugen en laster helaas! nog zo vaak. Jezus is het leven en ik zoek het nog zoveel buiten om en nevens Hem. Hij is het Al en ik zoek het nog zo vaak in het niet. Dwaas, blind, bot, stomp, eigenwijs, onwillig, ongelovig, vleselijk, stof en as-beminnend, zandsteenkens etend voor het brood des levens, modder en slijk drinkende voor de stromen des levendigen waters. O, welk een ellendeling! Een ding schiet er over en ook maar één, wat bij de mens onmogelijk is, is mogelijk bij God.

Een zieke moet geholpen worden, een gezonde kan zich zelf helpen een zieke gevoelt zich kwalijk. Wat hem tevoren aanstond, walgt hij nu van. Een zieke ziet om naar medicijnen. Een zieke wenst niets zo gaarne dan om gezond te worden. En de Heere Jezus is de Enige Medicijnmeester en Middel tevens. In Hem, door Hem, moeten wij onze ziekte loeren kennen. O wonder! de Geneesmeester is de zieke Zelf geworden, zonder zonden tot zonde gemaakt. De Heilige en Rechtvaardige 's mensen natuur aangenomen. De Zoon des Vaders een vloek geworden voor vervloekten, goddelozen, satans kinderen, slangenzaad en addereengebroedsel, de wet vervuld, Gods recht voldaan, het lijden geleden, het kruis gedragen en de schande veracht, gestorven; ten derden dage opgestaan, ten hemel gevaren, zittende aan de rechterhand Gods in de hoogste hemelen, vanwaar Hij alle macht uitoefent (o ware het, Koning Jezus! als het U belijft over mijn slangenhart en satansvlees) in hemel en op aarde!

Zondaren, goddelozen, hoeren en tollenaars worden geroepen. O, genade wordt zo besproken; maar er iets van te gevoelen! Er is zulk een bolop Christendom, een blaas vol wind, en een zak vol stenen. Maar ik heb niet, o nee! op zijde te zien. Mag ik maar naar binnen zien. Genade vernedert. Genade maakt klein. Genade doet ons Jezus volgen naar het Woord!

Hoe meer Jezus in ons woont, hoe stipter naar het woord of het is al geschilderd, gelijk ik gisteren nog las in Vader Smytegeld, die kostelijke nardus vol liefelijke geuren, uit Jezus granaten-paradijs, en notenbomenhof gehaalde gekrookte riet. Hij spreekt van de valse en echte strijd. Van de valse zegt hij, Blz. 108 van de 83 pred. 2e deel: "Uw strijd zal in eeuwigheid geen troost geven. Het is eender als een schilderij van een overwinning terwijl het leger bezig met vechten is. Gij hebt een geschilderde overwinning, en zo zult gij een geschilderde hemel en een geschilderde zaligheid hebben."

Maar van u verwacht ik door genade betere dingen als met het ware geloof gemengd. Al is het nog zwak en teer, daar waar waarlijk het beginseltje van genade in mag zijn, die kan het buiten Jezus niet stellen. Een halve Jezus of een geschilderde, al is het aan het kruis, kan hem geen genoegdoening geven, evenmin als een waarlijk dorstende en hongerige een geschilderde fontein enige verkwikking kan verschaffen of enige lafenis en genoegdoening geven. O nee, een levend gemaakte moet levend brood en water hebben. Hij moet Christus, de Bron, Fontein, het Brood uit de Hemel neergedaald zelf

hebben. Minder kan hem niet voldoen. Het zijn stenen tussen zijn tanden, zand in zijn mond, en stenen in zijn zak; maar het heeft en geeft niet dan groot geraas en geknars. Maar het ware manna, het levendige water, dat uit de Rotssteen ontspringt kan de ziel alleen verzadigen. Daar wordt meer gevoeld dan besproken, waar het echt is; maar waar het vals is, wordt meer besproken dan gevoeld, ondervonden, bevonden, gehoopt, geloofd, bemind, aangehangen, enz. Daar is een achteraan kleven, kruipen, van Jezus de beste Leidsman en voleinder des geloofs, Hebr. 11:6. Die harten verstaan elkander zo, die hebben van hetzelfde water en brood geproefd en gesmaakt, zij het dan ook veel of weinig. Die er de smaak eens van gekregen heeft, verlangt naar meerder meer dan de dronkaard naar sterken drank haakt. Als nieuw geborene kinderkens zegt Petrus 1 Petrus 2: 1 zijt zeer begerig naar de redelijke, onvervalste melk, - het woord des Heeren!

Trek ons Heere Jezus! door uw Geest en Woord, dan zullen wij U nalopen; -leg een hand om de lendenen, een haak in de neus, gebit in de mond; wat zeg ik? Ruk het juk van onze kinnebakken en de last van onze schouders. Neem ons als een schaap op Uw schouder. Laat mij eens geloven, dat ik een lammetje, een schaapje van Uw kooi en stal geworden ben. Laten de zonden, bergen en stromen, baren en golven mij op het effen vlakke strand Uwer genade werpen. Kom Heer Jezus Christus! Wees, word mijn enig al. Neem mijn hart geheel ter woning! Overmeester die stad, neem dat kasteel in, vernagel de kanonnen, breek de poort op, en ligt de ijzeren grendelen af en zeg tot mijn ziel: Ik ben uw heil! Uw God is Koning. Die heil tot muren en voorschansen stelt. In mijn beide handpalmen zijt gij gegraveerd.

Kom o Koning! kom! Waar mag Uw wagen vertoeven? Rijd voorspoedig op het woord Uwer waarheid. Drijf pijlen van Uw boog, die door het schubachtig, stenen ijzeren hart - heendringen en het ongeloof verbreken. Trek door o zwaard des Heeren! Onderwerp mijn Ik onder uw Koninklijke voeten. Kom o geestelijke David, neem Sions burg voor U in! Onderwerp de volkeren aan Uw scepter, laten zij U tribuit, tol en schatting toebrengen. Maak mij één uit duizend! Een uit een stad, twee uit een geslacht! Deze gaat Gij voorbij en genen raapt Gij op! Het verachte, dwaze, onaanzienlijke, arme heeft de Heere 1 Cor. 1 uitverkoren om rijk te zijn in Hem! Waarom leggen wij niet in de hel? Waarom leven en bewegen wij nog op aarde, en het grootste, die boven leven mag door het geloof als ziende de Onzienlijke. O mijn vriendin, er is wijsheid voor onze dwaasheid, licht in duisternis, kracht in zwakheid, vergeving voor zonden, uitdelging van schulden te krijgen om niet.

Leer het mij Heer om niet. Niet die werkt, maar die gelooft in Dengene die goddelozen rechtvaardigt. Alleenlijk kent uw ongerechtigheden, doden maakt Hij levend, blinden ziende, stommen sprekende, melaatsen reinigt Hij! Wat in mijn hoofd en mond is, breng dat in mijn hart, mijn hart boven bij U! Schenk mij vermeerdering van geloof, sterk mij, zwak- en klengelovige!

Kom o Koning, spreid en breid Uw volle stralen van licht, kennis, heil, vrede, zaligheid en vergeving in mijn hart uit! Zon der gerechtigheid, ga op in mijn harte! Breek door, breek door, door alle nevelen van on- en bijgeloof! Zeg zie hier ben ik. Ik ben Josef. Uw Vader leeft in de hemel. Ik ben dood geweest en leef! Ik heb de sleutels van hel en dood.

Is deze Jezus, Koning, Hogepriester en Propheet ons dierbaar, onmisbaar? Kunnen wij het eer buiten eten en drinken dan buiten de Heere stellen? Is Hij ons meer waard dan alles en bij tijden niets? Staat Hij aan onze harten kloppende? Kom Mijn beminde, schone, doe Mij open; wij zullen Avondmaal met u houden. Heere! doe Gij zelf open, Gij hebt de sleutels van hel en dood en van mijn hart.

O, dan wordt een ziekbed een praal en juichensbed, bij tijden en ogenblikken. Als

Jezus aan het ziekbed komt, zijn olie in de wonden giet, Zijn balsem uitstort in het gewonde en verbrijzelde harte! Als de ware Medicijnmeester met zijn echte zalven en balsemen eens bij het ziekbed komt en de zieke een onverwacht bezoek geeft, en al de kwakzalvers en knoeiers en huismiddeltjes wegvaagt en wegneemt; gelijk Petrus ze allen uitdreef toen hij de doden opwekte door de kracht des Heeren! Ik zeg u dochterke: sta op, zei de Heere, sta op neem uw beddeke op en wandel. Het beddeke van ongeloof, zorgeloosheid, wereldsgezindheid, eigenheid! Er is geen leraar zoals Hij, en geen geneesmeester zo als Hij. En Hij wordt het laatst gezocht, zo nog maar het laatst en dan nog niet uit ons of door ons, maar alleen uit Hem, door Hem, tot Hem; anders ware genade geen genade.

En nu wordt het tijd dat ik het ziekbed verlaat. Maar ik wens dat Jezus over deze schrale kost, een vette saus mag werpen. Het mijn wegnemen en zo er iets van Hem onder mag zijn, zo ook maar één graankorreltje en druppeltje, dat Hij dat zegenen mag aan uw ziel! Dat de zieke veel vluchten en zuchten moge tot de opperste Medicijnmeester en maar veel gebruik van Hem zoeken te maken door het geloof in Zijn genade. Storte de Heere balsemen in de door Hem, voor Hem opengemaakte wonden! Hij slaat en heelt, wondt en geneest.

Als de beproeving daar is, is zij geen stof van vreugde maar die er door geoefend, beproefd en gelouterd mag worden. Die aan het schepsel mag sterven, en de Heere leven. Kleinen gaan in het koninkrijk der hemelen. De Heere make ons kinderkees, vatbaar en ontvangbaar voor vrije genade! Hij neme het onze weg en schenke ons het Zijne. Hij zij of worde ons enig Al. Hij kan alle behoeften vervullen naar lichaam en ziel Phil. 4: 6. Uit Hem, door Hem, tot Hem zijn alle dingen.

Die fontein springe in uw ziele! Dat brood verzadige uw honger! Dat water stille uwen dorst. Zijn schaduw verkwikke, Zijn bloed reinige, Zijn Geest heilige u geheel en al! Tot gij eenmaal uit genade na uw lijdens-, beproevings- oefenings- en louteringsweg opgenomen zult worden bij de Heere, uw Heer en Zaligmaker, om eeuwig Hem, het Lam op de troon toe te brengen met al de heiligen en heerlijken der hoge plaatsen de lof, de dankzegging, de eer, de aanbidding, de kracht, de wijsheid, en de sterkte, van nu aan tot in eeuwigheid, Amen.

Lees Phil. 2, Eféze 2 en Openb. 7.

Uw Vriend en trouweloze herder,

L. G. C. LEDEBOER,

Leiden, 25 Sept. 1844.

ELFDE BRIEF.

AAN DE WEDUWE EN haar KINDEREN.

Waarde en veel geliefde Vrienden!

Innige begeerte mijner ziel doet mij tot u lieden komen. mijn gedachten waren sinds lange daar nu en dan over geweest. Daar ik in persoon tot u lieden niet komen kan, wens ik dit te doen met pen en inkt. De Heere besture en geleide mijn hart, gedachten, penne ter Zijner verheerlijking. En och mocht het zijn tot enige vrucht, vertroosting en opwekking onder u mijn zeer geliefde vrienden.

De zuivere en onbevleete Godsdienst, voor God en de Vader is deze: wezen en weduwen bezoeken in haar verdrukking en hem zelf onbesmet te bewaren van. de wereld, zegt Jakobus door de Heiligen bestuurd en ingegeven van de Heere, in het laatste vers van het eerste hoofdstuk van zijn brief; gezonden en geschreven aan de twaalf stammen, die in de verstrooiing waren.

Gij zijt nu ook verstrooid als schapen en lammertjes zonder aardse, maar onder op- en toezicht van de hemelse Herder Jezus Christus. Met die Herder en enige Leraar wens ik mijn lieve vrienden, tot u te mogen komen als vriend en ook eniger mate in de vroegere betrekking van herder en leraar, daar ik van mijn zijde evenmin los ben als een vader van zijn kinderen en vriend van zijn vrienden! Want zo moet een herder en leraar onder zijn schapen, vrienden en aan zijn zorgen toevertrouwde leden der gemeente van Jezus Christus verkeren, of hij deugt nergens toe, en is goed om buiten geworpen te worden. Och mocht de Heere het mij enigszins maken!

Maar hoe die zaken ook bij ulieden liggen mogen, dat scheelt nu niet, ik kom als vriend, (De Heere make het mij!) herder en leraar. Ik had vanmorgen zulk een opening en blijdschap in de ziel en mijn hart om ulieden te schrijven, dat ik het u moeilijk schrijven kan. Die iets, gelijk ik van de moeder gehoord heb, van de komst van Jezus in de ziel kent, kan dat alleen beseffen. Maar nu moet Diezelfde zielsvriend mee gaan, anders kom ik met een gesloten mond en hart; en gijlieden hoort met gesloten oren en harten. Jezus moet en kan en zal alleen openen om Zijns zelfs wil, mond hart en oor op zijn tijd. *Kom Heere Jezus, haastelijk Amen.*

Ik ben en blijf meest gebonden aan de minst geachte plaats Benthuisen. Verachten zij het, het kan mij niet schelen, ik wens er voor bewaard te worden en te blijven. Het ligt bij mij juist andersom, en zolang er één ziel is daar ik enige ook maar de minste betrekking op gevoel, wens ik (geve mij de Heere genade!) dezelve niet te verlaten. Maar wat is dat zonder de Heere? Als zij Benthuisen verachten, dan word ik wel eens treurig, en dat kan ik niet dragen. Ik blijf hun herder en leraar, ofschoon ik de woorden zelfs dikwerf niet uit durf spreken. Ja, mag ik maar eens zeggen of schrijven trouweloze herder. Dat is mij wat groots. Maar herder en leraar durf ik kwalijk schrijven. Echter van Benthuisen gevoel ik het mij; dat blijft; ook zonder huis, pastorie en kerkgebouw. Dat is maar wat kalk en steen, ofschoon wij daarom, als in het nauwste verband staande, dat laatste niet mogen opgeven, naar mijn mening en gedachten, en zou ik wel eens zeggen meer dan dat, als ik wel mag hebben en zo het van de Heere is, en Hij er mij om Zijns zelfs wil in staande wil houden. Maar ik gevoel mij, blijvende gevangen of vrij, bij al onze zonden en ongerechtigheden, afkeringen, en trouweloosheden herder en leraar van Benthuisen. Dat kunnen mij de mensen niet afmaken. God heeft het mij gemaakt, en om het verwerpen van een prullenboel van menselijke wetten en vonden, waarom zij mij hebben afgezet, word ik geen herder en leraar afgezet maar veeleer aan. Schoon nu ook de verplichting zo veel te zwaarder op mij weegt, en de verantwoording des te groter wordt. De Heere helpe mij!

Er kan wel een gemeente bestaan voor een tijd, zonder herder, leraar, pastorie, huis, kerkgebouw, zelfs zonder ouderlingen en diakenen. Voor een tijd zeg ik, versta dit wel, maar niet zonder Jezus, de Heilige Geest en de Vader! Waarom ik nu daar zonder enige gedachte of voornemen, juist hierover spreken moet, is de Heere bekend. Het was leiding en volging, maar geen beredeneerde zaak van mij.

Het kwam daar uit voort, omdat ik gisteren hier iemand had, maar niet van Leiden, die verachtelijk van de gemeente sprak zonder kennis, en dat maakte mij droevig. Ik kon daar niet overheen. Als een vader (mocht ik het geestelijk worden van de gemeente) of moeder hun kinderen zien slaan, is het of hun dat zelf gedaan wordt; zij kunnen dat volstrekt niet dragen, het bloed kruipt in hun aderen. Moeten zij zelve hen berispen en vermanen. Zij hebben dat het eerste nodig. Mocht de Heere onze Vermaner, Berisper, maar ook vertrooster en enig al meer worden bij voortgang of aanvang!

Het is het puntje, dat ik niet kan noch mag opgeven als ik er eens bijgebracht word; dat echter mij niet altijd even helder duidelijk en klaar is. Bij het verachtste ben ik het liefste, en nog liever waar de Heere mij zenden wil!

Maar mijn hart begint te jeuken om tot de zaak te komen van een huiselijk, geve de Heere hartelijk bezoek, schoon het soms juist de zaak is, die wij het minst dachten de zaak te zijn; zo bang zijn wij. Johannes schreef zijn tweede brief aan de uitverkorene vrouwe en haar kinderen, die ik in waarheid liefheb. Zo wens ik ook als uw zielen liefhebbende tot u te mogen komen met een vriend (Jezus) tot zijn vriendin, zuster en bruid. Of is dat de vrouwe, de moeder des huizes niet? Zij zal dat zelve moeten weten, hoe het daar mee staat! en het is wat groots als de ziel met Petrus zeggen mag, op de vrage: Simon Jona zoon hebt gij mij liever dan deze? Ja Heer gij weet alle dingen, Gij weet dat ik u liefheb. Zielen voor Jezus, Koningrijk te mogen winnen is de begeerte der wedergeborene ziel geworden of ook tot blijdschap en vertroosting, vermaning en opwekking, 2 Cor. 1: 4, door 's Heeren genade onderling elkander te mogen versterken in nederigheid en eenvoudigheid des harten. Hij is de enige Weg, de Waarheid en het Leven, Joh. 14: 6. Hij opent en niemand sluit en Hij sluit en niemand opent. Uit Zijn volheid ontvangen Zijn kinderen genade voor genade. Maar zo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, die en zal in eeuwigheid niet dorsten; Maar het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een fontein van water springende tot in het eeuwige leven.

Er moet zeker enig werk voor de Heere onder ulieden, mocht het wezen, ook door dit schrijven te doen zijn, want ik word er gedurig van afgetrokken. Hoe moet dat geloof niet beproefd worden! Ik had opening om u te schrijven en nu ben ik gesloten als een pot; maar als de Heere, die maar één woordje te gebieden heeft, opent, dan springen de sluizen en kanalen eensklaps open. Och, mochten wij bij aanvang en voortgang maar komen zo als wij zijn zonder iets te willen meebrengen dan een verrot hart, verblind of liever blind verstand! Een rotsstenen hart, dat zo hard is als een diamant, ja die kan nog aan stukken geslagen worden door een mensenhands maar ons hart is in en door de zonde in Adam, vereeld en geheel onbuigzaam, onbekwaam, ongehoorzaam, hardnekkig en weerstrevig en in opstand tegen de Heere, die het van nature niet kent, eert, dient noch vreest; totdat de Heilige Geest het hart opent. Joh. 5: 25. Lazarus kom uit! Dochterke sta op! Hand. 16: 14, als van Lydia en de dode opwekt. Ik zegge u: sta op!

O, mocht dat woord des levens: ontwaakt gij die slaapt, en staat op uit de doden Efeze 5: 14 veel bij aanvang onder de kinderen en bij voortgang bij de moeder gevonden worden! Ik behoeve de moeder, als dat wel wetende niets te zeggen, van de dubbele verplichting, die nu op haar rust zo voor de tijdelijke als voornamelijk Matt. 6: 33, eeuwige belangen van haar kinderen, daar ik van wens, dat zij ze niet alleen voor deze maar vooral voor een betere wereld mag hebben voortgebracht, en geestelijk nog mag voortbrengen, het de Heere behagen zal haar te geven, zo Hij ook naar Zijn wijsheid haar als een middel ter bekering voor haar kroost zal willen gebruiken. Want toch, een moeder, die het gewicht bewust is der eeuwigheid, niet alleen voor haar zelf maar ook voor haar zaad mag gevoelen en beseffen, zal, zo de Heer haar werkzaam belijft te maken, geen rust hebben voor zij haar kinderen behouden ziet, uit de macht des satans, als zijn prooi en buit.

Hoe gerust gaat de wereld daar heen! Het is, zegt Smytegeld, als met Achan. De satan houdt haar een gouden tong voor de ogen, als Eva de vrucht en een schoon kleed, maar het vuur, de hel die daar achter brandt en gaapt om te verteren en te verslinden, laat hij niet zien! Dat moet de Heere ons doen zien, als onze ogen weder eens geopend mogen worden, maar tegen onze begeerte, en op de rechte wijze; want de Heere wordt gevonden, Jes. 65: 1, van degenen, die naar Hem niet vraagden noch Hem zochten. De blinden opent de Heere Jezus de ogen, doven doet Hij horen, doden wekt Hij op. Zijn wij onmachtig geworden door de zonde, de Heere is machtig. Mij is gegeven alle

macht, in hemel en op aarde Matth. 28: 18 en Joh. 17: 24. Vader, Ik wil, dat daar Ik ben ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt. Zo heeft ook de Leraar een grond om te pleiten, vooral als de Heere hem ergens op wijst, zendt, werkzaamheid mee geven wil. Als Hij in een huis wil gaan, is er ook hoop dat Hij, zij het ook in maar één hart gaan of komen zal op zijn tijd en wijze, al weet hij niet wie of wanneer. Het is hem genoeg zijn boodschap te brengen. Echter toen Eliëzer, Abrahams knecht, naar Syrië ging om een vrouw voor zijns heren zoon te zoeken, kwam hij niet gaarne alleen met de kemels thuis, en het was hem niet genoeg voor zich zelf gedronken te hebben, hij wilde de bruid gaarne mee hebben, die haar land, maagschap, alles verlaten moest om te gaan naar een land dat zij niet kende, en een man, die zij niet gezien had. Maar haar hart werd overgebogen en gewillig en bereidvaardig gemaakt tot de reis. Ps. 110: 3. Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkraft; en Ps. 45: 11. Hoort o dochter! komt en ziet en neigt uw oren en vergeet uw volk en uws Vaders huis. vs. 12 zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid. Komt en ziet, zei Philippus kort en bondig tot Nathanaël Joh. 2:47. En de Samaritaanse vrouw zei tot de lieden van haar stad: Ziet een mens, die mij alles gezegd heeft, wat ik gedaan heb, is deze niet de Christus? Joh. 4:29.

Zo kom ik ook tot u in de Naam des Heeren met een boodschap van veel en groot en eeuwig gewicht en aanbelang. Ik spreke nu tot de kinderen des huizes! Eliëzer betekent: Gods helper of hulpe Gods. Zo worden leraren genaamd Gods medearbeiders, die uitgezonden worden in de wijngaard des Heeren 1. Cor. 3: 9. Deze Eliëzer komt van zijn Meester en Heer gezonden, van Abraham (Vader der menigte) om een vrouw voor zijn Zoon te zoeken, uit de dochteren van zijn land en maagschap (de gekenden van eeuwigheid. Joh. 17, maar niet van de vreemde volkeren), het zijn de verworpenen, waarvoor de Heere Jezus niet bad Joh. 17: 9. Nu komt Eliëzer te Mesopotamië (over stroom) en de Heere maakte zijn weg voorspoedig. Hij vond, wat hij zocht, vond geen tegenstand ten opzichte van de bruid voor zijn Heere. Zij verlieten dat land, kwamen bij hun bestemming, Rebekka viel van de kamel af op het gezicht van Izak; en zie hier kort, zonder daar nu over uit te breiden, wat er bij iedere ziel geschieden moet, die Jezus, de waren Izak, de beloofde Messias (die dood geweest is en die leeft) bruid en echte vrouw zal worden!

Is er al zulk een Eliëzer bij deze of andere der kinderen, oudere of joligere gekomen, om hen te begeren voor Jezus tot bruid en echte vrouw? Zo het niet mocht gebeurd zijn, dat anders is, zo zou er nu een tot ulieden komen om uw zielen met al wat gij hebt of meent te hebben op te eisen voor Koning Jezus.

En als er nu onder u Rebekka's of ook maar één Rebekka wezen mocht, ouder of jonger, dan zou er blijdschap zijn in de hemel over een zondaar, die zich bekeerd had, en gij, die Rebekka wezen mocht, zou geen berouw hebben, evenmin als Nathanaël (Godsgeschenk) berouw had, dat hij Philippus gevolgd was. Men heeft wel berouw van dat men te laat, maar nooit dat men te vroeg de Heere heeft leren kennen Joh. 17: 3. Niemand zal berouw van die keuze hebben maar wel van volgen van de wereld; want die 1 Joh. 2: 17 gaat voorbij met haar begeerlijkheid; maar die de wil Gods gedaan zal hebben, die blijft in eeuwigheid.

De andere zal ook wel blijven maar in de hel, in de eeuwige dood! Kinderen of vrienden en vriendjes, dat is verschrikkelijk, de hel, eeuwig in de hel bij de duivelen, van Jezus en de Vader en de engelen en al de zaligen voor eeuwig gescheiden! Eeuwig gescheiden van vader, moeder, broeders en zusters, die van u hij de Heere wezen mogen! Eeuwig de tong te kauwen en de tanden te knersen! Eeuwig te wensen dat men dood ware, eeuwig de dood te zoeken en die niet te kunnen vinden! Eeuwig God te lasteren! O, drukke de Heere het gewicht der eeuwigheid op uw ziel, overtuigde de

Heilige Geest u van zonde, gerechtigheid en oordeel.

Zijn er ouder u nog geen, is er niet een daar iets goeds voor de Heere al in zijn zal? Zou ik niet één rebel voor Koning Jezus winnen mogen? Zijn er ook onder u die wel zin aan dat gouden voorhoofdsiersel vs. 22 hebben? Zouden daar aller ogen niet op geslagen zijn? Op een mooi kleedje, een zilveren beurs, een gouden ketting? Wel kinderen, daar zou ge misschien een voet hoog om opspringen; maar de hel is er aan vast en het eeuwige vuur, de satan verkoopt uw ziel voor al dat mooie wereldse goed. Hebt gij er nu nog zin in? Bedenk u wel terdege; dat goud doet onze ziel eeuwig branden in de hel, bedenkt of gij die koopman geloven wilt, die uw ziel komt kopen en voeren, (och hij heeft ons al verkocht, Eva heeft haar (de slang) geloofd en heeft Gods beeld verloren met haar man Adam, welker kinderen wij allen zijn). Dus liggen wij allen onder de macht van die zielenrover. Onder de macht en de keten des satans liggen wij allen en het ergste is dat wij het niet gevoelen noch geloven, al zeggen wij dat met onze mond en lippen. Want gevoelden wij er iets van, wij zouden het uitschreeuwen, tot Jezus ons had verlost; en hij, de satan, blijft ons betoveren en dat is het, wat ik hier meende.

Maar misschien zult gij zeggen: Rebekka kreeg dat mooie goud wel en zij ging niet naar de hel! Kinderen, zij verliet haar vader, moeder, broeder en maagschap! daar had zij het ook goed naar het lichaam, daar behoefde zij zulk een verre reis niet om te ondernemen, naar een land en maagschap en man, dat en die zij niet kende. Daar moet dan iets anders door dat voorhoofdsiersel betekend worden.

Nu lezen wij elders van Thamar, die twee panden had, namelijk een staf en zegelring en snoeren. Zou dat hier ook een pand of teken geweest zijn en zo ja wel waar van dan? Wel zeker van de man, daar zij naar toe reizen zou met Eliëzer! Het was een pand of bewijs en teken, dat het geen bedrog was, het was een teken van des mans liefde, trouw en macht, daar kon zij al te mets, als zij op reis eens moedeloos werd, naar voelen en tasten, die kon zij dan eens bezien en denken: die man moet een rijk heer zijn, die man moet mij zeker liefhebben, dat hij zulk een verre reis om mij doen laat, dat hij zijn trouwe en geliefde knecht tot mij zendt, om mij te halen. Dat moet een machtig, rijk, aanzienlijk en ook een goed heer zijn.

Dat had Rebekka, hebt gij niets voor mij van die aard? Voel eens aan uw voorhoofd; zijn daar niet de druppelen van het doopwater op gesprengd? Hebt gij daar wel eens naar gevoeld? Kinderen, hebt gij al eens gedacht, wel dat moet een goede Heere zijn, die mij bij mijn eerste geboorte al heeft willen bewijzen en panden en tekenen geven van Zijn liefde, zorg en welmenendheid tot mij? Hebt ge al eens gedacht, als gij een ander kindje zag dopen: zo ben ik ook eens gedoopt geworden, en vóór ik er weet van had, (hebt ge er nu al weet van?) opgedragen aan de zorg, de leiding, lering en besturing van iemand, die zeker meer en aanzienlijker dan vader of moeder moet zijn, omdat die mij aan Hem hebben opgedragen? Dat moet zeker een trouwe Heere zijn, die het wel met ons meent, anders zouden mijn vader en moeder mij niet opgedragen, overgegeven hebben aan zulk een Heere, daar zij hun kinderen zo lief hebben. Zij moeten zeker gedacht hebben: onze kinderen zijn aan die Heere beter toevertrouwd, dan aan ons, daarom zullen wij en dat zo spoedig als wij kunnen, onze kinderen allemaal aan die goede Heer overgeven, daar moeten wij niet mee verzuimen! enz. Kent gij nu die Heer? Kinderen het wordt hoog tijd, dat gij die Heer kennen leert.

Ik zie Hem niet, zullen de jongsten zeggen. Ziet hem in Zijn werken, in de zon, maan, starren, bomen, bloemen, planten, struiken, in de koeien, schapen, gras, regen en al wat gij ziet, hoort, voelt en betast.

Maar och lieve kinderen! daar kunnen wij de Heere nog niet inzien; omdat wij blind zijn.

Nee, blind ben ik niet, zegt ge, dat hebt gij mis, ik kan goed uit mijn ogen zien, nietwaar moeder?

Komt gij kinderen zegt David Ps. 34: 2, hoort naar mij; Ik zal u des Heeren vreze leren! Er is nog een andere blindheid dan die van onze ogen! Wij hebben een ziel, die altijd werkzaam is, ook des nachts in het dromen, als het lichaam rust en neerligt, dan praat, lacht, schreit; eet en drinkt, gaat en staat gij ook zo in uw gedachten enz. nietwaar? Nu dat is de ziel, die in het lichaam zit, waardoor wij leven, bewegen, enz. Die ziel scheidt met de dood van het lichaam; die ziel sterft niet. Maar nu, die ziel heeft God geschapen. God noemen wij *de Schepper van het heelal*, van alles dat bestaat, en dat Hij ook onderhoudt, bestuurt en regeert! Wiens macht, wijsheid, goedheid klaar blijken in Zijn werken. Rom. 1: 20 en Hand. 14:-15. Die God heeft ons ook geschapen, goed en recht, naar Zijn beeld; dat hebt gij wel gelezen, Gen. 1: 26 en 27, en ook uit uw Vragenboekjes geleerd.

Eens was de mens (Adam) in het paradijs zonder zonde, hij was niet bang voor donder en bliksem! hij was niet bevreesd in de duisternis. Hij zag niet om uit vreze! En dat doet gij wel, nietwaar? Johannes zegt, daar is in de liefde geen vreze; want die vreest heeft pijn, en de volmaakte liefde drijft de vreze buiten.

Nu hadden die eerste mensen, Adam en Eva, onze eerste vader en moeder, God de Heere volmaakt lief, nog veel liever dan gij moeder hebt! En dus vreesden zij niet! Was dat niet aangenaam, zou ge dat ook wel willen zijn?

Welnu, daarom ben ik tot u gekomen met deze brief, om u de weg te wijzen om weer zo gelukkig te worden; ja nog veel gelukkiger dan Adam en Eva in het paradijs waren! Maar hoe zijn wij dan zo ongelukkig geworden, dat wij die goede God, die ons alles schenkt, eten, drinken, kleedaren, gezondheid, oppassing, verzorging, voedsel, deksel! Die het veld met gras en schapen en koeien volmaakt! Die de regen doet nederdalen, de zon schijnen enz.

Hoe komt het, dat wij die goede Heer niet kennen?

Want kende gij Hem, gij zoudt veel bidden, van Hem spreken, zo bang voor de zonde zijn als gij nu zijt van een dolle hond of een boze stier! want God haat de zonde; maar de duivel, en al die de duivel, en dus ook de hel, het eeuwig brandende vuur, liefhebben, beminnen de zonde. Hoe komt het, vroeg ik, dat wij die Heer niet kennen? Hoort eens kinderen, dat komt door de zonde!

Wat is zonde? Als gij boos wordt en uw eigen zin wilt hebben, en koppig zijt, als gij slaat en van u stoot als een bok, of ijdel lacht of wat gij het minst zult denken en dat toch waar is, als gij eet en drinkt, ja zelfs als gij bidt en dankt. Want de Heere is niet voldaan, dat gij uw handen vouwt, uw ogen (misschien) sluit, uw knieën buigt, nee, mijn lieve vrienden! De Heere ziet binnen in uw harten.

God is een Geest en die Hem aanbidden moeten Hem aanbidden in Geest en waarheid! Jacobus 1: 14 en 15. Leest die tekst eens! Daar ziet gij uit, ten eersten: dat een iegelijk (dus ook Adam en Eva en wij allen) verzocht wordt van zijn eigen begeerlijkheden; ten tweede: dat de begeerlijkheid de dood heeft gebaard. Lees ook Rom. 5: 12. Waar zijn nu onze eerste ouders begerig naar geweest. Naar het verbodene! Wat was hun verboden! Wie had hun dat verboden? enz.

Dat hebt gij in uw Vragenboekjes geleerd; en zo er jongeren zijn, die nog niet lezen kunnen dan zullen de ouderen hun dat wel eens vertellen. Zo moet de een de ander leren. Maar allen moeten wij van God geleerd worden!

Maar de brief wordt zo groot en zal u misschien vervelen. Hoe komt dat toch als moeder bidt, gij al eens naar de schotel kijkt of naar uw stukken, en denkt: ik wou, dat het maar gedaan was! Of dat uw aandacht niet bij het bidden en lezen is en dat gij om gans andere dingen denkt en dat gij liever speelt dan bidt? Of zijn er onder u die die

Heer lief hebben of zo zij dat nog niet zeggen kunnen, die Hem toch wensen lief te hebben.

Met dat meisje dat gevraagd werd of zij de Heere al lief had, antwoordde: *ja ik!* En op de Vraag, hoe zij Hem lief had of waarom, antwoordde: *omdat Hij mij eerst lief gehad heeft* 1 Joh. 4: 19. Ik heb dat zelf uit haar mond gehoord. Die mij vroeg zoeken, zegt de Heere, Spreuken 8, zullen Mij vinden, want die Mij vindt, vindt het leven en trekt een welgevallen van de Heere, vs. 35. Maar die tegen Mij zondicht, doet zijn ziel geweld aan; allen die Mij haten hebben de dood lief. Dat is een verschrikkelijk woord.

Hier wend ik mij weer mee tot de ouderen onder ulieden. Daar zou het hart van wegkrimpen! Och, mocht het waar worden voor de Heere! nooit te vroeg maar wel helaas! helaas! te laat!

Lieve vrienden, want ik gevoel betrekking op u, ik ben nooit los geweest; och mochten wij in Jezus verenigd worden! Dan moeten wij wedergeboren worden! Joh. 3: 3 en 5. En hetgeen wij verloren hebben, weer ontvangen: namelijk het beeld Gods. Ongehoorzamen moeten gehoorzaam gemaakt worden, onwilligen gewillig, hardnekkigen gedwee!

O mijn lieve vrienden, leest 1 Joh. 2: 15 enz. Lucas 18: 18 enz: en jongere van vs. 15 en 16. Och, leze des Heeren Geest met u! Mocht uw hart geopend worden voor de waarheid Hand. 16: 14. Joh. 17: 17! Uw woord is de waarheid. Jezus is de weg, de Waarheid en het Leven. Joh. 14: 6. Ik heb lief, zegt de Heere, die mij liefhebben Spr. 8: 17. Rijkdom en eer is bij mij, duurzaam goed en gerechtigheid. Lees dat verder. Wee die de weg weet en dezelve niet bewandelt; het ware hem beter niet geboren te zijn geweest! Verschrikkelijk woord!

O, mocht het ons eens verschrikken, eer het te laat is! Lees Daniel 5, en dat er van u gezegd zou worden Spr. 1: 28 Dan zullen zij tot Mij roepen, maar zij zullen niet gehoord worden. Lees Hebr. 4: 7. Heden, niet morgen of straks, heden, indien gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw harten niet.

Ik vrees, ik vrees voor sommigen uwer. Mijn hart wordt benauwd en beangst, als ik denk, wat er te wachten staat voor de onbekeerden jongeling of maagd, man, vrouw of kind, dat sterft in zijn zonden! De tijd en het bestek van een brief gedogen mij nu niet daarover uit te breiden. Ik moet ook anderen bezoeken, als het de Heere behaagt. De Heere bezoeke ons met Zijn heil! Ieder ogenblik kan het laatste zijn. Die zoekt die vindt, die klopt, wordt opengedaan. Die bidt, die ontvangt. Matt. 7: 7. Onze onmacht, och, onze macht hindert ons meest, wat zeg ik? De Heere late u uw onmacht eens recht zien en gevoelen in uw harten! Dan zou er een roepen, zuchten, kermen, aanhouden om genade geboren worden. Want smarten gaan de geboorte vooraf.

Maar ook als het kindeke geboren is, is er blijdschap niet alleen in de hemelen bij de engelen Gods, Luc. 15: 10, over een zondaar, die zich bekeert, maar ook bij al Gods volk en bovenal in uw eigen hart!

Hier zou ik een boek kunnen schrijven; maar het einde van alles is: vreest God en houdt zijn geboden, want dit betaamt allen mensen. Lees Hebr. 4: 12. En nu de moorman had een uitlegger nodig. De Heere zij ons die Uitlegger uit duizend. Jezus worde of zij bij aanvang of voortgang onze, uw en mijn Leraar, Hogepriester en Koning. Mijn zoon geef Mij uw hart. *Heere! neem het.*

Dat gebed schenke Hij ons! Ik ga node van u af; maar ik gevoel, ik moet eindigen. Mijn hart en gedachten zijn nog vol en veel; maar Jezus moet bekeren door Zijn Woord en Geest. Dat weet mijn ziel, en daarom mag ik het Hem overgeven, Hem biddende en smekende, om een zegentje over deze brief. Amen.

Uw hartelijk toegenegen vriend en vroegere leraar en herder, die u op de enige Herder wijst. Joh. 10. Met uw moeder als weduwe en wezen, de Heere aanbevelende, opdat

aan uw moeder vervuld worde Jesaja 59: 21 - en aan de kinderen, lees Matth. 5: 2 enz. Hoofdstuk 7: 13 en 14 en Hoofdstuk 6: 13 en 21 en wederom het 7e Hoofddeel van vs. 24 tot het einde.

En smekende eindigt, maar de Heere beginne of vare voort het werk Zijner handen te bevestigen, gelijk Hij doen zal om Zijns zelfs wille. Amen.

Uw vriend,

L. G. C. LEDEBOER.

Leiden, 2 Oct. 1844.

TWAALFDE BRIEF.

Zeer waarde Vriendin!

Een dwaas, verloochenaar, ontrouwe, meinedige, vreesachtige, ongelovige hond en nietige vlo komt u voor enige ogenblikken lastig vallen. Hoor mij, ai hoor mij.

Geslingerd door mijn zonden, om mijner ongerechtigheids wil, als een schip op de baren der zee, kan ik bij dit alles evenmin de inwendige, stille, liefelijke, diepe kalmte, vrede en blijdschap in de Heilige Geest of liever in een Drieëenig genade Verbonds-God ontkennen, die ik tegenwoordig veelal bij vele in- en uitwendige bestrijdingen en aanvallen van de vorst der duisternis, de wereld, vlees en bloed en een ongelovig, ongekruid en ongedood hart, wat het oude Adamsdeel betreft, nog al eens genieten mag.

Ik kan niet zeggen zozeer in krachtige en dringende geloofsonderhandelingen, die zeker nog meer te wemelen zijn, dan wel in gevoelige maar ook gelovige werkzaamheden; want als mij alles, en ik mij zelf mag ontvallen, win ik het meest. Zie, dan komt het leven uit de dood. Zo wandel ik nu eens onder op de bodem der zee, of word geslingerd door haar golven en baren. Dan eens treed ik op de hoogten derzelve en hef mijn oog en hart blijmoedig omhoog! Ik leef van het gegevene; och mocht ik dat meer! *Mocht ik meer kleinheid van hart, dan kleinhartigheid hebben*, zegt Sicco Tjaden. En nu ik door 's Heeren goedheid en genade en trouwe mij bij de aanvang enigszins meer onder mijn schapen (och werd ik onder Jezus die Koninklijke Herder eens de minste en geringste der herderen) mij bewegen mag, nu leeft mijn ziel! De Heere is machtig; Zijn arm is niet verkort; zijn liefde niet uitgeblust; trouwens geen rivieren. (O ja) zouden deze liefde van mijn God en Heere kunnen uitblussen.

Mijn zonden zijn als olie in dat vuur van Jezus liefde voor de gekende schapen en lammetjes; zo ik er de minste van mag wezen, daar de Heere Zijn bloed voor gestort heeft. Moest ons hart dan niet opspringen van vreugde in het binnenste van ons, en onze nieren in onze schoot verlangen naar Jezus komst?

Kom, o Koning kom! Kom Bruidgom mijner ziel! De satan en het ongeloof willen het mij vaak betwisten, dat ik één der Uwen ben; bepleit Gij Uw recht dat Gij hebt, Borg en Middelaar, op mijn ziel! Maak Uw beloften waar, ook aan mijn ziel! Doe mij zinken in die enige afgrond van Uw grenzenloze, onafmetelijke en onpeilbare genade voor genade. Heere, welk een zaligheid! Rijd voorspoedig op het Woord Uwer waarheid in mijn ziel! Zet mijn hart open voor uw komst! Kom ai kom, Bruidgom mijner ziel! Kom liefelijke Heere Jezus! Zeg tot mijn ziel: ik ben Uw heil. Ik ben het, die u verlost, gij zijt in Mijn handpalmen gegraveerd; uw wegen zijn steeds voor Mij. En dat voor mij, hellewicht, die in het onderste der hel had moeten liggen op dit ogenblik tot in alle eeuwigheid! Ik een gekende! Ik een schaap, ook het minste van Jezus kooi en stal! Moest, ja dat doet zij op dit ogenblik, mijn ziel zich niet verheffen tot boven de wolken? Moest mijn ganse ziel niet juichen en jubelen van vreugde met Maria, de moeder des Heeren? Niet zalig omdat zij Jezus onder haar hart gedragen had naar het vlees, maar omdat zij het levende Woord in haar hart had ontvangen.

O mijn ziel! wie kan uw heil uitstamelen, laat staan uitspreken? Geen oor heeft het gehoord, geen oog gezien, in geen mensenhart is het opgeklommen, wat God bereid heeft, dien Hij lief heeft gehad vóór de grondlegging der wereld. Wij hebben Hem lief, zegt Johannes, omdat Hij ons eerst lief gehad heeft!

Het papier is mij te onbekwaam, mijn pen te traag. Juichen, aanbidden, wegzinken in ons niet, maar ook in 's Heeren al. Afhankelijk ieder ogenblik, verwondert het mij niet, dat ik al een jaar heb gezweven. Wie moest Ezechiëls, of wilt gij liever, ten minste ik wil het liever, Bileams ezelin de mond openbreken, en de woorden in haar mond leggen? Met dit grote onderscheid, dat de woorden niet in der ezelin mond, maar in mijn hart gelegd zijn; en daar kan de ganse hellemacht, met al mijn ongeloof en vleselijke bedenkingen en redeneringen, noch ook vele duisternissen en nevelen, het niet uitkrijgen, zelfs niet één woordje. Hoe ook de stormen en baren over en in het schip slaan, geen nood! Jezus staat er voor in. Hij heeft ook mij verlost.

Ja, dat hebt Gij Koning, Hogepriester,, en Profeet, mijn ziel gedaan, voor tijd en eeuwigheid, en uw beloften zullen niet falen in eeuwigheid; maar eeuwig, waar, trouw, vast, zeker en onwankelbaar bevonden worden. Bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar het Verbond Gods staat in eeuwigheid.

Nu moet ik eindigen, ik heb geen woorden meer! Een hellewicht, een hemelling, een kind des satans, een kind van God! Ik ben zwart, maar liefelijk, zegt de Bruid en ik met haar. Ofschoon onder dit schrijven er een in mij zegt, gij hebt wel toe te zien!

O Heer! zag Gij niet voor mij toe, zag Gij niet op mij, ik ware lange vergaan. Antwoord Gij voor mij. Verwondert het u niet dat zulk een prul en knoeier en albederver alzo spreken mag en moet, en niet anders kan dan zo spreken, als de Heere met Zijn licht mijn ziel komt bestralen. Ik beroep mij op God en zijn Gezalfde! Jezus is de waarachtige God voor mijn ziel. Ik geloof, Heere! Kom mijn ongeloof en ook dat van N.N. te hulp, en verlevendig dat van zijn vrouw en schenkt het hun kind, Amen. De Heere is genadig. Hij vervulle aan uw zaad Jes. 59: 22 en make haar een mede-erfgenaam des Koningrijks en dochter Sara's in het geloof aan en in Jezus Christus als haar Borg en Middelaar, Plaatsbekleder, schuldovernemende Immanuël, door de verlossing en vergeving in het bloed des Lams, dat geslacht is vóór de grondlegging der wereld voor alle armen van geest, hongerigen en dorstigen naar Christus gerechtigheid. Dat heil schenke de Heere haar ziel op zijn tijd, opdat zij een bruid worde van Koning Jezus. Psalm 45: 11, 12. Hoort, o dochter! en ziet, en neigt uw oren; en vergeet uw volk en uws vaders huis. Zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid; (zwart in ons, zelf) dewijl Hij uw Heer is, zo buig u voor Hem neder.

Hij overtuige u van zonden, gerechtigheid en oordeel, doe u uw ganse en algehele naaktheid, Ezechiël 16, en ellendigheid kennen. Hij wederbare u door het woord Zijner kracht en de sterkte Zijner macht, opdat gij u zelf verliest en ontzinkt en Jezus tot uw deel en uw enig Algenoegezaam Al krijgen mocht, boven nietig, ellendig goud en zilver, dat vergaan zal als het slijk der straten en de as der te vergane wereld.

Maar het Woord des levens zij uw goud, uw goed, uw God. Dat wenst u mijn ziel en de ziel van uw ouders, en schenke u de Heere en binde Zijn Woord op, en in, en aan uw ziel, als het goud en zilver dat mot en roest verteren zal aan het lichaam, een schat, die noch mot noch roest verteren kan, opdat als uw lichaam de wormen en de maden, die reeds in ons zijn, ten prijs en deel zal gegeven worden, - God weet hoe spoedig, - alsdan uw ziel door de Engelen overgebracht worde in Jezus armen, Amen.

Dat schenke u de Heere door Zijn genade om niet.

Uw gans trouweloze herder durf ik niet te zeggen maar vriend,

L. G. C. LEDEBOER.

Leiden, 3 October 1844, de dag van de bevrijding des vaderlands.

DE TIENDE BRIEF.

Waarde Vriend!

Geliefden, en geloof niet een iegelijken geest; maar beproeft de geesten of zij uit God zijn. Want vele valse profeten zijn uitgegaan in de wereld. Dat geldt voor ons en anderen. Hoe vele spoken zien wij voor Jezus, en hoe dikwijls Jezus voor een spooksel aan. O hoe blind en verkeerd ziende zijn wij.

Voor de volgende geesten moeten wij ons wachten, ten minste zeer op onze hoede zijn, en ze wel terdege beproeven en niet al te licht geloven, en ze wel terdege ter toetsing brengen aan. Gods Woord, zo het ons gegeven mag worden. Sommigen zijn aanstonds voel-, ken- en tastbaar; anderen zijn dit minder; die het dadelijk zijn.

(1) Vooreerst een geest van kennelijke hoogmoed, verheffing boven anderen, anderen niets achten, en uit de hoogte en met minachting en ververguizing en verlaging van hen te spreken, op welke wijze het ook zij.

Zijn eigene werken, gaven, licht, talenten verhogen en die van anderen zeer gering of niets achten. (Nu op zich zelf zijn wij ook niets buiten Christus voor ons hart; maar daarom juist des te gevaarlijker, om er zich op te verheffen, of om wat op te laten voorstaan).

Die geesten nu, zijn soms met zulk een schijn van waarheid, godzaligheid en hoge verlichting omhangen, dat het soms zeer moeilijk is om hen recht te vatten en zo niet ter neder te slaan. Ten minste helder te mogen zien, vanwaar zij komen, en van welken kant de wind waait. Hier dicteert het inwendig gevoel Gods volk doorgaans het beste. Laat ons daar niet overheen gaan.

Zo wij ons ongemakkelijk, vreemd gevoelen bij iemand, namelijk versta wel: het moet niet zijn, omdat hij ons de waarheid zegt, dan zou onze geest verkeerd zijn.

(2) Vervolgens een vleselijk gezinde, die de vrijheid der kinderen Gods misbruiken tot een oorzaak des vleses. Die ruim spreken van de rechtvaardigmaking, maar afscheiden wat God tezamen gevoegd heeft.

(3) Ten derde: de Antinomianen, die boven de wet zijn, zelfs in Christus, die geen strijd meer te voeren hebben tegen de zonden, noch om vergeving voor hun dagelijkse overtredingen meer te vragen hebben, en God ten hoogste menen te beledigen door gebruik te maken van Philip. 4: 6 en Jacobus I: 4. Slimme, gauwe, trotse, hoogmoedige geesten, welke zich soms in veel bochten weten te wringen als de slang, maar die, hoe schoon en glad haar huid is, dodelijk venijn bij zich hebben.

(4) Ten vierde: heiligmakers zonder rechtvaardigmaking, die de daad der rechtvaardigmaking in de zondaar, verkrachten, en op hun paus Jezus kroon plaatsen, of liever gezegd, hun purperen mantel en rietstaf en doornen kroon Jezus omhangen, in de handen geven en op het hoofd zetten.

(5) Ten vijfde: die altijd spreken van lieve Jezus, zoete bewerkingen, aangename gewaarwordingen, maar als het er op aan komt Jezus te belijden, in een hoek kruipen; zomer- en lente-christenen, die bij de zonneshijn voor de dag komen, als het onkruid, maar met ruw weer niet te zien zijn.

(6) Ten zesde: Lijden voor Jezus Naam, zonder liefde en zelfverloochening en geloof. En waar zullen wij beginnen?

Nu weet ik op dit ogenblik niet meer. Ik weet ook nog weinig. En misschien is de bootste en verkeerdste en hoogmoedigste geest in mijzelf, zonder dit te weten of te bedenken. Doorgrond mij, o Heere, en kent mijn hart, en beproeft mij, en kent mijn gedachten, en ziet of bij mij een schadelijke weg zij, en leidt mij op de eeuwigen weg.

Zeker zijn deze volgende verkeerde geesten.

Ten eerste: Het oude beminnen, omdat het oud is, en het nieuwe verwerpen, omdat het nieuw is.

Ten tweede: Anderen niet te kunnen dragen, in dingen die wij met het Woord Gods niet bewijzen kunnen.

Ten derde: de Geest aan banden leggen. Het Woord naar onze mening, gedachten en gevoel uitleggen, verstaan en toepassen.

Ten vierde: ***Ons maar hij enige weinigen bepalen en het Evangelie monopoliseren, dat is: er een alleenhandel van maken.***

Ten vijfde: Zeggen dat en dat en dat moet gij eerst doen, eer dat gij tot Christus komen kunt. Dat even zo ongerijmd is, als te zeggen: gij moet eerst schoon zijn, om gewassen te kunnen worden. Eerst gekleed worden, om gekleed te kunnen worden, enz.

Ten zesde: Het Evangelie niet aan allen te verkondigen; schoon het alleen is voor de uitverkorenen. Maar dat weet de Heere, naar de raad Zijns willens, tevoren BEPAALD wat geschieden zonde. Maar wij zien dit doorgaans eerst van achteren. Men mag niet bij noch afdoen, maar moet de vollen raad Gods verkondigen. Het verborgene is voor de Heere onze God; maar het geopenbaarde voor ons en onze kinderen.

Ten zevende: Wanneer er een driftige, voorbarige, eigenwillige en doordrijvende geest in ons is; die ons niet toelaat de zaken wel te overwegen, te wikken en te overleggen. Als Petrus deed. Hand. 12: 12. En zij alles wel overlegd hebbende, enz. Ik zal verstandelijk handelen in de oprechten weg, en er mee voor de Heere te komen.

Ziedaar enige zaken kort, als in het voorbijgaan aangestipt, die mij zo voorkwamen, de een na de andere, waartoe weet ik niet. Het is ten minste tegenwoordig wel dubbel nodig voor onszelf en anderen. Nu er dubbel licht en bedachtzaamheid en verloochening en geloof nodig is; nu is het er het minste. Wel worden Gods kinderen *dwazen en zotten* genaamd. De discipelen sliepen, toen Jezus waakte. (Trouwens Hij heeft de perse alleen getreden. Er was geen voorbidder dan één, namelijk Christus). David sliep op het dak inwendig. Hij dacht niet om de vijanden van binnen. Daar had hij wel zijn wapenrusting mogen aandoen en naar dat zwaard grijpen, dat nog beter is dan dat van Goliath. Maar de satan. vond hem zorgeloos en slapende, en overviel hem met 1 Joh II: 16. Hiskia dacht na die strijd: nu zal ik zoetkens voorttreden. Nu zal ik zingen als een lijster, nu ik gepiept heb als een zwaluw. Simson verloor er zijn beide ogen door.

Wel zijn de haarlokken van de bruid tegenwoordig afgesneden, de onderlinge vereniging en verbintenis. Eendracht maakt macht. Nauwe aaneensluiting als pijlen in een pijlkoker. Gelijk ons lemma is in de staat: een bundel pijlen door een leeuw vastgehouden. De paus ziet dat ook wel tegenwoordig. ZIJ KOMEN OP VAN DE BREEDTE DER AARDE. Openb. XVII: 13, 14, om krijg te voeren tegen het Lam en de uitverkorenen. Zalig, die wakende bevonden zal worden; waar olie (genade) in de lamp is; waar de kaarsen brandende zijn en het hart er bij. Zalig, wiens klederen niet bevlekt zijn te Sardis.

Wat ik van mij zelf moet denken, weet de Heere. En nu eindig ik dezen, zo gij hem lezen kunt, want ik heb gekrabbeld. *Zalig, die deel heeft aan de eerste opstanding! de tweede dood zal hem niet beschadigen, Amen.*

Leiden, 3 October 1844, bevrijding- des vaderlands.

Uw ontrouwe vriend, L. G. G. LEDEBOER.

Groet de vrienden van Jezus.

Ik dank u voor uw kostelijk boekje van Sicco Tjaden. Hoewel ik het had gelezen, heb ik het meestendeels opnieuw, en zou ik zeggen, nu het eerst wederom mogen lezen. Het is mij gezegend geweest. Schrijf mij of gij het weer moet hebben. Waar zijt gij zondags? Thuis? Wat leest gij? Hoe staat gij? Of kruipt gij? Groet uw vrouw.

VEERTIENDE BRIEF.

Zeer waarde en geliefde Vrienden!

De tijd is kort en de eeuwigheid lang; daarom zoek ik mij tegenwoordig door de genade des Heeren te spoeden tot het einde. Het einde van de zaak is, vreest God en houdt zijn geboden: want dit betaamt allen mensen.

Ik wens ulieden uit dankbaarheid, verplichting, begeerte en aandrang een woord toe te spreken. Genade, vrede, gerechtigheid, bekering, blijdschap met uw kinderen zij u toegebeden en gewenst, door de trouweloosten der herderen en domsten der leraren.

Tot u moet ik schrijven, want ik word bij ulieden bepaald, dat gevoelde mijn ziel. Wijsheid, voor zichtigheid, zachtmoedigheid, oprechtheid, getrouwheid schenke mij de Heere, in het schrijven; en ulieden opene oren en harten, voor hetgeen van Hem zijn mocht. Met veel twisten mij te bemoeien, krijg ik (schoon ik er nooit veel zin in gehad heb,) hoe langer hoe meer een afkeer van. Ik geloof niet dat dit mijn bestemming is, maar wel om in die geringen trap en mate, indien het mij gegeven mag worden, Christus te verkondigen. Laat alles van ons vallen. Die blijft.

Nu, het zekerste, éne nodigste komt het op aan, en daar vloeit vanzelf uit voort, dat daar de tijd kort en de eeuwigheid aanstaande is, wie? (God weet) hoe spoedig voor één van ons, alle valse en verkeerde middelen, hetzij in boeken en geschriften, hetzij in predikatiën en gesprekken, en ook (God late het ons zien, voornamelijk in de scholen), als de pest moeten worden gemeden of wij spotten met God en Zijn Woord.

Gods woord moet beslissen en onze gedachten of gevoel (och lere de Heere mij dit af, die daaraan zo schuldig sta!) onze meningen moeten buiten het hart, even als Tobia's huisraad Neh. 13: 8 de kamer uit moest! En de kopers en verkopers Joh. 2 uit de tempel! Ziet, zo volgt het strijden voor het geloof, juist als wij onszelf verliezen mogen. Maar zal de strijd voor het geloof de Heere aangenaam zijn, dan zal hij (die strijdt) in het geloof moeten zijn. 1 Cor. 13: 2. Vele dwaasheden, onvoorzichtigheden, trouweloosheden, mensenvreze hebben mijn loop bezoedeld en als verontreinigd, op zodanige wijze, dat alleen de Almachtige God om Zijns zelfs wil, het enigszins herstellen kan. Hij kan het wel geheel herstellen, maar dat geloof ik niet, dat Hij nu doen zal.

Enigszins is mogelijk, hoewel ik het niet weet, noch ook weet, er een belofte voor te hebben. Ik heb de mensen ontzien boven de Heere en draag nu de rechtvaardige gevolgen enigszins. Nochtans de Heere laat zich mijner niet ganselijk onbetuigd. Word ik belasterd, belogen, och ik hoor het haast niet; het is mij zelfs vreemd, die woorden te schrijven. Van mijzelf deug ik nergens toe en ben ik tot alle kwaad geneigd, maar van dingen, daar men mij doorgaans van beschuldigt, ken ik mij zo rein als de sterren aan de hemel, schoon die ook niet zuiver zijn in 's Heem ogen.

Ik herinner mij, dat Calvijn, ergens zich bepaaldelijk, maar kort zo niet verdicht, dan toch die als vals aanhaalt; en ofschoon ik daar zelden over denk, veel min over spreek, komt mij dat, hier zo ongezoekt en ongedacht voor, (waartoe weet ik niet, dat is mij ook niet nodig te weten) dat als het de eer Gods geldt, zijn wij verplicht ons te verdedigen, anders kunnen wij dat wel laten lopen. De duivel houdt ons al evenwel, lang genoeg op met allerlei nesten, daar hij zijn basiliskuseieren inlegt.

Laat ons ter zaak spoeden, en al die zaken, met al onze belangen, noden en bezwaren, de Heere maar over te mogen geven, met ons hart er bij, en wij zijn er best aan toe. Zoek eerst, (niet het tweede of derde, laat staan, het laatste) het koningrijk Gods en deszelfs gerechtigheid en al die andere dingen zullen toegeworpen worden.

De Heere heeft ons al zonderling met elkander verenigd van de beginne af aan en dat zo believen te houden. Hoe licht had dat anders van onze zijde, verbroken kunnen

worden. Veel hebben wij tezamen beleefd en ondervonden in die korte jaren. Wat van de Heere geweest is en van mij en ons en de satan, zal zijn wijsheid eenmaal openbaren, zo niet hier, dan hiernamaals. Genoeg, Gamaliëls zeggen zal altijd waarheid bevonden worden, indien dat werk uit God is, zal niemand het kunnen verbreken, maar als het uit de mensen is, zal het verbroken worden, en dan maar hoe eer hoe liever, of liever gezegd ook op 's Heeren tijd, want aan onze verrotte peulschillen van onze bedorven werken, hebben wij niet met al.

Wat aangaat mijn stand onder dat alles, blijft leraar en herder, o wee mij!!! van Benthuizen! Terwijl mijn tegenwoordige bestemming mij soms klaar ligt in die gemeenten, die niet uit volgzucht, maar uit beginsel staan, noch in de staatskerk, noch in de vrijheidskerk, noch ook als Flier, enz.

Ziet daar zijn nog zulke gemeenten, daar ligt klaar mijn bestemming! Houdt uw belijdenis vast, zegt vader Smytegelt, dan zult gij er nog wat aan hebben! Maar Jezus in de belijdenis. Want die nardusfles was het niet, maar wat er in was! Het moet een belijdenis met hart, mond en wandel wezen of worden. Met de mond belijdt men ter zaligheid en met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid. Ziet daar mijn stand in die woorden van Smytegeld en verder Jesaja 30: 15. Meer heb ik daar nu niet van te zeggen, het is genoeg.

De weg, daar ik trouwens in ben, is mij niet altijd even duidelijk, helder en klaar, maar het slot is: Mijn raad zal bestaan en ik zal al Mijn welbehagen doen. Wie heeft Hem gesteld over Zijn weg? Job 36: 23. Er is te veel gebeurd om Gods hand in allen deze niet te erkennen! Ons blijft de zonde, en de schuld, en de Heere Zijn genade voor Zijn volk. *Vleselijk gebouwd op een misschien geestelijke grond*, komt mij het aller-voorzichtigste toe in deze zaak te zeggen, verder het de Heere overlatende.

Mijn gemeente wens ik niet te verlaten, al ware er één lid. Mensen kunnen niet scheiden, wat God verenigd heeft. Dit neemt mijn werkzaamheden, op andere plaatsen geenszins weg! Leraar der verstrooide schapen, mocht ik dat worden; de schapen zijn verstrooid tegenwoordig, het is of de Heere der Herders ook verstrooien wil.

Nu dat verstrooid is, komt goed bij elkander, dat kan weer één worden. Maar als nu de satan die verstrooiden nog meer zoekt te verstrooien, dan weet ik niet waar het heen moet. Ja, ik weet het wel. Naar Koning Jezus, onder de vleugelen van Immanuël! Bij U schuil, ik; dat zijn korte woorden, maar daaronder kunnen wij alles afwachten, als een kind onder de bescherming van vader en moeder. Ja veel veiliger, zekerder en geruster. Want de volmaakte liefde drijft de vreze buiten. Want die vreest heeft pijn.

Die Jezus tot zijn deel heeft, vindt geen smaak meer in de wereld, het is even als iemand, die perziken en abrikozen at, en wien gij nu verrotte peren en appelen kwam aan te bieden, hij wierp ze op de mesthoop! Hij zou ze de beesten niet geven, laat staan dat hij ze eten zoude. Zo is de wereld en al haar gave en goed, niet anders dan verrotte appelen en peren; maar Jezus genade, liefde, heerschappij in het hart veel beter, dan de kostelijkste perziken en abrikozen, ja dan al het goud en goed van een ras voorbijgaande wereld. Joh. 2: 15. Lees dat.

Denkt gijlieden er nu ook zo over? Anders denkt gij er waarlijk niet goed over, want het is niet anders! Hoe schoon de duivel het vernist en blanket en omsuikert. Het is als die taart, welke die neef in Utrecht aan zijn oom in de Haag zond; het scheen lekker en aangenaam, van buiten zoet in de mond, maar bitter in de buik. Want de dood was er in. Zo is de dood in al de giften en gaven van de satan! satans gift is vergift! Daar komt niets goeds van die boze geest, de wereld ligt in het boze en hij (de satan) is de overste van de wereld. Dus dat is spijze uit een keuken, en water uit een bron, het is al bedorven. Slechts Jezus kruis, genade, dood, lijden, sterven, verbroken vlees en vergoten bloed kunnen dat herstellen, voor die zich zelf zo hebben leren kennen, als

arm, ellendig, jammerlijk, blind, kreupel en naakt. Openb. 3: 17. Die hun schuld in Adam hebben leren kennen, dood in zonden en misdaden, vervreemd van God en het eeuwige leven, de eeuwige, geestelijke en tijdelijke dood onderworpen, onbekwaam tot eeltig goed en geneigd (overgegeven) tot alle kwaad.

Jezus is een vloek geworden voor vervloekten. Wij moeten eerst onze schulden en ongerechtigheden, misdaden en zonden leren kennen door het ontdekkend licht des Heiligen Geestes, daarbij zal Hij ons door de wet tot Christus moeten drijven, als vermoeiden, beladenen en belasten. Jezus bereidwilligheid dierbaarheid, beminnelijkheid, noodzakelijkheid en gepastheid voor onze ziel geloofd, beleden, erkend en omhelsd moeten worden, met onze gehele ziel en ganse hart, Jezus ons enig deel moeten worden, in leven en in sterven, onze zonden in Christus Jezus geslagen en genageld aan het vervloekte hout des kruises, en in Christus, als het bad der wedergeboorte, in Zijn bloed vergeven, uitgewist en verzoend moeten worden.

Jezus moet in onze plaats (Hij de waarachtige God en rechtvaardig onschuldig Mens) geleden hebben. Waartoe Hij heilig en rechtvaardig mens en eeuwig God zijn moest, om de eeuwige last van Gods toorn tegen de zonden te kunnen op zich nemen, en een verzoening daar te stellen, naar de wil Zijns Vaders en vrijwillige overgift des Zoons, in Zijn bloed, dat reinigt van alle zonden. Hij is een vloek geworden voor vervloekten. Gal. 3: 13. Want daar staat geschreven: vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt! Jezus des Vaders Zoon, uit de hemel neergedaald, 's mensen vlees en bloed aangenomen, die in de gestaltenis Gods zijnde, het zich geen roof geacht en heeft Gode even gelijk te zijn. Engelen neemt Hij niet aan; maar het zaad Abrahams (de Vader der menigte).

Nu is de vraag of wij daaronder behoren. Wilt gij dat weten, leest Matth. 5, daar hebt u enige gewisse kentekenen, allen tezamen, en ieder op zichzelf als zij maar recht gevat worden. Want de satan verleide Eva in het Paradijs, met de vrage: Is het ook dat God gezegd heeft? Die zoekt Gods woord te verdraaien, te vervalsen, te verminken, bij en af te doen. Hij zegt: het zal al gaan, God is barmhartig, gij hebt toch enige deugdjes en plichtjes. Gij hebt de vromen en de kinderen Gods welgedaan, gij hebt de armen gegeven, gij hebt burgerlijk geleefd, gij hebt een ieder het zijn gegeven, gij zijt aangesloten aan de waarheid.

Maar houdt op, zijt gij ook aangesloten aan en in en door en met een enig en Drieëinig Genade Verbonds-God voor tijd en eeuwigheid? Ziet, daar komt het al op aan. Wat op die wortel niet groeit, is al onkruid. Wat uit dat kanaal niet vloeit, is al dode zee gelijk. Wat uit dat beginsel niet voort vloeit, is uit de hel; wat op die spil niet draait, zinkt in de eeuwige afgrond, daar wening zijn zal der ogen en knersing der tanden. Het verborgene is voor de Heere onze God, maar het geopenbaarde voor ons en onze kinderen. En dat is: onderzoekt de schriften. Gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben. Zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal open gedaan worden; bidt, en gij zult ontvangen. Dat schenke de Heere door de krachtdadige bewerking Zijns Heiligen Geestes, bij aanvang en voortgang, om Zijns Zelfs wil, opdat gij niet verloren gaan moogt, maar behouden worden van de eeuwigen toorn. Leest Joh. 3. Amen.

Ik dank u nogmaals voor de trouwe zorg, liefde, verloochening, opoffering aan mij nieteling bewezen. Vergeet gij nu niet Gode uw hart te geven, opdat het niet zij, die God, in wiens hand uw adem is, hebt gij niet verkeerlijkt. Daniel 9: 5.

L. G. C. LEDEBOER

Leiden, 4 October 1844. 14. Gevangen op 's Gravenstein.

VIJFTIENDE BRIEF.

Mijn lieve vriend!

Ik had u als herder en leraar moeten opzoeken, ik heb het niet gedaan. Johannes zocht de verdwaalden op midden onder de moordenaars en struikrovers, en schreef aan jongelingen en vaders in Christus. Of zijt gij daar geen van? Zijt gij een afgedwaalde, Jezus leeft nog en heeft gebeden voor afgedwaalden. Hij bad voor Zijn moordenaars. Zijn arm is niet verkort. Hij brengt de afgedwaalden terecht, gelijk David zegt, Ps. 119: 176: Ik heb gedwaald als een verloren schaap.

Hij is geen herder en een trouweloze als ik ben. O nee, Hij is waarachtig en getrouw. Het verlorene zoekt Hij op, en het verdrevene brengt Hij terecht op zijn tijd. Wij kunnen niet verder en langer van de Heere, dan het Hem behaagt. O mocht het de Heere behagen u aan te zien met het oog, waarmede Hij Petrus aanzag in de zaal van Kájafas, waar hij zijn Heer verloochende. Of is Hij uw heer en meester niet? Petrus had Hem afgezworen, ja zich zelf vervloekt. Hij zocht de Heere niet, maar de Heere zocht hem. Heeft de Heere u zo slecht behandeld? Wie roofde de Bruid haren sluier? Hebt gij het nu beter, kalmer, rustiger, vrediger? Is deze heer beter? De laatste man beter dan de eerste? Is het schaapje onder de wolven beter dan bij zijn herder? Hoe maakt gij het onder dat alles? Blijft er onder dat alles van binnen niets zitten, dat gij onder anderen niet weg kunt krijgen? Blijft er geen beschuldiging over? Hebt gij nu meer vrede zelfs met de wereld? Denkt gij niet eens: was het zo als vroeger? Liever gesmaad, gehoond, vervolgd en Jezus in het hart, dan zoals nu, vrede noch met de wereld, noch met Gods volk, noch met de satan, noch met God?

Ik beklaag uw toestand. Hij is moeilijk en onaangenaam. Hebt gij de dienst van Koning Jezus opgegeven? Was zij u te zwaar, te moeilijk en te lastig? Moest gij er te veel om uitstaan en verdragen? Waren zijn vertroosting en u te gering? Kon gij al dat malen en zaniken van de wereld niet velen en dulden? Hebt gij het overgegeven? Vrede met de wereld gekocht ten koste van de vrede Gods? Vlees boven geest, het schepsel boven de Schepper gesteld? Stof en as voor Jezus reine wijnen?

O ja, zo doen wij allen. Zo doe ik ook, zo blijven wij allen van nature naar ons oude deel. Zo doen zij, die een nieuw deel van boven hebben ontvangen. Jezus moet niet alleen de eerste, maar ook de laatste zijn. Alle dingen zijn uit, Hem, door Hem en tot Hem. Hij werkt het willen en het volbrengen naar Zijn welbehagen, Philip. 2: 13.

Maar denkt gij niet eens: kon ik het leger der Filistijnen verlaten, was ik uit dit Gath? Het was een moeilijke post voor David, midden onder de Filistijnen tegen zijn volk ten strijde te moeten trekken, maar de Heere hielp hem er genadig uit. Denkt gij niet eens, was ik uit deze Kájafas' Zaal? David was ook liever in de woestijn als aan Saul's hof. Barzillai koos de woestijn boven het hof. Abraham verliet alles om de Heere; Jakob, Jozef, de jongelingen en Daniel.

Of denkt gij: ik heb mij alles maar verbeeld? Het is maar een werk des satans geweest? Er zullen toch wel eens andere tijden komen. Of denkt gij: ik heb mij bedrogen, ik heb te zwaar gezondigd, de Geest bedroefd, smaadheid aangedaan, de Hem opnieuw gekruist? Maar Hij laat niet varen de werken Zijner handen. Zijn arm is niet verkort. Hij geeft genade voor genade. Ik doe het niet om uwentwil. Hier is vergeving, opdat Hij gevreesd wordt. Ps. 130. Al waren uw zonden rood als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw, of als karmozijn, zij zullen worden als witte wol. Uit genade zijt gij zalig geworden.

Zag Hij Petrus niet genadig aan? Had Hij niet voor hem gebeden? De Heere laat ons eens zien, wie wij zijn van onszelf, boze nietjes en gebroken rietstaven; onbekwaam tot enig goed; of denkt gij: daar staat wel van een Paulus, Manasse, de verloren zoon; maar die hadden nog geen kennis van de Heere, die hadden nog geen ondervinding van

Hem zo als gij.

Mijn vriend, ik moet u eens iets verhalen. De Apostel Johannes zag in het bezoeken der kerken een jongeling, die hij uitkoos en aan de zorg en het opzicht van de bisschop van die plaats overgaf, om op denzelve te letten, en te onderwijzen. Die geestelijke man nam die last op zich en onderwees die vertrouweling en doopte hem. Maar als hij wat van die aller-naauwste band meende ontslagen te zijn, misbruikte die jongeling die vrijheid en werd, door kwaad gezelschap verleid, eindelijk een voorganger en opperhoofd van een hoop straatschenders, die de meest losse, boze en overgegevenste booswichten van de gehele wereld waren. De Heilige Johannes weer bij die bisschop komende, verstond dat, en de nalatigheid van die man bestraft hebbende, nam vóór hem op te zoeken. Hij ging dan zonder te letten op het gevaar, waarin hij zich begaf, zich bij nutteloze, mensen die noch goed, noch consciëntie hadden, wagende, naar het gebergte, waar die jongeling, gewoon was te zijn, alwaar hij door de schildwacht aangehouden zijnde, verzocht bij hun hoofd en bevelhebber gebracht te mogen worden, die hem zodra niet zag naderen of hij nam de vlucht. De oude apostel volgde hem, maar hem niet kunnende inhalen, bad hem bewegelijk te willen blijven staan, met belofte voor hem bij God om verzoening te willen spreken, hetwelk geschied zijnde, smolten zij beiden in tranen en bracht hij hem als een waar boetvaardige en bekeerde tot de kerk terug. Dit verhaalt de oude geschiedschrijver Eusebius. Zo weet God de Heere de verdoolden terecht te brengen.

Zo brenge Hij u en mij op het rechte pad. Daar is geen leraar en herder zoals Hij en zulk een ontrouw herder ben ik jegens u geweest. Want gij zijt enigen tijd op de catechisatie geweest, ik had het ook wel iemand aanbevolen, een ouderling, u op te zoeken, maar het is niet geschied. Ik had uzelf moeten opzoeken. Traagheid, vreesachtigheid, hield mij terug.

Maar Jezus is getrouw, mijn vriend! Hij heeft u in die weg zeker wat te leren. Johannes betekent genade, Gods barmhartigheid, gift des Heeren. Wel mocht die Johannes u eens weder komen opzoeken en u een tweede genade schenken! Ps. 51. Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vasten geest. Mocht Matth. 26: 75 eens aan u vervuld worden en de Heere tot u komen als tot Petrus, Joh. 21: 15. Simon Jonazoon hebt gij Mij liever dan deze? Salomo had ook al wat ondervonden en doorwandeld, hij had het nergens kunnen vinden dan eindelijk in de vreze des Heeren. Daar was alleen vrede in. Zijn onze zonden eeuwig, van nature onbegrijpelijk, zwaar en groot, wie had er meer zonden dan Adam en wij in hem dezelfde, en nog erger als wij het aangeboden licht blijven verwerpen. Er is geen kracht in ons. Jezus heeft alle macht in hemel en op aarde. Zijn bloed reinigt van alle zonden. Hij geeft genade voor genade. Hij is een medelijdende Hogepriester. Dwalenden brengt Hij terecht. Denk aan Manasse, Petrus. Hij had zijn Heere verloochend, afgezworen, ontzegd en zichzelf vervloekt; maar de Heere brengt de dwalenden terecht.

Verleden zag ik in de droom een zeer hoge berg, waarop een eng, smal voetpad was. Ook maar één; dat doorliep, dat zich boven mijn oog verhief. Nu waren er rechts en links bij en zijpaadjes op, die alle dood liepen. Ook zag ik een herder en verscheidene schaapjes en lammetjes, die naar de berg toekwamen en er allen opliepen; maar vele gingen ook op de zijpaden tot dat de herder de schaapjes en lammetjes met meer dan gewone stem riep, en dan liepen zij van de zijpaden af op het rechte pad, moedig en vrolijk achter elkander naar boven. Een schaapje, dat een geheel ontsteld gelaat had, ja als een vijand er van buiten uitzag, werd ook door die liefderijke en getrouwe herder opgenomen met beide Zijn handen en op de rechte weg gezet, die de verstandige naar boven leidt, waar de dwaze zelfs niet op dwalen kan.

Zou u niet gaarne weder onder Jezus vleugelen begeven en gevoelen Zijn liefde aan

uw ziel? Is die zon niet beter dan die van de wereld? Is Zijn vrede niet beter? Lees eens Openb. 3.

Vanmorgen, vriend! was ik zo werkzaam met Jes. 55: 13. Voor een doorn zal een dennenboom opgaan en voor een distel een mirtenboom. Jezus blijft dezelfde gisteren en heden tot in eeuwigheid. Hebr. 13. Hij heeft geen lust in de dood des zondaars; maar daarin dat hij zich bekere en leve. Lees Ezech. 18.

En nu, mijn woorden zijn hooi en stoppelen, maar Jezus woord is machtig. Die veel vergeven wordt, heeft veel lief. Waar de zonde meerder geworden is, is de genade overvloediger. Hebben de barmhartigheden Gods een einde? Zoek eens zo gij moogt, een verborgen leven van de Heere te krijgen en schrijf het mij eens. Adam ontvluchtte God, maar de Heere wist hem wel te vinden. Lees Richt. 9. Is de wereld niet een doornenbos, en de satan die Abimelech, waar een vuur uitgaat, dat de cederen op Libanon zoekt te verteren. Lees Joh. 3: 16. Zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon niet gespaard heeft; en Jezus heeft Zijn leven afgelegd voor goddelozen.

Maar al deze dingen weet gij. Kom, waag het eens. 's Heeren toezeggingen hebben geen einde. Hij heeft geleden, de onschuldige voor de schuldigen. Niemand komt er in de hemel of Hij is de Deur geweest. Hoeren en tollenaars gaan u voor in het Koninkrijk der hemelen. Er is geen zonde te zwaar, geen schuld te groot, of genade is nog overvloediger. Hoe aangenaam was de vader de verloren zoon, die terug mocht keren. Hoe de laatste wijn, beter dan de eerste. Dan zoudt gij eerst kunnen zeggen: nu zie, geloof en tast ik, dat God geen aannemer des persoons is, dat Hij geen brave, o nee, maar de snoodste, bootste hellewichten aanneemt en zich ontfermt.

Nu gevoel ik eerst, wat genade is. Met het gehoor der ore heb ik gehoord; maar nu ziet U mijn oog, het oog des geloofs, het oog der liefde. Lees Hoogl. 8: 7. Vele wateren zouden deze liefde niet kunnen verdrinken. Er is een oceaan van genade bij de Heere. Hoe zwaar had Israël gezondigd; zij had de eerste man verlaten, met veel boeieiders geboeieerd; nochtans zegt de Heer: Keert weder, gij afkerige kinderen. Keert weder, keert weder, keert weder, o Sulamith! keert weder, dat wij u mogen aanzien, Hoogt. 6. Lees Ezech. 16 en Hoz. 6, Ik doe het niet om uwentwil, gij hardnekkigen van hart, maar om Mijn groten Naams wil. In ons is niets dan slangenzaad en adderengebrouwsel; maar Jezus heeft de datan de kop vermorzeld, en overwonnen, zijn buit ontnomen. In Jezus zijn al Gods geschonden deugden opgeluisterd en voldaan, Jezus is een vloek geworden voor vervloekten. Lees wie we zijn, Rom. 1-3 enz. Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hij doet, niet naar de zonden Zijns volks. Zijn armen staan al de dag open voor een wederstrevig volk. Wat bij de mens onmogelijk is, is mogelijk bij God.

En nu die machtig is u te kunnen verlossen, redde u uit die muil van de helse leeuw, die de ziel zoekt te verslinden om Zijns zelfs wille. Die Mij liefhebben boven vader of moeder (ik spreek hier enigszins van eigen ondervinding) ja die zijn eigen leven liever heeft dan Mij, is Mijns niet waardig. Kies heden, wiel gij dienen wilt. Is Baäl God, dient Hem; maar is de Heere God, dient Hem.

De Heere geve u, jongeling! ogen om te wenen, een verbroken hart, en een verslagen geest, een afgekeerd hart naar de wereld en een toegekeerd hart naar de Heere en Zijn volk, door Zijn genade en werking Zijns Geestes, die niet moede noch mat wordt om te overtuigen, te ontdekken, te verlichten, te openen en toe te passen en door het ondoordringbare gaan kan. Want Jezus pijlen gaan door merg en been, door het zwaarst geharnast schild en wapenrusting des ongeloofs. Zijn pijlen gaan door de schilden der sterken. Hij legt een haak in de neus des Leviathans. Hij is een Koning over alle jonge dieren, Job 41: 25. Zou er voor de Heere iets te wonderlijk zijn? Is Zijn

Naam niet wonderlijk? Jes. 9: 5. Zou Hij een droge stoppel en een verbrijzeld blad vervolgen? O nee, zo wij onszelf zo mogen keren kennen voor de ogen des Regtvaardigen. Wend u tot Mij, Matth. 11 vs. 28, vermoeiden en belasten en Ik zal u rust geven. Hij maakt ons vermoeid van zondigen. Hij is nog niet vermoeid van het dragen en vergeven der zonden. Alleenlijk kent uw ongerechtigheid. Gelijk het oosten is van het westen en de hemelen hoger zijn dan de aarde, doet Hij de overtredingen weg van Zijn volk. Hij werpt ze achter Zijn rug en gedenkt ze niet meer. De Heere is geen mensenkind, dat hij iets zeggen zou en niet doen, iets beloven en niet volbrengen. Hij begint een zaak en voleindt ze. Denkt gij, dat Ik een mens ben, en doe als gij, vraagt de Heere.

O nee, Hij heeft lust in vergeven meer dan in verderven. Het verdrevene raapt de Heere op en wat niet is, is wat in Christus, zo het Hem behaagt. Het dwaze en verachte der wereld heeft God verkoren, om rijk te zijn in Hem. Voor wijzen en verstandigen is het verborgen.

Klaagt. 5: 21 ligt voor mij opengeslagen. Mocht dat uw bede worden! Spr. 28 vr. 13 lees ik: Die zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar die ze bekent en laat, zal barmhartigheid geschieden. O mocht het Hem behagen; u bij het hondenuitbraaksel en dun zwijnendraf der wereld op te zoeken, en mocht het oog Zijner genade en ontferming op u afstralen, en u opnieuw in het hart grijpen, en u stil doen staan op uw weg met Ps. 119. Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden Als hij het houdt naar Uw woord. Vlied de begeerlijkheid der jonkheid, schreef Paulus aan Timotheüs. Welke vrucht geven u deze dingen? Wat is begeerlijker dan goud, ja dan veel fijn goud? Al gaf iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem nochtans ten enenmale verachten. Al het goed van de wereld is er niet bij te vergelijken. Kan Jezus liefde uw hart niet doen ontbranden en gaande maken, om met de bruid opnieuw Hem op te zoeken, die uw ziel lief treeft?

De Heere geve u en mij een gezicht op de bebloede, gegeselde, verachten, verworpen, bespogen, gebonden en gekruiste Borg en Middelaar! O, Hij heeft voor geen kleine zonden geleden en om welke kleine begeerlijkheden verwerpen wij Hem dan? O, zijn getrouwheid wordt niet teniet gedaan door de ontrouwheid Zijns volks. Ik zal mij ten goede bedwingen, zegt de Heere. Wij zijn verkeerde monsters. Onze aangezichten staan altijd van de Heere afgekeerd en gewend. O, in ons is geen kracht; maar in Jezus almacht.

Twijfel aan uzelf, maar nooit aan Jezus' bereidwilligheid, om het verlorene op te zoeken en het verdrevene weder te halen. Het ongeloof is de grootste zonde. Twijfel aan alles, maar nooit aan Hem. Hij vergeeft gaarne. Kom, waag het andermaal op Hem. Hij schenke u daartoe Zijn genade! Met Hem op wij nooit bedrogen uit. Met Hem vermogen wij alles. Aan wie verscheen de Heere het eerste na zijn opstanding? was het niet aan Petrus? Zegt het Petrus, dat is verloochenaar! Maar Jezus wilde dat woord niet eens gebruiken. Petrus moest zinken in de zaal, om in Christus te verrijzen. Mocht gij gezonken zijn, om in Christus te heerlijker op te staan!

En nu mijn afgedwaald schaap, de grote Herder der schapen, die Zijn bloed gestort heeft voor Zijn volk, brenge terecht de afgedwaalden en verdrevenen, en ook u kan het met Zijn raad bestaan, ter verheerlijking van Zijn nooit volprezen Naam en uwer ziel zaligheid. Amen.

Uw ontrouwe herder en leraar,

L. G. C. LEDEBOER,

Leiden, 10 October 1844.

ZESTIENDE BRIEF.

Zeer waarde Zuster in onze enige dierbaren Heere Jezus Christus.

Genade, vrede, blijdschap zij u vermenigvuldigd uit de onuitputtelijke Bron van alle genade! Amen.

Ik wens met de zegen des Heeren aan uw verzoek te voldoen, als het de Heere behaagt mij, ellendige worm en nietige vlo, daartoe om Zijns zelfs wil in staat te stellen. Hij geve mij ook duidelijk te schrijven, opdat gij het moogt kunnen lezen!

Vooreerst moet gij geen de minste gedachten hebben of voedsel geven, alsof ik mij stoten zou aan uw onafgescheidenheid. Als ik het was, gelijk het tegenwoordig genomen wordt in het algemeen, dan mocht ik niet in dit Paleis zitten. Want de zonde en het afzijn van Jezus zijn alleen meestendeels mijn gevangenschappen en vreemdelingschappen, maar 's Heeren inzettingen worden, o genade! Meer. Heb dank Heere! bij aller-eerste aanvang mijn vermaking.

Ik mag mij wel eens, hedenmorgen, op dit ogenblik, verheugen in meerdere of mindere mate, in de God mijns heils. Ja, mijn hart is wel eens vol van lof, blijdschap, aanbidding, wegzinking. Zou ik niet spreken van de wegen en daden des Heeren, mijn God! Ware ieder haar een tong of keel en een maar van de harp; het zou, wat zeg ik? veel te weinig zijn. Jezus, mijn Jezus in hart, mond, handel en wandel! Zelfverloochening, kruisdragen en volgen, dat moet een drievoudig snoer uitmaken, dat niet ligt verbroken kan of mag worden; dat moet de keten om de hals zijn. Maar ik kleef nog zo vast aan het stof; aan het minste en geringste, nietigste en kleinste, en redeneren er tegen, baat zoveel als met zijn hand de zee te willen keren.

O, waren onze harten en monden en kelen meer vol van des Heeren lof! Vol van lof en los van 't stof. Naarmate wij op de rechte, Gode verheerlijkende wijze meer los van het nietige stof mogen komen, naar die mate mag de ziel zich vrijer in haren God bewegen, als het Hem belijft bij tijden en ogenblikken; want vlees en geest paren niet tezamen; dat zijn, zolang zij (helaas en goed) in één huis moeten wonen, altijd twistende huisgenoten als Ezau en. Jakob, licht en duisternis, vlees en Geest met stof trekt mij naar beneden, maar Gods Geest naar boven.

En hoe vast zijn wij niet aan duizend dingen, ook van de wereld, daar wij door onopmerkzaamheid niet eens acht op slaan; en omdat wij er bij tijden niet van los willen, noch kunnen. Hoe meer ik mij zelf thans bij tijden en ogenblikken enigermate bij aanvang ontvallen mag, hoe meer steun en leun, houw en trouw ik aan en in Jezus heb en vind. Hij is tot alles genoegzaam, tot alles te gebruiken, alleen in het geloof. Het geloof reinigt het hart van de kwade consciëntie. Als de Geest in de raderen daalt, gaan wij voorwaarts, en anders staan wij stil. Wij staan van onszelf, de Heere, elkander, en het meeste en ergste (versta wel voor onze schade, anders gaat Gods gekrenkte eer, liefde, trouw boven alles) onszelf in de weg. Maar dat alles zinkt weg in de miskennis van 's Heeren trouw, ongeloof, afval enz.

Schoon Gods volk bewaard blijft in en door 's Heeren kracht en genade. Wij willen maar telkens anders als de Heere wil, en dat maakt ons de weg zo moeilijk. Wij vullen onze mond gedurig met zandsteenken en geven het onzalige vlees teveel toe. Wij werpen het te lekkere brokken toe, waardoor het als Moab, Jeremia 18, en Jeschurun te weelderig en vet wordt, als Eglon, die door Ehud doorstoken werd. Richt. 3 en Rom. 7. De ziel gaat te eel op been en het vlees op de kwakkelen zich vermaken. Hoe vetter het vlees, bedoel hier alle ongeestelijke werkzaamheden, wordt, hoe magerder de ziel, en omgekeerd. Het is als Amalek en de Israëlieten. Laat los, zegt de Heere, en gij zult losgelaten worden. Het is dikwerf of de Heere barbaars voor of tot ons spreekt.

Nu het is ook barbaars voor het vlees. Wij willen liever juichen dan ween, en het laatste baant de weg tot het eerste. Gedraagt u als ellendigen, en de lieden, die zuchtten

werden opgetekend. Amos 6: 6 lezen wij te weinig en 7: 2. Gaat ons de breuk ter harte? Jeremia 9: 1 en 2 13. Als een lid lijdt, moesten helaas! helaas! alle leden lijden. Wie kan er vreugdeliederen zingen in een land der ballingschappen, schoon dat de ganse wereld van binnen en buiten is voor Gods volk. Wij willen het maar goed hebben en zeggen vaak (ik spreek bij ondervinding) *lieve Jezus*. Maar zodra komt de Heere niet, Hoogl. 5, tot de bruid op haar ongelegen tijden of zij stopt haar hoofd onder de dekens en drukt het vast en diep in de kussens van zorgeloosheid en laat haren Bruidegom buiten staan in de kou en ongemak met de nachtdroppen in Zijn haarlokken!! O, geve de Heere dat mij en u en al Zijn volk te verstaan, op dat het eens meer lieve Jezus! worde, als het tegen al onze zin en wil gaat. O, dan is zulk een uitroep de Heere veel aangenamer dan duizend dergelijke in de schone en mooie zonneschijn. Een volle schuur kan men het best bij geloven; maar dat is geen geloof; want men ziet het. Afhankelijk ieder ogenblik.

Heden viert *mijn moeder*, och ware het vieren in de Heere! dat weet de Kenner der harten, of dat zo wezen mag, haar 77ste verjaardag. Ik mocht de Heere danken; want ik gevoelde er straks iets van, welk een voorrecht mij te beurt gevallen was, dat ik uit die draaikolk was uitgetrokken. Genade heb dank, lof, aanbidding, roem en eer!

Hemelse wijn, hemelse pasteien, hemels banket vervult mijn ziel bij tijden en ogenblikken meer dan ter tijde als der goddelozen koorn, en most overvloedig is. Ik benijd de wereld haar vreugde niet (soms helaas! wel) en dat het ongelukkigste is voor haar, zij benijdt mijn of ons geluk niet, ten minste niet op de rechte wijze.

Nu, het kaf voor de wind, maar het koorn voor het hart; zo ook maar één graankorreltje en dan nog bedauwd door 's Heeren Geest, en bevochtigd door Zijn regen. Jezus Koning, Leraar, Hogepriester, wone in onze harten meer en meer, en lere ons! Hij bidt voor ons, dat ons geloof niet ophoude maar vermeerdere.

Uw liefde vervulle onze harten! Uw Geest vervulle de raderen onzer zielen! Verwijder onze harten, opdat wij het pad Uwer geboden lopen. Onze zonden zijn eeuwige afgronden, maar ook is de genade Gods in Christus (och! verstond, gevoelde, geloofde, beleed en beleefde ik daar meer van!) een onpeilbare, onuitputtelijke eeuwig nooit ophoudende Fontein van genade, vrede, heil en zaligheid. Uw muren zijn steeds voor Mij. Uw muren zijn heil en uw poorten lof! Alles aan Hem is begeerlijk. Wij zijn zwart maar liefelijk; maar Immanuël is blank en rood! Hij draagt de banier boven tien duizenden! Als de vijand komt als een stroom, dan verheft de Geest des Heeren zijn banier tegen hem.

De zonden, o, die walgelijke, gruwelijke monstrueuze zonde! maken gedurig scheiding tussen de Heere en de ziel. Maar Jezus is de medelijdende Hogepriester. Hij heeft Zijn volk vrijwillig liefgehad. Vóór de grondlegging der wereld, (o welk een troost en blijdschap) stonden hun namen opgeschreven onder het getal der uitverkorenen ten eeuwigen leven. Hij wist, welke Hij aansloeg! Ik zal Mij u ten goede bedwingen, zegt de Heere. Om Zijns verbonds wil zijn wij niet afgehouden. Ik zal u geen wezen laten. Ik zal u met begeven noch verlaten. Ik heb u lief gehad met een eeuwige liefde! Ik heb u in mijn beide handpalmen gegraveerd! Ons leven zij meer en meer de Heere, dan zal onze ingang in het koninkrijk der hemelen ook ruim zijn door genade. 2 Petrus 1.

En hiermede eindig ik dezen, u der genade Gods aanbevelende. Gisteren en ook heden had ik enige troost uit 1 Joh. 2: 1 en Ps. 121: 2. Hij doe ons de kracht Zijner opstanding meer gevoelen, ten minste mij. Ik heb dat nodig, want ik leef meer onder dan boven de aarde. Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen van het lichaam dezès doods? Ik danke God door Jezus Christus onze Heere. Amen.

Uw Vriend, L. G. C. LEDEBOER.

Leiden, 14 October 1844

ZEVENTIENDE BRIEF.

Zeer waarde vriendin!

Ik had u al eerder moeten schrijven, zou ik zeggen. Ik heb er wel over gedacht; maar wie zijn wij, honden en zwijnen van onszelf! Och mocht de Heere Jezus mij aan u eens doen schrijven!

Genade en schuld, zonden en vergeving, zelfbeschuldiging en veroordeling en liefde's kracht des Heeren Jezus Christus in en aan mijn ziel! Ziet daar, wat de onwaardigste van allen mag ondervinden. Alles wil ik soms liever missen dan de Heere: en ook ik val en zink en zak gedurig (altijd van mijzelf) in de modder en slijk van mijn gruwelijke zonden. Telkens dwaal ik van zo'n zoete en goede Heere af. Ik ben nog zo veel baas en heer! Och mocht de Heere Jezus mijn lippen op dit ogenblik eens genadig aanraken willen, met een kool van Zijn eeuwige vaste Altaar! Mocht Hij mijn beenderen eens vaardig maken en olie, wijn en melk in mijn ziel storten! Gaven zijn niets; maar Jezus alles. Het kind moet bij vader en moeder zijn. Het is met geen koekjes te stillen, als het hart begint te trekken. O, Heere Jezus! kom in mijn ziel!

Ik ben een wonderlijk schepsel. Dan eens vraag ik, ben ik bekeerd? En dan vlieg ik met snelvliegende vleugelen in de amen en schoot des Heeren. Wonderlijke standen! Hoe blijft het geloof een gave. Het een ogenblik zink ik onder de dikste modder en slijk, dat ik niets hoor, zie en gevoel, noch opmerk, en dan ben ik weer open oor, oog, hart en verlangen mijn nieren in mijn schoot naar Jezus komst.

O mijn zuster! wat zal dat Boven zijn? De potscherven rieken hier reeds zo aangenaam van de welriekende oliën en balsemen, wat zal het Boven zijn, als die albastenfles haar reuk en geur door al de wijde hemelzalen zal verspreiden en het minste lelietje vol en dronken maken van vreugde.

O mijn zuster! dat Jezus, Jezus liefde onze harten vervulle! O genade, wie kan die roemen, prijzen? De mond van de ganse hemel is te klein om de vreugde en blijdschap uit te drukken, gelijk de mond van de ganse hel te klein is om de eeuwige pijn en smarten der verdoemden uit te drukken.

O mijn zuster, pen, papier, alles is mij te traag! Mocht ik schrijven met Engelenpennen! Maar wat zeg ik? Een begenadigde zondaarspen reikt van de hel tot de hemel. Word dronken, mijn zuster, o bruid, van de liefde uws Heeren! Als ik meen te vergaan, word ik dronken van vreugde. Als ik in de hel dreig neer te zinken, word ik door de armen onzes Heeren opgenomen, en in Zijn licht geplaatst. Wonderlijke genade! Zijn Naam is Wonderlijk, Raad, sterke God, Vader der eeuwigheid! Huppel gij mijn ziel en spring van hemelse blijdschap van hier tot naar de troon Gods.

Gaat op, kinderen Sions! gaat op ten heiligen berg, Openb. 14: 1. Verenigt u onder de koninklijke banier van Jezus uw Herder. Schuilt gij kiekentjes, onder Zijn vleugelen! Kom, o Noordenwind, ontwaak, en gij Zuidenwind, doorwaai de hof des Heeren! Laten de specerijen uitvloeien, de vruchten gezien worden in den lande. Mochten de bomen eens zwaar beladen met rijpe vruchten, hun takken ter aarde doen hangen en hun hoofden om hoog verheffen, verwachtende de openbaring der kinderen Gods.

Wanneer zullen wij, o mijn zuster! verhuizen uit deze zo onzure en zure landstreek vol mistdampen en nevelen? Wanneer zal de Heere des hofs ons uit deze moerassen en wildernissen halen en overbrengen in zijn Hemelse Lusthof! Dat is, om volmaakt Zijn wil te mogen doen, om niet meer te zondigen tegen zulk een goede Heere. Niet alsof Hij daardoor minder of meerder werd, o nee. Maar omdat Hij het zo waardig is en omdat wij er de reuk en de smaak van weg hebben. En, o dwaasheid! dan zit ik nog gedurig Sodomsappelen en Gomorra's vruchten te eten, daar de rijkste, heerlijkste vruchten van granaatappelen bomen met volle korven en manden voor mijn deur staan.

Doe open mijn hemelse Bruidegom! Ruk de Sodomsappelen uit mijn mond en zakken; ledig mijn zakken en buidels voor U. Laten die stinkende verrotte vruchten wegvallen en, uw edele vruchten van die Enige Levensboom mijn ziel verkwikken!

Wij moesten reikhalzen en watertanden met de ganse zielsbegeerte naar Jezus koninklijken hof en majestueuze zoete, heerlijke vruchten. Ik ben zwart maar liefelijk, zei de Bruid; en ik zeg het haar na, al is het soms stamelende, soms weifelende, soms ontkenkende, en dan met volle mond en van ganser harte!

Och wij denken, dat de Heere een mensenkind is als wij! En kunnen wij anders? Maar het is onze zonde en de Heere maakt het Zijn volk ook tot zonde. Maar genade tot genade. Komt en treedt toe, alle gij gekenden, in de vrije open genadelusthof des Heeren uws Gods! Hij kan zich zelf geenszins verloochenen. Hij heeft geen lust in uwen dood, maar daarin dat gij leeft en u bekeert, bij aanvang en voortgang. Bij U is vergeving opdat Gij gevreesd wordt.

Kom dan o Koning Uw scepter zwaaien in onze harten! Kom dan o Bloedbruidegom, de zonden van de dochter Sions afwassen, Jesaja 4: 4. Kom dan o hemelse Leraar, en maak ons onze zonden en afwijkingen meer en meer bekend niet alleen, maar leer ons ook Uw wil te doen met lust en vreugde. Keer tot ons weder, dan zullen wij tot U wederkeren, anders blijven wij staan, als Lots huisvrouw en als Absaloms zuil. Laat die zoutpilaar versmelten door de gloed van Uw zonnestrallen en die hoge zuilen verbroken worden door de hamerslag van uw Woord, door Uw Geest gedreven in de harten Uws volks. Laat ons, vooral uw dienstknechten, klein of groot, meerder of minder, de belangen Sions op onze harten dragen. Laat ons tot u roepen in angst en nood. Laat het noodgeschrei: *Heere, wij vergaan!* klimmen in uw oren!

Gij Wachter Israëls, slaapt noch sluimert niet. Maar Uw kinderen sluimeren en slapen vast en diep, gerust en zeker, omdat zij een zijweg zijn ingeslagen en nu op een betoverd land gekomen zijn en in het kasteel van de reus Wanhoop en zijn wijf Ongeloof zijn opgesloten, die hen dapper afrost en ter aarde nederwerpt.

Heere, behoedt ons, wij vergaan! Heere, kom, springende over bergen, huppelende op de heuvelen. Open onze oren, harten en monden als weleer. Waarom zijt gij zo vergramd en ontsteken? Wij behoeven het niet te vragen, want de reden en oorzaak liggen niet verre van ons. Liggen de zonden en haar straffen voor de deur, ook Uw genade en barmhartigheden zullen geen einde hebben. Anders ware het met ons gedaan. Slecht onze hoogmoed, de mijne eerst, schoon ik er soms het laatste of (en dus) in het geheel niet aan wil.

Overtuig ons van zonden. o Geest! Bedek onze zonden, o Zoon! Zie ons vriendelijk aan, o Vader! door Uw Geest, in Uw Zoon. Waar de zonden meerder geworden zijn, wordt genade overvloediger. Maar Gij zult eerst schuld tot schuld en zonde tot zonde maken, eer Gij uw vleugelen zult uitbreiden over Uw volk bij aanvang en voortgang. Eerst laat Gij ons de wrange vruchten der zonden kennen, grondig proeven en smaken, welken gal en alsem wij op de hysopsteel van onze hoogmoed en vermetelheid U toegestoken hebben; maar dan ook en eer niet, zult Gij onze mond vol maken van vreugde, lof en dank, omdat het Uw gewone weg is, als een land en volk gezondigd hebben. Nochtans blijft Gij onder dat alles de getrouwe VerbondsGod Uws volks. Gij doet ons niet naar onze zonde., Gij verhoort hen, eer zij bidden. Gij Herder van uw schapen! vergeet Uw volk niet.

Ook dit jong geborene wichtje, hoop ik, dat de Drieëenige Genade-Verbonds-God opneme in Zijn verbond, zo het er van eeuwigheid in is opgenomen.

Uw gevangen en vrije vriend L.G.C. Ledeboer
Leiden en vreugde, 30 Nov. 1844.

ACHTTIENDE BRIEF.

Aan mijn eigenlijke, oorspronkelijke Gemeente te Benthuizen. Aan mijn mij ten allen tijde lief en dierbaar geweest zijnde Gemeente.

Gods genade in Christus zij of worde ons enig deel! Amen.

Och dat Jezus mij eens schrijven deed! Och dat gijlieden en ik eens horen mochten! Ik ben bij ulieden beroepen. Nog is die band niet losgemaakt. Ik heb grovelijk gedwaald; maar de Heere zal het mij ten goede wenden. Ja, Hij heeft het alreeds ten goede gewend. Waarin ik gedwaald? In zeer vele zaken dagelijks. Maar dat ik bedoel, zo ik het recht heb, is: dat ik het vlees tot mijn arm heb gesteld, en daarmee ben geslagen geworden. Zonder mij te bekreunen of het aangenomen wordt of niet, wens ik de waarheid te mogen schrijven. Want in alle gevallen moeten wij door Jezus geoordeeld worden. Zalig, die Hem mag leren kennen als zijn zoete en zalige Heer!

Ik wens u allen dat deel toe, zo velen als de Heere dat ulieden zal believe te schenken bij aanvang of vermeederen bij voortgang. Och, dat koning Jezus mij eens aan ulieden, mijn zeer geliefde gemeente! deed schrijven. Dit ware het beste, als het om onze zonden en om des Heeren genade mocht wezen. Van mezelf ben ik tot niets in staat dan tot kwaad doen. Och, dat Jezus Geest mij bezielen mocht! Zijn waarheid is toch een rondas en beukelaar. Ps. 91: 4, Rijd voorspoedig op het woord Uwer waarheid! Ps. 45: 5. Uw woord is de waarheid. Joh. 17: 17. Ik heb geen meerder blijdschap dan hierin, zegt de heilige Johannes in zijn derde zendbrief, dat ik hoor dat mijn kinderen in de waarheid wandelen.

Maar och! wij wandelen allen tezamen in de leugen, en dus op het pad des satans en mensenmoordenaar van den beginne. Wij wandelen allen in achterklap en duisternis. Het licht heeft wel helder voor een kleine tijd geschenen; maar wij hebben de duisternis liever gehad. Ik en gijlieden. Ik heb gedwaald en doen dwalen. Ik heb mij laten leiden, door verkeerde geesten, van binnen in mij het meeste, en buiten mij zeer velen, als de vorsen in Egypteland overvloedig waren. Maar dat neemt mijn schuld niet weg. Ja, anderer schuld is mijn schuld. Ik ben doorgaans bevreesd op anderen te zien; en het wordt mij door genade veelal ontnomen. Ik mag veel, en eerst en meest op mij zelf zien. Want ik had toch maar alleen met de Heere nodig gehad. Zo ik een enkelen keer, mag ik zeggen, eens meer op anderen zie, word ik doorgaans om- en opgekeerd. Want dan wijkt de Heere met zijn genadige of ontdekkende of vertroostende invloed, als ik met zelfverheffing op anderen ga zien en mij zelf als voor een ogenblik vergeet.

Ik weet dat ik van vele dingen beticht word, waarin ik in dat bedoelde opzicht, rein mag staan door 's Heeren wederhoudende genade tot de uitbrekende daad. Maar ik ben niet begonnen om mezelf te verontschuldigen, maar te beschuldigen. Echter waar het eerste niet onze maar 's Heeren eer geldt, mag men het ook niet nalaten te doen, en dat heb ik soms te weinig gedaan, gelijk ik helaas! van achteren bemerken moet; maar dat geef ik heilig en veilig mijn Heere geheel en al over, met een blijmoedige consciëntie.

Het verdriet mij zelfs daar veel van te spreken, terwijl ik het door genade wel eens mag en altijd moet de Heere toeschrijven, dat Hij mij bewaarde om Zijns zelfs wil voor meer uitbrekende daden. Hij bewaart, die Hij wil en waarvoor Hij wil, alleen door Zijn wederhoudende hand, hetzij dan in de natuur of in de genadestaat.

Maar nu tot ulieden.

Want ik ben deze brief toch niet begonnen om van mezelf te spreken; nochtans dit stond in verband zonder dat ik gedachte had gemaakt daarover te schrijven. Maar de Heere is wijzer dan wij. Het jaar spoedt ten einde en ook ons leven. Eens moeten wij allen verschijnen voor de Heere. 2 Cor. 5: 10, 11. Het is de mens gezet eenmaal te

sterven en daarna het oordeel. Hebr. 9: 27. Ieder ogenblik kan het laatste zijn. Het nu bijna geëindigde jaar zijn velen niet ons in maar niet uitgetreden; en dat zijn wij zelf ook nog niet op het ogenblik, dat ik dit schrijven enig.

Och! dat ik ulieden eens hartelijk, innig, oprecht, getrouw, maar ook voorzichtig en bedachtzaam vermanen mocht! En dat de toekomende eeuw eens op ons hart gelegd mocht morden! Och, dat Gods levendmakende Geest ons dode hart eens bezielen moge, en zo wij levend gemaakt zijn door wederbarende genade, dat nieuwe, geschonken leven mocht opwekken ter Zijner verheerlijking, naar des Heeren vermaning. Hebr. 12: 12. Daarom recht weder op de trage handen en de slappe knieën! Och, dat onze werken meer vol gevonden mochten worden voor God! Openb. 3: 2. Och, dat wij niet ledig van genade bevonden werden en zonder bruiloftskleed!

Kinderen! als wij geen genade hebben, gaan wij voor eeuwig verloren, en dan zou Benthuizen benevens vele andere plaatsen, waar Gods Geest, in meerdere of mindere mate, het woord des levens heeft doen verkondigen, het erger hebben dan vele anderen, naar 's Heeren Woord en uw eigene overtuiging. Ja, zo er maar slechts één enkele reis de waarheid tot ulieden was gesproken geworden en gijlieden had niet gehoord, dat zou genoegzaam zijn om de hel zevenmaal heter u te stoken boven anderen.

O, wij zijn zo verblind en verdwaasd. Een verdoemde in de hel zou een ogenblikje leven op aarde zo hij het had, voor duizenden bergen goud willen kopen, maar het zou hem niet baten. Het verborgene is voor de Heere, maar het geopenbaarde voor de kinderen der mensen. Laat ons niet wijzer zijn boven hetgene geschreven staat. Een iegelijk, die verloren gaat, gaat om eigene schuld verloren, of wij maken God tot een leugenaar. Niemand zal zich kunnen rechtvaardigen. Niemand zal zich kunnen verbergen en bedekken achter en met vijgenbladeren. Want de grootste zonde is het ongelooft. Omdat zij niet in Jezus Christus geloofd hebben tot behoudenis der ziel. Die de getrouwe middelen veracht, hetzij in het horen, hetzij in het onderzoeken van godzalige en rechtzinnige schrijvers, bij en nevens het Woord, als door de Heere daartoe bestemd, vooral in onze dagen, die veracht God zelf, gelijk wij van nature in alles doen. En zijn wijzer dan de Heere, en verwerpen de door de Heere bestemde en bestelde middelen, door welke en langs welke de Heere gewoonlijk, werkt; naar het Woord des Heeren, Joh. 5: 39, Onderzoekt de Schriften. Maar ook wederom, die de middelen stellen tot hun Middelaar is de dwaling nog groter, omdat zij afgoderij plegen en hun zielen voor eeuwig bederven. Evenals een zieke (och! werden wij eens ziek!) die wist in welke straat en in welk huis de medicijnmeester woonde, of die een receptenboek had voor allerlei kwalen, maar daar verder geen gebruik van maakte. Wij hebben een uitlegger en Inlegger en Toepasser nodig. Want de letter is dood op zichzelf. Het is de Geest des Heeren, die wij behoeven tot ontdekking, genezing, toepassing, bekwaammaking en ontvangbaarmaking, zonder welke beloofde Geest voor des Heeren uitverkorenen wij niets vermogen.

Nu is het een dwaasheid vruchten te willen plukken voor dat de boom geplant is, of te willen weten hoe een spijze smaakt voor die geproefd te hebben. Even zo dwaas is het ook, omdat wij het onszelf niet geven kunnen, achter te blijven om het te vragen, waar het is te krijgen. Dat is ongerijmd. Maar zo dwaas zijn wij. Een recht teken, dat wij rijk en verrijkt zijn en geens dings gebrek hebben. Openb. 3: 17. Want die honger en dorst heeft, en koud en naakt, arm, ellendig, jammerlijk, blind en kreupel is, heeft noodzaak en behoefte om genezen en geholpen te worden, zo hij daaraan waarlijk met zielssmart ontdekt is geworden. Zelfs zonder die toestand te gevoelen, zijn wij ten duurste verplicht als Christenkinderen in naam, als wij het niet in der daad geworden zijn, als gedoopte, belijdenis lerende of afgelegd hebbende (och! mocht de Geest des Heeren

ons eens belijdenis leren! Hoe wordt dat Woord ontzenuwd en gehavend! en als die onder het licht van het Evangelie leven, en de Bijbel hebben of kunnen krijgen om niet, en levende onder vele vermaningen en roepstemmen, de Heere om Zijn Geest te vragen, en alle middelen van onderzoek in het werk te stellen. Ofschoon het niet is desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods. Ofschoon dat ziet op onze eigen gerechtigheid, die wij daardoor zoeken op te bouwen. Echter is het verre daar van daar, dat wij de middelen niet zouden moeten en mogen gebruiken, omdat de zegen van Gods vrijmachtig en soeverein welbehagen afhangt.

O nee! zo dwaas handelen wij niet in de natuur. Het is een list van ons eigen bedrieglijk, arglistig, dodelijk hart en lui vlees met de listen des satans verenigd. Die ziek is, gebruikt middelen; maar het is omdat wij nog zo gezond zijn en ziende in onze eigene ogen. Het is de satan hetzelfde op welke wijze hij ons begoochelt, die met kracht werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid. O, hoe diep zijn wij gevallen! Wij mogen noch kunnen niet vragen, van onszelf naar God noch Zijn heilige dienst, omdat wij slaven der zonde en kinderen des satans zijn. Kinderen des toorns, liggende onder de vloek der wet en eeuwige onherstelbare verdoemenis, als Christus, God geopenbaard in het vlees, niet voor ons is tussen getreden. Alles buiten Christus ligt in de vloek. Wat uit de geloof niet geschiedt, is zonde. Zonder Hem vermogen Wij niets. Al ons bidden, lezen, zingen, doen en laten ligt in de vloek. Eten, drinken, slapen, werken.

Maar laat daarom de landman na te zaaien, omdat alles in de vloek ligt, zo hij dat al uitwendig erkent? O nee! het woord des Heeren moet in alles alleen ons richtsnoer zijn; en dit Woord beveelt de middelen ook aan doden, maar de zegen aan God. Het stelt God vrij in het geven of onthouden. Anders waren wij God en niet gevallen; noch hadden wij Gods beeld verloren, als er nog een aasje in ons overig was gebleven van licht of leven, van kennis of heiligheid, betrekkelijk het geestelijk leven, werken en bestaan. Wij zijn ten enenmale niet anders dan een vloek, stank en etter voor de Heere. God kan ons niet aanzien in onszelf. Of kan de duisternis gemeenschap hebben met het hielt, of de tempel der afgoden met de tempel des Heeren? Anders was Christus te vergeefs gestorven. God was in Christus, de wereld met Hemzelf verzoenende, haar de zonden niet toerekenende. Lof zij God in de hoogte, vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!

Wij liggen midden in de dood als wij niet wedergeboren zijn uit water en Geest, door het bad der wedergeboorte en de vernieuwing des Heiligen Geestes. Wij moeten andere, nieuw geborene, geestelijke mensen worden, zullen wij gemeenschap met God de Heilige en vlekkeloos Reine kunnen krijgen. En daartoe moeten wij door de Geest des Heeren bij de breuk bepaald worden. Wij moeten maar niet zo op een beloftetje heen gaan, maar Gods Beeld wederkrijgen door gehele vernieuwing, verandering, wedergeboorte. En dat bestaat niet in een enkele uitwendige verlaten van de zonden, om bij voorbeeld, niet meer te drinken, te stelen, Gods dag uiterlijk niet te ontheiligen, een ieder het zijn te geven, buiten God het ganse hart.

O nee! Het bestaat ook niet (schoon daarom niet af te keuren of te misprijzen op zichzelf, als bevolen middelen) in aandoeningen, tranen, bewegingen, zenuwtrekkingen en handenwringen en de duivel nalopen met zijn eigen instrument. O nee, sommige dingen daarvan kunnen er mee gepaard gaan, of voorbereidselen tot het grote werk zijn, als middelen in de hand des Heiligen Geestes; maar het is de zaak zelve niet. Duizenden bedriegen zich met een beschouwing van de zaak voor de zaak zelve te nemen; of kennis voor het wezen der zake. Of de aanleiding tot de zaak voor de zaak zelve of de voorbereidselen; schoon het bij allen niet tot de zaak zelve komt, waar die dingen plaats hebben. Of trekkingen of verruimingen of ik weet niet wat, nemen voor

Christus, God geopenbaard in het vlees! O ellendige bedriegerij des satans! Het staat te vrezzen, dat zij die de getrouwste middelen en de nauwziendste vromen ontlopen, en niet gaarne naar hun staat gevraagd worden, nog nooit iets missen, wat zij ook zoeken te pleisteren, en te bedekken, toe te stoppen en te vullen, of die grote zaak ten enenmale nog missen.

O, hoe velen zullen menen en in te gaan en niet kunnen! Zijn wij verzoend met God door het bloed des kruises? Zijn wij uit de wet getreden in de genade? Hebben wij de witten keursteen ontvangen? Hebben wij vrede met God door Jezus Christus? Hebben wij het Beeld Gods weder ontvangen? Zijn wij vernieuwde mensen geworden? Kennen wij de omgang alleen met de Heere in het aangezicht van Jezus Christus? Is de bijbel ons een geopend boek geworden? Is het Woord geopenbaard binnen in onze zielen? Kennen wij het geloof en ongeloof! Dood en leven? Kennen wij de onuitsprekelijke Gave aller gaven?

Duizenden vraagtekens konden hier gesteld worden. Zijn wij der Goddelijke natuur deelachtig geworden? Het is mogelijk, dat wij door het bedrog des satans, en ons eigen arglistig en bedrieglijk hart, op verre de meeste, zo niet alle, een bevestigend antwoord geven. Het is daarom de Heere alleen, die ons voor zelfbedrog kan en Zijn kinderen zal bewaren. Lees Matth. 5 de eerste verzen. Openbaring 3: 17 enz. Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij een vasten geest! Alleenlijk kent uw ongerechtigheden! Ik zal maken, zegt de Heere, dat zij (Mijn kinderen) een walging aan zich zelf krijgen zullen. In zonde en ongerechtigheid ben ik ontvangen en geboren, dood in misdaden en in zonden.

Die tegen de vrijmacht Gods spanden en spartelen, hebben nog een onbekeerde natuur; want Gods Geestes werk draagt zijn eigen kenmerk. Die het bevindelijk werk ontkennen, hebben er dus ook geen kennis van tot nog toe. Waar de schat is zou het hart zijn. Dit is al een aardig kenmerk.

O mijn zeer geliefde Vrienden! ik wens ulieden en mij zelf een rechte kennis van onze staat, om voor zelfbedrog en geveinsdheid bewaard te mogen worden! Ons met geen valse overleggingen bezig te houden. Noch dat wij iets zouden menen te hebben, dat wij nog waarlijk misten.

O, dat de Heere ons zelfbedriegers, maar meer mocht ontdekken bij aanvang of voortgang! Wat zou ons het *menen* baten, als wij het hebben misten? Als wij een beeld hadden voor de zaak, en schijn voor zijn. Ik zeg het niet, dat verhoede de Heere! en daar zal Hij voor waken, ofschoon wij de gevolgen zouden dragen van verkeerdheid, om diegenen daar waarlijk Gods werk in is te bedroeven, of neer te slaan.

O, mijn zeer lieve vrienden! zo Gods werk in ons is en zijn hand aan ons geslagen; zalig zijt gij, die geen zaligheid vinden kunt, dan alleen in de Zaligmaker! O, de Heere Jezus openbare zich aan uw zielen, in al Zijn volheid, algenoegzaamheid, dierbaarheid, beminnelijkheid en gepastheid!

Want zij, die ook in de trekkingen bij voorbaat iets kennen van de zoetheid en goedheid des Heeren, die zijn met geen beloften, tevreden. Zij moeten Christus zelf hebben. Kom, o Koning! kom, openbaar U aan die zielen, in al Uw graveerselen. Neem de stad geheel in. Zet U op de troon van hun harten. Neem Sions burg in. Bekleed die ziel met heil. Spreek tot haar hart van vrede, gerechtigheid en vergeving van zonden in Uw gestort zoen en offerbloed. O Lam Gods, dat geslacht is voor de grondlegging der wereld, voor al Uw uitverkoren erf- en bondvolk. Laten die zielen vrijgemaakt door uw almachtige genadehand en kracht, zinken in de rotssteen des heils. Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven. Tot wien zouden de vermoeiden en belasten heengaan? Gij, Immanuël, Vorst des levens? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens. Dit is het eeuwige leven, dat zij (de gekenden.) U kennen, de enigen

waarachtigen God, en JESUS die Gij gezonden hebt.

En nu kom ik tot, u, meer bevestigden in het zielreinigend en zaligend geloof. Voegt bij uw geloof deugd, bij uw deugd kennis, bij de kennis matigheid, bij de matigheid lijdzaamheid en bij de lijdzaamheid godzaligheid en bij de godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde, liefde (tegen allen) enz. Leest, dat geve de Heere, door Zijn Geest in uw hart. 2 Petrus 1: 5 enz. De Heere fondéere ulieden in het allerheiligst geloof! Schenke u zelfverloochening, kruisdragen en volgen van het Lam, waarheen Het gaat. En doe ulieden, meer en meer, dieper en overvloediger de lengte, de breedte, de hoogte en diepte Gods, in Christus Zijn Zoon kennen, en gelovig beoefenen en betrachten, door zijn onmisbarn, alles in al Zijn uitverkorenen werkende Heiligen Geest, verheerlijking van de drieëenign Genade-Verbonds-God: Vader, Zoon en Heilige Geest, en uw ziel tot heil, vrede, troost en blijdschap in en door de Heilige Geest. Amen.

Broeders en vrienden, ik heb nog een verzoek. Gijlieden moet de onderlinge bijeenkomsten niet nalaten, volgens het bevel, Gods Hebr. 10: 25. Hoe ellendig en verdeeld en verstrooid en verward, er alles onder ons uitziet. O, mocht de satan geen meerder voordeel onder en over ons krijgen! Draagt elkander, schenke de Heere eenmaal in liefde! Weest niet vele meesters! Wilt allen van elkander leren; maar allermeest, geve de Heere bij aanvang en voortgang, van Hemzelf door de krachtadige bewerking Zijns Heiligen Geestes.

Laten de kinderen worden geleerd en onderwezen. Ik weet en zie dat met een ieder, bekeerd of onbekeerd, klaar voor mijn ogen, dat de Heere alles afbreekt om onze en allermeest mijn zonden. Ik heb des Heeren vreze niet voor mijn ogen gehouden, Hem niet verheerlijkt voor de ogen des volks. Ik heb Zijn rechten en wetten niet gehandhaafd, geen orde of tucht gebruikt. Ik heb des Heeren vermaningen niet geacht, maar als in de wind geslagen en met voeten getrapt. Ik heb de wolven en vossen, helaas! de vrije toegang gelaten in de kudde des Heeren, die aan mijn zorg was toevertrouwd. Ik heb op de veelvuldige trouwe vermaningen, ook van middelen en mensen en kinderen Gods die de Heere beliefd te gebruiken, niet gelet of ten minsten daarnaar niet gehandeld of te laat trachten te handelen.

En dat alles, omdat de eer en vreze Gods mij nog zo ligt weegt als een veertje of asje! omdat ik nog zo weinig verloochend ben, aan der vromen gunst of ongunst, als het om de Heere mag zijn. Omdat ik nog zoveel Mij zelf en zo weinig de Heere lief heb gehad, en misschien nog heb. Vandaar draag ik al die zo droevige gevolgen en pijnigingen en angsten en benauwdheden in mijn ziel, omdat ik het vlees boven de Heere heb verkoren en gesteld.

Maar hoe zeer en veel en zwaar en groot ik aan al deze en dergelijke dingen schuldig moge staan en werkelijk, helaas! sta, neemt dat uw schuld geenszins weg, mijn in de Heere, hoop ik eens geliefde gemeente. Ik wil en mag liever eerst en meest mijn eigene gebreken en fouten ophalen. Maar ik mag noch kan, zonder daar een lang en zwart register op te gaan halen, of te zoeken te halen, dezelve toch immers, vooral in de betrekking, waar ik tot ulieden in geplaatst ben, niet geheel en al voorbijgaan. Dat zou immers niet goed zijn; noch begeert gijlieden hoop ik immers zelf niet. Niet wegens mijn persoon, maar jegens de Heere en uw eigen onsterfelijke en kostelijke zielen.

Hoe hebt gijlieden bekeerden of onbekeerden, van alle die menigvuldige gelegenheden sedert vroegere en latere jaren, gebruik gemaakt? Het kan mijn laatste woord tot ulieden zijn, en och! dat het het eerste bij ook maar één van ulieden vroeg óf laat zijn mocht!

Hoe heeft de Heere in meerdere of mindere, sterkere of zwakkere mate, niet alleszins lange tijd aan uw onsterfelijke zielen laten arbeiden, door vele middelen zo leraar als

ware bekeerden, of ook door krachtige (!) roepstemmen van velen, oud en jong plotseling in de eeuwigheid te halen! Wat heeft dat alles op ons uitgewerkt? Moet de Heere tot ons ook niet zeggen, hetgeen Hij, Jesaja 5: 3 aan de mannen van Juda vroeg: Nu dan gij inwoners van Jeruzalem en gij mannen van Juda, oordeelt toch tussen Mij en tussen Mijn wijngaard. En wat er volgt.

Is er niet geplant en nat gemaakt? Heeft het de Heere ook aan iets laten ontbreken? Is ulieden de weg niet zuiver, vlak en effen voorgesteld en gelegd? Wat er gekend moet worden, voor het welzijn der ziel, om zonder verschrikking voor het oordeel des Almachtigen te verschijnen? Zo niet door mij, dan door anderen. Zo het ook slechts in één predicatie geschied ware, dat was genoeg om ulieden eeuwig onverantwoordelijk te stellen.

En nu leeft gij nog! Nog is het voor de onbekeerden onder ons het heden der genade. Nog is de put des afgronds niet over ons, voor eeuwig onherroepelijk gesloten. Er is maar één Naam, door welken wij behouden kunnen worden. God was in Christus, de wereld met Zichzelf verzoenende. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden. Amen.

Uw ontrouwe herder en leraar

L. G. C. LEDEBOER.

Leiden, 4 Jan. 1845

Van der Groe zegt in zijn voorrede voor Erskine's werk: *Christus het verbond des volks*, bl. 60, het volgende: De wet moet door de overtuigende werkingen des Geestes eerst des zondaars ziel doorwonden, en het Evangelie moet de smartelijke wonde, dewelke de wet in het hart gemaakt heeft, dan wederom genezen en koelen. (En verder het volgende). Gewis gij zult veeleer hemel en aarde van haar plaats bewegen, eer gij het hart van enig onboetvaardig zondaar zult kunnen bewegen om in een oprecht geloof tot Christus te komen, en zich van Hem in Zijn eigen weg te laten zaligmaken, al gebruikte gij daartoe ook al de beloften des Heiligen Evangelie's. (En verder aldaar blz. 62.)

Het zijn de treurigen, ongetroosten, de armen van geest, de zieken, de gewonden, de vermoeiden en belasten, de hongerigen, de dorstigen, de verslagenen en Verbrijzelden, blinden, verlorenen, machtelozen, enz. aan welke God zijn beloften doet in het Evangelie. Diensvolgens moeten al degenen die deze beloften oprecht gelovig zullen aannemen, dan nu immers ook zodanigen zijn, niet alleen in staat, maar ook in een waar gevoelen, waardoor zij zich als zulke ellendigen voor God gedragen, of anders nemen zij de beloften maar geveinsd aan en verblijden zich daarmee gelijk de huichelaars en lijdgelovigen. En hierin heeft altoos des satans bedrog, en des mensen arglistigheid gelegen; dat zij de beloften van het Evangelie plegen aan te nemen, en daarmee te handelen, en te werken, eer zij nog eens de gepaste voorwerpen, voor dezelve konden zijn en alvorens zij hun geestelijke noden en ellenden, waar de beloften alleen op slaan, recht grondig bij zich zelf kenden of gevoelden. En wat daar volgt.

Ik zou alles af moeten schrijven, Ik wens het stukje onder des Heeren zegen te mogen laten herdrukken, en de Heere zegene, drukke het in en af in onze, uw en mijn harten en verzegele het aan onze zielen!

Ziet! zo had ik nog enige blaadjes over, en wist niets daarop te schrijven, en zo krijg ik dit in handen; de Heere geve in onze harten en schrijve het diep in onze zielen! Zo is het laatste het beste als de Heere het belooft te zegenen aan onze, uw en mijn zielen om Zijns Zoons wille. Nogmaals Amen.

Ik moet dit volgende uit van der Groe er nog bijzetten.

En zo doen vele mensen nu nog; zij nemen Gods heilige beloften, die alleen de arme verslagenen zondaren toebehoren, met een onboetvaardig en onverbroken hart aan (ofschoon ook somtijds onder een gemene overtuiging, die nochtans aan de grond van het hart niet raakt) en dus doen zij eveneens als of een gezond mens de medicijnen en de medicijnmeester gebruikte, En hoe kan zodanig misbruik van de Goddelijke beloften toch ook nu anders dan ten hoogste gevaarlijk, ja menigmaal zelfs dodelijk zijn voor een mens naardien daardoor alle licht van overtuiging in zijn hart geheel wordt tegengegaan en die kaars met de schone domper der gemakkelijke beloften aanstands wordt uitgeblust. Hetwelk buiten twijfel vele verworpingen in de hel, helaas! nu al te laat voor eeuwig tot hun droevig leedwezen ondervinden (van der Groe, over het aannemen der beloften.)

NEGENTIENDE BRIEF.

Waarde vrienden!

Zo-even ontvang ik de brief, 10 Januari te Benthuisen, en antwoord dadelijk. Schoon ongesteld naar het lichaam maar beter wordende, dacht ik dadelijk op de begrafenisdag; maar zag dat die voorbij is. Maar haar levensdag is begonnen. Zij juicht, die moeder Israëls in de hemel bij haren Verlosser en wil tot ons niet wederkeren. een bidster minder op aarde, een loofster meer in de hemel. Een ellendige minder op aarde, een verlostte meer in de hemel. Haar kroon werpt zij voor het Lam. Zij is Jeruzalem binnen. De vijand kan niet één pijl meer op haar schieten. Zij juicht en looft en leeft. Benijdt haar niet. Zij rust op haar slaapstede en in haren Verlossers schoot. Zij stierf aan Jezus mond. Zij vast niet meer. De Heere nam haar weg als Henoeh, latende haar lichaam beneden, dat de opstanding verbeidt. Zij zweeg hier weinig van de Heere en Zijn wegen; maar nu zal zij nooit zwijgen. Zij is uit de grote verdrukkingen en heeft haar lange klederen wit gemaakt, in het bloed des Lams. Zij is uit de oven, uit de leeuwenkuil, uit het lichaam der zonde, uit de wereld, die in het boze ligt. Halelujah tot in eeuwigheid!

Treur niet als zij, die geen hoop hebben. Minder ging, meerder blijft. Haar Heere is onze Heere. Haar God is onze God. Hebr. 13. Jezus is boven en hier. Hij is ten hemel gevaren; maar heeft ook Zijn belofte nagelaten: Ik ben (Jehovah) met u (Immanuël) alle dagen tot de voleinding der wereld. GEEN nood! Die er haar doorhielp, zal er ons doorhelpen. Die haar binnen bracht, zal er ons ook brengen (ik hoop de Matres ook) en dan zullen wij niet het eerste vragen naar **Betje SCHEER**, maar naar Jezus, waar zij is en dan zullen wij haar ontmoeten, bij die Levensfontein. Zing Ps. 36: 3 en 138: 4.

Hier doopte zij haar bete in de azijn, boven in de honig. Hier was zij vaak moede, nu loopt zij en wordt niet moede, wandelt en wordt niet mat. Laat ons haar geloof navolgen, aanschouwende de uitkomst harer wandeling. Hebr. 13: 7. Een getuige meer in de wolk der heerlijkheid ingegaan! In een ogenblik uit de beklagenswaardigste kerkstaat in de heerlijkste overgebracht, op het onverwachtst en ongedachtst.

Laat ons vrolijk zijn! Laat ons vrolijk zijn! O wonder, dat de wereld niet verstaat! Juichen, waar zij weent; wenen waar zij juicht! Zij heeft met tranen gezaaid; nu maait zij met gejuich! Zij is bij Jozef. Zingt Ps. 65: 1, 2, 3. Zij is t'huis. Haar vreemdelingschap is uit. Zij heeft gestreden, haar loop geëindigd, het geloof behouden. Ik heb haar hier mogen ontmoeten die moeder in Israël, zij is niet dood, maar leeft zo als zij nooit heeft geleefd en is gestorven, zo als zij nooit is gestorven. De dood is verslonden tot overwinning. De bezoldiging der zonde is de dood, maar de genadegift Gods is het eeuwige leven en die is onberouwelijk! Gods trouw wordt door onze ontrouw niet te niet gedaan. Hij kan zich zelf niet verloochenen.

En nu, gaat voort in de kracht en mogendheid des Heeren. Ps. 23 en 21. Hij zal ons niet begeven noch verlaten. Het is zijn eigen werk, en dat houdt Hij in het leven. Het geldt Zijn eer. Hij is gehouden en gebonden aan Zijn eigen woord. Hij kan en wil niet anders! Laat ons Hem niet bedroeven door het ongeloof, maar verblijden door het geloof.

Dat schenke Hij bij aanvang of voortgang; want het is en blijft genade, ook de minste oprechte zucht. Amen. ja Amen.

Uw broeder,

L. G. C. LEDEBOER.

Benthuisen, 10 Jan. 1848,

TWINTIGSTE BRIEF.

Wat zal ik u, begenadigde des Heeren! schrijven? Nochtans is het de behoefte mijner ziel, u lijdende zuster, mag ik zeggen, een woord van vertroosting en bemoediging toe te spreken. Niet alsof de Heere dat zou behoeven, noch gij, die overvloedige vertroosting des Heeren moogt ondervinden; maar die volgens Zijn eigen getuigenis zou kunnen zegenen het minste en geringste, als het Hem behaagt.

Hij heeft gezegd voor u te zullen zorgen, die uw ziel voor zijn rekening genomen heeft, en bijzonder als het leed genaakt. Die het water wel tot aan maar niet over de lippen komen doet.

Ik heb gehoord van uw toestand, waarover gij niet beklaagd wilt wezen, dewijl de Heere het doet. Die doet wat goed is in Zijn ogen, en maakt al meer plaats voor Hem in uw harte. Hij loutert u in de smeltkroes en reinigt u als zilver! Het lijden dezes tegenwoordigen tijds is niet te waarden tegen het eeuwig gewicht der heerlijkheid. Houd moed! Maar wat zeg ik? de Heere doet u moed houden. Hij ondersteunt u! Hij is met, bij en onder het lijden. Hij, die geleden heeft voor u, lijdt met u en in u volgens het Woord! Hij draagt zorg voor u! Hij is niet verre van u. Hij is nabij u. Hij heeft de druppelen geteld, de mate gewogen, van uw lijden, dat gij met uw Jezus dragen kunt. Simon van Cyrene droeg het kruis van Jezus. Hij legt Zijn bepaald kruis op u! Hij is de kruisweg! Hij is de Koning! Hij is uw Verzorger, Beschermer, Leidsman, ook in het dal der schaduw des doods. Hij schenkt u veel genade, maar gij hebt daarbij ook de vuistslagen des satans nodig. 2 Cor. 12. Zijn kracht wonde in uw zwakheid volbracht! Zijn genade is u genoeg! dat wil Hij ons meer doen verstaan. Genade meer te leren waarden. O, hoeveel beter is het onder de roede des Heeren door te gaan en het juk in zijn jeugd te dragen; onder de beproevende en louterende hand des Heeren, te verkeren en bewaard te worden voor zo veel dingen, daar wij allen zo voor openstaan en vatbaar voor zijn! Het is geen geringe genade des Heeren in deze, onder al de stormen en baren, hoge geesten en gevoelens, onder en achter de Heere gehouden te worden.

Dank voor die genade. Liever een ziek lichaam en een gezonde ziel, dan een gezond lichaam en een ongestelde ziel. Eigenzin en wilverloochening is hetgeen de Heere ons leren wil! Wij menen van nature dat alles ons toekomt en behoort, en alles behoort de Heere, ziel en lichaam. Hij doet met het Zijne, wat Hij wil. Dat is het, wat Hij ons leren wil. Hij wil ons leren volgen zijn weg en niet de onzen. Hij doet zijn en niet onze gedachten. Mijn Raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen doen, spreekt de Heere. 's Heeren weg gaat tegen vlees en bloed, zin en wil. Hebr. 12 en Rom. 7. Wonderlijk is Zijn Naam en wonderlijk zijn Zijne wegen, die Hij met Zijn kinderen houdt. Maar Zijn trouwe wordt niet te niete gedaan door de ontrouwheden Zijner kinderen. Hij is gisteren en heden. Dezelve en in der eeuwigheid. Ik ben met ulieden alle de dagen tot aan de voleinding der wereld! Ik zal u niet begeven of verlaten, spreekt de Heere! Hij zij uw stok en staf, steun en leven, licht en kracht, genade en troost, blijdschap en verkwikking! Gij hebt die u uit liefde oppassen. De Heere was omringd met stier- en kalverbenden. Gij hebt verkwikking in en uitwendig, dat miste de Heere. Gij hebt de Heere tot uw Deel en Helper, Redder en Verlosser. De Heere werd verlaten van Zijn Vader. De Heere Jezus droeg de prikkels des doods en schenkt u het leven! Hij dronk het bittere, en geeft u het zoete. Hij leed, opdat gij vrij zoudt zijn van eeuwig ziel- en lichaamslijden. De Heere leeft in Zijn troon en gedenkt daar ook aan u, en geeft daarvan de overvloedigste blijken in u. En nu eindig ik dezen. De Heere zegene het zijn en deze om Zijns zelfs wil aan u uit genade. Amen.

Uw deelnemende broeder in de Heere Jezus Christus.

L. G. C. LEDEBOER.

Benthuizen, 27 Jan. 1848.

EEN EN TWINTIGSTE BRIEF

Geliefd kind des Heeren!

Jezus zoete gemeenschap en zalige nabijheid in al uw of zijn wegen zij is steeds verzoetende al ongemakken des lichaams en wederwaardigheden der zielen!

Wonderlijk zijn de wegen des Heeren, die Hij met Zijn ellendigen houdt. Zijn Naam is ook Wonderlijk; zouden zijn daden en wegen en handelingen niet wonderlijk zijn? Ik kan er niet bij! Zijn leidingen zijn gans buiten en boven onze bevassing en begrip! Zijn wegen liggen in het heiligdom, in het ongenaakbare diepe, steile, verborgene, ongeziene. Soms leidt Hij ons in het licht, als wij menen de duisternis te zullen doorwandelen. Soms ziet Hij ons vriendelijk aan, als wij zijn verberging vrezen, wegens onze zonden en afwijkingen. Soms opent Hij de Zuiderpoort, als wij onze weg naar de Noorder richten. Wonderlijker dagelijks in zouden ons lerende kennen, Jezus wonderlijker in genade. Ik versta de weg naar de hemel niet, en mocht ik er maar minder van verstaan willen naar het vlees! Want de weg ten hemel is geen vleeselijke maar een geestelijke weg, en daar verstaat het vlees niets van, en kan dat ook niet verstaan. Wij zijn onszelf geen meester, en hoe goed is dat! Jezus kent mij beter dan ik Hem!

Straks schreef ik ongedacht het volgende. Daar ik meende uit te gaan met mijn voeten, mocht mijn hart enigermate uitgaan. Zulk uitgaan van het hart is immers beter dan met de voeten?

1.

*Och, werd mijn hart van Jezus' liefde dronken,
En voelde ik mij in Zijne Rots gezonken!
In Zijnen schoot, gelegen aan Zijn borst,
En stild' ik daar mijn onverzaad'bre dorst!*

2.

*Och Jezus! zet mij beid' Uw borsten open,
En laat in mij Uw zuiv're melk vrij lopen
Opdat in mij de nieuwe mens herleeft,
En ik opnieuw, mijn hart U Jezus! geef!*

3.

*Dan was ik Heer! bereid voor Uw gerichten,
Schoon alles in en om mij mochte zwichten,
Had ik U Heer! door het geloof omhelsd,
Al woedde dan de zee en storm op 't felst.*

4.

*Geen nood, dan zou, dan kon ik niet verdrinken,
En waar het al, 'k zou in Uw armen zinken,
O zoete rust! o Jezus! Heiland mijn.
In Uwen schoot daar zal het zalig zijn.*

5.

*O eeuw'ge vreugd in U steeds Heer! t' aanschouwen,
Van aangezicht en hemelse gebouwen!
O, grote vreugd! ondenkbaar voor het stof,
Dat daar gesmaakt wordt aan het hemelhof.*

6.
*Geen sterflijk oog kan door de wolken dringen
 Geen mensenkeel het Hallelujah zingen,
 Dat daar omhoog zal klinken door 't gebouw,
 Van Godes stad, het eind van smart en rouw.*

7.
*Daar zal geen nacht van duisternisse wezen,
 Daar is geen pest of zwaard of 's vijands vreze,
 Daar is geen zonde! o heilig kind van God!
 Johannes springt van vreugd op om dit lot.*

8.
*Schoon hier bezwaard door vele hindernissen,
 Schoon hier verdoold vaak in de wildernissen,
 Schoon hier verward in menig satans net,
 Voor ieder tred op 't listigst uitgezet.*

Tot zover schreef ik, en kreeg daarop een begeerte om aan u te schrijven. Ik weet waarlijk niet, wat, ik schrijven zal, als dat ik ben een vriend en een vijand Gods! Licht en duisternis! Hel en hemel! Mijn en eik wil naar de hemel en het andere naar de hel. Stond Jezus er niet voor in, trouwens het is Zijn eigen werk en zaak, het ware lang eeuwig afgedaan. Ik kruisig Jezus van de morgen tot de avond met mijn wil en gevoel er zo weinig van! Mijn ganse leven (bid voor mij!) is niet anders dan een belijden van mijzelf en een verloochenen van Christus schier geweest. Verstoktheid des harten, blindheid des verstands, verkeerdheid van wil, een struikelblok voor Christus, dat Hij gedurig uit de weg moet zetten.

Christus wandelt bij ons op een zee van zonden en Hij zinkt er niet onder. Was Christus niet in het scheepje, al schijnt Hij soms te slapen, het ware sinds lang vergaan en er was geen plank van te zien geweest. Maar nu kan het niet vergaan; want Jezus is aan boord, ook bij mij, diep gezonken schipbreukeling!

Wat zal het Boven zijn! Eeuwig zonder zonden! Ik begrijp er niets van, maar voel er wel eens wat van, meer dan het hart kan bevatten, en dat eeuwige, vrije soevereine genade en verkiezingsliefde, omdat de Heere het wilde en wist wien Hij aansloeg! Ik ben de Heere kwijt geraakt door mijn onwil van Hem te volgen en mijn weg te kiezen, waar niet dan doornen en distelen op groeien, die ons vaak nog niet eens steken door de diepe slaap, waar wij in gezonken zijn. Ofschoon Christus ons nog niet kwijt is geraakt. Slapende soldaten maar geen slapende Christus! Die wachter slaapt of sluimert niet! Hij ondersteunt u met de rechterhand Zijner sterkte, de schaduw aan uw rechterhand. Uw stok en staf in Mesech en Kedars tenten! Uw uitzicht in de toekomst, troost in het tegenwoordige, terugleider in het voorleden en geleden en doorgestreden! Gaat gij niet uit en in met uw lichaam, uw ziel gaat uit en in Christus, en dat is verreweg het beste. Laat uw Meester voor u kiezen. Die weet beter dan gij of ik en wij allen tezamen.

Wij zijn dwaas en Hij is wijs. Hij is licht en wij duisternis. Hij is van eeuwigheid en wij van gisteren. Wij niet en Hij het Al. Die Jezus heeft, kan de wereld missen vooral als Hij nabij is. Jezus maakt het al goed en zoet. Hij kan het al verzoeten met zichzelf. Hij is het meel, dat de kolokwinten eetbaar maakt en Christus' kruis maakt Mara's water zoet. Exod. 15. Onze wil maakt Christus zoet bitter; maar Christus wil maakt het bitter zoet! Het eind verzoet het al!

Christus is het genadeloon onder en na het kruis; maar meest daarna. Bid dat Jezus mijn stekeblinde ogen opene, en dat ik er niet tegen heb als Hij het doet. Ik ben mijn

God goddeloos afgegaan! Mocht het mij niet smarten om mijn maar om Zijn eer! Jezus oor dorst naar jammerklacht en geweent. Zijn oog dorst naar tranen en gezicht van schuld en zien op Hem. Jes. 53.

Ziet de Mens! Zijn oor deden en gericht, maar ook op zijn macht en arm Zijn mond dorst naar edele vruchten en sap van granaatappelen! Zijn hart dorst naar liefde. Zalig zijt gij begenadigde, die balsem mag gieten in Jezus gewonde lichaam.

Gij geniet een eer boven velen; maar hebt ook daarom, omdat wij een lichaam der zonde omdragen, vuistslagen des satans nodig en veel vernedering om u niet te verheffen. Jezus eer doervlamme uw hart, en zijn liefde vervulle het en genade en trouwe ondersteune u.

Ik weet niet of de Heere het u vergunnen zal voor mij te vragen, wat ik niet hebben wil, maar wat Hij mij geven wil. Leef zalig in Jezus, nabij Jezus, verheerlijk Hem in allen weg, daar Hij in en door u verheerlijkt wil worden. Wij zijn hier in de gevangenis, maar de allerergste onze eigen wil. Jezus wil is de vrijheid en het voorportaal van de hemel. De Christen heeft niets anders te leren dan: volg Mij. Leer ons dat Heere! bij aanvang en voortgang. Blinden leidt de Heere door wegen en paden, die zij niet geweten hebben en het pad loopt vaak door de zee, waar geen grond is dan het geloof. Dat maakt de zee onder onze voeten tot een vasten grond. Maar komt het, ongelooft, dan zinken wij. Maar Jezus vat ons weer! Hij is en blijft de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde. Gisteren en heden dezelve in der eeuwigheid. Amen.

Uw ontrouwe broeder

L. G. C. LEDEBOER.

Benthuizen, 19 Juni 1849.

TWEE EN TWINTIGSTE BRIEF.

Geliefde des Heeren!

Vaandeldraagster van Koning Jezus! aan wie de Heere Zijn Macht en onze onmacht toont, door wie Hij ons ongelooft beschamen wil en tonen, dat Hij leeft.

Genade, barmhartigheid, vrede, zij u rijkelijk vermenigvuldigd in, door, om, en tot de Geliefde uwer ziel. Dat zij zo! Amen.

Wat zal ik schrijven? Geef mij, o Koning! te schrijven wat U behaagt! waarheid en oprechtheid. Want wie ben ik? Verloochenaar van U, mijn Koning! en belijder en belever van mijzelf! Schaamte, diepe schaamte en schaamroodheid moest mijn aangezicht bedekken voor God en mensen! Och, dat mijn hoofd en hart water werd, om dag en nacht mijn schuld te bewenen, maar ook Jezus grenzeloze, peilloze, diepteloze, meteloze, lengteloze en hoogteloze liefde! Wiens trouwe niet teniet gedaan wordt door onze ontrouw, Wiens genade niet zakt bij het rijzen van onze schuld, wiens liefde niet verdooft door de liefdeloosheid van Zijn kinderen!

Och! dat mijn ijskoud hart eens ontdooid werd door een kool van Uw altaar!

*Een blik uit Uwe ogen,
O Jezus! kan verhogen
De ziel boven 't stof,
Een woord uit Uwen monde,
Neemt alle mijn zonden,
En brengt m' in 't hemelhof,
O grote Wonderkoning,
Maak in mijn harte woning,
In deze beestenstal,
't Is U niet te geringe,
Uw Eng'len moeten 't zingen;
Daar zondaar! ligt uw Al!
Mijn haar springt op van vreugde,
In al Messias' deugden,
Door Hem ten toon gespreid,
Gedurende Zijn leven,
Maar 't meest toen Hij verheven,
Op 't vloekhout werd geleid,
Daar Hij de schuld betaalde,
De vrijbrief voor ons haalde,
En opende Gods troon,
Voor arme hellelaven,
En mededeelt Zijn gaven,
Verworven arbeidsloon.
Ik heb het gans verdorven,
Maar Jezus heeft verworven,
Genade voor genâ,
Hoe hoog de zonden rijzen,
Hoe meer 'k gena moet prijzen,
Voor schuld zwicht geen genâ.*

Den 6 December vervolg ik dezen, zo de Heere wil.

Wil mij, o Heer! leiden naar Uw wil in dezen, opdat ik U welbehaaglijk mag schrijven, haar ziel ter vertroosting en mij tot diepe vernedering en beschaamdheid.

Ik las van morgen Daniël 3, hoe de Heere wandelde met de jongelingen in de gloeiende oven ter vertroosting van Zijn volk en beschaming der heidenen. Zo wandelt de Heere met u in uw lijden. Verkoelende de brand der verdrukking met Zijn genadige tegenwoordigheid, nabijheid en Goddelijke ondersteuning. Jesaja 63: 9. In al haar benauwdheid was Hij benauwd, en de Engel Zijns aangezichts heeft ze behouden. Gods weg is in het heiligdom. Hij heeft gezegd in het donkere te wonen! Hij vertoonde zich in de wolk! Hij had dat veulen van die ezelin nodig! Hij gebruikt die Hij wil en waartoe Hij wil! Zijn wil is zalig, wijs en goed, en dus ook de weg, die de Soevereine met Zijn volk belijft in te slaan, en die weg was voor Jezus' druk, kruis en lijden daar beneden. Hebr. 2: 10, 11. Hebr. 12 13.

Wij zouden bij tijden (schoon ik er bijna niets van versta) het lijden wel buiten willen laten staan en Jezus binnen hebben; maar dat gaat niet. Jezus brengt hier lijden, Boven heerlijkheid. Jezus laat zich niet delen; maar onverdeelde liefde wil ook geen verdeelden Jezus. Voor wie Jezus geleden heeft, daar leeft Hij in en mede! Het ene Hij alleen!

Dec. 28.

Zo is dit nu de derde maal, dat ik deze schrijf en of ik hem zal mogen afschrijven, weet ik niet. O Heere! wat zal ik (worm) schrijven aan Uw kind? Wonderen van genade! wonderen van zonde! Hoe meer de Heere werkt, hoe feller soms de boze en het boze in ons. Ezaü en Jacob! Ismaël lacht als Izak gespeend wordt! Hemel en hel soms gelijk! Genade wil de Heere leren! Zijn weg is wonderlijk; want Zijn Naam is Wonderlijk! Maar ook Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst. Hij speelt met Zijn volk vaak als met een bal; maar Hij komt toch eindelijk weder in Jezus' hand en schoot!

Wat zal ik schrijven, verloochenaar van de Heere en belijder en belever van mijzelf. Ik ga in duisternissen om mijn zonden! Ik heb het schepsel gekozen boven de Schepper! Ik heb het vlees begeerd boven de Geest. Ik heb Gods vermaningen in de wind geslagen.

Dec. 29. Dit is nu de vierde maal dat ik mag schrijven.

Ik gevoelde opwekking en begeerte om deze te vervolgen. Ik begin nu des Heeren doel met deze zo ik wel mag hebben enigszins te beseffen, als gaande op het laatst van dit jaar en bij de intrede van het nieuwe, die het beleeft en beleven mag, schoon gij al eens en wel meermalen de kooi uit hebt willen vliegen.

Maar het vogeltje moet er zolang in blijven totdat de Heere de deur opent en dan is uw plaatsje boven klaar. Bewaring voor moedeloosheid, op- en tegenstand, zoveel de Heere behaagt, want die zijn ook, ofschoon op zichzelf niet te prijzen, maar zeer te misprijzen, goed te ondervinden, opdat genade hoe langer hoe meer de eer krije!

Gods weg ligt anders als wij denken. Hij zal de blinden leiden langs wegen en op paden, die zij niet geweten hebben. Maar daar is geen pad of spoor of het is door de Heere gelegd of betreden. Hij is de Overste Leidsman, wiens Naam, weg en leiding is wonderlijk en verder hoe langer hoe wonderlijker, inzonderheid met u bevonden zal worden te zijn.

De Heere beware u voor redeneringen. Daar houdt de Heere Jezus niet van; dat is Zijn spijze niet. Geef Hem met Samuel uw schouder; onthaal Hem veel met de bruid, Hoogl. 4: 16, op Zijn eigen edele vruchten, die smaken Christus en de ziel; en dan eten en drinken zij tezamen. Hoogl. 5: 1.

Wat zal ik u schrijven? Gedenk mijner in uw gebeden in mijn gewichtvolle betrekkingen, daar ik het gewicht niet van gevoel. Jezus zij u veel nabij, goed en zoet, gelijk Hij is. Zie niet alleen in Zijn schoot maar ook op zijn schouder voornamelijk. Mochten wij niet zozeer zien op de hemel als op de weg, die er naar toe leidt!

*Laat Jezus maar zorgen,
Hij is toch uw Borge
En Hij weet het 't best,
Laat Hij u maar leiden,
De weg maar bereiden,
Schoon 't zwaarst' komt op 't lest.*

Ik wens u met het nieuw begonnen jaar, nieuwe moed, lijdzaamheid, eenswillendheid, levende hoop en vurige liefde! Jezus' ondersteuning naar ziel en lichaam. Efëze 6. En nu eindig ik dezen. Maar Die begonnen heeft eindigt niet.

Groet de uwen van mij en zijt gegroet van een, die niet waardig is deze te schrijven.

Uw broeder in Jezus

L. G. G. LEDEBOER.

Benthuizen, 29 Dec. 1849.

DRIE EN TWINTIGSTE BRIEF.

Geliefde Zuster in onze dierbare Immanuël.

Genade, eenswillendheid, ootmoedigheid, dankbaarheid, gehoorzaamheid zij u vermenigvuldigd. Amen.

Een ontrouwe schrijft van de Getrouwe! Een verloochenaar van de Heere en belijder en belever meistens van mezelf, schrijft dezen. Ik dacht deze morgen aan u te schrijven; maar, dacht ik, mocht ik eens een brief aan de Heere Jezus schrijven, en antwoord daarop ontvangen! En daarop schreef ik het volgende na voorafgaande begeerten en enigmate dit voor de Heere brengende.

1.

*Grote Jezus! doe mij schrijven
Dat ik door uw Geest zal blijven
Eeuwig d' Uwe van nu voort!
Dat Gij mij niet zult verlaten
Maar verstrooien, die U haten
Door Uw Geest en God'lijk Woord.*

2.

*Goede Jezus! doe mij schrijven
Dat ik kwaad, Gij goed zult blijven
Tot in aller eeuwigheid;
Dat, hoe ik het ook moog maken,
Gij voor mijn ziel blijft waken
Tot de volle heerlijkheid.*

3.

*Heil'ge Jezus! doe mij schrijven
Dat ik in Uwe liefde blijven
Mag door Uwe kracht alleen!*

*Door Uw liefde en Uw genade
Die mij houden op Uw paden
En mij in Uw spoor doen treên.
4.*

*Lieve Jezus! doe mij schrijven
Dat ik d' Uwe altijd zal blijven.
Wat verander of verkeer,
Dat ik in Uw liefde zinken
Gans en al in mag verdrinken
Dorstend naar U daag'lijks meer. Amen.*

Deze morgen dacht ik, of liever kwam mij voor, of nog liever kwam mij in: *Jezus Christus is gisteren en heden dezelve*. Dat dagelijks leven dat er zijn moest! Och! mocht die goede, zoete, heilige en veilige Heere Jezus, die IK zo doorstoken heb, zich over mij erbarmen tot een vernieuwde bekering; want dat heb ik nodig; en mocht ik dat, - dat ik bij tijden niet mag ontkennen in de begeerten, - meerder, dagelijks, ja ieder ogenblik behoeven! Geen ogenblik zijn wij onszelf toevertrouwd, maar eeuwig de Heere!

Geve de goede Heere Jezus u voor mij te bidden. Leef in, met, door en tot de Heere Jezus Christus! Och! mocht mijn leven, enkele tranen schreien worden aan Jezus voeten, over mijn schuld en Zijn genade!

Och! wat zal ik schrijven Mocht ik met tranen schrijven! En in tranen mijn pen dopen, al konden dan de mensen dat niet lezen; dan zou de Heere dat nochtans lezen kunnen. Och! mocht het leven eens verrijzen in mijn dorre doodsbeenderen tegen zin en wil, vlees en bloed! De Heere is de Almachtige, Genadige en Goedertierene, Getrouwe; anders ware ik al lang vergaan. Wat onmogelijk is bij de mensen is mogelijk bij Hem! Och! mocht ik een kruiper worden onder aan Jezus' voeten, ik die zo hoogmoedig en trots ben en dat nog zo weinig zie en betreur.

*Och! mocht Jezus in mij leven,
En mij van Zijn manna geven,
Dat Hij heeft in overvloed,
Hoe ik het ook heb bedorven,
En van Hem ben afgezworven,
En voor honig koos het roet.*

De Heere Jezus overstorte en overlade u met Zijn genade, liefde, vrede en blijdschap in en door en tot Hem.

Gedenk ook mijner, ontrouwe, ongehoorzame en nietige en onbekwame tot enig goed; dat dit dagelijks mijn schuld worde zonder verontmoediging, maar met en tot verootmoediging.

Groet uw zuster van mij. Zeg haar, dat het minste en geringste aartje op Boas' dorsvloer opgelezen, eeuwig grondeloos verbeurd is, en dat zij de dag der kleine dingen niet verachte.

Och Heer! maak mij maar klein; dan zoudt Gij U gewis tot mij wenden! Och, lieve, dierbare, onbedenklijk genadige, goede, heilige en, veilige Heere Jezus! Ontferm U mijner, harer en ons allen! Amen in de Eeuwige Amen. Dat zij zo.

UW ontrouwe broeder in de Getrouwe

L. G. C. LEDEBOER.

Leersum, 10 Mei 1550.

VIJF EN TWINTIGSTE BRIEF.

(Aan een zieke Zuster, die door ziekte verhinderd werd tot de openbare godsdienst op te gaan, maar zich echter zeer gebogen onder 's Heeren wil mocht gevoelen.)

1.

*In 's Heeren wil alleen is 't goed,
Dat manna is de ziel zoet,
Och! doe 't mij ondervinden,
Schoon vlees en bloed het niet begeert,
Dat wil niet onder U verneêrd,
Nochtans kunt Gij het binden.*

2.

*Ons eigen wil is 't grootste kwaad,
Ons eigen weg de slechtste staat,
Daar w' in het dorre wonen,
Maar Uw wil is de klaverwei,
Voor 't nieuwe deel, de zoete Mei,
Dat heeft, zijn eigen lone.*

3.

*Waar Jezus onze ziel ontmoet,
Daar is het liefelijk en zoet,
Daar wordt van 't brood gegeten,
Daar wordt gedronken uit de Rots
Daar bloeit en draagt d' amandelknots,
Daar wordt het leed vergeten.*

4.

*Daar springt men over berg en dal,
Daar smaakt men in dit Mesech al,
Wat boven wordt genoten,
Daar springt de ziel aan Jezus' hand,
Al huppelend naar het Vaderland,
Daar zal de vreugd' vergroten.*

Oudewater, 26 Mei 1850.

VIJF EN TWINTIGSTE BRIEF.

Geliefde broeder!

Genade, barmhartigheid, vrede zij ulieden vermenigvuldigd.

Ik heb de brieven ontvangen; maar ik kan onmogelijk zonder loslating of losmaking van Boven, deze eilanden verlaten; osschoon de tijd begint te komen. Bidt voor mij; dan kan de dode stok door 's Heeren genade bloeien, al was het slechts een zeer gering en klein vruchtje. Leve Gods Geest in ons, dodende al het mijne! Dat al mijn dwaasheden door de wonderdoende Koning Jezus verhinderd werden! Dat ik alleen te rade mocht gaan met Hem, dan zou ik gewis meer vrede ontmoeten. Och, dat de genade des Heeren Jezus ons geschonken werd, om met volvaardigheid des gemoeds te lopen, het pad Zijner geboden! Och, dat ons zelfbehoud en onze eigen eer begraven werden! welk een zeer heerlijke lijkstaatsie zou dat niet zijn! Dat enig en alleen onze verwachting zij, van de Heere Jezus Christus, zonder Wie wij niets, maar in en door en

met Wien wij alles vermogen!

Heere Jezus! wat is alleen en geheel Uw heilige, wijze, goede en volmaakte wil behaaglijk? Maar daar zal genade, licht en kracht toe nodig zijn, daar wij uit en van onszelf (en dat wij dat maar geloofden!) niet anders dan blindheid en hardheid zijn! Goliaths, die onophoudelijk de slagorden des Heeren honen, moeten er door Gods Geest in ons onophoudelijk ter neergeveld worden!

Verder dit ogenblik niet meer hebbende, eindig ik deze met de bede en de wens, dat de Heere ons bewerke, bij aanvang en verderen voortgang tot Zijn eer en onze zaligheid. Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, opdat zij rusten van hun arbeid en hun werken hen volgen. Dat ondervindt zij, die rust van haar arbeid! De Heere neemt de Rechtvaardigen weg voor de dag des kwaads. Haar naam zij ook onder ons en anderen in gedachtenis en zegening.

Och, dat ik afleerde, wat ik van nature niet afleren wil! De Heere zegene ons met hemelse geestelijke zegeningen! En nu deze zeer weinige letteren zegene Hij, die ook het allerminste en geringste zegenen kan, zo het Hem behaaglijk zijn mocht, door Zijn Geest. Groet van mij de broeders en zusters.

Groet bijzonderlijk de oude moeder Grietje. Jezus Zelf groete ons!

Uw broeder,

L. G. C. LEDEBOER.

Tholen, 27 Febr. 1851.

ZES EN TWINTIGSTE BRIEF

(Uitgenodigd zijnde het huwelijk in te zegenen van twee kinderen Gods, door hem zeer hoog geacht.)

Geliefde Broeder!

Genade, barmhartigheid, vrede zij u rijkelijk vermenigvuldigd!

Och! wat zal ik blindziende, die de heilige en veilige, hoge en diepe wegen des Heeren niet gaan wil noch kan, schrijven? Dat gijlieden aan mij hebt geschreven is dat van God? aan de aller-onwaardigsten (och, dat dit plaatsje enkel met hete tranen werd vervuld!) aan mij de onverloochendste (och, dat ik enkel tranen ware!) en aller-grootsten verbondsbreker! Och, dat de eer Gods in deze bij ulieden boven alles gaan mocht! Dat gijlieden het ongenoegen Gods niet op ulieden halen mocht, door MIJ (door mij) te roepen tot zulk een werk!

Geliefden! (Och dat ik enkel tranen werd!) dat ben ik onwaardig! Och, gij weet niet (maar God weet het) welk een gehele (en och, dat ik dit eens schreef oprechtheid, zonder achterhoudendheid van iets hoegenaamd! Och! dat ik oprecht deze ogenblikken mocht schrijven, daar ik niet dan onoprecht, ongeschikt, geheel en al onbekwaam ben, en och, dat ik dat laatste oprecht voor de Heere ware! Dan zou Hij mij gewis bekwaam maken).

Dat ik in alle opzichten geheel en al trouweloos (och! dat ik dat oprecht beweeende!) van onze God ben afgegaan. Ik heb in de wegen des Heeren niet gewandeld. Ik heb geen acht geslagen op al Zijn leidingen. Ik ben te rade gegaan niet met God, maar met mijn en ander vlees en bloed!

Och geliefden! dat gijlieden deze zaak toch eens voor God beproefde of GOD de Heere Jehovah, de aller-onbekwaamsten (hoe komt gijlieden er toe om mij te roepen?) en de grootste verloochenaar tot dit aller-gewichtigst werk beroept! Och, dat zonder God is, dat is ook ongezegend!

Daarom dat gijlieden deze zaak wel overleggen moogt! Wat zal ik alsnu deze verder

vervolgen? Ik weet niet dat goed is! dan gijlieden moest u diep onderzoeken of gij VRIJMOEDIGHEID hebt voor God om als tot deze zaak de aller-afgedwaaldste (och! bidt toch dat ik eens geheel en enkel tranen werde aan Jezus voeten) te roepen! Gijlieden hebt wel toe te zien.

Spaart in deze de aller-ongeschiktste en alleronbekwaamste en grootste verloochenaar niet! Schrijft het mij af. Och! dat Gods eer in deze boven alles hij ulieden gaan mocht! Schrijft mij alsdan dat de Heere zulk een niet meer gebruiken kan of wil! Dan gewis, ook alsdan zal ik wat nodig hebben; maar o! het zou zo rechtvaardig zijn! Jezus, DE GENADIGE, deze besture ons, ook mij, in deze. Amen. Dat zij zo.

Uw niet noemenswaardige broeder

L. G. C LEDEBOER.

Benthuizen, 31 Mei 1851.

Groet de schapen en lammetjes.

ZEVENEN TWINTIGSTE BRIEF.

Geliefde Broeder!

Genade, onderworpenheid, lijdzaamheid zij u geschonken!

Acht het, spreekt de Apostel Jacobus Cap 1: 2, voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoeking valt, wetende dat de beproeving uws geloop lijdzaamheid werkt. De eigenaar eist het zijn van dengene daar Hij iets aan geleend heeft voor een bepaalde tijd. En wist gij niet hoelang, dit nu heeft de Heere geopenbaard. Dat andere zult gij hierna verstaan. Het komt de Heere geheel en alleen toe, maar ook uw hart in en onder allen dezen.

Dat mindere neemt Hij weg, dat meerdere blijft De schepselen kunnen niet vertroosten maar de Schepper. Ons vlees wil aan geen banden. Ons aardse ik geen verloochening. Daarom komt het ons vreemd en niet billijk voor, indien wij het geleende gaan gebruiken als ons eigen, dat de grote eigenaar komt om het Zijne, die de eigenaar van alles toont te zijn. Dus is het groot iets en dit is het enig en eeuwig Al, te hebben en te bezitten, dat wij niet verliezen kunnen. Dat wij dus in, om, door, en tot en dus ook met Hem hebben, dat hebben wij goed en anders kwaad. Trouwens dat alleen moest ons gemis zijn dat ons God doet missen. Daarom de hand op de mond! De Heere heeft dat gedaan. De Heere eiste dat offer van uw hand en hart. De Heere geve u uit genade de verdere genade dat zijne Hem geheel te geven en te laten.

De Heere nam haar weg, vóór en in de dag des kwaads.

*De strijd is zij te boven,
De Heere mag zij loven,
Met de verlostte schaar,
Haar God mag zij zingen,
En ziet nu alle dingen
Onmiddelijk en klaar!*

*De vogel is ontvlogen,
De hoop heeft niet bedrogen,
Nu in 't bezit gesteld;
't Geloof is mi aanschouwen,
Dier heerlijke gebouwen,
Bij Isrels God besteld.*

De Heere ondersteune en helpe, schrage en geve u, alles, wat gij nodig hebt om onderworpen en stil u onder de Vaderlijk beproevende en kastijdende en slaande hand te onderwerpen, daar ook Zijn veelvuldige ondersteuning en toch ook niet ontbreken. De genade des Heeren zij u genoeg, en Zijn kracht worde al verder in uw zwakheid, beide naar geest en lichaam, volbracht!

God zij u en de uwen als ook mij, bij aanvang of voortgang genadig.

Uw geliefde Broeder,

L. G. C. LEDEBOER.

Benthuizen, 25 Oct. 1851.

ACHT EN TWINTIGSTE BRIEF.

Gelief de in de Geliefde!

Genade, barmhartigheid, vrede zij u lieden vermenigvuldigd om, in, en door de enig Geliefde! Och dat de Geest des Heeren mij in staat stelle, om dat gene te schrijven, dat Hem behaaglijk zijn mocht! Och dat er eens dauw des Geestes op en in deze dorre, magere, schrale ziel viel! Och, dat ik slechts een pen ware, in de hand des Heeren om dat aan ulieden te schrijven dat Hem welbehaaglijk zijn kan! Och dat de goede hand des Heeren in deze eens over mij zijn mocht, uit en inwendig! Och dat de liefde van Christus de inkt zijn mocht, de rode inkt, en mijn zonde, de zwarte daar ik gedurig mijn ziel in doop, om in die eerste ingedoopt, aan u te schrijven dat Hem welbehaaglijk, en ons gemeenschappelijk aangenaam en nuttig bevonden mocht worden te zijn.

Dan, wat zal ik schrijven, dan dat aan mij gegeven mocht worden, daar een pen geen inkt heeft van zichzelf, noch zelve schrijven kan. deze morgen dacht ik over het kruis, en dit volgende: 't kruis in Christus; daar waar Christus namelijk is het leger of beddeken of de enige rustplaats voor het kruis. Christus en het kruis, zijn onafscheidelijk. Het kruis omarmt en omhelst Christus. Het kruis is een vorm van Christus. Het kruis liggende in Christus is gelijk een, die zich uitspreidt op een beddeke dat rust. Het kruis in Christus, dan ligt het in de liefde, in de olie, in de honig, in de boter, lijdzaamheid, gehoorzaamheid en zachtmoedigheid.

Het kruis verenigt met Christus. Het kruis of de onderscheidene kruizen zijn Christus' liefdearmen, banden en de koorden om de ziel geslagen, de gevangenis ketenen der geboeide Christenen, de ketenen die aan Christus nauwer verbinden; de vlakke velden waar Christus door rijdt; de sporen waar Christus Zijn voetstap in zet; de binnenkamers waar de Heere het aller-bijzonderst met Zijn volk spreekt Hoogl. 2: 17 en 4: 6. Mirrebergen en, wierookheuvels; daar Christus Zich op vertoont, de specerijbeddekens daar Christus door wandelt; de tafel daar Christus zich aanzet; de gespreide beddekens daar de dauw des Geestes het meeste valt, Christus' uniform en bijzonderste vaandeldragers en wimpeldragers! Christus' bijzondere adjudanten, die doorgaans het dichtst bij de Koning zijn, en de meeste bevelen onmiddellijk van Hem ontvangen! Het kruis is de sleutel die, wel in het sleutelgat gezet, de hemel veel ontsluit door de gehele omdraaiing en in door de hand des geloofs vloeiende mirredruppelen der gebeden.

Heiligend kruis spruit uit het reinigend kruis. Het kruis uit het Kruis geboren, gelijk de schreiende kinderkens uit de baarmoeder geboren, die lavenis zoeken en vinden aan de borsten derzelve daar zij uit geboren zijn. Zo vindt ook het kruis zijn lavenis, troost, verkwikking, voedsel en pijn stillende geneesmiddelen, bijzonder voor de kramp der ingewanden, aan het olie uitgevende Kruis!

Daar waar Christus zich in het kruis openbaart, ontvallen de ketenen van het kruis, en het wordt een keten om Christus. Daar waar Christus zich openbaart gelijk de vierde in de gloeiende oven, daar worden het wandelingen in en onder het kruis.

Geliefde broeder! de 7 November vervolg ik deze.

Dan, wat zal ik dwaze, blinde, ongevoelige, hoogmoedige geheel slapende en daaronder dromende schrijven? Och, dat de Heere dan aan mij geve te schrijven dat ik als nu aan u schrijven moet en mag, daar ik dat als tot nog toe niet weet.

De 19e vervolg ik deze.

Dan, ik weet niet of ik deze zal mogen en kunnen vervolgen, daar de wagen niet voorwaarts gaan kan, zo er geen vuur in de raderen is. Och! door de koude bevriest het water, waardoor de grote schepen en kleinere scheepjes niet varen kunnen! Daar waar echter veel Geest is, gelijk het zoute, daar bevriest het zo ligt niet! Diepe en steile afhankelijkheid, tot dat wij opgenomen worden; daar de geketende aan handen en voeten niet voort kan gaan! en wij slaan onszelf in de boeien en kluisters.

De 20^e vervolg ik deze.

*Och dat Gods Geest mij leerde
En ik van Hem begeerde
Al dat mij nodig is;
Dan zou Hij mij geven
Voor Hem alleen te leven
In deze duisternis!*

Donkeren nacht is het! Oordelen op oordelen pakken zich tezamen! Dan, de Ark gaat toch ook mee! Genade roemt tegen het oordeel. Och, dat ik door des Heeren genade opgewekt werd uit de slaap! Och! dat ik op de voetstappen des groten Herders gebracht werd! Dan, ik begeer dat niet, daar ik de valse vruchten bemin.

De 22e November begin ik weer deze te vervolgen.

Dan, ik gelijk in deze dengenen die bezwaarlijk baart.

De 6^e December geve aan mij de Heere deze te eindigen! Ik las: *En in een gewillige onderwerping onder het kruis dat Hij wil dat men dragen zal.* Micha 7: 9 en door dezelve verdrukking gewillig te ondergaan, wanneer men daartoe geroepen wordt. Geef Gij aan mij, o Heere! deze als nu te eindigen, en doe dat schrijven dat ik moet schrijven. O, zo min als de pen kan schrijven zonder de schrijver, evenmin kunnen wij schrijven zonder de Heere.

De 13e December begin ik onwaardige al weder deze te vervolgen.

Donderdag ontving ik de uwen. Gij kunt uit deze geschrevene tot zo ver zien, dat het geen onverschilligheid bij mij was, om u niet eerder te antwoorden; maar ik kon niet! O diep en steil, ieder ogenblik afhankelijke die wij zijn! Dat is pijn, te willen en niet te kunnen schrijven! Daar anderen wachten op antwoord, en de pen niet te kunnen gebruiken, de wind niet te kunnen geven, de hand niet te kunnen uitstrekken, de voet niet te kunnen bewegen!

Doch, dierbaar onbegrijpelijke goedertieren, lankmoedige en verdraagzame Koning! geef aan mij deze ogenblikken te schrijven, dat ik aan *de meester* moet schrijven. De Meester heeft gezegd, dat de kinderen ootmoedig, nederig, zachtmoedig, lankmoedig, verdraagzaam elkanders voeten wassende, elkander hartelijk lief hebbende, en dragende elkanders lasten zouden zijn. Vergevende, door hetgeen Christus hen om niet vergeven wil, elkander; de meeste de minste zijnde, de sterkeren de zwakken dragende; en elkander vermanende, ziende op zichzelf opdat wij niet mede verzocht worden! De diepten des satans zijn ons te onbekend, het eigen kruipt er zo licht onder; de geesten worden niet beproefd of ze uit God zijn. Daar kan geijverd worden met een

ijver, daar de liefde en dus 't verstand ontbreekt. De duivel werkt om te verstrooien. Anderen beschuldigende van hoogten, staan wij er zelf op!

Och! dat Gods Geest ons besture! Och! dat er eens enige zuchtingen van en om die Geest kwamen! Och, dat ons *ik* gefnuikt werd! De strijd is hevig en de krachten geen; ons vlees eens met al dat onrein en stinkende en gruwelijk genaamd kan worden. In ons is geen kracht; maar de kracht is in Christus. Die zegt: tot hiertoe en niet verder; als wij ons dood zouden zondigen.

God aller vertroosting! vervul ons ook in het midden Uwer rechtvaardige oordelen, (al ware het alleen om mijn zonden) met uw aller-genadigste vertroosting in Christus om dat eeuwig welbehagen. Luc. 2: 14.

De groeten aan uw vrouw en de verdere huisgenoten, ook die van de gemeente zijn. De Heere geve ons als nog een zegen op morgen! De alleen bewarende hand des Heeren, belette ons tegen Hem te zondigen! die alleen besturen de hand, besture ons in de haven van Zijn wil, om aldaar weder te smaken wat alle verstand te boven gaat. Amen.

Uw onwaardige

L. G. C. LEDEBOER.

Benthuizen, 13 Dec. 1851.

NEGEN EN TWINTIGSTE BRIEF.

Geliefde zuster! genade, barmhartigheid, vrede zij u vermenigvuldigd!

Och dat Gij o dierbare Koning, Heere Jezus! aan mij gave te schrijven, dat ik aan Uw geliefd kind schrijven moet! Dat Gij dierbare Koning wilt dat zal gebeuren op Uw tijd, want wie kan Uw hand afslaan? Dat wij denken, gebeurt menigmaal niet, en dat wij niet denken, geschiedt! Dat ik in deze gebruikt werd, dierbare Koning, die alle macht hebt in de hemel en op aarde, als een slechte, geheel onbruikbare pen in Uw goede hand om dat te schrijven, dat ik aan de geliefde door U deze ogenblikken schrijven moet, daar ik aan het schrijven niet gedacht had!

Dan, Heere is dat van U, dat ik aan de geliefde des Heeren schrijven mag; geef dan aan mij geheel onwaardige dat U behaaglijk zijn kan! Dan, wie ben ik? De ongelovigste en onverloochendste onder de door U gekenden, die alsnog zo onbegrijpelijk weinig van U ken! Dat ik een plaats heb onder de kinderen des Heeren, dat is ondoorgrondelijk, daar geheel mijn leven niet anders geweest is, dan een gehele aaneenschakeling van verloocheningen, dwaasheden, schepselsaanbidding.

Dan, waar zou ik beginnen, waar geen einde is? (al gevoel ik dat niet). Onbegrijpelijke, ondoorgrondelijke, peilloze genade, liefde, trouw, aan. mij bewezen van de Drieëenige Genade-Verbonds-God, Die ondoorgrondelijk in genade, peilloos in liefde, onafmetelijk in trouw aan alles verbeurd hebbende schepselen geworden is! Geworden, kunnen wij niet zeggen, want Hij was dat al vóór de grondlegging der wereld, ja van eeuwigheid! Dan ach! wat zal ik geheel en al ongeschikte, geheel al ontrouwe schrijven? Alles is mij een raadsel dat de eeuwigheid oplossen zal! Omdat God ons in de hemel, dat is de genieting en gemeenschap zonder zonde onafgebroken met Hem, hebben wil, daarom zullen wij er komen, omdat God Gód en geen menskind is! Geen God van ja en nee! Genade rijst, waar de schuld vermeedert; maar de gevolgen der zonde zijn bitter.

Tot dus verre schreef ik aan u over enige maanden en sedert bleef deze onafgeschreven in mijn portefeuille liggen; aldus vervolg ik deze de 26 Augustus 1852.

En och dat het de Heere behaagde om mij dat te doen schrijven, dat ik schrijven moet en mag! De uwen heb ik ontvangen en 's Heeren werk daarin gezien! Dat ik deze aan u

niet eerder geschreven hebt ligt niet aan uw maar gewis aan mijn kant, door het gemis, door eigen schuld, van de Geest des Heeren! Och, dat dát gemis onder 't volk gemist werd, dan zou er gewis een behoefte om vervulling van dat gemis ontstaan. Och, dat datgene dat ik schrijven moet en mag, deze ogenblikken aan mij gegeven werd!

Deze morgen was mij onder de toenadering duidelijk, dat Christus en Zijn kruis één zijn. Geen Christus zonder kruis, en geen kruis zonder Christus! Dus daar de zonden kruis geworden zijn, daar is ook Christus ter vergeving; en waar kruizen om Christus opgelegd worden, aldaar openbaart Hij zich aan, in, op en met dat kruis ter verlichting, doordraging, heiliging en heerlijkmaking. Simon van Cyrene kon geen ander kruis dan Christus' kruis opgelegd worden, dat de Heere bereids voor hem gedragen had.

Christus' kruis is honigzoet, maar onze eigene kruizen zijn bitter, wrang en zuur. Christus draagt dat kruis dat Hij ons oplegt; maar dat wij onszelf opleggen dat moeten wij ook zelve dragen en daarom valt dat zo zwaar! Daar, dat gevoelde ik onlangs, zouden wij alleen de eeuwigheid toe nodig hebben om 's Heeren lankmoedigheid en verdraagzaamheid jegens Zijn uitverkorenen groot te maken, te roemen en te prijzen!

Och, dat Gij aller-dierbaarste Heere Jezus Christus, deze ogenblikken gaart door Uw Heilige Geest te schrijven, dat U alleen deze ogenblikken behaaglijk zijn kan! Och, dat de Geest des Heeren, die door mij zo zeer is bedroefd geworden, deze ogenblikken (want dat zijn alhier maar ogenblikken) niet geheel en al onthouden mocht worden! Christus staat gereed om de Zijnen in Zijn armen te nemen en daarmede DIEP onder het water te gaan, Jes. 43: 2. Alleen het schip waar Christus binnen boord is, dat zal niet vergaan! Het anker ligt boven onwrikbaar vast! Christus staat er voor in en dat is genoeg, Lucas 22: 31 en 32. De kruizen liggen gereed, daar is een bittere spijs gereed, maar Christus zal er een zeer zoete saus over doen! De roeden liggen gereed, maar groot die onder dezelve gebracht, de rug aan de roede, maar het aangezicht vol tranen de Heere geven mag! Die in de roede bijten, ontvangen het bittere, want dat is als een, die in een onrijpe, wrange, bittere vrucht bijt. Dan, daar waar door Gods Geest over de eigene schuld het hart gebroken wordt, daar zal het kruis vallen in een opgemaakt en zacht bed! Daar waar de zonde schuld is, daar zou de Heere de roeden in kruizen kunnen veranderen en de kruizen in kronen!

Och, dat de oceaan van genade, de oceaan van mijn schuld verzwolg, dan zou er een oceaan van liefde komen en gewis mijn ganse dorre en gans zeer schrale ziel overlopen! Dan, als de plasregens komen met de donder, dat de zegeningen te noemen zijn! Ezech. 22: 24.

Och, dat Christus bij ons achter de muur stond! Och, dat, dat alleen door ons uitbedongen worde dat Christus (doch alleen uit genade) aan onze zijde sta, onze rug ondersteune en onze zijde schrage, ons behoede voor bezwijken onder gedurige ondersteuning! Och, dat Christus ons gemak en rust, ons eten en drinken, onze ademtocht onder alle die omstandigheden gemaakt worde; en dan geen nood!

En hier eindig ik, ALLERELLENDIGSTE padde, die gedurende al mijn leeftijd niet anders gedaan heb dan Christus te verloochenen!

Och! dan wat zal ik alhier aan ulieden verder schrijven? Dat Jezus Christus genadig in ons zeer rijkelijk woning kome maken! Ezech. 20: 37. Christus in en onder kruis en dat kruis in 't midden van de zonden en schuld. Dat Sions God, Sions heil, Sions lust alleen al uw lust en rust zij. Amen.

Verzoeke de groeten aan doven maar horenden, armen maar rijken, dienstbaren maar vrijen. Vraag hun gebed voor een dwaas.

Uw ontrouwe broeder, L. G. C. LEDEBOER.

Oudewater; 26 Aug. 1852.

DERTIGSTE BRIEF.

Geliefde Broeders en Zusters, vrienden en vriendinnen!

Genade, barmhartigheid, liefde, vrede en eensgezindheid, zij ulieden rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd!

Och, dierbare Heere Jezus! ach geef aan mij deze ogenblikken (want ons leven bestaat maar in ogenblikken) te schrijven dat ik schrijven moet! Ach! dat Gij mij bestuurde door Uw Heilige Geest, om dat aan **de Gemeente** te schrijven, dat ik er aan schrijven moet, daar ik geheel en al onwetend, dwaas, hoogmoedig, geheel en al door mijn eigen zonden moedeloos bevonden worde te zijn! Ach dat ik zo dwaas ben! Genade dat ik dat bij tijden en ogenblikken heb leren kennen! Ik klim op de Libanon of ik daal in het doodsbeenderenveld! daar ik de Tophet ben!

Dan, daar is geen begin of einde aan; zo ook niet aan Christus Jezus, het begin, midden en einde! Het begin der genade en verlossing, het midden der liefde, het einde der heerlijkheid. Dan, ach ik geheel ontrouwe! Dan, Hosanna DIE eeuwig getrouwe Heere Jezus Christus! Enkel schuld wij, enkel genade Hij! Geen ogenblik kunnen wij onszelf bewaren, en in der Eeuwigheid verlaat Hij de Zijnen niet! Geen ogenblik kunnen wij recht gaan, en de Heere kan geen ogenblik scheef gaan!

Ach dat ik dwaze, mijn dwaasheid zo weinig betreur, aan de voeten van de Opperste Wijsheid! Ach dat ik zo weinig met een open mond leg, onder die onophoudelijk vloeiende Fontein! Ach! dat ik mijn ogen dicht sluit voor dat allervriendelijkste Licht! Dat ik zo weinig ontvang is de schuld, dat ik zoveel uitgeef, dat in de Hemel ongangbaar is. Het in de Hemel geslagen muntgeld is daar alleen gangbaar en de Heere kent Zijn eigen zilver (onvervalst) en goud (onvermengd) en daarop Zijn eigen keur en merk.

Geloof ontledigt en vervult. Wij worden niet (in onszelf, dan in de zonde) meerder en de Heere niet minder! De Heere vindt ons (in onszelf) niet beter en wij Hem niet slechter. Dan Hij is nooit slecht geweest, want hoe kan de Goede kwaad zijn? Ach dat dit verstaan werd! Dan, ach geheel en enkel woestijn, wildernis, dorheid, magerheid en schraalheid van onszelf; geen licht dan van de Zon, geen Manna dan van Boven, geen werking dan door de Geest!

Gods Geest wordt gemist en toch (dat is de ellende) wordt Hij niet gemist. De Heere Jezus wordt gemist en toch (en dat is de grootste ellende) wordt Hij niet gemist! Gelijk dit papier zich zelf geen letter geven kan, zo kan ik aan mij zelf deze ogenblikken ook geen letter geven, en aan ieder letter ontbreekt er iets, maar aan Christus ontbreekt er niets! Noch in wezen, noch in gedaante! Gelijk een pen in de hand des schrijvers, dat ik zo deze ogenblikken bevonden werd in de hand des Heeren, dat ik deze ogenblikken schrijve uit de zwarte inktkoker van mijzelf, maar dan ook uit de roden des Heeren!

Ik ben gelijk een kruik, die omgekeerd uitloopt, maar naar boven gekeerd ontvang; dat ik zo van boven ontvangen mocht, om beneden uit te gieten! Ach dat is zo goed, dat de Heere ons (die onder Hem behoren) zo kort houdt, daar ik ten minsten geen hoge vlucht velen kan, of ik moet gedurig, gelijk een vogel op de kruk, door de hand des Heeren, al weder ingehaald worden.

Ach! die vogel op de kruk! Daar, daar, daar boven geen kruk of touw nodig! Daar, grondeloze Genade! zal de grondelooste zondaar komen; grondelooste diepten van Genade, bij (ik onderstreep dat niet meer, want alwaar zou dat eindigen (dat onderstrepen) GRONDELOZE diepten van zonden.

Genade is zo onbegrijpelijk, dat de Heere er twee zegels aangehangen heeft, die ontzegeld moeten worden van dezelfde hand, die ze er aangehangen heeft. Geloof kan

niet worden begrepen, dan het grijpt! Zo men het geloof bevatten wil, dan grijpt men in een ijdel! Wie kan de wind grijpen? (dan die ons grijpt). Genade, genade!

Dan, ik zal hiervan eindigen anders zou ik zo dikwijls genade moeten schrijven, als dat er beken in de wereld gekomen zijn en dan zou ik alsnog niet begonnen zijn! Genadeadem is nooit moede! Dat is zo. Genade heeft een ruime borst! Christus' leden, (gelijk het boven zal zijn) moesten een mond hebben die nooit zweeg, ogen die nimmer dicht waren, noren die altijd geopend waren, voeten die altijd liepen, handen die altijd naar boven uitgestrekt waren, en bovenal een neus die altijd in de Roze van Saron zat, maar dat hart in Christus hart!

O! drinkensvolle, onbegrijpelijke, onuitputtelijke volheid! (alles onderstreep ik) Genade, genade dat is een zee, daar de een golf over de andere komt, daar in het tegenovergestelde, de golf van zonde op de andere volgt, die de ziel op een ogenblik werpen kan op 't strand, uit de gans vollen oceaan! Daarom hebben wij (die daar ontvangbaar bij tijden en ogenblikken voor gemaakt zijn) gedurig, onophoudelijk de Heere Jezus nodig, om ons, uit onszelf, die ondoorgrondelijke put van alle ellende op te halen! Daar waar de zonde haar betoverende kracht betoont, dat daar Christus' zijn veroverende kracht betonen mocht! Dat gedurige strijd bevonden worde! Daar de zonden nooit ophouden (dan als zij gebonden onderleggen) te strijden, tegen dat andere deel, of dat de strijd van de zonde ophoudt, als de strijd tegen haar ophoudt en dat zij alsdan onbepaald heerst in de ziel voor die tijd, op één ogenblik de ziel verwoestende en overstromende door de opengezette deur.

De oude mens is gelijk de spin, die zich dood houdt, opdat zij niet gedood zou worden; maar die, zodra gij er uw oog afhoudt, snellijk voortgaat. Zo is des Heeren oog gedurig op ons nodig, de gedurige vreze bezettende het hart, die drijft door 's Heeren Geest, de vreemde heren buiten, of de deur ervoor gesloten houdende, houdt de echte Heere binnen! De oude mens weet van geen wapenstilstand, dan om de strijd te heviger aan te binden, daar bijaldien hij gebonden en verdreven wordt, daarop al zijn krachten bijeen verzamelt. 1 Kon. 20: 22.

Een Christens reis is gelijk diens pad door de woestijn (daar nu en dan verkwikkingen gegeven worden, opdat zij niet bezwijken) naar een land van overvloedige verversingen! Dan, de ergste woestijn is de zonde in ons, die altijd dat leven bespringt; en daar dat geschonken leven door genade in zijn wezen, niet geheel en al door des Heeren bewaring kan worden gedood, zo zoekt het zijn paden te omtuinen, de zielen te verleiden, door ze van de rechte koers af te brengen, daar de stroom voor haar ligt, en de brug om er over te gaan gemist wordt! Daar staat zij dan, 1 Kon. 22: 32. Dat geloofs gebed kan de ziel op een ogenblik uit al de vijanden redden! De duivel de rug, dat schaadt niet, als de ziel dan de loop naar Christus neemt! Een ieder heerst op zijn eigen grondgebied! Daar de ziel de grenzen overstapt door 't geloof, met die uitgebreide vleugels der liefde, daar paalt de vervolger! Die grens kan hij niet over, daar houdt dat gebied op, Job. 38: 11. Op de reis naar Christus verlaat hij (de duivel) ons die veel van redeneren, maar niet van geloof houdt. De duivel poogt de ziel binnen zich te houden, gelijk als door een rosmolen jagende!

Daar buiten (Hebr.13:13) is de verse lucht! daar dat gebed is als de schoorsteen der gevangenis, waar de verse lucht komt door de zwarte plaats! Daar brandt geen vuur of het rookt! Och, dat die Geest ons deed roken!

De gedachten vermenigvuldigen hier in mij, zo dat ik dit niet alles schrijven kan! Een woord, ééne gedachte, kan een ganse omwending geven op één ogenblik! Och, dat dat ten goede ware! Och, dat wij ons eigen geen ogenblik vertrouwden! Spreuken 3: 6. Onszelf wantrouwen, op de Heere vertrouwen, dat schenke ons de Genadige! Die de arme knechten niet beschaamd maakt, maar de rijke heren staan laat.

Dan, ik moet eindigen! De Genade des Heeren zij over, om, boven en onder ons, maar daar en boven, voor alles binnen in ons. Jesaja 33: 2.

Uw dwaze broeder en vriend, L.

Oudewater, de 27 Aug. 1852.

EEN EN DERTIGSTE BRIEF

Geliefde Vrienden in onze enigen Koning, de Heere Jezus Christus! Genade, "barmhartigheid, vrede zij?die de geschonken en vermenigvuldigd!

Dan ach! ik weet niet wat ik schrijven zal. Achab, die goddeloze (dat wij zien naar binnen!) koning zei: 1 Kon. 20: 11, *die zich aangordt en beroeme zich niet als die zich losmaakt*. Zo is het ook met het schrijven. Het allerbeste (of liever: dan alleen goed) schrijf ik, als ik niet schrijf; dat ik slechts als een pen, gebruikt worde. Dan, de pen wil gedurig schrijver, het kind de meester en de hand het hoofd zijn! Ach, dwaze en domme pen! die geen inkt in en van uzelf hebt, noch die ook geen enkele letter op het papier zetten kunt. O! dwazen, die wij zijn! De heidenen, Hand. 17: 28, verstonden dat beter.

Goedertieren Opperkoning, Heere Jezus! doe die genade aan mij deze ogenblikken, dat ik U verwacht; op U zie gedurig, gelijk de dienstknecht ziet op zijn Heer en Meester. Ps.123. Och, dat ik gedurig met mijn ledige kruik tot die gans volle Fontein gaan mocht! Och, dat ik gedurig op U bouwe en vertrouwe! op U leune! op U steune! op die goede Bruidegom.

Bij die Koning

Mijn woning

Zij, dan kom ik vast niet om;

Dat ik leve,

Dat ik geve

Aan U Jezus, 't ganse hart!

Zonder dwalen,

't Kan niet falen,

Balsem drupt dan in de smart.

Ach, dat gedurig, onophoudelijk (ten minste van mij) slapen, dat gedurig sluimeren! daar de vijanden noch van binnen, noch van buiten slapen. *Ontwaakt gij die slaapt! staat op uit de doden en laat Christus over u, in u lichten!* Och, dat onze lendenen omgord werden, en onze kaarsen (zo die inderdaad binnen in ons zijn) brandende bevonden worden, opdat zij schijnen allen, die binnen in de huize zijn! Och, dat Christus opstond! Dan gewis, Die omgordt zich, Die is op weg om de weg te bezichtigen. (Nahum 2 en Zefanja 2). Daar (och, dat ik dat geloofde!) zal eensklaps (daar ik en gij dat niet verwachten) de brandklok geluid en geklept worden: brand! brand!

Dan, dat is onze dwaasheid (allereerst van mij) dat dit van ons niet geloofd wordt, daar beschouwen geen geloven is! Geloven, dat doet ontwaken en opstaan, daar dat in Lot werd gezien, Gen. 19: 16. Ofschoon Lot dat oordeel geloofde, nochtans vertoefde hij! daar ons gerust zijn doorgaans zo lang duurt, totdat de dieven binnen in huis zijn, en de gehele vlam om ons. Jesaja 24, 25, Amos 6: 1. Dan ook, Jona 1: 5, 6, zouden wij gewis gelijk deze profeet blijven slapen, bijaldien wij niet op dat onverwachtste door die opperschipper opgewekt en wakker gemaakt werden, daar wij ons dan in het midden van de stormen en geweldig gedreven zee zouden bevinden, en dat om ONZE gemeenschappelijke zonden! Spr. 6: 9, 10, 11.

Och, dat de slaap eens week, eer dat de brand uitbreke en rondom ons sla! Alleen in Christus' armen is het Vaderlijk ontfermen, uit loutere genade.

Dan, ofschoon ik als nog niet weet aan wie ik deze schrijf, daar dit ons allen geldt, schenke de Heere genade deze door Zijn Geest te brengen, waar hij op de rechte plaats wezen moet. Amen.

Uw geheel ontrouwe vriend

L. G. C. LEDEBOER.

Benthuizen, 16 Sept. 1852.

TWEE EN DERTIGSTE BRIEF.

Geliefden in de Geliefde!

Barmhartigheid, vrede zij aan en binnen in ulieden vermenigvuldigd!

Ik ben genoodzaakt om vanwege mijn achteloosheid en slordigheid deze te schrijven, daar ik een onderkledingstuk achtergelaten heb, dat ik van node zou hebben, en verzoeke alsdan dat gezamenlijk op te zenden.

Edoch alsnu ben ik ook verschuldigd om ulieden dank te zeggen voor dat dragen van zulk een ondragelijke, die zich zelf veel te veel dragen en verdragen kan!

Geliefden, ik moet hier deze eindigen; want wat zal ik schrijven, dat gij niet weet? Edoch, Die alles weet, doe ons, maar boven alles aan mij, meer weten, dat ik niet weet, en daartoe doe Hij aan u die behoeften voor mij weten.

Behoeft en noodzakelijkheid deed mij dezen schrijven, anders had ik dat niet gedaan. Dat zo ook de behoefte en noodzakelijkheid mij dringen en dwingen tot God! Zo spoedig ik dit uitwendige bespeur te missen, zoek ik dat wederom te krijgen. Maar ook hier was onderscheid tussen dat missen en te weten dat te missen! En dat gemiste niet te kunnen missen.

En nu dewijl deze op de post moet (daarmede ik alsmede een gepaste verontschuldiging meen te hebben, om deze af te breken, daar toch de ware oorzaak ligt in mijn geesteloosheid) eindig ik dezen.

Geve de Heere aan ulieden voor mij te bidden, dat liem behaagt, die door mij niet beleden en beleefd wordt! die ik gans moeden vrijwillig verlaten heb, en die de dood verkozen heb en alsnog blijf verkiezen boven dat eeuwige leven. Och! dat Christus, bijaldien dat Hem behaagt, alsnog eens een gestalte in mij krijgen mocht! die ik goddeloos van mijn God ben afgegaan, en dat gaarne zo wilde en die op geen Zijner roepstemmen acht geslagen heb, en aldus mezelf geheel en al moed- en vrijwillig in de dood gebracht heb, daar alleen zijn Al en Vrijmacht opnieuw mij uit zal moeten halen wanneer dat Hem behaagt.

Edoch daar de tijd deze ogenblikken dringt, eindig of moet ik deze om der post wil eindigen. Zie, moest geen schaamte bedekken, mij die niet dan geheel en al onwaardig is zich te noemen

Uw gans dwaze vriend

L. G. C. LEDEBOER.

Ysselsteyn, 12 Mei 1813.

DRIE EN DERTIGSTE BRIEF.

Geliefde Broeder en Zuster! Genade, barmhartigheid, vrede zij binnen in ons geschonken en vermenigvuldigd!

Ik heb gewacht met het antwoorden, tot dat ik deze inliggende (biddagsbrief) daarbij

doen kon, waarbij ik aan ulieden schrijven wilde, om bijaldien onze Heere dat wil, ofschoon ik tot op dit ogenblik geen tijd bepalen kan, over te komen na de biddag maar dat onze goede en getrouwe en aller-barmhartigste en aller-genaderijkste (doch dat laatste inzonderheid over mij, door eigen schuld de aller-onnutste) Koning Jezus onder ons alsdan beliefd te geven dat aldaar nodig zijn zal; opdat ik niet als een ban in dat midden van u kome.

Gedenkt aan mij, geliefde broeder en zuster (daar ik alzo, aan ulieden schrijven moet, of liever mag en kan) die de aller-ellendigste maar doorgaans zonder dat te gevoelen ben, daar ik alsdan juist het geschiktste en gepaste voorwerp zijn zou, bijaldien ik dat aller-onnutste en aller-onbruikbaarste en aller-ongepaste onderwerp bevonden werd te zijn. Gegroet in Hem die ons groette, ofschoon dat aangezichte door de gedurige afwijkingen van mij, door mij niet genoten wordt, gelijk die belofte daar ligt voor diegenen, die Hem vrezen. Och, dat ik Hem vreesde! daar de Gods vreze de hemelsen vrede bewaart; maar onze Goël is getrouw. Gods genade in Christus over en in ons. Gegroet van Meindert.

Uw aller-onwaardigste broeder door genade

L. G. C. LEDEBOER.

Leiden, 21 Nov. 1853

Groet Mientje; maar Mijntje beter.

VIER EN DERTIGSTE BRIEF.

Geachte en veel geliefde Broeder en Zuster!

Genade, barmhartigheid, vrede!

Er is een spreekwoord, dat zegt: *beter laat dan nooit* en dat dit ook alhier zo bevonden worde! En dat aan mij gegeven mocht worden aan ulieden te schrijven, dat ik bekend maken moet, en dat is de door mij gemaakte schuld aangaande ulieden, daar het zeker niet vriendelijk genoemd kan worden om op een vriendelijk briefje niet te antwoorden, te meer daar gijlieden in de beproeving verkerende waart;² daar dat behoorde: als een lid lijdt, dat alsdan ook al de leden behoorden te lijden; alsook om door onderlinge vertroosting te mogen worden; daar de Heere gewis de allerminste en de aller-geringste en de aller-slechtste toe zou kunnen gebruiken!

Daar het mij groot zou geweest zijn, bijaldien ik door de Heere daartoe verwaardigd geworden ware, maar dat alles beschouw ik door de geesteloosheid te komen. En nu, wat zal ik aan ulieden bekend beter dan aan mij schrijven? En daar ik op deze ogenblikken niet heb te schrijven, daarom laat ik dit, - dat ik deze morgen opschreef, bedoelende aan ulieden te schrijven, - volgen en daarom begin ik gelijk ik begon.

*Een ieder gaat zijn eigen weg
En volgt zijn eigen overleg,
En 's Heeren weg wordt niet verstaan,
En van Zijn wegen afgegaan,*

*'k Heb aan u nog niet geschreven,
Door het missen van het leven;
Daar ik door u moest zijn geleerd,
En daardoor werd ik afgekeerd.*

² Door sterven van een kind

*Wat zou ik schrijven aan degeen
Die heeft genoeg aan God alleen!
Die eenzaam is en eenzaam zit,
En niet begeert dan merg en pit.*

*Die Jezus heeft, die heeft genoeg,
Des avonds laat en 's morgens vroeg,
Die 't alles met Zich zelf maakt goed,
En met verborgen manna voedt.*

*Wat of er sta of wat er val,
Al was het zelfs het gans heelal,
God is de sterkte van dat hart,
Dat bij Hem troost zoekt in de smart.*

*En of ik verder schrijven zal,
Daarvan ik gans weet niet met al,
En nochtans weet ik veel te veel,
Maar had Maria 't beste deel.*

*Die aan des Heeren voeten zat,
En daar de beste plaatse had,
Die werd geleerd uit 's Heeren mond,
En daar alleen haar spijze vond.*

*O, welk een aller-zaligst lot,
Had zij ontvangen van haar God.
Ofschoon de hel spookt om haar heen,
God deed er haar door henen trekt.*

*Daar ik belijd voor u mijn schuld,
Hoop ik, dat gij 't vergeven zult,
Mijn traagheid, dat ik u niet schreef.
Uw brief onbeantwoord bleef.*

*Maar dat ons Goël heeft beloofd,³
Geen ongeloof of hel ontroofd,
Ofschoon ook 't onderst boven keer,
En 't al verging, toch blijft de Heer'.*

*Een God, die Zijn beloften houdt
En niet beschaamt, die op Hem bouwt,
En alles werkt ter Zijner tijd,
En helpt de Zijnen door de strijd.*

En dit schreef ik tot dusverre. En daar vrouw De Hoop gereed staat de tafel te dekken, daarom eindig ik dezen, daar ik gaarne vrede houd met mijn huisvrouw. En deze verzoekt de groeten aan u. Maar geve de Heere een goede en welvoorziene tafel voor

³ De nu bedroefde zuster had de belofte niet alleen van kinderen te zullen krijgen, maar ook te zullen opkweken; hetgeen ook door genade vervuld is.

de ziel, en daarbij een betere appetijt als ik alsnu vanwege enige ongesteldheid des lichaams heb naar dat uitwendige, ofschoon 't anders doorgaans omgekeerd is.

Onze Koning geve van en binnen in ulieden die vrede, die alle verstand te boven gaat, en dat zij zo!

Gedenk aan mij in uw gebeden, die zich noemt zonder te weten, hoe hij zich noemen moet, maar dat is gewis dat ik niet ben, die ik behoorde te zijn, beide voor God en de mensen.

Uw aller-onwaardigste broeder

L. G. C. LEDEBOER.

Oudewater, 15 Juni 1855.

VIJF EN DERTIGSTE BRIEF.

Geliefde Broeder en Zuster!

Genade, barmhartigheid, vrede!

En acht niet klein de kastijding des Heeren noch bezwijkt niet als gij van Hem bestraft wordt. En dadelijk begonnen zijnde bij de ontvangst van uw brief met die bovenstaande regels te schrijven, werd ik daarin verhinderd, daar het menigmaal ondervonden wordt, dat daar genegenheid is, de gelegenheid dikwerf ontbreekt, als ook omgekeerd; maar daar die beide elkander ontmoeten mogen, daar de uitvoering bij komen mag, daar ook die twee eerste er konden zijn zonder het laatste.

Dan, opnieuw gezet om aan u te schrijven, daar gij dat verlangt, behoorde beide voor God en de mensen, beschaamdheid mijn aangezicht te bedekken, daar bekwaamheid ontbreekt om de onbekwaamheid uit te drukken, en daar de wijsheid mij ontbreekt om mijn dwaasheid aan de dag te leggen. En wat zijn de klachten zonder besef, en de woorden zonder wetenschap! En daarom getuigen de letters tegen mij, en de pen weigert voort te gaan, omdat de Geest niet in de raderen is! Daarom, en hoelang heeft de wagen bij mij stil gestaan! een last voor mijzelf en anderen! Ofschoon voor mij zelf niet genoeg dan dat tegenovergestelde teveel een last!

Ongesteld aan beide delen, lichaam en geest, maar dat eerste begint te herstellen, maar dat laatste blijft; dat eerste gevoelende, dat laatste niet; daar ik voor dat eerste allerlei geneesmiddelen dadelijk opzocht, maar voor dat laatste niet! En dood levende! en wakker slapende; ONNUT! En ongeschikt; onlijdzaam onder de allerminste pijn, daar bestaat zulk een onding op de ganse aardbodem niet, als ik ben! ofschoon ik dat niet recht gevoel; daar dat de weg is ter genezing!

En daarom eindig ik dezen, daar bij de Heere geen einde is, waar genade begonnen is! Maar de beloften des Heeren feilen geenszins, maar Hij kent Zijn tijd! Dat goud behoeft de oven, maar bewaart de Heere de Zijnen daarin. Hij geeft en neemt, en blijft Soeverein! Daar de wegen des Heeren niet zijn als onze; daar die is buiten onze beperking!

Onlangs droomde ik, dat ik een schip zag door de grote zee kruisen; en daarop, bij de boerenhaard gezeten, dacht ik:

I
Door de stormen en de baren,
Moet het schip ten hemel varen,
Daar is rust en daar is vreê!
't Nadert vast de zaal'ge ree;
Daar het eind is van het leed,
Dat mijn ziel dit nooit vergeet!

2
*Die geballast met genade,
 Gaat met vlees noch bloed te rade,
 Daar de Koning is aan boord,
 Gaat het schip al langzaam voort,
 Tot het komt de haven in,
 Vol van vrede en rust en min.*

3
*'k Zal daar eens het anker leggen,
 Amen op Gods wegen zeggen,
 Die hier leiden door de zee,
 Jezus neemt Zijn scheepje mee,
 't Kan niet zinken noch vergaan.
 Hij heeft er voor ingestaan*

4
*Laat u dragen, laat u leiden,
 Jezus zal de weg bereiden,
 Jezus staat aan 't roer en kent,
 Al de klippen tot aan 't end,
 Door de branding gaat het voort
 Tot aan 't zalig hemeloord.*

5
*Op dan, reis en tochtgenoten
 Hoe het scheepje soms mocht stoten,
 Wat er tegen woelt en bruist;
 Hoe het door de golven kruist;
 Eenmaal legt gij 't anker neer,
 Gij hebt 't woord van uw Heer.*

6
*Ik ben met u t' allen tijde,
 Wat gij hier moogt dragen, lijden,
 Eenmaal houdt de branding op,
 't Licht al vast van Sions top!
 Nieuwe moed in God gevat:
 Gij vaart naar de hemelstad.*

Uw domme broeder.
 L. G. C. LEDEBOER,
 Benthuisen 14 Jan. 1556.

ZES EN DERTIGSTE BRIEF.

Geachte broeder om der eeuwige en onberouwelijke verkiezings wil,
Genade, barmhartigheid vrede!

Ongedacht en onverwacht moet, of kan, of mag ik aan u schrijven. Daar ik dacht om aan mijn aardse broeder te schrijven, daar moest of mag ik dit doen aan mijn hemelsen, waar genade in is geopenbaard. Die toch een deeltje in zich ontvangen hebben, dat van hemelse oorsprong is, daar al dat onze onbegrijpelijk, afzichtelijk, afschuwelijk bevonden wordt te zijn. Maar dat ondervond ik eergisteren eventjes, dat 't

onbegrijpelijk groot is om een ogenblik zich in de hel, de zonde, te gevoelen (daar die van nature onze hemel is); daar door omringd binnen in ons, daar ik gisteren enige ogenblikken mij schuw gevoelde van God, de mens en mij zelf.

Och, geliefde broeder! dat is onuitsprekelijk, dat ons onophoudelijk geschonken wordt, maar dat door ons onopgemerkt voorbij gegaan wordt.

En daarmee ben ik alhier weder op, daar ik gedurig mijzelf zoek te helpen, daar onze diepe vijandschap tegen God in ligt, enz.

L. G. C. LEDEBOER

Leiden, 16 April 1856.

ZEVEN EN DERTIGSTE BRIEF.

Geachte Broeder en Zuster!

Genade, barmhartigheid, vrede.

Schrijven ben ik slecht toe in staat; daar ik niet weet, wat ik schrijven moet. De oorzaak daarvan is de zonde! maar om dat te bespreken of daarover te schrijven zonder dat hart, vermeedert dezelve; daarom, dat ik dat schrijven mocht, wat ik moet.

En daarom, om tot de zaak te komen, ik hoop vrijdag te komen als het bij ulieden gelegen komt, maar verzoeken anders per omgaande post tijding terug.

En dat ik schrijven wilde, is of ik daartoe niet komen kan; daar gijlieden toe te zien hebt, dat gij de bannen niet in uw huis haalt en des Heeren ongenoegen in uw hart om deze uit te nodigen tot dat aller-gewichtigste werk⁴ daar de zwaarte niet in 't allerminste door mij van gevoeld wordt; doe toch daarin niets om andere oorzaken dan des Heeren goede en welbehaaglijke wil; daar gij geen dwazer of dommer schepsel kunt geschreven hebben dan aan mij; en wat des Heeren werk in mij, dat alleen gelden zal, betreft, dat heb ik vertrap en vertreden. En daarom ach! gelieve toch toe te zien, wat gij doet; opdat des Heeren toorn niet over ulieden kome om dezentwille. Weet gij een naam voor deze, die zich niet weet te benoemen dan *ongevoelige dwaas*.

L. G. C. LEDEBOER,

Benthuizen, 12 Oct. 1857.

Verzoeken uw zuster van mij de groeten.

ACHT EN DERTIGSTE BRIEF.

Bedroefde en beproefde! begenadigde met lijden! bewaarde in de kracht Gods! beminde als Zijn oogappel! Een duive in de klove der steenrots! Een eenzame mus op het dak!

Genade, barmhartigheid, vrede, eenswillendheid, vernedering onder de hand des Heeren en verhoging ter Zijner tijd. Amen.

Bij het ontvangen van de uwen schreef ik:

1
Door diepe waat'ren leidt uw pad,
O Zuster, naar de hemelstad,
Geen nood! de Heer blijft Koning,
Geen nood! Gods werk kan niet vergaan,
Geen jota wordt er afgedaan,
Hij trekt uit alssem honig.

⁴ De Heilige Doop aan een kind te bedienen

2
*Al gaat de weg door diepe zee,
 Uw God en Leidsman gaat er mee,
 Hij hoedt u voor 't bezwijken,
 Geen nood o Zuster! houd slechts moed,
 De Heere is ook in 't nemen goed,
 Hij zal van u niet wijken.*

3
*Gods wil geschiedt en die alleen
 Wil Hij door diepten u doen treên,
 De weg bij Hem besloten!
 Die Hij er inbrengt, brengt Hij door,
 Zijn wil alleen zij 't veilig spoor,
 De vrucht in 't hart genoten.*

4
*Zij werd met een korte vreugd
 Bij 't schenken van een zoon verheugd,
 Bij 't komen schier verdwenen,⁵
 Het was wel kort voor deren tijd,
 Mocht 't wezen voor een eeuwigheid,
 Daar rouw zal zijn noch wennen.*

5
*De Heere die beproeft het goud,
 Een God die Zijn beloften houdt,
 En weet van geen berouwen:
 Daar 't geen Hij eens gesproken heeft,
 Hij op zijn tijd gewis ook geeft,
 Daar kunt gij op vertrouwen.⁶*

6
*Welaan dan Pelgrim! vat de staf
 Die Hij u in de handen gaf,
 Gij kunt er vrij op leunen!
 Hij zal niet breken of vergaan,
 Dat woord blijft vast en eeuwig slaan,
 Schoon d' aard er onder dreune.*

En verder heb ik niets meer, maar de Heere heeft alles.
 Groet uwen mee met u beproefde echtgenoot! Beiden ondersteune u de Heere uit Sion!
 Groet de huisgenoten.
 Uw SLAPENDE Broeder; L. G. C. LEDEBOER.
 Benthuisen, 9 Nov. 1857.

NEGEN EN DERTIGSTE BRIEF.

Geliefde broeder en Zuster!
Genade, barmhartigheid, vrede!
 Onbekwaam om te beginnen en nochtans een begeerte in mij zijnde om aan ulieden te

⁵ Dit kind stierf enige dagen na de geboorte.

⁶ Zie de aantekening op de 34ste brief.

schrijven, bijaldien dat aan mij vergund mag worden. En de oorzaak waarom ik aan ulieden schrijf, is vanwege de zaak van v. d. L. en die van A. daar ik vrijdag de ouderling de H. met B. bij mij gehad heb en daar besloten is om de 24ste bij elkander te komen (als het wezen mag) om over die zaak te spreken en of het de Heere behage mocht ulieden daar werk mee te geven! En och! (en ware dit een recht, och!) wat zal ik van mij zelf zeggen? Beter niets dan verkeerd. Ik schreef over enige dagen:

1

*In 't midden van het lijdensdal
Vertroostingsbeek ook vloeien zal,
Fontein der hoop ontspringen,
In 't duistere toont God het licht,
Van Zijn verheugend Aangezicht
En schenkt ons grote dingen.*

2

*Daarom o pelgrim! houd maar moed,
Des Heeren weg is altijd goed,
't Zij licht of hetzij duister,
't Is goed en zoet in 't licht te zijn,
Maar in de brandende woestijn,
Toont Hij Zijn grootste luister.*

3

*Al hebt gij aan uw beide zij,
Een steile, hoge rotsenrij,
Een woeste zee van voren!
De vijand achter uwen rug,
Die nadert stout en snel en vlug,
Gods stemme wilt nu horen.*

4

*Zit stille en beweegt u niet,
En wat de Heere doet, toe ziet
Gaat voorwaarts in Zijn wegen!
Die wegen hoe gekronkeld ook,
Vol nev'len, damp en mist en rook,
Daar komt de Heere u tegen*

5

*Met een versen legerdronk,
Ofschoon u haast de moed ontzong,
Geen nood! De Heere zinkt nimmer,
Die Rotssteen Die staat eeuwig vast,
Hoe hoog en fel de zee ook wast,
Steeds klimmender en slimmer.*

En daarna dacht ik,

*Laat Jezus Meester in het schip,
Dan vaart het tegen bank noch klip,
Daar, als wij Meester willen zijn,
Beloopt ons niet dan zorg en pijn.*

En gave aan en in ulieden de Heere een gebed voor mij om leven uit de doden!

*Hebt dank ook voor het suikerbrood,
Zo vast en sierlijk, hoog en groot!
Zo edel, fijn en blinkend,
Zo voedzaam en zo smakelijk,
En kostbaar zijnen Heer gelijk,
En niets er van bezinkend.
Een scherpe rasp behoeft dit brood,
En menig harde greep en stoot,
Zal 't nut en bruikbaar worden;
Zo ook de ziel in 's Heeren hand,
Behoeft veel menig scherp tand
Naar 's Heeren weg en orde.*

Uw broeder in zonde en genade

L. G. C. LEDEBOER.

Benthuizen, 17 Nov. 1858.

VEERTIGSTE BRIEF.

Geliefde Zuster!

Genade, Barmhartigheid en Vrede!

*Een korte groet in 't strijdperk van dit leven,
Zij mij vergund genadig u te geven,
Die eenzaam leeft en zweeft soms boven 't stof,
En somwijlen proeft, wat beidt in 't Hemelhof;
Wanneer de ziel soms hijgt met sterk verlangen,
Wanneer het haar in Mesech is zo bange.
Dan vliegt haar oog de kerker uit en ziet,
Van verre reeds wat eens de Hemel biedt,
O blijde dag des doods, en eeuwig leven,
Wanneer mijn ziel de laatsten snik zal geven,
En daar o dan! geen zonden meer te doen,
En Eeuwig mij met 's Heeren wil te voên.*

Over enige weken tekende ik het volgende op.

(Hier volgden in de brief de vijf versjes die reeds in de vorige voorkomen. Daarom zijn zij hier weggelaten.)

Onlangs dacht ik, of kwam mij zo voor, hoe dat genade in de ziel is als een pareltje in een grote en wijde zee, dat dikwijls gans onder ligt en door de golven wordt bedolven (allerlei golven), maar hoe dat nu en dan boven drijft; en als de wolken dan eens scheuren en er een lichtstraal van des Heeren vriendelijk en vertroostend Aangezicht op valt, als dan geeft het glans en schijnsel van zich en huppelt op de baren der zee!

En daarop lezende Joh. 21 viel mijn aandacht daarop vs. 9, hoe dat er op die kolen vuur brood en vis lag; en dacht daarbij hoe dat geen brood der genade ontbreekt bij het lijdensvuur 2 Corinthe 12: 9 en daarvoor bereidt de Heere de ziel door het lijdensvuur als een geurige en smakelijke spijs voor Hem en de Zijnen; ook wordt geen vis gebraden zonder olie. En dan daarmede denk ik deze te eindigen daar ik niet meer heb,

dan de Heere heeft alles!

Daaraan genoeg te hebben is genade. Och, dat de praktijk daarvan in mij gevonden werd, en als dat ook oprecht gemeend is, dan geeft de Heere ook de vervulling, want er is geen oprecht *och, ach of o!* of het is van Hem:

*Druk en strijd, de beste tijd,
En Gij alleen kunt mij bewaren,
En mij helpen door de strijd,
En mijn oog op U doen staren,
Die ons bijstaat 't allertijd,
In de stormen en de baren;
Is met ons de Heere der Heirscharen. Ps. 46.
Laat Jezus Meester van het schip,
Dan stoot het tegen bank noch klip,
Maar als de ziel het zelf wil sturen,
Dan moet zij ook 't gevolg bezuren.*

En nu de Heere zegene u, en ondersteund u, en beware u als 't zwart Zijns oogappels!
Amen.

Uw Broeder om des Heeren wil, maar mocht het zijn in 's Heeren wil.

L. G. C. LEDEBOER.

Delft, 9 Febr. 1859

EEN EN VEERTIGSTE BRIEF.

Beproefde en bedroefde vrienden!⁷

Genade, barmhartigheid, vrede!

Berusting in des Heeren soeverein en vrijmachtig welbehagen, al wiens doen altijd Majesteit en heerlijkheid is, al is 't ook soms verborgen voor onze ogen, daar de Heere Zijn wijze oogmerken mee heeft. Dit alles zij u geschonken en vermenigvuldigd om Zijns Zelfs wil! Amen.

Uw brief heb ik straks ontvangen, en dadelijk begeerte hebbende om daaraan te voldoen, werk mogen maken of de gelegenheid er zijn mocht, om ons (hetzij met de meester alleen of Broeder R., daar ik, dewijl hij op het land is, alsnog niets van zeggen kan,) vrijdag te brengen, daar opening toe gekomen is. Aldus, daar door de huisbezoeking de weg tot nog toe afgesneden is geworden, om tot ulieden over te hebben kunnen komen, en ons voornemen buitendien was om ulieden zo spoedig mogelijk te bezoeken, daar wij al over gesproken hadden, zo hopen wij zo de Heere wil en wij 't beleven, vrijdag voor tien uur bij ulieden te zijn; en beware u de Heere voor al wat in deze uw ziel zou kunnen bedroeven!

Hij geve u te drinken uit Zijn troostbeker en geve ulieden die genade om ook deze (door de Heere u ingeschonken) beker des lijdens als uit Zijn hand gelovig op te nemen en te drinken. Hij mengte daaronder dat zoete van Zijn liefde en genade, en doe u ondervinden Psalm 23: 4. *Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij. Uw stok en Uw staf die vertroosten mij.* Als ook Ps. 138: 7. Als ik wandel in 't midden der benauwdheid, maakt Gij mij levendig. Uw hand strekt gij uit tegen de toorn mijner vijanden, en Uw rechterhand die behoudt mij. En eindelijk Jesaja 43: 2. Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen. Wanneer gij door het vuur zult gaan

⁷ Door het verlies van zoon en dochter.

zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken. In de stormen en baren, is met ons de Heere der heirscharen.

En daarmede moet ik deze eindigen, doch, gelijk er geschreven staat Ps. 138: 8, *De Heere zal 't voor mij voleinden*, enz. Dat geve de Heere, bij Wien geen verandering of schaduw van omkering is, bij Wien uitkomsten zijn tegen de dood. En bij Wien al de paden zijn afgetekend, en al hun lijden opgewogen met mate, maar al hun eeuwig verblijden zonder mate!

*O Pelgrim in dit vreemde land!
De Heere houdt u bij Zijn hand,
Behoedt u voor bezwijken.
Bezwijkt uw vlees en hart er bij,
Nochtans de Heere staat aan uw zij,
En zal Zijn hulp toereiken!*

*En nu die God zij u genoeg,
Die zoveel jaren u reeds droeg,
En Die niet ma zal worden,
Om u te dragen door de zee,
Aan een zoete veil'ge ree:
Daar zal u rust geworden.*

Uw broeder en vriend,
L.G.C. LEDEBOER.
Benthuizen, 27 April 1859.

TWEE EN VEERTIGSTE BRIEF.

Geachte Broeder en Zuster! des Heeren zegen zij ons geschonken!

Ik heb uw briefje ontvangen en begeer die te beantwoorden, bijaldien dat aan mij mag gegeven worden.

En aangaande het komen, daartoe wens ik mij gaarne in de weg te stellen. Echter weet ik niet wanneer? Daar ik alsnu te Moerkapelle ben en aldaar alsnog een week denk te vertoeven. En daarna had ik gedacht naar Leiden te gaan, daar de behoefte sedert maanden lag, alsook in de Meer. Ook heb ik sedert lang te Dordrecht vanwege het bedienen des doops moeten zijn, en ook ontving ik van Van de B. een briefje. Ziedaar behalve Oudewater en andere plaatsen, daar de gedachten heenlagen; alhoewel ik niet weet, waarheen ik van hier zal mogen vertrekken, ofschoon ik gedacht had eerst naar Leiden. Dan, als de weg des Heeren anders mocht liggen, dat Hij dat bekend mocht maken!

En wat zal ik verder aan u schrijven? Dat ik niet heb te schrijven, geeft genoeg te kennen; en baten woorden zonder daadzaken? Klachten buiten het hart? Blindheid.

Tot dusver was ik gisteren genaderd en kon niet verder!

En daar ik gaarne deze wilde verzenden om niet lang naar antwoord te laten wachten, ben ik verplicht om deze zo te verzenden. De hoofdzaak staat er in. En behaagde het de Heere om al dat onze weg te nemen en al dat Zijn te schenken! Hij, de Eeuwig levende en Almachtige ondersteune u met de Rechterhand Zijner sterkte en brenge al zijn vijanden onder Zijn voeten! Hij bescherm ons onder Zijn vleugelen en beware ons voor onszelf en des satans list en geweld! En bezette ons van voren en van achteren, bereide ons voor het aanstaande en beware ons voor en in het tegenwoordige! Dat Zijn genade en liefde ons beletten tegen Hem te zondigen! En Zijn oog zij op ons en ons

oog op Hem! Hij trekke ons (en boven alles mij) gedurig uit ons of bepaaldelijk mezelf; en och! dát 's Heeren Geest de banier in mij mocht oprichten, opdat al mijn goddeloze banieren daarvoor zwichten mochten! Hij brenge mij, waar ik niet wezen wil en geve mij door Zijn Geest te strijden tegen mijzelven! En brenge ook deze (onnoemelijke) tot u op des Heeren tijd! Geve ons de Heere uit genade Hem en elkander wel te verstaan! Och! gave dat de Heere om Zijns zelfs wille! Amen.

Uw onwaardige broeder en vriend L. G. C. LEDEBOER.

Moerkapelle, Juni 1859.

DRIE EN VEERTIGSTE BRIEF.

Geliefde Broeder en Zuster!

Genade, barmhartigheid, vrede!

Behaagde het de Heere om mij een lettertje aan u te doen geworden, dat zou gans onverdiend zijn. Maar dat onmogelijk is aan onze zijde, dat is mogelijk aan de zijde Gods, daar alle dingen mogelijk zijn, dien die gelooft. Heb Ik u niet gezegd, dat als gij gelooft, gij de heerlijkheid Gods zien zult? En of ik alsnog een woordje uit genade zal ontvangen om aan u te schrijven, dat weet ik niet; maar als de Heere dat wil, dan zal dat geschieden!

En nu, o goede, lieve en getrouwe Jehovah! geef aan en in mij dat U behaagt, en gebruik mij, gelijk ik deze pen gebruik op een vlak en effen veld! Geef hetgeen U behaagt, en ontnem ons, dat U mishaaft.

Onlangs was ik ergens bij iemand, die mij verhaalde, dat zij in de droom zich bevond op een hoge en gans onstuimige zee; daarboven op de woeste golven lag een anker, dat zij (daarbij staande) mocht aangrijpen (het anker der hoop met de hand des geloofs, Jesaja 50: 10) terwijl zij bij de hand (Ps. 73: 23) gehouden en vastgeklemd werd door onze overwonnen hebbende Koning, die haar te vaster hield naarmate dat de golven en baren tegen de koger stegen en de storm te feller woedde!

En hierbij denk ik aan een plaatje, dat ik in Luijken zag: Een rotssteen, omgeven door de brandende en onstuimige zee, terwijl de donder knetterde en de bliksemstralen het al verlichtten, en de woedende stormen daarom heen huilden! Op de rots was Christus, in Wiens schoot een lachend kind lag te slapen!

En hierbij herinner ik mij iets dergelijks dat ik des nachts zag (doch op de dag werd bevestigd) daar ik op een schip was zonder mast, roer of zeilen, maar op de plaats, waar anders het roer stond, stond de stuurman Zelf, in Wiens armen ik lag; en ofschoon het schip dan ter rechter en dan ter linkerzijde dreigde door de stormen en baren in de afgrond of omgeworpen te zullen worden, lag ik daarin gerust.

Doch, om tot u te keren. Abraham geloofde op hoop tegen hope! In het midden der stormen en baren is met ons de Heere der heerscharen. De Heere beproeft het goud, brengt Daniël in de leeuwenkuil en de drie jongelingen in de oven. De braambos verteerde niet, omdat de Allerhoogste daarin was. Ben Ik u niet beter dan tien zonen? En Jozua 23: 14.

*Aan God genoeg,
Die naar mij vroeg,
En nimmer loeg,
En mij steeds droeg!*

En deze God is onze God eeuwiglijk en altoos; de Onveranderlijke, Eeuwig Getrouwe, Jes. 54: 10, 17, onbegrijpelijk en onnagaanbaar! onpeilbaar en ondoorgrondelijk! Luther zegt: 'God is waarachtig; maar Hij stelt zich als onwaarachtig aan'. Hij is zo

hoogwijs, dat Hij u in de war brengt bij het vervullen (van Zijn Woord) zodat gij niet weten kunt, waar gij aan vast zijt. Zijn onderwijzingen gaan al dieper! En het kind dat 's Meesters lessen leren mag, dat wordt al moeilijker sommen opgegeven! Echter is de hoofdsomma in alles: *God is liefde.*

*Ook in Zijn slagen,
Wil Hij mij dragen,
En neemt u op zijn armen,
Die u beschermen
Op Sions top!*

*Beminde Vader!
Breng ons al nader.
Door druk en kruis,
Brengt Gij ons thuis.*

Echter word ik in dit schrijven (en terecht) aangevallen of beschuldigd (door mijn eigen consciëntie) dat ik *ons* schreef. En dat niet wat de grondstaat betreft, maar vanwege de aller-schandelijkste en aller-schadelijkste onvruchtbaarheid aan mijn zijde! En toch, kon ik niet anders! Och, dat het alsdan in mij alsnog eens openbaar mocht worden, en dat Ps. 62: 5 alsnog eens door mij opgezongen mocht worden:

*God is mijn Eer mijn Heil Mijn kracht.
Mij toevlucht, mijn Sterkte, mijn Macht!*

*Christus is enig al ons leven
En daar worden de vijanden verdreven,
En d'aller-grootste 't eigen ik!
Het grootste kwaad, de looste strik.*

Echter moet ik aan u meedelen, dat ik na uw ontvangen briefje, naar ik niet anders weet, die leiding heb mogen volgen, maar ook de afspraak was, daar al voor Pasen in de Meer een kindje gedoopt moest worden, dat alsnu na uwen van mij ontvangen brief, aldaar ook gedoopt is en bij het verlaten gevaarlijk was.

Echter van Leiden komende wist ik niet welken weg in te slaan, naar Dordrecht, waar onder anderen een kindje van Wimpje (daar ik nu ben) en een van een innige vrouw uit Puttershoek gedoopt moest worden, dat al tien weken oud was; óf tot ulieden; en daar enige overhelling scheen van binnen in mij te komen, ontving ik uw brief, die mij dienaangaande temeer versterkte om eerst alsnu naar Dordt te gaan, dat ook bevestigd is geworden, en aldaar ligt de meester ziek bij vrouw van Z. en haar man; en niet gans zonder gevaar. Echter schijnen zich enige goede tekenen op te doen. E

n alsnu denk ik deze week op het laatst naar Loenen te gaan, om als de Heere dat believe zal toekomstige week tot ulieden te komen; en och! dat dit om Christus' wil, uit genade om Zijn Zelfswil in goeden vrede mocht zijn!

Uw broeder,

L. G. C. LEDEBOER.

Lekkerland, 24 Juli 1859.

(Doch 't ware Boven).

De groete van Wimpje.

VIER EN VEERTIGSTE BRIEF.

Op het afsterven van Meester van Noort.

Geliefde Broeder en Zuster in Hem, die ons heeft lief gehad en Gode gekocht met Zijn bloed!

Genade vrede, heil en zaligheid!

1

*Een vreemdeling is t' huis,
Verlost van 't drukkend kruis,
En liet zijn pelgrimsstaf
Aan deze zij van 't graf.*

2

*Soms zag de doodsjordaan
Hem stout en grimmig aan;
Een nieuwe Geestes vloed
Vertroostte zijn gemoed.*

3

*En was er bange strijd,
Voor een korten tijd,
Gelach, hield d' overhand
En slaakte 's vijands band.*

4

*Op 't laatst was alles stil
Berustend in Gods wil!
En wachtend op zijn Heer
Die nam hem tot Zich weer.*

5

*Hij is in 't vol genot
In 't bijzijn van zijn God,
En wij zijn nog op aard
Och! was het hemelwaart!*

*Hij is in 't hemelhof
Ontbonden van het stof,
In 't eeuwig zalig licht
Van Jezus aangezicht.*

7

*Daar is geen nacht omhoog.
Of een gesloten oog!
Of oor, of mond, of hart,
Geen zonde, leed of smart.*

8

*Nu is hij vogelvrij
En eeuwig in God blij,
En wordt niet meer geplaagd,
Of van die plaats verjaagd. 5)*

9

Hij zit nu aan die disch Waar eeuwig 't volop is, En ligt in Jezus schoot

*En eet daar hemels brood,
10
Zoo neemt de Heere ons af
Hetgeen Zijn gunst ons gaf,
En pakt Zijn huisraad in,
En wat er blijft is min.*

En daarmede eindig ik dezen. De tweede zoon van V. de broer van Dirk, is zaterdag door het omstorten van de berg omgekomen. Er is enige hoop hem aangaande.

Uw broeder

L. G. C. LEDEBOER.

Benthuizen, 17 Aug. 1859.

B. wordt beter.

VIJF EN VEERTIGSTE BRIEF.

Bedroefde Vrienden!

Genade, barmhartigheid, Vrede!

Uw laatste brief ontving ik deze morgen (maandag) daar leven, licht, kracht en sterkte in was, aangaande de ziel, maar zwakte en afneming naar het lichaam! Zodat bevestigd wordt ook in deze: *maar hoewel onze uitwendige mens verdorven wordt, zo wordt nochtans de inwendige vernieuwd van dage tot dag!* En ofschoon hij er bij winnen zoude, zou die winst ons verlies zijn, dat 's Heeren lankmoedigheid en genade voorzien mocht, opdat wij niet slag op slag mogen hebben!

En daar de Heere vertroost, verkwikt en versterkt, wat zal ik daarbij voegen. O, grote winst, ontbonden van de zonde! Hier is ons element niet, maar daar Boven. Zou een vermoeide reiziger niet verlangen, naar die eeuwige rust! Buiten Christus is alles de hel! En die hel hebben wij om ons en in ons! Dat wij haten, doen wij; duisternis, blindheid, aanvechting, bestrijdingen! Ach! bevrijd van dit alles, onverloochendheid, mensenvrees, onkunde, ongeloof! En daarvan op één ogenblik verlost te worden, van dat lichaam des doods! Eeuwig in Christus te ademen, de vervulling der begeerten der ziel! Daar eeuwig 't huis! Eeuwige blijdschap, eeuwige bevrijding, aldaar geen afleiding of verleiding! Och, daar hijgt en verlangt de genadespruit naar! Wie is gaarne in de hel, die in de hemel geweest is! Och! alles, alles is zonde Och, dat ik er van ontbonden ware! O, aller-volzaligste dag! die stervensdag is de levensdag! Of zou de gevangene niet blijde zijn om de gevangenis te verlaten en eeuwig vrij te zijn! Och, daar ik zo gebonden ben en een deel in mij heb dat de zonde bemint, en hoe heb ik Christus verloochend! Een gebonden slaaf!

Och, geef aan mij te schrijven wat ik niet mag, want ik weet het niet! Och! geef aan mij, dat ik uit genade wil hebben, maar niet van nature! Och, breng mij waar ik moet wezen! Leid mij naar Uw raad! Versterk in mij dat sterven zou! Geef aan mij oprechtheid en voorzichtigheid! En boven alles onophoudelijke strijd tegen de zonde; en daar ik een dienaar van de mensen geweest ben, ook niet (gelijk het behoorde) belief mij een dienaar van U te maken maar niet in schijn, maar in zijn en schijn! bedoelende alhier de praktijk.

Maar zo begin ik over mij zelf te schrijven daar ik aan anderen schrijf! En wat zal ik schrijven daar ik niets anders kan schrijven dan dwaasheid! Een vertrapper van mijn eigen vrede, een verwoester van mijn zielsrust.

Er zijn er twee in mij! Ach! Een leven van Boven, maar ware dat meer *naar* Boven, en een leven (of dood) van onder en bleef dat meer onder! Ach! geef mij dat U behaagt!

Dan, zo de Heere het niet werkt, dan zal het niet geschieden. En wat baten klachten? En zal ik het beter maken? Bedroever en uitblusser van Gods Geest! Eenmaal scheen God in de woning van mijn hart, maar ik ben goddeloos van Hem afgegaan; schijn, eer, liefde, schepselsliefde en schepsels vrede; en toch komt de Heere over dat alles wel eens heen, door grondeloze afgronden en over hemelhoge bergen, en verwijderd dat hart enigermate. En daar ik deze moet eindigen, de Alfa en Omega eindigt niet!

*O grote Koning!
Maak in mij woning,
En drijf er uit,
Of breng ten onder,
Genade wonder!
Wat Uw komste stuit.*

Verzoeke de groeten enz. maar boven alles de groeten des Heeren. Verzoeke antwoord, Adres. . . IJsselstein. Geve u de Heere te gedenken aan mij
Uw broeder en vriend, L. G. C. L.
Kockengen, 19 Aug. 1859.

ZES EN VEERTIGSTE BRIEF.

Geachte Zuster!

Genade, barmhartigheid, vrede.

In antwoord op UEd. briefje kan ik niet anders schrijven, dan dat ik voor mezelf doen zou, en dan kan ik in de tegenwoordige omstandigheden, en die wij tegemoet gaan, niets beters zien, dan dat die zaken zo blijven, gelijk zij zijn! Echter wil ik gaarne bekennen van deze zaken weinig of geen verstand te hebben, maar zou zo handelen, enz.

En daarmee eindigt de doorbrenger en verkwister en ondankbare en op- en tegenstander en rebelleerder tegen zulk een Weldoener! Een slaapwandelaar ben ik, een begraver van het leven, een wandelaar in de graven! En of het de Heere behagen zal om bij vernieuwing in mij op te richten de trage handen en de slappe knieën (maar niet om voor Hem neder te buigen) ik weet het niet.

Sedert UEd. vertrek zijn er wederom twee alhier overleden: de een bedaard en zedig daar iets in gelegen kan hebben, maar niet doorgebroken! De ander een doorbrenger tot het laatste in alle opzichten, daar nochtans enige hoop is, dat hij behouden is. De jonge meester en vrouw B., zijn ook als nog bij hem geweest, daar was enige opening bij ons allen voor die persoon T., de ander, (de eerste) van de D. van de Hoogeveen.

Vrouw van Z. en haar man, zijn zaterdag alhier gekomen en Dientje; maar hij is vertrokken.

Verzoeke de groeten aan UEd. geachte moeder.

UEd. door-dwaze broeder L. G. C. LEDEBOER.

Benthuizen, 22 Aug. 1859.

ZEVEN EN VEERTIGSTE BRIEF.

Geliefde Broeder en Zuster!

Uit eeuwige verkiezing en vrije genade, uitverkorenen uit duizenden en miljoenen, de slechtsten uit de slechtsten. Eeuwig Hallelujah!

Genade, barmhartigheid, vrede!

Een geheel en al zich zelf onbekwaam gemaakt hebbende, beproeft het, als het hem gegeven mocht worden, om aan ulieden een lettertje te schrijven! En als dat ik niet schrijven mocht dan hetgeen de Heere behaagt!

Welk een wonder dat ik schrijven mag! Maar schreien ware beter, als 't oprecht mocht zijn! En wie had er meerdere reden toe dan ik? Echter is de zaak daar ver vanaf! En behaagde het de Heere om mij daar nog eens toe te verwaardigen, maar dat eigen wil daar niet aan!

Och! breng mij, waar ik niet wezen wil en af waar ik wil wezen! En behaagde het Hem, die alle Macht heeft om mij te ontbinden! Ofschoon ik mijn banden niet gevoel en aldus ook geen oprechte begeerte om er van los gemaakt te worden! Eigen eer boven 's Heeren eer! Mensen vreze boven Gods vreze! Eigen gemak en onverloochendheid boven beminnelijkheid des Heeren binnen in mijn hart. Banden, die ik mij zelf heb aan en omgelegd.

Och! gawe aan u onze God een gebed in uw harten voor mij, die begraven lig en slapende onder de doden!

En behaagde het U, o goedertieren Heer! om datgene te schrijven wat ik moet. En betrekkelijk de gelegenheid alhier, F., die het heimwee heeft en hijgt naar de hemel, ligt in de koortsen.

En A. heeft een zoontje gekregen, maar is zeer zwak. De heldin des geloofs, vrouw B. die geliefde des Heeren, die spreekster door genade door daden is bij haar! Een God van wonderen!

Broeder R, heeft de koortsen gehad, zijn zoon het been gebroken, maar dit schijnt te herstellen. B. was straks hier, ook M. is hier geweest en ook de juffrouw bij F.

*Er staat een bloempje in 's Heeren hof,
Dat groeit en bloeit tot Godes lof,
Een lelietje der dalen,
Een liefelijke geur verspreidt
Dat bloemetje de Heere gewijd,
Als Hij het wil bestralen.*

*En wil bedauwen met Zijn Geest
En het besproeien 't allermeest,
Met Zijn bloed en genade,
Dan doet het zijn blaadjes op,
Als het ontvangt van 's hemels drop
Doortrekkend zijne bladen.*

*Dat lelietje in het mirtendal,
Dat Jezus eenmaal plukken zal,
Wanneer de tijd verschenen,
En 't bloempje is rijp voor d' eeuwigheid,
En eindeloze zaligheid
Als 't duister is verdwenen.*

*Dan komt Hij in het mirtendal,
Die t' lelietje vergad'ren zal
En in Zijn ruiker zetten,
Om eeuwig op des Konings borst,*

*Gebonden bij de Grote Vorst,
Op 't feest van de banketten,*

*Een liefelijke nardusreuk
Van zich te spreiden, en die spreuk,
Bevestigd wordt den Heere.
De helft is ons niet aangezegd
Van 't geen Zijn Volk is toegelegd,
Om eeuwig Gode t' eren.*

ACHT EN VEERTIGSTE BRIEF.

Geachte zuster in onze Enigen en Eeuwigen Zaligmaker Jezus Christus!

Gisteren heb ik uw brief ontvangen, aangaande het overlijden van uw moeder, in dat eeuwige verblijden! Is haar lichaam naar de aardse koninklijke Hofstad overgebracht geworden, haar ziel is in de hemelse koninklijke Hofstad boven in het hemelse Jeruzalem overgebracht! En zo is haar bevrijde ziel het lichaam des doods onttogen, boven het bereik des satans en ontdaan van alle duisternis en schaduwen des doods! En daar heeft de Heere klare blijken van believen te geven!

En zo toont de Heere Zijn vrije Soevereine Almacht! En zo was zij ook een vat ter verheerlijking des Heeren, daar gij haar eenmaal eeuwig bij de ontbinding der ziel uit haar gevangenis, onder die schare, die niemand tellen kan, ontmoeten zult, die hun kronen werpen voor de voeten des Lams, en uitroepen: *Hallelujah! Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslachten, en talen, en volkeren en natiën!*

En die uit grote verdrukkingen gekomen zijn, daar het eeuwig dag en nimmer nacht is, daar alle smart is weggenomen, en daar Gods volk één is, en niet verstrooid; waar geen verschillen plaats hebben, en niemand meester wil zijn of de meeste; want Christus zal daar de enige Meester zijn, en de allermeeeste de allerminste! Daar zal Gods volk één hart en ook één weg hebben! En daar zal geen scheiden meer plaats hebben! En aldaar zal eeuwige liefde de band der zalige vereniging zijn bevonden; en daar zijn geen hinkenden, blinden, doven, stommen of bestredenen; want aldaar is het einde van alle strijd en de eeuwige overwinning! En daar zoekt niemand zijn eigen eer, maar allen alleen de eer des Heeren! En daar is alle benevelende omgeving voor eeuwig weggevloden; want in de hemel is het enkel Geest en leven, liefde, lof, dank en eer.

En daar ligt de hoop voor al Gods volk, en die hoop zal niet beschaamd worden en daar zal ook geen stilstand plaats vinden; daar alle eigen werk beneden blijft en alleen Gods werk Boven komt! Daar zullen zij eeuwig bewerkt worden, van het gegevene leven en uit- en afgeven, wat er ingegeven wordt!

Daar zal de Heere niet meer vermoeid worden over ons werk, maar Zich eeuwig verheugen in Zijn werk en Gods werk in Hem! Gode zijn al Zijn werken bekend van eeuwigheid!

Hem die ons heeft liefgehad met een eeuwige liefde, zij de lof, en de heerlijkheid, en de wijsheid, en de eer en de sterkte tot in alle eeuwigheid Amen.

Uw 's Heeren gedurige ondersteuning en vertroosting toewensende broeder,

L. G. C. LEDEBOER.

Zuidwolde, 5 Oct. 1859.

De groeten van Zanting.

NEGEN EN VEERTIGSTE BRIEF.

Geliefde Zuster! Genade, barmhartigheid, vrede!

*Zo even brak de zonne door,
En maakte 't licht een glansrijk spoor.
En 'k zag de boge blinken,
Getuige van des Heeren trouw.
En dat Hij 't al volbrengen zou,
En geen woord zou verzingen.
Maar spoedig viel de hagel neer,
En nam het ras een and'ren keer.
't Werd donker om ons henen.
Zo gaat het in genade meê:
Een stille of soms een hoge zee,
Soms nacht en dan beschenen.*

Spoedig na de ontvangst van de uwen, had ik nagenoeg de bovenstaande regelen geschreven, en ben tot nu toe niet verder gekomen! En of ik, maar gans ledig, alsnu deze voleindigen mag, dat weet ik niet. En waarmede zou ik voortgaan? Beter dunkt mij zou het zijn voor mijn hoogmoed om gans niet te schrijven; want wat zal ik schrijven? Schaamte behoorde mijn aangezicht te bedekken beide voor God en mensen! Maar wat zijn krachteloze klachten! En hetzij ik zwijg, hetzij ik schrijf, beide openbaren mij. En daarom is het beter te schrijven, opdat gij niet denken mocht, dat ik om een andere reden zwijg dan uit ledigheid! En ach! dat ik lediger ware van zonden! Maar ook, begeer ik dat? Eensdeels ook niet. En alsnu kan ik voor- noch achterwaarts, niet eindigen en niet voortgaan!

En och, Heere! zo ik één woordje aan Uw kind schrijven mag, dat ik diep (en och! maar ook dit is geen waar och!) zondige, bedervende, een gans uitgeledigde (en och! als dat eens recht zo ware!) een lettertje op dit papier zetten mag! die ben als een dode, begravene, gebondene, slapende! Een uitgedroogd, dor en ongevoelig hout!

En ben een afwijker van die onuitsprekelijk Volzalige! Een behelper van en met mij zelf! Een doorbrenger en verkwister! Een, doch lijkende een lijk, doodgraver en bewaarder der doden! En die in alles mijzelf bedoel! En och! hoe een ganse flauwe strijd tegen de zonde!

Och! gaf aan u de Heere een gebed voor Mij! En gaf Hij ons bij dit alweer nieuw begonnen jaar een gebed voor en met elkander! dragende elkanders lasten, en ontdekkende en bedekkende onze schuld! Ontneem dat onze en geef dat Uwe! Och, belijft Gij Uzelf in ons te openbaren! dat er iets van de hemel in de hel schijne! En breng ons, waar wij wezen en af waar wij niet wezen moeten! Gebruik ons, waartoe het U behaaglijk zijn kan en bereid ons voor Uw oordelen! En och! bewaar ons voor onszelf! en leer ons door uw kracht, door Uw Geest, in Uw Naam, waken, bidden en strijden! En vat ons hij de rechterhand. Ai! begeef ons niet! En och! belijft dit waarheid te maken! En bewaar ons, of liever gezegd mij, om iets te willen zijn!

En daarmede eindig ik, dit beschamend voor mezelf. Hoe zal ik dat benoemen? En nu, het is om u te tonen, dat de oorzaak bij mij ligt en niet bij u vanwege het niet schrijven en het zou de beste vrucht alsnog zijn, bijaldien dat ik door dit schrijven werd vernederd, die gedurig mij zelf wil verhogen.

Uw broeder, o, EEUWIG wonder! L. G. C. LEDEBOER.

Benthuizen, 4 Jan. 1860.

VIJFTIGSTE BRIEF.

Geliefde broeder en zuster!

Genade, barmhartigheid, vrede!

Twee brieven ontvangen en als nog niet beantwoord; dat gaat niet aan! En al heb ik niet te schrijven, al heb ik dan maar mijn wil getoond. Ik heb ulieden al eens verlangend verwacht; maar daar is niet van gekomen. En alsnu denk ik deze week op reis te gaan, als de Heere dat zo wil, eerst naar Moerkapelle en als dan naar Leiden, Oudewater, enz. gelijk ik dat zo bedacht heb.

Betrekkelijk mijn persoon dat gaat op en neder. Ben ik zondigende, ik ben ziek; ben ik boven de zonde dan ben ik wel.

En alsnu heb ik verder niets te schrijven. F. is onuitsprekelijk soms naar de ziel, maar zwak naar het lichaam. En verder heb ik niet en weet ik niet, maar de Heere heeft alles, weet alles. En daarmee eindig ik.

*Het briefje is de port niet waard,
Doch is het naar des vriendschaps aard,
Een groete te doen worden;
En is het hart daarmee verblijd,
Dan is het ligt wat centen kwijt,
Al is het niet naar orde.
Al is de brief de port niet waard
Het zij dan maar naar 's vriendschaps aard,
Schoon ik geen eer behalen
Of mij beroemen kan,
En nemen eer daarvan
Daar als wij iets ontvangen,
Dra kruipen al de slangen,
En werpen haar venijn
Op beste medicijn,
En spuwen haar vergif
Op 's Heeren eigen schrift,
En daarom is 't onthouden goed,
't Bewaart de ziel voor hoogmoed,
Maar ene gift in ned'righeid,
t' Ontvangen zij ons saam bereid,
Van 's Heeren goedheid zonder peil,
Al wachten wij somtijds een wijl.
Eenmaal, als Adam gaat teniet,
Daar eeuwig 't nieuwe deel geniet,
Een blijdschap hier nog onbekend,
En daar zij is in 't element,
Daaruit zij is geboren,
Om dat zij was verkoren,
Van aller eeuwen eeuwigheid,
Tot 's Heeren lof en zaligheid.*

Uw broeder

L. G. C. LEDEBOER.
Benthuizen, 17 April 1860.

EEN EN VIJFTIGSTE BRIEF.

Geliefde Broeders, Zusters, vrienden en vriendinnen in onze Heere Jezus Christus!

Genade, barmhartigheid en vrede zij u vermenigvuldigd.

Deze [ouderling DE HOOP te Oudewater, zijnde blind naar het lichaam] is niet meer op aarde; hij juicht in de hemel. De Hoop is vervuld; zijn verwisseling is groot; zijn blindheid genezen; het ongeloof verdwenen. Hij is ingegaan in de rust zijns Heeren. Hij rust op zijn slaapstede. Hij is boven allen strijd, en alle aanvechtingen, en boven alles, boven de zonde. Zijn begeerte is vervuld. Hij is de eeuwige Sabbat ingegaan. Hij is over de Jordaan. Hij is bevrijd van alle verkeerde oordeelvellingen des vleses, die trouwens aan zijn zaligheid niets toe- of afdeden. Hij is in eeuwige liefde, vrede en zaligheid en heerlijkheid. Zijn leven was Christus; dus zijn sterven gewin.

Voor ons en de kerke Gods is er een pilaar weg. Het is een zeer groot verlies voor ons; maar een zeer groot gewin en winst voor hem. Hij is weggenomen voor en in de dag des kwaads. Hij is in de heerlijke volmaakte kerkstaat. Wat geniet hij bij zijn Heere! Hij ziet nu in Gods wijze en goede leiding op aarde. Gisteren dacht ik dit lezende aan zijn dood of liever zijn leven.

*Die strijder heeft zijn strijd volstreden,
Die lijder heeft zijn leed geleden,
Die looper heeft zijn loop volbracht,
Die bidder is nu aan het danken,
Met hier gans onbekende klanken,
Wiens ziel rust in Jezus zacht.
Die blinde ziet met held're ogen,
Dat hij zich zelf niet heeft bedrogen,
In 't licht der volle heerlijkheid,
Het scheepje dobberd op de baren,
Het is de haven in gevaren
Der hem bereide eeuwigheid.*

L. G. C. LEDEBOER.

TWEE EN VIJFTIGSTE BRIEF.

Geliefde Broeder en Zuster!

Genade, barmhartigheid, vrede!

Even onbekwaam als de pen in mijn hand om één woordje aan ulieden te schrijven, bijaldien het de Heere niet behaagt om mij een woordje te doen schrijven; die zo vele woorden spreek of schrijf zonder Hem, en die zo weinig afhankelijk van Hem verkeer, van Wien alles afhangt. En wat zal ik schrijven? Ik wilde u eergisteren schrijven. Dan, het was des Heeren tijd nog niet! En alsnu kan ik u schrijven, dat ik hoop te komen de toekomstige week. En als er niets tussen beide komen mocht, hoop ik Vrijdag de 31^e te B. te zijn ten 4 uur 's namiddags.

En hiermee heb ik aan uw verzoek voldaan. En wat zal ik alsnu meer schrijven? Zo ik al een grote brief had geschreven, maar de zaak onaangeroerd had laten liggen, of

daaraan niet beantwoord, dat zou immers zo goed niet zijn als nu, naar de mens gesproken. En toen ik aan ulieden schrijven wilde, als hebbende toen een penningske in de zak, toen kon ik er niets van uitgeven, en nu ik niets heb moet ik aan het betalen uit een ledige beurs! En dat gaat zo slecht! En of wij al willen indringen, dat baat niet. Eergisteren verdeed ik onder duizend anderen, twee uren, daar ik dit en dat wilde doen dat ik noodzakelijk achtte, maar dat de weg en de wil des Heeren niet was; en toen ik daar kwam, was de tijd verstreken! Echter gaf de Heere het laatste des avonds ongedacht.

En nu heb ik niets en veel te veel, en zulk een hebt gijlieden te verwachten! Eindigen kan ik niet en voortgaan ook niet.

Ik wens, dat dat zaad een Johannes zij, van de buik af aan geheiligd, een zaad Abrahams en Jacobs, een den Heere behaaglijke Samuel. En ook betrekkelijk dit kind bevestigde de Heere aan ulieden: *Zijn zaad zal in der eeuwigheid zijn. En ook deze vrucht uwer buiks en lendenen zij gezegend!*

Uw naamloze broeder,
(Eeuwig wonder)

L. G. C. LEDEBOER.

Benthuizen, 22 Aug. 1860.

DRIE EN VIJFTIGSTE BRIEF.

Geachte Zuster in onze oudsten Broeder!

O, onbegrijpelijk wonder! Zulk een opschrift te mogen, te moeten en te kunnen schrijven!

's Heeren wegen zijn ondoorgrondelijk, en onnaspeurlijk! en even onbegrijpelijk en onzienlijk! en onbegeerlijk voor vlees en bloed! In ongeziene wegen wordt de Onzienlijke gezien. Eerst ontgordt Hij om daarna te omgorden! Eerst verdwaast Hij, om daarna wijs te maken! Eerst verblindt Hij, om daarna de ogen te openen! Och! dat ik een kind werd! Wat zou ik mannelijke daden doen; maar daar ik een man wil zijn, verricht ik niet eens kinderlijke daden! De gemakkelijkste wegen liggen achter de ongemakkelijkste! Zo wij (of liever gezegd ik) maar mochten volgen, wij zouden meer voorwaarts gaan! En op dergelijke wijze zou ik kunnen voortgaan! En bij mij is het niet, dat ik weleens heb horen zeggen, en dat eensdeels ook zo is: *het papier is geduldig*, want ik kan bijna of zeer zelden enige letteren er op zetten! En dan dikwerf alsnog verkeerd!

En nu weet ik niet, wat ik schrijven zal. Enige, onder al het gestadig en onophoudelijk bewegen van de ene plaats naar de andere, bereide en geschikte afzondering op deze dag, hebbende ontvangen, ben ik niet in staat om die te gebruiken! O onbegrijpelijke dwaasheid! O dwaze en domme hoogmoed! Zich te gaan verheffen, en als God geëerd te willen worden en aangebeden, zo men iets van de Heere ontvangt, bij het voorafgaande gevoel van algehele onbekwaamheid en onmachtigheid! Eenmaal dan, als het in ons vernieuwde deel boven zal zijn!

26 Nov. Tot zo verre was ik gekomen en kon niet verder.

27 Nov. Te Kampen hoop ik deze af te schrijven! Te Kampen. En daar ik deze niet langer durf achter houden en toch niet meer heb, eindig ik deze, en toon de wil voor de daad. En daar ik verder niet weet, wat te schrijven is het beste. ...

Vervolg de 29e! Gisteren enige ogenblikken bezig om te schrijven te Kampen, werd ik plotseling gestoord en moest eindigen daar de wagen wachtte. Zalig, die bereid mag wezen als de wagen komt. En ben als nu uit Kampen over de zee in de hoofdstad

gekomen! En deze hoofdstad staat op palen, die eens verzinken zullen; maar de grote hoofdstad, waar de Heere de Zijnen uit de kampen door de dood, door en uit de zee zal brengen in de grote Hoofdstad daar boven, O! die eeuwige palen van 's Heeren eeuwige liefde, genade, trouwe en waarheid en gerechtigheid zullen nimmermeer vergaan maar eeuwig blijven staan!

En ben van de grote reis en van uit en over de zee genaderd tot de kleine in de binnenstromen, en rivieren! En zo zal de Heere eenmaal de Zijnen brengen van uit de grote reis uit en over de zee, in de zoete haven en rivieren van eeuwige blijdschap en heerlijkheid! Er blijft een rust over voor het volk Gods! Een rusten van de zonden! Een rusten van schijn in het eeuwig zijn! Een rusten van alle schepselen in de Schepper! Een rusten van verandering daar het niet meer wezen zal, afwisseling van eb en vloed, en een rusten van het vlees en al het eigen! Een rusten van alle dode en helse werken. Een rusten van satans vurige pijlen! En ...

Eindelijk hoop ik de 3^e Dec. deze te Poederooijen te mogen afschrijven! En wat zal ik schrijven? Wonderlijk zijn de wegen, de Heere met de Zijnen alhier wil houden, hen beide in de hemel en de hel brengende. Hij toont dat Hij God is. En dat het alhier het land der rust niet zijn zal! Er komt een Euroclydon na de Schone Haven en zachte zuidenwinden. En daar de schipper zonder de wind niet kan zeilen, zo kan ik niet verder voortgaan. Er is één Die 't roer van alles in zijn handen heeft, en die is de Allerwijsste en Getrouwe! Wiens naam is Wonderlijk! En die voorts als nog wonderlijker handelen zal. Hij bereide ons voor zijn oordelen en brenge mij boven het stof! Er is hulp besteld bij een Held! En Die is boven alles en allen! En Hij heeft beloofd en zal het ook volbrengen: Ik zal u niet begeven. En bij dag en nacht boven op Thabor en onder in Gethsémané, bevestigt Hij Zijn beloften en toezeggingen: Ik zal u geen wezen laten. Mijn oog zal op u zijn! Eerst moest Daniël in de kuil, en de jongelingen in de gloeiende oven. En Hij heeft beloofd, dat Hij de Zijnen niet verzocht zal laten worden, boven hetgene zij vermogen en dat Hij met de beproeving, de uitkomst geven zal!

Uw Broeder,

Vijand en vriend.

L. G. C. LEDEBOER.

Poederooijen, 3 Dec. 1860.

VIER EN VIJFTIGSTE BRIEF.

1

*Geliefde Zuster in de Heer!
Och lieve Heere! wil mij leren,
Wat ik aan Fransje schrijven moet!
Bestuur daar toe mijn hart en penne,
En doe mij aan Uw leiding wennen
En schenk ons iets van 't hemels zoet.*

2

*O! Wonderlijk zijn Uwe wegen
Zo soeverein en vrij gelegen.
Och! openbaar U in ons hart!
En drijf er alle vreemden buiten,
En kom eens kijken door de ruiten
En openbaar ons wit en zwart.*

3

*Och! doe bij 't ogenblik ons leven,
En blijft ons iets van U te geven
En leer ons toch afhankelijk zijn
Van Uw leiding en regering,
Van Uw besturing en Uw lering,
En drink ons met Uw most en wijn.*

4

*Schenk ons van 't honigzoete manna
En geef ons iets van 't Hosanna,
Een lofzang beide in hart en mond,
Een levensluchtje in onze zielen
En hemels vuur in onze wielen
Uit 't eeuwige Genaverbond.*

5

*Een druppeltje uit de Fonteine,
Een teugje van Uw zoeten wijne,
Een ademtochtje in onze ziel,
Een blikje uit Uw vriend'lijk ogen
Vanuit het eeuwig mededogen,
Dat op de armen zondaar viel.*

*En daar ik niet meer heb te zeggen
Moet ik de pen hier neder leggen,
Want zonder wind kan ik niet voort,
En zonder water is 't op 't droge
En wat men dan ook bomen moge
't Helpt niet; 't moet komen uit den hogen.*

En hiermede groet ik u en 't volk. *Beschut ons Jesu!*
Uw bedervende broeder in 't gevangenhuis
L. G. C. LEDEBOER.
Nieuw-Beijerland, 1 Aug. 1861.

VIJF EN VIJFTIGSTE BRIEF.

Geliefde vriend!

's Heeren lijdzaam makende en levendig makende en berustende genade in Zijn goede en altijd wijze, maar voor ons ondoorgrondelijke wil zij u, geliefde vriend; bij Zijn bedeling van dit lijden, rijkelijk geschonken en vermenigvuldigd!
Dezen morgen dacht ik aan u te schrijven, daar ik u niet persoonlijk bezoeken kan! En of het mij verder gegeven zal worden, dat weet ik niet. Maar als het de Heere behaagt, dan zal het geschieden. Want 's Heeren wil geschiedt altijd.

*En zalig die daarin mag rusten
En daarin vindt zijn zieleluste
Al gaat het tegen vlees en bloed,
Zijn kracht versterkt in overvloed.
Er ligt een zee van heerlijkheid*

*En grondeloze zaligheid
 Voor vrijgekochten door Gods bloed
 Waardoor het bitterste wordt zoet.
 Want buiten Hem is alles dood;
 Hij is alleen het zielebrood
 Bij al het leed, bij al de smart
 Blijft gij gebonden op Zijn hart!
 Hij heeft u lief, mijn lieve vrind
 Hij heeft van eeuwig u bemind!
 Hij leidt u naar Zijn lieven raad
 Al is 't dat vlees en bloed opstaat.
 Daar komt niets van de hemel in.
 Het sterven is Gods volk gewin!
 Gij zijt in een goede hand,
 Zijn liefde houdt u in Zijn band.
 Zijn olie druipt, alwaar Hij wondt
 En Hij kastijdt uit liefde's grond
 En doet de tijd van korte ellende
 In eenw'ge rust en blijdschap enden,
 En is het scheepje in felle storm
 Zijn oog en hand is op Zijn worm.
 Al krimpen zij van smart en pijn,
 Hij zal toch in de oven zijn,
 En blijft in water en in vuur
 Zijn volk nabij tot elke uur.
 En naar het water honger stijgt
 De ziel te meer gena verkrijgt.
 Al is het duister van rondom
 Toch licht en schijnt de vuurkolom,
 En 't water uit de rots verzoet
 En alles, alles maakt Hij goed.
 Al is 't dat soms de baren hoog
 Het scheepje sling'rcn boven 't oog,
 Geen lichtstraal ziet bij donk'ren nacht
 Er is bij Jezus hulp en kracht,
 Om in 't verborgen hen te schragen
 En hen op Zijnen arm te dragen
 En na een korten lijdenstijd
 Bij Hem te zijn in eeuwigheid.*

Uw vriend
 L. G. C. LEDEBOER.
 Oudewater, 13 Sept. 1861.
 Groet uw ouders en G.

ZES EN VIJFTIGSTE BRIEF.

Op het overlijden van een kind des Heeren in Gelderland, kort na de overstroming in 1861, die door een borstkwaal in 12 jaren geen rustbed had kunnen genieten.

Geliefde broeder en betrekkingen,
Genade, barmhartigheid, vrede!

Uw brief berichtte mij gisteren het overlijden van uw boven het bereik van alle stormen en baren binnen behouden haven, bij haren Heere eeuwig juichende en bevrijd van het lichaam der zonde en des doods, boven in het Eeuwig huis haars Vaders en oudste Broeder; binnen bij alle de gekochten door het bloed des Lams het loflied aanheffende echtgenoot: *Gij hebt ons Gode gekocht met Uw Bloed.*

*Zo brak het schip, nu op dan neder
 Geworpen, rijzend telkens weder,
 Als uit de afgrond naar omhoog,
 Schoon 't duizend stormen mocht verduren,
 Op Rustdag sloeg haar laatste ure,
 Die storm wierp haar op 't eeuwig droog.
 Z' is boven! ja z' is 't al te boven,
 Het goud is uit de gloeiende oven,
 Van 't lijdensvuur en 's goudsmids hand,
 En 't zilver uit de kroes genomen,
 Is binnen 't Vaderland gekomen,
 In haren echten staat en stand.
 Zo is het scheepje uit storm en baren,
 De haven eindelijk in gevaren,
 En d' eeuw' ge rust nu ingegaan;
 En eensklaps uit een zee van zorgen,
 In haar Herscheppers schoot geborgen,
 En liet ons allen hier nog staan.
 O Eeuw'ge zaal'ge rust der vromen,
 Die boven barenswee, ontkomen,
 En schipbreuk leden, bij 't behoud,
 Der ziel door Gods bloed gereinigd,
 En Hem ten eeuw'gen erf geheilgd,
 Die op de Rotssteen heeft gebouwd.
 Zij is de golfslag nu te boven,
 Geen stromen kunnen haar beroven
 Van 't huis, daar z' eeuwig nu in is,
 Daar is zij eeuwig boven 't water
 En het bereik van haren hater,
 De zonde en alle duisternis.
 Zo breekt de Heere Neêrlands stutten,
 Bij 't kraken van haar zwakke hutten,
 Op velerhande wijze af,
 Van d' een beneemt Hij het vermogen,
 Daar Hij een ander wil verhogen,
 En leggen d' oude mens in 't graf.*

ZEVEN EN VIJFTIGSTE BRIEF.

Geliefde Zuster!

's Heeren vrede!

Zo ik verwaardigd mocht worden om een briefje aan u te schrijven, één van mijn om der zonden (schoon ongevoeld) wil, zware zaken om een brief te schrijven, daar ik dit zeer zelden doen kan, en dan soms nog verkeerd, begin ik om u dank te zeggen voor de uwen.

1

*Geliefde Zuster in de Heer!
Wat zal ik schrijven Hem ter eer?
Die ons gekocht heeft door Zijn bloed
En vrede schenkt in ons gemoed.*

2

*Bewaring ieder ogenblik,
Voor alle zonden, vrees en schrik,
En vluchten tot Zijn bloed en Geest
Bewaar ons Heer en ons geneest.*

3

*Schenk ons Uw leven boven 't stof
Bedenkend dat in 't hemelhof!
En maak ons Uwen hemelgast
Ontnemend dat ons geenszins past.*

4

*Leg Uw vrees in onze ziel
De vijand volgt ons op de hiel.
Geen ogenblik ons zelfs vertrouwd
't Geloof schenk dat op U vast bouwt.*

5

*Schenk daag'lijks ons verzekering
Uit vruchten van vernedering.
Brenge ons in 't dal ootmoedigheid
Daar G' uw heerlijkheid verspreidt.*

6

*Bewaar voor ongevoeligheid
Ons hart en onverschilligheid,
Voor een verstokt en blind gemoed,
Dat niet dan duist're werken doet.*

7

*Brenge ons tot U zo als wij zijn,
Neem van ons weg de valse schijn,
En brenge ons waar G' ons hebben wilt,
Gevoel van schuld; Genade mild.*

8

*Laat ons in alles U Heer! zien
En van der scheps'len eerdienst vlién.
Hetgeen wij hebben en wij zijn
Laat dat steeds Uw, niet 't onze zijn.*

9

Bewaar ons in en voor deez' tijd,

*Bekwaam ons tot de goeden strijd,
En 't geen ons nog te wachten staat,
Wees Gij onz' een'ge sterkte en baat.*

10

*Doe m' uit mezelf telkens gaan,
En als een arme voor U staan,
Om in mijn lege beed'laarszak
t' Ontvangen uit Uw volheidsbak.*

11

*Bewaar mij ieder ogenblik
Voor vleses lust en 's vijands strik,
Voor al dat U in mij mishaaft,
En dat niet Uwe Beeldt'nis draagt.*

12

*En hiermeê eindig ik de brief
Is er iets in tot uw gerief
Het zal dan van de Heere zijn,
Die water maken kan tot wijn.*

En daarmee eindig ik. Hij, die 't Begin is en 't Einde, beschutte, bescherme en beveilig ons ieder ogenblik!

Uw broeder

L. G. C. LEDEBOER.

Ysselstein, 23 Juni 1862.

ACHT EN VIJFTIGSTE BRIEF.

Eeuwig beminden in de Beminnaar! Eeuwig geliefden in de Geliefde! Eeuwig heil!
Eeuwige vrede! Eeuwige bewaring! Eeuwige genade! maar tijdelijke zonden, die alhier eens ophouden als de laatste snik gaat.

Eeuwige bewondering! eeuwige aanbidding! op ons, op mij, om Uw Zelfs wil, omdat Gij daarop wilde, neerzien! Onbegrijpelijk, maar gegrepen! Er ontbreekt alhier de taal!
Ons hart brak, daalden wij in de Oceaan!

Maar och! leefde ik meer die Heere! kende ik meer die Heere! Beminde ik meer die Heere! En ook hier heb ik geen woorden om iets van de grondeloze diepten mijner dwaasheid en onverstandigheid te betuigen! Gij doorgrondt mij! doorgrondt mij! Eeuwig blijft Hij getrouw! Genade blijft genade, maar ook de zonde zonde! Enkel licht in Hem! maar duisternis in mij!

Och! dat ik U Beminnelijke, een weinigje meer leerde kennen, maar de zonde haten! Scheur de behangsels! Bekeer mij ogenblikkelijk! Trek mij! dan zal ik U nalopen! Verneder mij en ontnem het mijne, maar geef het Uwe! Laat Uw wil mijn wil zijn! En Uw leven mijn leven! Bewaar mij bij 't ogenblik! Breng mij, waar ik wezen en af waar ik niet zijn moet! Gebruik mij, even als ik deze pen! Och! openbaar U aan en in mijn ziel! En och! dat het niet bleve bij deze begeerte!

En nu! God schonk u een zaad, hetzij ZIJN zaad! Geve ons de Heere genade om Hem te volgen!

Och! geef dat ook aan mij, om te komen als 't U behaagt, dat ik niet weet! Zo gij het weet, doet het mij weten. Maar nee, dan zal de Heere het mij ook doen weten! Gegroet! Gedenk aan mij Uw, beide in de diepte der zonde en ontvangen, bijblijvende

(in de grond) genade, ondoorgrondelijke; gelijk ook gijlieden en ieder, die dat ontving, bewaarde (in de grond) door de kracht Gods.

Uw broeder

L. G. C. LEDEBOER.

Benthuizen, 28 Juli 1862.

NEGEN EN VIJFTIGSTE BRIEF.

Geachte Vriendin! Zuster in Hem, die eeuwig leeft!

's Heeren heerlijkheid zij over u, gelijk Zijn genade in U is!

Gelijk uw lichaam vol is van het verderfelijke water, zij uw ziel vol van het levende water! En gelijk uw oude mensa afneemt, neme de inwendige toe!

*Eens breekt de kooi aan stuk bij al die liefdeslagen,
En wordt de vrije ziel ten hemel ingedragen!
Een ogenblikje strijd bij eind'loze eeuwigheid,
En druppelen van kruis bij eeuw'ge heerlijkheid,*

*Uw wagen begint te bezwijken,
Maar geen nood! als 't al zal wijken
Blijft uw Jezus staan.
Gij zult niet vergaan.
't Stof keert weder tot het stof,
Maar de ziel in 't hemelhof.
Eeuwig zal uw ziel leven,
En het Lam al de eer geven,
Die u vrij kocht door Zijn Bloed;
En 't leven schonk in uw gemoed.
Eens zal Hij de banden slaken,
En uw ziel binnen raken
En daar eeuw'ge blijdschap smaken,
En gij tot uw Heer genaken,
In het eeuwig Paradijs
Na het einde van de reis.
Geef de moed dan niet verloren,
O! Gij Jezus' uitverkoren
Die Zijn stem in 't hart mocht horen
Aan een zuster, ziek aan het water.
En in Adam lag verloren,
Maar in Christus zijt herboren,
Tot Zijn eeuw'ge bruid en wijf,
Eigendom naar ziel en lijf.
Eeuwig uw Imanuel
Die u trok uit dood en hel,
En verlostte van de vloek
En u opschreef in Zijn boek!
Eeuwig wonder! Eeuwig leven
Heeft Hij m' uit gena gegeven!
Had ik tongen duizendtal*

*'k Roemde een stipje van dat Al.
 Ik, ik had de dood verdiend,
 Maar Gods Zoon werd mijne vriend.
 Hij is mijn en ik ben Hem.
 Eeuwig leeft Immanuel!
 Ik leef en gij zult leven,
 Eeuwig zult gij M' ere geven,
 Eeuwig zult gij bij Mij zijn,
 Eeuwig drinken van Mijn wijn,
 In het nieuw Jeruzalem
 Loven Hem met and're stem,
 Loven met de hemellingen
 Eeuwig God Drie-enig zingen,
 Vader, Zoon en Heil'gen Geest
 Op het eeuwig Bruiloftsfeest.*

En daarmee eindig ik. Jezus eindigt nooit. Maar de zonde zal eindigen!

*Eeuwig vrij van zonde en pijn
 Zult gij bij uw Jezus zijn,
 Eeuwig, eeuwig bij uw Heer
 Als uw stof in 't stof ligt neer.*

Groet uw man en de oude en jonge Van der Toorn.

Uw broeder in onze oudste Broeder

L. G. C. LEDEBOER.

Dordrecht, 14 Aug. 1862.

De volgende dichtregelen werden door de beminden leraar, na ontslapen van deze zieke, aan haar man gezonden.

1
*Maike is nu in 't Hemelhof,
 Boven zonden, strijd en stof,
 Boven satans listigheden,
 Slechts genade nam zij mee
 Al het an'dre liet zij hier,
 En is nu in 's Hemels vier.*

2
*Eeuwig juicht zij voor de troon,
 Nederwerpend' haren kroon,
 Met de lieve eerstelingen
 Voor de voeten van het Lam,
 Dat haar schulden van haar nam,
 En haar 't Hallel meê doet zingen.*

3
*Lof, dank, aanbidding, prijs en eer,
 Zij Vader, Zoon en Heil'gen Geest,
 Dankzegging driemaal Heil'gen Heere,
 Op 't eeuwigdurend bruiloftsfeest!*

*Uw liefde, Vader! wilde ons trekken,
Gij Jezus! wies ons door Uw bloed,*

*Uw kracht o Geest! kwaamt ons opwekken,
Gij God Drieëenig, schenkt ons vrede in 't gemoed.*

ZESTIGSTE BRIEF.

Geliefde broeder,
's Heeren zegen!

Bij het veranderen van het adres (uitwendig) schrijf ik u een lettertje en zal maar met het voornaamste alsnu beginnen en het doel van dit schrijven: het adres bij H. Zanting te Zuidwolde, provincie Drenthe. Want of ik nu al veel schreef, en het voornaamste niet, dan had ik eigenlijk nog niets geschreven; en had ik niets anders geschreven dan het adres dan had ik genoeg en alles geschreven.

En zo is het in de genade. Velen doen en spreken en schrijven veel, maar in de grond niets, omdat het voornaamste gemist wordt: het ware adres! Het eerste adres is: Adam in het Paradijs! Het tweede: de Tweede Adam op Golgotha! En bijaldien het eerste adres niet goed gelezen en verstaan is geworden als kwaad, daar zal het tweede ook nimmer recht gelezen of verstaan kunnen worden als goed, ja volkomen goed! En alsdan het zegel des Heeren: *de Heere kent degenen, die Zijnen zijn; en een iegelijk, die den Naam van Christus noemt, staat af van ongerechtigheid!*

En de af- en indruk binnen in het harte: *Ik ben des Heeren! Hij de mijne en ik de Zijne!* Eerst wordt het zwarte of bloedrode, beide door erf en dadelijke schuld, beide in verstand en hart, steenharde hart, gelijk het lak, smeltende gemaakt en vloeibaar; even gelijk het lak, door dat midden in het vuur of de vlam te steken, en alle eigen werken, versmelten; ten eerste door het vuur van de wet, zal de Heere het werk Zijner Genade er volkomen in openbaren! Luc. 18: 13 en 14.

Een echt kenmerk van de wedergeboorte, is: dat die eerst recht brengt in de eerste geboorte. Er waren er, die konden hun geslachtregister niet vinden; en als er naar de penning gevraagd werd, dat opschrift zou zijn: des Keizers!

En wat zal ik verder schrijven? Een heerlijke brief werd er besteld door de engelen aan de herders, waarvan het opschrift was: *heden is u geboren*. Voor wie Christus geboren is, daar wordt Hij ook in geboren, en daar Hij voor gestorven is, daar staat Hij ook in op! En die doet Hij sterven aan alles buiten Hem!

En bijaldien ik mijn adres opgeven moest van binnen? Die zijn zo verschillende en menigvuldig, dat ik daar niet aankomen kan, temeer daar ik mij bedenk, dat gij niet gaarne lange brieven ontvangt!

En eindig daarom dezen, biddende dat de Heere u en mij en ons geve, aan elkander te gedenken om Zijns Zelfs wil, daar Hij het alleen om gedaan heeft, doet en doen zal.

Uw broeder, beide in vlees en geest,

Verzoeke de groeten.

L. G. C. LEDEBOER.

*Het vogeltje op de kruk
En 't schaapje aan het blok;
Straks breekt het touwtje stuk,
En 't schaapje komt in 't hok.*

EEN EN ZESTIGSTE BRIEF.

Geachte Broeder!

's Heeren zegen

*Uw brief heb ik ontvangen.
't Was u wel eng en bange,
Maar daarna kwam het licht
Van Jezus aangezicht.*

Gisteren avond denkende op uw brief, omtrent een broeder, van ons overgegaan tot de Vrijheid, schreef ik: (De vrijheid is uit de duivel. Jer, 4: 11, 12, en Ps. 50:3.)

1.
*Sterke dammen, sterke dijken
Voor de geest des tijds bezwijken
D' een voor d' ander, hoeveel al?
Eigen kracht kan 't niet behouden.
O! hoeveel! daar wij op bouwden.
Zijn gekomen tot de val.*

2
*Zullen wij dan staande blijven,
Zullen wij niet mee afdrijven
In 't aanbidden van die God?
Knielen wij al mee niet neder,
Voor die hoge, trotse ceder. Ezech. 31,
Hoe is 't met der kind'ren lot?*

3
*Welk een traagheid, welk een blindheid,
Welk een wereldse gezindheid,
Breekt alom als 't water door,
't Is een zondvloed van ellenden;
En wij zijn nog niet aan 't ende,
Van dat onafzienbaar spoor.*

4
*God alleen, Die kan het stuiten,
Werpnd al die Jona's buiten
Boord, op Zijn eigen tijd!
Enen wind zal Hij ons zenden,
En geduchte legerbenden
En Zich mengen in de strijd.*

5
*'s Heeren oordeel is aan 't nad'reu
Bij 't verwarren van de rad'ren,
En het stieten op elkaar!
Een wenk en wij zijn bedolven,
Onder grote watergolven
't Staat al op Zijn wenken klaar.*

6
*Mochten Zijn genadestromen
Ook in 't hart van ons komen,*

*Bij het nad'ren van den vloed!
Mocht Hij ons daartoe bewerken,
En 't geloof in ons versterken
Eer Hij ons zo ontmoet!*

Uw broeder, L.
Benthuizen, 26 Jan. 1863,
Groet uw vrouw en dochter.

TWEE EN ZESTIGSTE BRIEF.

(Zes kinderen na elkander weggenomen hebbende. Door het schenken van een tweeling.)

Geliefde Broeder en Zuster!

's Heeren banier zal zegevieren. Gezegend zij de Heere, Uw Rotssteen, de Waarmaker van Zijn beloften, de Vervuiler van Zijn Woord, bevestigende beide de laatste verzen, vers 8 van Ps. 62 en 17 van Ps. 68 (in de rijm).

*Een God van wonderen:
Eerst laat Hij 't donderen,
Dan daagt het licht
Van Zijn Gezicht.
Een God van krachten,
Die Hem verwachten,
Beschaamt Hij niet,
Maar geeft een lied.
Een dubb'len zegen
Hebt gij verkregen,
Van Hem Die leeft
En krachten geeft.*

Uw broeder
L. G. C. LEDEBOER.
Benthuizen, 31 Maart 1863.

DRIE EN ZESTIGSTE BRIEF

(Op het wegnemen van beide kinderen, kort na de geboorte. Zie de 62ste brief.)

Geliefde, beminde des Heeren

*1
Wonderlijk zijn 's Heeren wegen
Onbegrijp'lijk hoog gelegen,
Boven 't eindige begrip,
Boven Engelen bevatting,
En wat dan in onze schatting?
't Sterkst geloof ziet slechts één stip.*

*2
Bukken, bukken, zwijgen leren
Onder Zijne hand verneëren!*

*Blind te vallen Hem te voet,
Schreiend, wenend, snikkend klagen,
En Hem om vergeving, vragen,
Hem, Die boven bidden doet.*

3

*Wijs en heilig zijn Zijn paden,
Boven 't peil van arme maden
En zo goed is 's Vadems doen.
Zou Hij ook Zijn kind'ren vragen
Hoe Hij Zich heeft te gedragen,
Wier verstand 't niet kan bevroên?*

4

*Hoe Hij dus, niet anders, handelt,
En zo'n vreemde pad bewandelt,
Dubbeld zegent, dubbel slaat,
Bij 't verblijden komt bedroeven
Maar Hij weet, wat wij behoeven
Blijvend steeds uw Toeverlaat.*

5

*Brengt Hij 't ongeloof eens onder
Rijst 't geloof boven! Wonder-
Lijk is Hij in al Zijn doen.
O, dan zwijgt, aanbidt de ziel
Bij 't bedekkend nederknielen
Biddend: laat Uw wil mij voên!*

6

*Op dan! op dan! schild en wapen
Grijpt op nieuw! 't past Christi schapen
's Herders stappen na te gaan.
Trek mij, trek mij, bind mij Heere!
Vast aan Uwen wil, U ter ere
Laat niets meer van mij bestaan.*

Uw broeder
L.G. C. LEDEBOER.
Benthuizen, 15 April 1863.

VIER EN ZESTIGSTE BRIEF

Geachte broeder en zuster!
's Heeren zegen.

*Daar mijn voornemen is op reis te gaan,
Dienen de rekeningen afgedaan;
Doch er staan er zoveel te boek,
En de meeste zijn nog te zoek.
Doch 't grootste is, die is gevonden,
En die ontving goede hartewonden.
Want daar komt de balsem te pas
En d' olie uit 't heilige Olieglas.*

*Doch laat ik liever zeggen hoorn
 Want het is eeuwigdurende most en koorn.
 Maar er wordt dikwijls zo weinig van gesmaakt
 En dat er als nog is, daar zoveel van verloren raakt,
 Hier zijn twee pas geboren en meer,
 Die zingen tot eer van hun Heer.
 Een goed werk van Jehovah God;
 Die schonk hun 't allerzaligst lot.
 Zij zingen als nog in Hem verblijd,
 Schoon 't niet zo zal blijven te aller tijd
 Maar dat kunnen zij alsnog niet bevroên.
 En daar hebben zij nog niets mee te doen.
 En zij weten niet dat de oude mens nog blijft,
 Daar de genade alsnu bij hen boven drijft.
 Maar mocht 't mij en ons zijn ter beschaming.
 En bij vernieuwing door Gods Geest ter bekwaming
 Om onze oude botten en lijf
 Hem met de ziel stellen ten gerijf;
 Opdat onze overige levensdagen
 Daar nog eens ruime blijken van mochten dragen.
 Dat schenke de Heere aan u en aan mij!
 Dan werden Gods engelen in de hemelen blij
 Over onze (want dat hebben wij nodig) tweede bekering,
 En tot onze DIEPE verneëring.
 En daar de tijd aan is dat ik besluit
 Och! Zegene ons Jehovah uit 't Noorden en Zuid!*

Uw broeder,
 L. G. C. LEDEBOER.
 Benthuisen, 1 April 13.

F. Zwak naar 't lichaam, maar naar de ziel soms (en veel) verheugd!
 Hier velen de mazelen gehad, en geen een gestorven.
 Waar de dankbaarheid? Die is ook dood.

VIJF EN ZESTIGSTE BRIEF.

Herstellende van een dodelijk toeval. De redding was wonderlijk

*Zo doet de Heere na bange dagen,
 Zijn licht op nieuw na 't duister dagen,
 Zo heeft na een bange tijd,
 De Heere op nieuw Zijn volk verblijd.
 Gij hebt de vijanden beschaamd,
 Gelijk het U, o Heer! betaamt.*

*Och! mocht de dank nu uit het hart opstijgen!
 Opdat de Heere alleen,
 Zijn eer daarvoor mocht krijgen,
 Bewerk daartoe ons hart, door Uw Geest van omhoge,*

*Opdat w' eenpariglijk U daarvoor danken mogen.
 Gij hebt, ja wonderlijk in deze weer gehandeld,
 Een boven mensenpeil berekend pad bewandeld,
 Ver boven schepselsbrein, bevatting of begrip,
 Daar 't meest geoefend oog, niet van begrijpt één stip,
 Dees' ziekte niet ter dood, dat kon of mocht niet wezen,
 Maar opdat 's Heeren Naam, zeer door zou zijn geprezen.
 Een lofzang uit de keel, en hart en mond te zaâm.
 Och! maak ons door Uw Geest, daartoe nu ook bekwaam.*

*Een God van wonderen en machten
 Zijt Gij en ook van grote krachten,
 Een peilloos diep van eeuwig heil
 Want Uw belofte heeft geen feil.
 Die in de diepte werpt, en 't droge
 Geschapen hebt door Uw vermogen,
 En uit het graf het leven geeft
 o Israels God! Die eeuwig leeft,
 Zet hier op nieuw in zee een baak
 God doet een afgesneden zaak.*

*Een Bethel, Pniël mag hier rijzen,
 Die op d' Eben-haëzers wijzen,
 Een nieuwe steen wordt opgericht,
 Voor 's Heeren lieflijk Aangezicht.*

Eben-haëzer.

*God gaf en nam, Zijn Naam geprezen,
 Zij uit mijn hart én daân te lezen,
 Brengt offers, beide klein en groot,
 De Heer van leven en van dood.*

9 Mei 1863.

Psalm 77 6, 7, 8, rijm.

<i>Eens boven het lijden</i>	<i>Banieren omhoog,</i>
<i>In 't zalig verblijden,</i>	<i>Schoon 't stof is ontsteld</i>
<i>Waar zonden noch pijn</i>	<i>Het hart is een held.</i>
<i>Voor eeuwig zal zijn,</i>	
<i>Draag 's Heeren banier</i>	<i>Versterkt in den Heer</i>
<i>En 't hemelse Vier,</i>	<i>Legt g' al uw nood neer,</i>
<i>In 't biddende hart</i>	<i>Op Hem, die u hoedt</i>
<i>Bij draagzame smart.</i>	<i>En inwendig voedt.</i>

<i>De tijd is voorts kort</i>	<i>En nu ik besluit</i>
<i>Dat g' afgelost wordt</i>	<i>Dit schrijven is uit</i>
<i>Soldaat in 't geweer,</i>	<i>Doch is 's Heeren hand</i>
<i>Straks legt gij 't neer!</i>	<i>Verhoogd in het land.</i>
<i>De Noordstar in 't Oog</i>	

L. 11 Mei 1863.

ZES EN ZESTIGSTE BRIEF.

Geschreven aan een nieuw bekeerde, in antwoord op zijn schriftelijke mededeling, wat God aan hem gedaan had.

Zo ondervonden door die persoon, toen Jezus hem ontdekt werd.

Geachte broeder!

1

's Heeren banier!

*Er zal geen schaapje gaan verloren,
Door God Drieëenig uitverkoren.*

2

*Zich zelf verloren
In Jezus verkoren,
De hemelse schat
Die 't alles bevat.*

3

*Een Eng'len koor
Bracht in 't gehoor,
Een hemelse stem
Van Bethlehem.*

4

*Gods heir vermeldt
Van Israels held,
Uw Middelaar
Aanschouwt gij daar.*

5

*Dat kind is mijn
Ziels Medicijn,
God in het vlees
Neemt weg mijn vrees.*

6

*Dat Kind wist raad
Voor mijne staat,
Hij is mijn God,
O Zalig lot!*

7

*Lof zij die Heer!
Aanbidding, eer,
Lof, prijs en dank
In eeuwen lang.*

8

*Een eeuwigheid
In zaligheid,
Bracht mij Gods Zoon,
Een eeuw'ge woôn.*

9

*'k Ben door Zijn bloed
Vrij in 't gemoed,
Van alle schuld*

Hij heeft 't vervuld.

10

*Hij is mijn Vorst
'k Leg aan Zijn borst,
Als zuigeling
En vreemdeling.*

11

*Een reizend man
Naar Kanaän,
De Heere gaf
Snoer, ring en staf.*

12

*Zo reis ik voort
Naar 't hemels oord,
En draag mijn schat
In aarden vat.*

13

*En wat ik ontmoet
Bij hogen vloed,
En diepe zee
De Heere gaat mee.*

14

*Hij is in 't schip
Hij kent de klip
En ook 't gevaar
Schoon 't bruist
Hij 's daar.*

15

*Breng m' in Uw wil
En houdt mij stil,
Als 't brult en brandt
Leid m' aan Uw hand.*

16

*Bewaar m' altijd
Sterk m' in de strijd
Elk ogenblik
En mij verkwik.*

17

*Berg m' in Uw Schoot
Geef daaglijks brood,
Alleen van U,
Van 't schepsel gruw.*

18

*Belijd en leef
En alles geef,
In 's Heeren hand.
Zijn trouw houdt stand.*

19

*En daar ik besluit
Dit schrift is uit,*

*Maar 's Heeren schrift
Blijft ingegrift.*

Puttershoek, 22 Mei 1863.

ZEVEN EN ZESTIGSTE BRIEF.

Ook een brief aan een nieuw bekeerde, die veel van de Heere genieten mocht.

Geliefde Zuster in de Heere!

1
*Gij hebt mij geschreven
Uit het leven
Dat nu is boven 't stof verheven.
Daarom kunt gij de Heere eer geven.*

2
*Maar 's Heeren liefde is niet verkort,
Die in uw hart is uitgestort,
Wanneer het somtijds anders wordt
Daar 't ongelooft dan tegen knort.*

3
*In 't licht is 't aangenaam te wandelen.
En krijgt men naar Gods wil te handelen,
O dan is alles wat Hij doet
Ons hart zo aangenaam en zoet.*

4
*Doch daarna houdt Hij and're wegen
En schenkt de ziel een and'ren zegen,
Daar d'arme ziel niet achter is,
En dan denkt zij: 't is alles mis.*

5
*Maar nee! God blijft dezelfde altijd,
Bij dag en nacht in zee' of strijd;
Hij lokt en brengt in de woestijn
En daar komt water na de wijn.*

6
*Doch dan doet Hij ze weêr opklimmen
En brengt Zijn Morgenschemeringen
Opnieuw na 't duister in het licht
En toont Zijn lieflijk Aangezicht.*

7
*Bezoek gestaâg uw hofje Heer!
En laat het bloeien tot Uw eer
En eet van uw eed'le vrucht,
En dat is ook één enk'le zucht.*

8
*En daar zal ik het nu bij laten
Mijn schrijven kan u toch niet baten;*

*Maar als de Heere 't wil gebruiken
Een bloemetje om aan te ruiken.*

9

*Daar iets van Jezus' geur in is
Kan rieken in de duisternis,
Een blinde riekt alleen de geur,
Al ziet hij niets van zijne kleur.*

10

*Maar als het beide wezen mag
De bloem te zien bij held'ren dag.
En 't dan een zoete reuk mag geven
Dat 's voorsmaak van het eeuwig leven,*

11

*En nu, de Heere bewaart Zijn plant
En brengt z' eens in haar Vaderland,
Daar zullen al die bloemen t'zaam,
Bloeien ter eer van 's Heeren Naam.*

12

*O Roze Sarons! blank en rood
Een eeuwig leven brengt Uw dood,
En uit Uw ziels- en lichaamslijden
Bekomt Uw volk 't eeuwig verblijden.*

13

*O Lelietjes van 's Heeren Hof!
Och! bloeidet gij tot 's Heeren lof!
Ach! wil daartoe Uw Geest ons geven
Opdat wij uit en in U leven!*

Uw broeder,
uit eeuwige verkiezing.
L. G. C. LEDEBOER.
Puttershoek, 10 Juni 1863.

Groet uw Vader en Moeder!

ACHT EN ZESTIGSTE BRIEF.

Geliefde Zuster in de Heere!
's Heeren onoverwinnelijk levenslicht, kracht en genade, heerlijkheid en sterkte,
*Uit Sions woning,
Bij melk en honig
Uit Christi Rots,
Liefdeborst!*

Even onbekwaam om één enkel woord te schrijven, als deze pen is op zichzelf! Echter in de hand des schrijvers kan zij bekwaam gemaakt worden!
Eerst dank ik voor uw brieven! En wat zal ik schrijven? Op dit ogenblik zit ik in een trillende stoomboot, even Dordrecht verlaten hebbende, waar ik deze nacht bij van Z. geweest ben, en gisteren te Zwijndrecht bij de D. (ondeugd leert hij zichzelf kennen)

die naar het lichaam verteerd, bij tijden openingen mag ontvangen. Dit gelieve De B. en A. te zeggen. (Groet die ook van mij.)

Ook ben ik te Puttershoek een nacht geweest, waar vrouw H. beter dan over enige tijd naar het lichaam mag zijn, maar geeft alle morgens nog materie en bloed over. En daar er in een der brieven stond, of ik niets ondervonden had op of vóór Hemelvaartsdag betrekkelijk onze geliefde broeder (C. W.) dat kan ik niet zeggen; maar denk om u, naar aanleiding daarvan, mee te deden hetgeen ik op die morgen even voor het voorgaan te Ysselstein mocht optekenen.

1

*Heeft niet de mens een strijd op aarde,
Daar wereld, duivel, vlees en bloed,
Die mengmalen 't zamen schaarden,
En liepen als een sterken vloed
Op arme Mensziels zwakke zijde,
Om hem te werpen over boord,
En met geweld én list bestrijden,
En neêr te trekken met hun koord?*

2

*O, als de Heere dan niet de Sterke
En d' Eerste was in deze strijd,
Voorwaar het zou ons' val bewerken
Bewaarde, Hij niet t' aller tijd
Zijn werk bij al die strijd in 't leven,
Voorwaar, ik lag allang in 't graf;
Maar Hij die is ten troon verheven,
Zijn bloed, Zijn Geest, Zich zelve gaf.*

3

*O Jezus, die ten troon, verheven
Gezeten aan Gods rechterhand,
Waar duizend eng'len U omzweven;
In 's Christens ware Vaderland!
O trek ons, trek ons van deez' aarde.
Door Uw genade boven 't stof.
Laat buiten U niets zijn van waarde,
Gedenk ons uit Uw hemelhof.*

4

*O Jozef! Open uw schuren
Vol hemels koren en vol most
En wil eens door het venster gluren
En schenk ons heden hemelkost!
Laat ons in U, o God verblijden,
Bewaar ons voor ons vlees en bloed
En schenk degeên die zijn in lijden
Dat Manna dat de ziel voedt.*

5

*O Hemels man in gouden kruiken
O bloeiende Aärons staf
Laat ons daar ietwat van gebruiken
Van 't goed dat Uw genade ons gaf!*

*Laat ons eens van Uw honig smaken,
Die uit U, eeuw'ge Rotse vloeit
Opdat w' opnieuw ten strijd opwaken,
O Sarons Roos, die eeuwig bloeit.*

6

*Wil uw lelietjes der dalen
Besproeien met Uw Geestes dauw,
En kom ons met Uw licht bestralen,
Bezoekend' ons in deez' landsdouw.
Bewerk, o Bron van heil en zegen,
Bewerk ons door Uw Woord en Geest,
Bewaar ons, breng ons in Uw wegen,
Bereid ons voor Uw Bruiloftsfeest.*

Uw broeder, L. G. C. LEDEBOER.

Stad aan 't Haringvliet,

11 Juni 1863.

Groeten aan die het begeren.

NEGEN EN ZESTIGSTE BRIEF.

Een adresverandering: Hendrik van de Bosch, landman te Loenen bij Vreeland.

Een woordje aan F.

Geachte Broeder!

's Heeren zegen:

Onlangs las ik een oud geschreven briefje, zo ik het wel heb van 1801, van een in de Heere ontslapene zuster aan haar oom.

Waarde Oom!

Broeder in den Heer!

Hallelujah: looft den HEER; want de Heere Heere heeft grote dingen aan mij gedaan. Niet ons HEERE! niet ons, maar Uwen Naam alleen! die Name Jezus zij alleen de eer! Ja Oom! grote dingen! Ik ben met de Drie-enige God verzoend. Ik bezit in volle nadruk alle de Drie Goddelijke personen in kracht! Ik heb de Vader, ik heb de Zoon, ik heb de Geest! De Goddelijke Geest, die is mijn Leidsman, die heeft mij tot Jezus gevoerd.

Jezus bracht mij tot de Vader en zeide: *Vader! Ik wil niet dat deze in 't verderf nederdale. Ik heb verzoening gevonden door Mijn lijden.*

En de Vader nam mij in liefde aan, en de Geestelijke Leidsman woont en verzegelt het in mij! O ja, door die Leidsman werd ik zo die ruime hemel in- en doorgeleid. Ik leef en zweef hier boven!

Ik, Ik, Ik moet, moet, moet God loven! 'k Heb nu zingensstof, tot Godes eer en lof! Hallelujah! Grote dingen heeft de Heere aan mij gedaan! Ik ben met Paulus opgetrokken in de derde hemel! En mijn wandel en burgerschap is in de hemel. Ik ben een Koningsdochter en sta aan de rechterhand van mijn lieve Koning Jezus, rein en schoon, als het fijnste goud van Ofir. O, ik wandel zo in de ruime hemel en smaak zo dat hemelse manna, en die aangename druiftrossen van dat hemelse Kanaän, en drink zo met volle teugen uit die Rotssteen Christus!

*Hallelujah! wat zou ik meer begeren?
Ik heb God de Heere der Heeren
Ja, Hij mijn Deel en Lot
Is een volzalig God!
't Is leven, leven, leven!
't Is zweven, zweven, zweven!
Hallelujah!
Geef de Heere de eer!
Amen, Amen, Amen!*

De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u. Amen.
En daarmede eindig ik, mocht het zijn beginnen!
Uw broeder
L. G. C. LEDEBOER.
Amerongen, 14 Augustus 1863.
De groeten.

ZEVENTIGSTE BRIEF.

Broeder S.

's Heeren, zegen!

Uw brief heb ik ontvangen, met de groeten. Dank!

Ik ben uitermate zwak en zeer zenuwachtig! Slapen gebeurt zeer zelden! En dan zijn het meest enige insluimeringen. Sedert Zondag is de Heere zo goed geweest nu en dan een weinig te doen sluimeren! Gisteren na bezoek, op mijn stoel, dat bijna of niet gebeurt, sliep ik een uurtje of een half in, maar na 't ontwaken bekwam ik eerst langzaam daarna. Deze nacht sliep ik niets. Zo spoedig als ik bij dage of nacht, mij tot de rust begeven wil, komt de hoest, en belet mij de slaap! Ik heb thans een droge hoest over mij en veel binnenkoortsig, en zeer spoedig vermoeid, beide naar de ziel en lichaam! De doorgang mag geregeld zijn! Ook dat ik gebruiken mag, bekomt mij goed! Krachtige hanensoepen verkwikken mij met de heerlijkste, volste, en grootste druiven (soms) en mindere soorten overladen!

De belangstelling van alle kanten onbegrijpelijk! En de zeer zwakke huisvrouw belijft de Heere krachtdadig, ja voorleden wonderlijk te sterken. Van dat ik hier gekomen ben, buiten één nacht (Ps. 19: 3) heeft niet een nacht mij verveeld!

Ja wonderlijk ondersteund door de Heere. 't Zijn soms zingende nachten tegen de hoest in. Eergisteren nacht had ik (die zo hard ben) een toestand tot verbrijzeling. En dat aan een, die gedurende zijn ganse leven niet anders gedaan heeft dan zichzelf en malkander sedert zo vele jaren, door het missen van de Heere ...

Beter is 't dat ik daar uitblijf, en eindig, de groeten verzoekende aan de gemeente.

Benthuizen, 30 Sept. 1863.

Uw broeder,

L. G. C. LEDEBOER.

R. houdt de Heere staande, beide zijn lichaam (ofschoon zeer zwak) en ziel. Hij weet niet dat ik schrijf, want hij is aan het werk. F. mag vrij wel zijn.